

CONFIDENTIAL

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΙΙ. ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

Β. ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ

*Ἡ πολιτική μας τῶν στελεχῶν στό ΚΚΕ τά
τελευταῖα δέκα χρόνια*

Δ. ΒΛΑΝΤΑ

*Τριάμισι χρόνια πάλης τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρα-
τοῦ Ἑλλάδας. Συμπεράσματα καί διδάγματα.*

Γ. ΓΟΥΣΙΑ (ΒΟΝΤΙΤΣΙΟΥ)

Τό ιδεολογικό μας μέτωπο.

ΕΚΔΟΣΗ

**ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ
ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

CONFIDENTIAL

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Β. ΜΗΑΡΤΖΙΩΤΑ.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΤΟ ΚΚΕ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

1. Εισαγωγή	7
2. 'Η πολιτική μας των στελεχών μέχρι την πρώτη κατοχή	9
3. 'Η πολιτική μας των στελεχών στον εθνικοαπελευθερωτικό μας αγώνα 1940-44—Δεκέμβρη—Βάρκιζα	15
4. 'Η πολιτική μας των στελεχών στη μεταβαρική περίοδο και μέχρι το δεύτερο Ενοπλο αγώνα	20
5. 'Η πολιτική μας των στελεχών στη δεύτερή μας εθνική αντίσταση 1946-1949.	25
6. Τα στελέχη μας έπειτα από την προσωρινή μας υποχώρηση	31
7. 'Η κριτική και αυτοκριτική και τα στελέχη μας	37
8. Τι στελέχη μας χρειάζονται σήμερα. Το τμήμα στελεχών και σχολών της ΚΕ.	45
9. Γενικά συμπεράσματα	51

Α. ΒΛΑΝΤΑ.

ΤΡΙΑΜΙΣΗ ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΛΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ. Συμπεράσματα και διδάγματα

1. 'Από το Λιτόχωρο ως την 3η 'Ολομέλεια της ΚΕ το 8 ΚΚΕ	59
2. 'Από την 3η 'Ολομέλεια της ΚΕ το 8 ΚΚΕ ως την 7η το 8 ΚΚΕ	72
3. 'Από την 7η 'Ολομέλεια της ΚΕ το 8 ΚΚΕ ως την 8η το 8 ΚΚΕ	83

25X1A

CONFIDENTIAL

3. 'Από τήν ήττα τοῦ ἐχθροῦ στό Μαλι-Μάδι ὡς τήν προσωρινή ἀποχώρηση στίς 29 Αὐγούστου 1949	113
4. 'Η πολιτική δουλιά μέσα στό Δημοκρατικό Στρατό 'Ελλάδας	134
5. 'Η ἐκπαίδευση στό Δημοκρατικό στρατό 'Ελλάδας	143
6. Γενικά συμπεράσματα	147

Γ. ΓΟΥΣΙΑ (ΒΟΝΤΙΤΣΙΟΥ)

ΤΟ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ ΜΑΣ ΜΕΤΩΠΟ	153
1. Εἰσαγωγή	157
2. Τά ἰδεολογικά προβλήματα τοῦ ΚΚΕ ἀπό τό 1941 μέχρι τή Βάρκιζα	162
3. Τά ἰδεολογικά προβλήματα τοῦ ΚΚΕ ἀπό τή Βάρκιζα μέχρι τήν ήττα μας στό Βίτσι-Γράμμο	169
4. Πῶς ἐκδηλώνονται σήμερα οἱ ἀντιμαρξιστικές δοροτουμιστικές ἢ ἄλλες ἐχθρικές ἀντιλήψεις	176
5. Τά σημερινά ἰδεολογικά ζητήματα τοῦ Κόμματος.	182

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Σέ μερικά ἀντίτυπα, στή σελ. 83, στήν ἀρχή τῆς τελευταίας γραμ-
μῆς δέν ἐκτυπώθηκαν οἱ λέξεις: Κόμματός μας.

Στή σελ. 121, σειρά 11 ἀπό κάτω, οἱ λέξεις πυροβόλα 87, νά διαβαστοῦν
πολυβόλα 87.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ
ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Νίκου Ζαχαριάδη: 'Η πάλη για τή Λευτεριά
καί τή Δημοκρατία στήν 'Ελλάδα.

'Η 'Ελλάδα στό δρόμο πρὸς τή Νίκη. - 'Απο-
φάσεις τῆς 5ης 'Ολομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ
ΚΚΕ.

'Η Νέα κατάσταση καί τὰ καθήκοντα μας.
'Απόφαση τῆς 6ης 'Ολομέλειας τῆς ΚΕ
τοῦ ΚΚΕ.

Νίκου Ζαχαριάδη: Καινούργια Κατάσταση -
Καινούργια Καθήκοντα.

Μήτσου Παρτσαλίδη: Στά 31 χρόνια τοῦ ΚΚΕ.

Νίκου Ζαχαριάδη: Ι. Β. Στάλιν - 'Ο δάσκα-
λος καί ὁδηγητής, ὁ σύντροφος καί φί-
λος (ὁμιλία).

Νίκου Ζαχαριάδη: Θέσεις γιά τήν ἱστορία
τοῦ ΚΚΕ.

Δημήτρη Βλαντά: 'Η κατάσταση στήν 'Ελ-
λάδα καί τὰ καθήκοντα τοῦ Κόμματος.
Εισήγηση στήν 7η 'Ολομέλεια τῆς ΚΕ
τοῦ ΚΚΕ.

Νίκου Ζαχαριάδη: Μερικά ζητήματα ἀπό τήν
κατάσταση καί τήν κομματική ζωή. Λό-
γος στήν 7η ὀλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ.

Νίκου Ζαχαριάδη: Δέκα χρόνια πάλης. Συ-
μπεράσματα-διδάγματα-καθήκοντα.

Β. Μπαρτζιώτα - Δ. Βλαντά - Γ. Γούσια: Πρὸς
τήν 3η Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚΕ.

ΤΙΜΗ 5000 ΔΡΧ

CONFIDENTIAL

ΠΡΟΣ ΤΗΝ 3η-ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ
ΣΤΟ ΚΚΕ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΒΑΣΙΛΗ ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ

CONFIDENTIAL

ΠΡΟΣ ΤΗΝ 3η ΣΥΝΔΙΔΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

(Σελ. 9) Ένα άπται πιδ σοβαρά προβλήματα, που έχει να εξετάσει η Συνδιάσκεψη του ΚΚΕ, είναι η πολιτική μας των στελεχών στα τελευταία δέκα χρόνια. Η Συνδιάσκεψη θα εξετάσει αν η πολιτική μας για την επιλογή, ανάπτυξη, τοποθέτηση, διαπαιδαγώγηση και έλεγχο των στελεχών μας στο διάστημα αυτό ήταν σωστή ή όχι, ποιά λάθη και ποιές αδυναμίες παρουσιάστηκαν στην επιλογή και εξέλιξη των στελεχών, θα βγάλει συμπεράσματα και διδάγματα στο σοβαρό αυτό τομέα της δουλειάς, που θα βοηθήσουν στην παραπέρα ανάπτυξη των οργανώσεων για τη σωστή και γρήγορη εφαρμογή της κομματικής γραμμής. Η Συνδιάσκεψη με βάση τα καινούργια δεδομένα και τη νέα πείρα, θα ξαναμελετήσει και θα αξιολογήσει όλα τα στελέχη του ΚΚΕ και πρώτ'άπ όλα τα άνωτερα και καθοδηγητικά στελέχη του Κόμματος.

Τό ΚΚΕ άνάπτυξε τα τελευταία δέκα χρόνια, έκατοντάδες και χιλιάδες καινούργια στελέχη που σφυρηλατήθηκαν στη φωτιά μεγάλων ταξικών μαχών, πολέμησης παλικαρσία τους Γερμανούς, Ιταλούς, Άγγλους και άμερικάνους καταχτητές, όργανωσαν και καθοδηγήσαν μαζικούς οικονομικούς και πολιτικούς άγώνες και στάθηκαν πιστά και άξια παιδιά του ελληνικού λαού. Η μελέτη και η άνάλυση της δουλειάς μας στα στελέχη, η γενίκευση της πλούσιας πείρας, θετικής και άρνητικής, θα έξοπλίσει τό Κόμμα μας για να ξεπεράσει τίς αδυναμίες, που παρουσιάζει στον τομέα των στελεχών, να άτσαλώσει τα στελέχη του, να τα κάνει ικανά να σταθούν στέρεα στο ύψος της πολιτικής γραμμής για την εφαρμογή των αποφάσεων της Συνδιάσκεψης. Όλα τα στελέχη του ΚΚΕ θα πρέπει στην πορεία της προετοιμασίας της Συνδιάσκεψης, στη Συνδιάσκεψη και έπειτα άπ'αυτήν, να μελετήσουν και να μελετάνε διαρκώς με πνεύμα κομματικής, μολ-(Σελ.10)σεβλικής κριτικής και αυτοκριτικής τη δράση τους, να ξαναδοούν άπτή ρίζα τόν έαυτό τους, να άναγνωρίσουν τα λάθη τους, παλιά και καινούργια, να βαθαίνουν σ'αυτά και να βρουν τίς αίτίες τους, γιατί μόνο έτσι θα μπορέσουν ν'άναποκριθούν στη σημερινή υπεύθυνη άποστολή τους.

Τό πρόβλημα των στελεχών, όπως μάς δέδαξαν οι μεγάλοι μας άρχηγοί, οι δημιουργοί του ΒΚΠ (μπ.) ΛΕΝΙΝ-ΣΤΑΛΙΝ, είναι πάντα βασικό πολιτικό και όργανωτικό πρόβλημα. Άπτη σωστή λύση του προβλήματος αυτού στο ΚΚΕ, έξαρτάται η σωστή εφαρμογή της πολιτικής του γραμμής, η τύχη της ίδιας της πολιτικής γραμμής. Υπάρχουν όμως περίοδοι, όπως η σημερινή για τό ΚΚΕ έπειτα άπό την ήττα μας στο Βίτσι-Γράμμο και την προσωρινή μας υποχώρηση, που τό πρόβλημα, η πολιτική των στελεχών, άποχτά άποφασιστική σημασία. Τό ΚΚΕ είχε και έχει, άπό 1945 μέχρι σήμερα, βασικά σωστή πολιτική γραμμή. Σωστά άποφάσισε στη 2η Όλομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ τόν ένοπλο άγώνα και δημιούργησε τό ΔΣΕ που πάλαψε 3½ χρόνια με τό όπλο στο χέρι. Φώτισε σωστά τίς αίτίες και την ιδιομορφία της υποχώρησης και συγκέντρωσε τό κέντρο του βάρους του Κόμματος στους μαζικούς οικονομικούς και πολιτικούς άγώνες για τό φαμί, λευτεριά, δημοκρατία, ειρήνη.

Για τη γρήγορη εφαρμογή αυτής της σωστής γραμμής θ'άποφασίσουν οι άνθρωποι, τα στελέχη. Τό σοβαρότατο πρόβλημα της άνασυγκρότησης των Κομματικών όργανώσεων, που έβαλε η 7η

CONFIDENTIAL

- 2 -

Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ (Μάης 1950) είναι πρωτ'άπδλα ζήτημα στελεχών, σωστής επιλογής και προετοιμασίας, πολιτικού και οργανωτικού προσανατολισμού τους, με βάση τη μαρξιστικολενινιστική, σταλινική κατάρτιση και διαπαιδαγώγησή τους. Είναι ζήτημα καθημερινής φροντίδας και βοήθειας στα στελέχη για να τα βγάλουν πέρα με τις δυσκολίες της κατάστασης, να εκμεταλλευτούν τις ευνόϊκες δυνατότητες που υπάρχουν και να τραβήξουν στη λύση όλων των προβλημάτων που απασχολούν τις οργανώσεις μας. Είναι χαρακτηριστικό ότι, σε όλες οργανώσεις το Κόμμα μας κατόρθωσε να εξασφαλίσει πιστά, ικανά και έμπειρα στελέχη, αυτές αναπτύσσουν μια ολόπλευρη δράση, βάζοντας γερά τα θεμέλια της παράνομης συνισμοτικής δράσης, που ξέρει σωστά να συνδυάζει τη νόμιμη και την παράνομη δουλειά. Να γιατί μέσα στις σημερινές συνθήκες το ζήτημα των στελεχών έχει για το ΚΚΕ αποφασιστική σημασία. Το έργο της Συνδιάσκεψης του ΚΚΕ είναι πραγματικά πολύπλευρο, γιατί ανάμεσα στ'άλλα θα φωτίσει, θα αναλύσει και θα δώσει στο Κόμμα όλη (Σελ. 11) την πείρα πάνω στο βασικό αυτό πρόβλημα των στελεχών.

Στο δεκάχρονο που μας πέρασε, η βασική μάζα των στελεχών του ΚΚΕ άντεξε στη σκληρή δοκιμασία και πάλεψε ήρωικά για τα ζητήματα και την προκοπή του λαού. Χιλιάδες μέλη και στελέχη του ΚΚΕ έδωσαν τη ζωή τους για την υπέρθεση του Κόμματος. Δεκατέσσερα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής και της Κεντρικής Επιτροπής Έλέγχου του ΚΚΕ, εκτελέστηκαν από τους μοναρχοφασίστες ή σκοτώθηκαν στα μέτωπα. Ανάμεσά τους είναι οι Στέργιος Αναστασιάδης, Άριστος Βασιλειάδης, Μήτσος Παπαρήγας, Νίκος Αραμπατζής, Νίκος Ζαγουρτζής, Γιώργης Τσιττήλος, Βασίλης Μαρκεζίνης, Άδων Μουζενίδης, Στέφανος Γκιουζέλης και άλλοι. Τα ήρωικά παράδειγμα τέτοιων στελεχών του ΚΚΕ όπως ο Άρελάκης, η Κούλα Έλευθεριάδου, Μαρία Βασιλειάδου, Ευαγγελία Κουσαντζα, ο Κουκουρας, ο Διαμαντής, ο Ζάρας, ο Τριανταφύλλου, ο Πάνος, ο Παπαδημητρίου, ο Παλιούρας, ο Καρτσιώτης κλπ, γίνεται σημαία για τα νέα στελέχη του Κόμματος, δείχνει σ'αυτά πως πρέπει να ζούν, να παλαίβουν, να πολεμούν και να πεθαίνουν οι Κομμουνιστές.

Στην περίοδο αυτή που εξετάζουμε, δίπλα στα στελέχη που πάλαιψαν και ανταποκρίθηκαν στην αποστολή τους, παρά τα λάθη και τις αδυναμίες τους, παρουσιάστηκαν και ανώτατα καθοδηγητικά στελέχη, που είχαν ανώτατες και υπεύθυνες θέσεις στο ΔΣΕ και την ΠΔΚ, που στις δύσκολες και κρίσιμες στιγμές που περάσαμε, τάχασαν, ζαλίστηκαν και πανικοβλήθηκαν. Τα στελέχη αυτά, όπως είναι ο Μάρκος, ο Παρτσαλίδης, η Χρύσα, ο προδότης Καραγιώργης και ο Αποστόλου, παρουσιάστηκαν με oportunistικές απόψεις, "σωτήρες" του ΚΚΕ, που έχουν σκοπό να το τραβήξουν από το σωστό δρόμο και να σπείρουν τη σύγχυση και την απογοήτευση μες στις γραμμές του, να οργανώσουν φραξιονιστική πάλη και να διαλύσουν από μέσα το Κόμμα μας. Έχουμε και άλλα στελέχη σαν τον Βατούσιανό, το Χατζή, τον Τσάντη, το Βέττα, κλπ, που έδειξαν κλασική ανικανότητα στην πορεία του ένοπλου αγώνα και δε μπορούσαν ν'ανήκουν στο καθοδηγητικό όργανο του Κόμματος, είτε σαν τον Μπλάνα, που στην ουσία πρόδωσε στην Αθήνα και το Ρουμελιώτη που λιποτάχτησε, είτε σαν το Μαυρομάτη που διαγράφηκε για αντισοβιετικές εκδηλώσεις. Όλες αυτές οι εκδηλώσεις θέλουν μελέτη, φωτισμό, εξήγηση, για να δεί ολόκληρο το Κόμμα, τα μέλη και τα στελέχη του, την ουσία των oportunistικών τους απόψεων, τη συνθηκολόγησή τους μπροστά στον ταξικό εχθρό, να δέσνει την πάλη του ενάντια στις εκδηλώσεις αυτές, να βγάλει από πάνω του τη σκουριά του oportunistισμού και της συνθηκολόγησης και πάλι δυνατό, ενιαίο και μονολιθικό, καθοδηγόμενο από τη διδασκαλία του του Μάρξ-Ένγκελς-Λένιν-Στάλιν, να τραβήξει

- 3 -

μπροστά σ'ε νέους αγώνες και νίκες. Οι απόψεις του Μάρκου-Παρτσαλίδη-Χρύσας-Κηραγιώργη-^ο /ποστόλου είναι τυπική έκδηλωση του δεξιού δπορτουνισμού και εμφανίστηκαν μέσα στις δυσκολίες του ένοπλου αγώνα και έπειτα άπτην προσωρινή ήττα μας. ^οσ. Στάλιν διδάσκει:

“Η δεξιά παρέκκλιση στον Κομμουνισμό, στις συνθήκες του καπιταλισμού, σημαίνει την τάση, τη ροπή μιας μερίδας κομμουνιστών που είναι αλήθεια ότι δεν διαμορφώθηκε και ίσως δεν συνειδητοποιήθηκε άκρως, πάντως είναι τάση έκφυγής από την επαναστατική γραμμή του μαρξισμού προς την πλευρά της σοσιαλδημοκρατίας...”

“Η νίκη της δεξιάς παρέκκλισης στη Κομμουνιστικά Κόμματα των καπιταλιστικών χωρών θα σήμαινε ιδεολογική καταστροφή για τα Κομμουνιστικά Κόμματα και τεράστιο δυνάμωμα του σοσιαλδημοκρατισμού. Και τί σημαίνει τεράστιο δυνάμωμα του σοσιαλδημοκρατισμού. Σημαίνει δυνάμωμα και στέρηση του καπιταλισμού, γιατί η σοσιαλδημοκρατία είναι το κύριο στήριγμα του καπιταλισμού στην εργατική τάξη. Κατά συνέπεια, νίκη της δεξιάς παρέκκλισης στα Κομμουνιστικά Κόμματα των καπιταλιστικών χωρών, οδηγεί στην ανάπτυξη των συνθηκών που είναι άπαραίτητες για τη διατήρηση του καπιταλισμού” (Στάλιν, “Έζητήματα Λενινισμού”, 11η ροδόση έκδοση, σελ. 204-205).

Οι θεμελιωτές του Μπολσεβίκικου Κόμματος, ο ΛΕΝΙΝ και ο ΣΤΑΛΙΝ, έπεξεργάστηκαν τις ιδεολογικές, θεωρητικές και οργανωτικές βάσεις των ΚΚ και καθόρισαν τον αποφασιστικό ρόλο των στελεχών στη λήψη των πολιτικών και οργανωτικών προβλημάτων του Κόμματος.

^οσ. Στάλιν διδάσκει:

“Τα στελέχη του Κόμματος, είναι το καθοδηγητικό σώμα του Κόμματος και μια που το Κόμμα μας βρίσκεται στην έξουσία, αυτά αποτελούν το καθοδηγητικό σώμα των διευθυντικών κρατικών οργάνων. Έπειτα άπτην έπεξεργασία της σωστής πολιτικής γραμμής και τη δοκιμασία της στην πράξη, τα στελέχη του Κόμματος γίνονται η αποφασιστική δύναμη της Κομματικής και κρατικής καθοδήγησης. Το να έχεις σωστή πολιτική γραμμή είναι βέβαια η πρώτη και σοβαρότερη υπόθεση. Όμως αυτό δεν είναι πάλι άρκετό. “Η σωστή πολιτική γραμμή δε μας χρειάζεται για διακήρυξη, μά για εφαρμογή στη ζωή. Μά για να κάνει πράγματι ο πολιτικός γραμμή, χρειάζονται στελέχη, χρειάζονται άνθρωποι, που να καταλαβαίνουν την πολιτική γραμμή του Κόμματος, που να την απομειώνουν σε δική τους γραμμή, έτοιμοι να την μεταφέρουν στη ζωή, που μπορούν να την πραγματοποιούν στην πράξη και να είναι έτοιμοι να ανταποκρίνονται σ’ αυτήν, να την υπερασπίζονται, να παλαίβουν γι’ αυτή. Χωρίς αυτό η σωστή πολιτική γραμμή κινδυνεύει να μείνει στο χαρτί.

“Εδώ άκριβώς βρίσκεται το ζήτημα για τη σωστή έπιλογή των στελε- (Σελ. 13

CONFIDENTIAL

- 4 -

χών, για την ανάπτυξη των στελεχών, για την ανάδειξη νέων ανθρώπων, για τη σωστή κατανομή των στελεχών, για τον έλεγχο τους πάνω στη δουλιά που έκαναν.

Τι σημαίνει, σωστά να διαλέγεις τα στελέχη;

Να διαλέγεις σωστά τα στελέχη, αυτό άκμα δέ σημαίνει να συγκεντρώνεις γύρω σου αντικαταστάτες και βοηθούς, να φτιάχνεις γραφεία διοίκησης και να ξεπολύσεις απ'έκεϊ διάφορες υποδείξεις. Αυτό επίσης δέ σημαίνει κατάχρηση της εξουσίας σου, να μεταθέτεις χωρίς νόημα δεκάδες και εκατοντάδες ανθρώπους απτή μία θέση στην άλλη και ξαναπίσω και να κάνεις άτέλειωτες „αναδιοργανώσεις”.

Να διαλέγεις σωστά τα στελέχη σημαίνει:

Πρώτο. Να εκτιμάμε τα στελέχη σαν τό χρυσό άποθεμα του Κόμματος και του κράτους, να τά εκτιμάμε, να τούς έχουμε σεβασμό.

Δεύτερο. Να γνωρίζουμε τα στελέχη, με επιμέλεια, να μελετάμε τά προτερήματα και τίς αδυναμίες κάθε στελέχους, να ξέρουμε σε ποιά θέση μπορούν εύκολότερα να αναπτυχθούν οι ικανότητες του στελέχους.

Τρίτο. Να αναπτύσσουμε προσεχτικά τα στελέχη, να βοηθάμε κάθε αναπτυσσόμενο στέλεχος να άνεβαίνει, να μή λυπούμαστε καιρό για να "καταπιάνομαστε" ύπομονητικά με τέτλια στελέχη και να επιταχύνουμε την ανάπτυξη τους.

Τέταρτο. "Έγκαιρα και θαρραλέα να άναδειχνουμε νέα, νεαρά στελέχη, χωρίς να τ'άφήνουμε να μαραζώνουν στην παλιά θέση, χωρίς να τ'άφήνουμε να ξυνίσουν.

Πέμπτο. Να τοποθετούμε τα στελέχη κατά τέτιο τρόπο, ώστε τό κάθε στέλεχος να μπορεί να δώσει στην κοινή ύπόθεσή μας τό μάξιμουμ αυτών που μπορεί γενικά να δώσει με τίς προσωπικές του ικανότητες, ώστε ή γενική κατεύθυνση της δουλιās για την κατανομή των στελεχών ν'άνταποκρίνεται πέρα για πέρα στις άπαιτήσεις αυτής της πολιτικής γραμμής για την εφαρμογή της όποιας γίνεται αυτή ή κατανομή.

Ίδιαίτερη σημασία έχει έδω τό ζήτημα για τη θαρραλέα και έγκαιρη άνάδειξη νέων, νεαρών στελεχών. Νομίζω ότι στους άνθρώπους μας δέν είναι άκμα έντελώς ξεκαθαρισμένο αυτό τό ζήτημα. Μερικοί θεωρούν ότι για την έπιλογή των ανθρώπων πρέπει να προσανατολιζόμαστε, κυρίως, στα παλιά στελέχη. "Άλλοι, άντίθετα, νομίζουν ότι πρέπει να προσανατολιζόμαστε, κυρίως, στα νεαρά στελέχη. Μοϋ φαίνεται ότι κάνουν λάθος και οι μέν και οι δέ. Τά παλιά στελέχη αποτελούν, βέβαια, μεγάλο πλούτο για τό Κόμμα και τό κράτος. "Έχουν αυτό που δέν τό έχουν τά νεαρά στελέχη -τεράστια πείρα καθοδήγησης, μαρξιστικολενινιστικό άποάλωμα στις άρχές, γνώση της ύπόθεσης, δύναμη προσανατολισμού. Πρώτ'άπδλα όμως, τά παλιά στελέχη είναι πάντα λίγα, λιγότερα άπότι χρειάζεται, κι αυτά άρχίζουν τμηματικά να άχρηστεύονται έξ αίτίας των φυσικών νόμων. Δεύτερο, σ'ένα μέρος των παλιών στελεχών ύπάρχει κάποτε ή τάση έπίμονα να βλέπουν πρds τό παρελθόν, να κολλάνε στο παλιό και να μήν παρατηρούν τό νέο στη ζωή. Αυτό όνομάζεται χάσιμο του γίσθήματος του νέου. Αυτό είναι πολύ σοβαρή και επικίνδυνη αδυναμία. Όσον άφορά τά νεαρά στελέχη, σ'αυτά βέβαια δέν ύπάρχει αυτή ή πείρα, τό

CONFIDENTIAL

- 5 -

ατσάλωμα, ή γνώση τής υπόθεσης καί ή δύναμη προσανατολισμού που κατέχουν τά παλιά στελέχη. Άλλά, πρώτο, τά νεαρά στελέχη αποτελούν τήν τεράστια πλειοψηφία, δεύτερο, είναι νεαρά καί για τήν ώρα γι' αὐτά δέν υπάρχει κίνδυνος νά ἀχρηστευθοῦν γιά λόγους ηλικίας, τρίτο, σ' αὐτά υπάρχει σέ πληθώρα τό αἶσθημα τοῦ καινούργιου-πολύτιμη ιδιότητα γιά κάθε μπολσεβίκικο στέλεχος- καί (Σελ. 14) τέταρτο, ἀναπτύσσονται καί μορφώνονται τόσο γρήγορα, πηθεῖν πρὸς τά πάνω τόσο δριμυτικά, ὥστε δέν εἶναι μακρυᾶν καιρὸς που θά φθάσουν τά παλιά, θά σταθοῦν πλευρὸ μὲ πλευρὸ μαζὶ τους καί θά τ' ἀντικαταστήσουν ἐπ' αἵμα. Ἐπομένως τό καθήκον συνίσταται ὅχι στὸ νά προσανατολιζόμαστε στὰ παλιά εἴτε στὰ νέα στελέχη, μὰ στὸ νά ἀναρμονίζουμε τή συνένωση τῶν παλιῶν καί τῶν νεαρῶν στελεχῶν σὲ μιὰ γενικὴ δρχήστρα καθοδηγητικῆς δουλειᾶς τοῦ Κόμματος καί τοῦ κράτους.

Νά γιατί εἶναι ἀνάγκη ἔγκαιρα καί θαρραλέα νά ἀναδειχνουμε νεαρά στελέχη στὰ καθοδηγητικὰ πῶτα". (Στάλιν, "Ζητήματα τοῦ Λενινισμού", 11η ροῦς. ἔκδοσις, σελ. 595-596).

Θεώρησα σκόπιμο νά παραθέσω αὐτὸ τό μεγάλο κομμάτι ἀπὸ Στάλιν γιατί σὲ δύσκολες στιγμὲς τοῦ κινήματος, ἐπείτα ἀπὸ μιὰ ἡττα, ἔστι καί προσωρινή, πρέπει νά ἀνατρέχουμε στὶς πηγὲς τοῦ μαρξισμού-λενινισμού, νά τίς μελετᾶμε δημιουργικὰ καί νά βαθαίνουμε σὲ ὅτι μᾶς διδάσκουν οἱ τίτάνες τοῦ Κομμουνισμού. Εἶναι στοιχειώδης ὑποχρέωσις γιά ὅλα τά στελέχη μας. Τὰ παραπάνω λόγια τοῦ Μεγάλου ΣΤΑΛΙΝ ζωγραφίζουν μὲ τή σταλινικὴ μεγαλοφυΐα καί τήν κρυστάλλινη καθαρότητα τὰ βασικά συστατικὰ τῆς πολιτικῆς τῶν στελεχῶν, ὅπως βγαίνει ἀπὸ τὴν 50χρονη ἱστορία τοῦ ΒΚΠ (μπ.). Νά ἐχτιμάμε τά στελέχη μας σὰν τό "χρυσὸ ἀπὸδεμα", νά ξέρουμε τά στελέχη μας, προσεχτικὰ νά ἀναπτύσσουμε τά στελέχη μας, ἔγκαιρα καί θαρραλέα νά ἀναδειχνουμε νέα στελέχη, νά κάνουμε σωστὴ κατανομή τῶν στελεχῶν, νά συνδυάζουμε καί νά συνενώσουμε τά παλιά καί τὰ καινούργια στελέχη "σὲ μιὰ γενικὴ δρχήστρα καθοδηγητικῆς δουλειᾶς", αὐτὴ εἶναι ἡ οὐσία τῆς σταλινικῆς πολιτικῆς στελεχῶν. Στηριζόμενο τό Κόμμα μας σ' αὐτὲς τίς βασικὲς ἀρχές θά μελετήσῃ στὴ Συνδιάσκεψί του κριτικὰ τήν πολιτικὴ του τῶν στελεχῶν, θά βγάλῃ συμπεράσματα, θά ὀδεῖ σωστὴ ἐχτίμησις γιά πρῶτα καί πράγματα. "Καί πρῶτ' ἀπὸλα-ὅπως γράφει ὁ σ. Ζαχαριάδης στὸ ἄρθρο του γιά τὴ Συνδιάσκεψη-γιά τὰ πρῶτα καί ἔργα τῆς καθοδήγησης τοῦ ΚΚΕ, σὰ σύνολο, μὰ καί γιά τὰ ξεχωριστὰ πρῶτα, ἀφοῦ αὐτὰ φέρνουν καί τήν πρωταρχικὴ εὐθύνη". Ἡ δουλιὰ αὐτὴ μᾶς χρειάζεται ἀκόμα γιατί στὰ τελευταῖα τέσσερα χρόνια χάσαμε πολλὰ στελέχη, ἓνα μεγάλο κομμάτι ἀπ' τὴν ἴδια τὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ ΚΚΕ καί τώρα πρέπει νά συμπληρώσουμε τὰ κενὰ σὲ ὅλη τὴν κοιματικὴ ἱεραρχία. Νά ἀναδειξουμε ἔγκαιρα καί θαρραλέα νέα στελέχη που δοκιμάστηκαν στὴ σκληρὴ ζωὴ τῆς παρανομίας καί ἀντεξάν σὰν τίς κολῶνες τοῦ Παρθενῶνα, ἀπὸ κείνους που δέν προσκύνησαν καταχτητὴ καί μοναρχοφασίστα, που πολέμησαν τριάντη χρόνια στὸ ΔΣΕ σὰν Κολοκοτρωναῖοι, στελέχη που ἔχουν τό αἶσθημα τοῦ καινούργιου καί ἀπεριόριστη (Σελ. 15) ἐμπιστοσύνη στὸ ΚΚΕ καί στὴν ὑπόθεσις τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, στὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση-τὸ ΒΚΠ (μπ) καί τὸ Μεγάλο ΣΤΑΛΙΝ.

- 6 -

2. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΚΑΤΟΧΗ

Για να δούμε και να μελετήσουμε την πολιτική μας των στελεχών στα χρόνια αυτά (από το 1918-1940) θα τα χωρίσουμε σε δυο περιόδους: α) 'Από το 1918 μέχρι την επέμβαση της ΕΕ της ΚΔ (έκκληση της Διεθνούς προς το Κόμμα μας, 1931 β) 'Από την επέμβαση της ΚΔ μέχρι την πρώτη κατοχή.

Στην πρώτη περίοδο της παιδικής και έφηβικής ηλικίας του ΚΚΕ, το Κόμμα μας δεν έχει μπολσεβίκικη πολιτική στελεχών. Τότε γινόταν μια άδικοη πάλη ανάμεσα στην προλεταριακή βάση του Κόμματος και τις δπορουνιστικές του καθοδηγήσεις (δπορουνισμός-λικβινταρισμός-φραξιονισμός).

Οι καθοδηγήσεις αυτές, όχι μόνο δε μπορούσαν να έχουν σωστή πολιτική στελεχών μα και προσπαθούσαν να εμποδίσουν την ανάπτυξη απ'τά κάτω των καινούργιων προλεταριακών στελεχών που είναι νόμος στη ζωή των ΚΚ. 'Ο δπορουνισμός, που για φορεΐς του είχε διάφορους μικροαστούς διανοούμενους με τη θεωρία "της μακράς και νομίμου ύπάρξεως", δε μπορούσε να έχει πολιτική στελεχών.

Οι λικβινταριστές με τη θεωρία τους των δυο σκελών, που μιλούσε και για οργανική ανάπτυξη του ελληνικού καπιταλισμού και για τη διάλυση του ΚΚΕ, ήθελαν να βάλουμε στα καθοδηγητικά όργανα του Κόμματος άριστους άστούς διανοούμενους τύπου Καλιτσουνάκη για να μας μάθουν το μαρξισμό. Οι φραξιονιστές βουτηγμένοι μέχρι το λαιμό στο βούρκο της φραξιονιστικής πάλης που καθοδηγούνταν και έλέγχονταν από την ασφάλεια, δεν είχαν "καιρό" για τη δημιουργία και ανάπτυξη νέων στελεχών και έκαναν ότι περνούσε από το χέρι τους για να χαλάσουν και να εξοντώσουν μια σειρά στελέχη.

Στην περίοδο αυτή, μέσα σε αφάνταστες δυσκολίες, που τις χαρακτηρίζει ή πείνα και οι καταδιώξεις και ή έλλειψη κάθε ενδιαφέροντος από τις τότε κομματικές καθοδηγήσεις και μέσα στη φωτιά των ταξικών μαχών, αναπτύσσονταν απ'τά κάτω μια σειρά στελέχη που άτσαλώθηκαν μέσα στις δοκιμασίες και αποτέλεσαν αργότερα τον καθοδηγητικό πυρήνα του ΚΚΕ. Είναι αυτοί που καθοδηγοΰσαν το μαζικό άπεργιακό κίνημα της περιόδου εκείνης, που πολέμησαν την παγκαλική διχτατορία και καθοδήγησαν μια σειρά από άγροτικές εξέγέρσεις και άλλους μαζικούς άγώνες.

(Σελ. 16)

Για τα στελέχη του ΚΚΕ ή περίοδος αυτή είναι ή ρ ω τ η ή. Εΐχαν να παλέψουν με πολλές δυσκολίες και με έχθρους έξω και μέσα στο Κόμμα. Οι καθοδηγήσεις είχαν εγκαταλειμένα τα στελέχη και επικρατούσε ένα άπαρδεχτο καθεστώς για το Κόμμα μας. Το συμφέρον της φράξιας και όχι οι άνάγκες του κινήματος καθόριζαν τη συμπεριφορά προς τα στελέχη. Στα χρόνια αυτά, για να αναφέρουμε μερικά παραδείγματα, τραβιούνται στην καθοδήγηση του Κόμματος, μέλη που είχαν ηλικία ενός χρόνου... (Νεφελδούης) και στην ΟΚΝΕ φραξιονιστικά, τυχοδιωχτικά και ύποπτα στοιχεία σαν το Μουτούκια και το Νάνο. Στην καθοδήγηση του ΚΚΕ μπαίνουν δεξιά δπορουνι-

- 7 -

στικά στοιχεία (Χαϊτάς) και "άριστεροι" όπορτουνιστές (Πυλιώτης-Άλξης). Αναδειχνονται σαν συνδικαλιστικά στελέχη, "νέα" στελέχη, όπως έλεγαν τότε, που δεν άντεξαν ούτε στην παραμικρή δοκιμασία και ήταν ύποπτοι και τροτσκιστές (Σαΐδης-Ρύκος). Καθοδηγητές των σπουδαιότερων Κομματικών οργανώσεων, Αθήνας κλπ, ήταν διάφορα άνίκανα και ύποπτα στοιχεία τύπου Σκυτάλη και, "κληρονομικώ δικαίω", γραμματείς Περιφερ. οργανώσεων. Η συμμετοχή στο φραξιονισμό ήταν τό μέτρο έχτίμησης των στελεχών. Τό σ. Παρταλίδης, που ήταν τότες ένα άπται πρωτοπαλλικάρια του φραξιονισμού, τόν έβγαλαν με χρηματική έγγύηση οι φραξιονιστές -τά λεφτά βρέθηκαν μέσα σε λίγες ώρες- για νά πάρει μέρος στην 4η φραξιονιστική Όλομέλεια της ΟΚΝΕ, τη στιγμή που δεν εξασφαλιζονταν ούτε στοιχειώδης περίθαλψη στους φυλακισμένους έξοριστους. Δεν ύπάρχει καμιά έπαγρύπνηση για τά στελέχη. Κάθε προσπάθεια που γίνονταν τότε για νά μπει τό Κόμμα στο σωστό όδω, αντιμετώπιζε την έχθρότητα της καθοδήγησης.

Στην κατάσταση αυτή έβαλε τέρμα η επέμβαση της ΕΕ της ΚΔ τό Νοέμβριο του 1931. Η Έκκληση της ΚΔ προς τά μέλη του ΚΚΕ έβαλε τς βάσεις για μία σωστή μπολσεβίκικη πολιτική στελεχών. Η Έκκληση διαπίστωνε ότι ύπάρχει διάσταση άνάμεσα στο καθοδηγητικό άπαράτ και τό άχτίφ του Κόμματος και της ύπόλοιπης μάζας του Κόμματος, δηλαδή άποσπαση της καθοδήγησης από τη βάση του Κόμματος και ύπογράμμιζε μία σειρά από μέτρα για τη δημιουργία και ανάπτυξη των στελεχών. Νά τί λέει πάνω στο ζήτημα αυτό η Έκκληση της ΚΔ:

" Για τη δημιουργία στελεχών και για νά θέσουμε τέρμα στο ρήγμα που ύφλισται σήμερα άνάμεσα στα διευθυντικά στελέχη και τη μάζα του Κόμματος, για την άνύψωση του επιπέδου της μάζας των μελών, τό Κόμμα πρέπει ν' αναπτύξει την πιο μεγάλη δραστηριότητα στο πεδίο της προπαγάνδας και της κομματικής διαπαιδάγησης. Η προπαγανδιστική δουλιά πρέπει νά είναι μιας καλύτερης ποιότητας, πρέπει νά οργανωθούν προπαγανδιστικοί κύκλοι, όπου νά γίνεται μία συστηματική δουλιά (Σελ. 17) και νά τραβιέται τό εργατικό άχτίφ". (Από την Έκκληση της ΚΔ, "5 χρόνια άγώνες", Έκδοση 1946, σελ. 20-21).

" Η νέα καθοδήγηση του ΚΚΕ με έπικεφαλής τόν σ. Ν. Ζαχαριάδη με βάση τς ύποδείξεις της ΚΔ και έχοντας για όδηγό τη λενινιστική σταλινική πολιτική στελεχών, έπεξεργάζεται μπολσεβίκικη πολιτική στελεχών. Γίνονται μία σειρά οργανωτικές συσκέψεις του ΚΚΕ, ιδίως η 3η, που άπασχολούνται κυρίως με τό πρόβλημα αυτό. Η 6η Όλομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, που καθορίζει τό χαρακτήρα και τς κινητήριες δυνάμεις της έπέρχόμενης επανάστασης στην Ελλάδα τονίζει:

" Επιδάλλεται πιο ενεργά και θαρραλέα ν' αναδείξουμε στις καθοδηγητικές θέσεις νέα στελέχη, κομματικά στελέχη εκ των κάτω. Επιδάλλεται νά έέρουμε και νά εξετάζουμε τά δραστήρια στελέχη των μαζικών οργανώσεων των ΑΕ, όλων των μαζικών οργανώσεων, νά δοθεϊ ιδιαίτερη προσοχή στη συστηματική προπαγανδιστική δουλιά για την προπαρασκευή στελεχών". ("Δέκα χρόνια άγώνες", Αθήνα 1945, σελ. 37-38).

Τό 5ο Συνέδριο του ΚΚΕ (Μάρτης 1934), άσχολείται ειδικά με τά όργα-

- 8 -

νωτικά προβλήματα και την πολιτική μας των στελεχών. Η οργανωτική απόφαση του Συνεδρίου αυτού τονίζει:

"Βασικό λοιπόν οργανωτικό πρόβλημα που μπαίνει σ'όλοκληρο το Κόμμα και πρώτ'όλα στο καθοδηγητικό όργανό του, είναι η σωστή επιλογή, δημιουργία, ανάδειξη και τοποθέτηση των στελεχών και ο καθημερινός έλεγχος της εκτέλεσης των αποφάσεων του Κόμματος απ'τά πάνω ως τα κάτω. Από τον κάθε καθοδηγητή, όπουδήποτε και αν βρίσκεται, πρέπει να ζητάμε να δουλεύει έτσι ώστε η οργανωτική καθοδήγησή του ν' ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της πολιτικής γραμμής του Κόμματος, να εξασφαλίζει την πραγματοποίηση της πολιτικής αυτής. Μονάχα αυτό μπορεί και πρέπει να είναι το κριτήριο για το κάθε κομματικό στέλεχος" ("Πέντε χρόνια αγώνες", Έκδοση 1945, σελ. 231).

Στο 6ο Συνέδριο του ΚΚΕ (Δεκέμβρης 1935) ο Ζαχαριάδης στην εισήγηση και στον τελειωτικό του λόγο συνοφίρει τα συμπεράσματα στον τομέα της πολιτικής μας των στελεχών και καθορίζει τα καθήκοντα του Κόμματος στη δημιουργία και ανάδειξη καινούργιων στελεχών. Και η απόφαση του ΙΓ' της 23-4-1936 που συνοφίρει τα συμπεράσματα της Πανελλαδικής Σύσκεψης των γραμματέων των τοπικών οργανώσεων του ΚΚΕ, τονίζει:

"Όλη η προσοχή του Κόμματος πρέπει να στραφεί στην πραγματοποίηση των σχετικών οδηγιών του 6ου Συνεδρίου. Μέσα στο Κόμμα πρέπει να προσέχεται και να προωθείται η κάθε ικανότητα. Πρέπει θάρραλα (Σελ. 18) να αναδειχνουμε καινούργια στελέχη, δοκιμασμένα, πιστά στην επαναστατική υπθθεση και βγαλμένα μέσα απτους λαϊκούς αγώνες. Η κάθε καλή πρωτοβουλία πρέπει στο Κόμμα μας να βρσκει πλούσιο έδαφος γονιμοποίησης. Στη διαπαιδαγώγηση, προσωπική φροντίδα και ανάπτυξη των στελεχών μας, στη σωστή τοποθέτηση και κατάταξη των κομματικών δυνάμεων, έτσι που το κάθε μας στέλεχος ν' αγαπά τη δουλιά του και ν' αποδίδει σ'αυτήν το ανώτατο όριο αυτόν που μπορεί, πρέπει να συγκεντρωθεί η εξαιρετική προσοχή των καθοδηγητών μας". ("5 χρόνια αγώνες", Έκδοση 1945, σελ. 99).

Με βάση τη σωστή μαρξιστική-λενινιστική γραμμή του και τη σωστή πολιτική στελεχών, το ΚΚΕ στα χρόνια 1931-36 αναπτύσσει τα παλιά του στελέχη και δημιουργεί καινούργια στελέχη. Πραγματικά φυσάει καινούργιος άερας στο Κόμμα μας και στον τομέα των στελεχών. Ενισχύονται και ενθαρρύνονται οι πρωτοβουλίες της βάσης, και αναδειχνονται έργατικά στελέχη, δίνεται εξαιρετική προσοχή στα στελέχη με το προσωπικό παράδειγμα του σ. Ζαχαριάδη, τοποθετούνται στον τομέα που μπορούν ν' αποδώσουν περισσότερα, αρχίζει συστηματικός έλεγχος στα στελέχη για την πραγματοποίηση των αποφάσεων που παίρνονται, για τη μαρξιστική-λενινιστική διαπαιδαγώγηση των στελεχών. Στα χρόνια αυτά που το ΚΚΕ βγήκε στην πλατιά λεωφόρο των μαζικών λαϊκών αγώνων και παλαίρει για να κατακτήσει την πλειοψηφία της εργατικής τάξης της Ελλάδας και να εξασφαλίσει τη συμμαχία με την αγροτιά αναπτύσσονται τα στελέχη του Κόμματος ποσοτικά και ποιοτικά, μπαίνει τέλος στους αλώνιους και "άναντικατάστατους" γραμματείς, άκουει το Κόμμα προσεχτικά τις γνώμες και τις υποδείξεις των στελεχών τα βοηθάει όλοπλευρα να τραβήξουν μπροστά. Στα χρόνια αυτά διαμορφώνονται σε καθοδηγητικά στελέχη του

CONFIDENTIAL

- 9 -

Κόμματος οι σύντροφοι εκείνοι που πέρασαν αργότερα στην καθοδήγηση του Κόμματος.

Στά μαύρα χρόνια της δικτατορίας του Μεταξά φάνηκαν ιδιαίτερα τ' αποτελέσματα της σωστής πολιτικής των στελεχών. Παρόλα τὰ χτυπήματα της δικτατορίας που κατόρθωσε νά χτυπήσει οργανωτικά τὸ ΚΚΕ καὶ νά διαλύσει τὶς ὁργανώσεις του, ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῶν στελεχῶν τοῦ ΚΚΕ ἔντεξε στὴ δοκιμασία καὶ ἀποτέλεσε τὴ μαγιά γιὰ τὴν ἀνασυγκρότηση τοῦ Κόμματος στὰ 1940-41. Κίεσα στὴ δικτατορία καὶ ἀντικρὺ στὰ ἡρωϊκὰ στελέχη τοῦ ΚΚΕ σὰν τὸ Μαλιέζο, τὸν Βαλιανῆτο, τὸν Μαραυνάκη, ἐμφανίστηκαν καὶ οἱ λιπόφυχοι καὶ οἱ προδότες σὰν τὸν Σκλάβαινα, Νεφελοῦδη, Τυρῖμο, Μιχαηλῖδη, Σιτοκωνσταντίνου, Νανωλέα κλπ. Αὐτοὶ δὲν ἔντεξαν στὰ μαρτύρια τῆς δικτατορίας καὶ παραδόθηκαν στὸν ἐχθρὸ. Πῶς (Σελ. 19) ἐξηγεῖται τὸ φαινόμενο αὐτό; Οἱ ἐχθροὶ τοῦ Κόμματος στὴ δικτατορία προσπαθοῦσαν νά ἐκμεταλλευστοῦν τὸ γεγονός αὐτό καὶ νά χτυπήσουν τὴν καθοδήγηση τοῦ ΚΚΕ. Οἱ φραξιωνιστὲς τῆς Ἀκροναυπλίας, Νέσκοβας (Γάκης)-Καπένης, στὰ 1939, μὲ τὴν καθοδήγηση τοῦ Μανιαδάκη, ἔλεγαν ὅτι: "σάπισαν ὅλα τὰ στελέχη τοῦ Κόμματος, ὅλοι θὰ κάνουν δηλώσεις, τὰ στελέχη τοῦ ΚΚΕ εἶναι ἐκφυλα κλπ." καὶ ὅλα αὐτὰ γιὰ τὸν Ζαχαριάδη δὲν εἶχε σωστὴ πολιτικὴ στελεχῶν. Τὶς ἴδιες κατηγορίες διατυπώνουν σήμερα οἱ Ἐἄρκος, Παρτσαλίδης, ὁ πρᾶχτορας Καραγιώργης, ἡ Χρύσα καὶ ὁ Ἀποστόλου. Κουτσομπολεύουν σὰν τὶς γυναικοῦλες τῆς γειτονιάς τὰ ἀνώτερα στελέχη τοῦ Κόμματος. Λένε ὅτι ὁ Ζαχαριάδης ἔχει συνέχεια ἀποτυχίες στὴν ἀνάδειξη τῶν στελεχῶν, αὐτὸς εὐθύνεται γιὰ τοὺς Σκλάβαινα, Νεφελοῦδη κλπ, ὅτι συγκεντρώνει γύρω του τὰ ἄχρηστα καὶ ἀνίκανα στελέχη ποὺ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴ θεσούλα τους.

Ἡ λιπόφυχια καὶ ἡ πολιτικὴ προδοσία τοῦ Σκλάβαινα-Νεφελοῦδη-Μιχαηλῖδη κλπ, δὲν εἶναι μόνον ἑλληνικὸ φαινόμενο. Ἡ ἱστορία τῆς ταξικῆς πάλης, ἡ πλοῦσια πείρα τοῦ ΒΚΠ (μπ) διδάσκει ὅτι μέσα στὴν πύλη, στὴ ζωὴ δοκιμάζονται τὰ στελέχη τοῦ Κόμματος, δείχνουν τὴν πίστη τους καὶ ἀφοσίωσή τους στὸ κίνημα καὶ τὸ βαθμὸ τῆς σύνδεσής τους μὲ τὸ λαό. Ἡ ζωὴ εἶναι μιὰ διαρκὴς δοκιμασία γιὰ τὰ στελέχη μας, πίστωση σὲ κανέναν δὲ δίνεται καὶ ὅτι δίπλα στὰ στελέχη ποὺ κρατοῦνε ψηλά τὴ γραμμὴ τοῦ Κόμματος, ἐκδηλώνονται σὰν νομοτελειακὴ ἀνάγκη καὶ οἱ λιπόφυχοι καὶ οἱ προδότες. Αὐτὸ συνέβηκε μὲ τοὺς παραπάνω. Οἱ Σκλάβαινας-Νεφελοῦδης, ποὺ ἀνέβηκαν στὴν ἀνώτατη κομματικὴ ἱεραρχία κάπως ἀνώμαλα στὴν ἐποχὴ τοῦ φραξιονισμοῦ εἶχαν καὶ ὀρισμένους ἱκανότητες, δοῦλεψαν ἀπὸ 1931-38 στὴν καθοδήγηση τοῦ Κόμματος, ἔκαναν λάθη καὶ στὶς δύσκολες στιγμὲς τῆς δικτατορίας λιποφύγησαν καὶ πρόδωσαν γιὰτὶ δὲν εἶχαν μπολσεβίκικη ψυχὴ. Ἐκεῖνοι ποὺ σὰν οἰωνοσκόποι μιλοῦνε ἐκ τῶν ὑστέρων ὅτι ἔπρεπε νά προβλέπει τὸ Κόμμα τὴν υποχώρηση τῶν δηλωσιῶν αὐτῶν, εἶναι ἄνθρωποι ποὺ δὲν καταλαβαίνουν γιὰ ἀπὸ μαρξισμὸ-λενινισμό καὶ ἀπὴν πολιτικὴ μας τῶν στελεχῶν, εἴτε ἐχθροὶ μας ποὺ σκόπιμα συκοφαντοῦν καὶ χτυποῦν τὴ γραμμὴ καὶ τὴν πολιτικὴ τοῦ Κόμματος.

Ὅπως τονίζουμε πρὸ πάνω, τὸ ΚΚΕ ἔχει στὰ χρόνια αὐτὰ σωστὴ πολιτικὴ στελεχῶν. Αὐτὸ δὲ σημαίνει φυσικὰ ὅτι ὅλα πηγαιναν μέλι-γάλα καὶ δὲν ὑπῆρχαν ἑλλείψεις καὶ ἀδυναμίες. Ἐχουμε περιπτώσεις ποὺ ὀρισμένα ὄχι καλὰ στοιχεῖα τρῶπωναν σὲ σοβαρὰ πῶστα τοῦ Κόμματος, γιὰτὶ δὲν γίνονταν ἡ μελέτη καὶ (Σελ. 20) ἡ ἔρευνα ποὺ ἔπρεπε γύρω ἀπ'αὐτά. Πχ, ὁ Ἀνδρέας

CONFIDENTIAL

- 10 -

Τσίπας, που τρύπωσε σαν αναπληρωματικό μέλος της ΚΕ γιατί ήτανε σλαβομακεδονίς, ποτέ δέν έζησε την κομματική ζωή, λίγους μήνες πριν τó 6ο Συνέδριο του ΚΚΕ είχε ξεκοπεύ από Κόμμα και δέν είχε καμιά έχτιμηση στους σλαβομακεδόνες, ήταν τυχοδιωχτικό και αλήτικο στοιχείο. "!! τοποθέτησή του σαν καθοδηγητή της "Ακροναυπλίας ήταν λάθος. "!! καθοδήγηση του Κόμματος από τους Παρτσαλίδη-Σηλάβαινα-Νεφελούδη-Σιάντο, παραβίασε στα 1937-39 τη μπολσεβίκικη πολιτική στελεχών, χρησιμοποιούσε άβασάνιστα ανθρώπους που δέν άντεχαν, άφηνε τόν προβοκάτορα Μάδεση νά άλωνίζει γιατί αυτός "ήταν έξω από κάθε ύποψία". Στην "Ανάφη, όπου ήταν όι περισσότεροι έξεριστοι έπειτα από την "Ακροναυπλία, τοποθετήθηκε σαν καθοδηγητής από τó Σιάντο ó τροτσκιστής και χαφιές Διονυσάτος Γ., που όργάνωνε συστηματικά δηλώσεις μετανόας και είναι υπεύθυνος για 500 περίπου δηλώσεις που έγιναν εκεί.

Τό συμπέρασμα που βγαίνει για αυτήν την περίοδο της ζωής και ανάπτυξης του Κόμματος, από 1931 μέχρι την κατοχή, είναι ότι τό ΚΚΕ για πρώτη φορά στην ιστορία του έχει σωστή πολιτική στελεχών, την πραγματοποιεί στη ζωή δημιουργώντας καινούργια στελέχη και καθοδηγητές ικανούς νά τά βγάλουν πέρα με τίς δυσκολίες της κατάστασης και νά νικούν.

" Μόνο αυτά τά στελέχη είναι καλά που δέ φοβούνται τίς δυσκολίες, που δέν κρύβονται στις δυσκολίες μά αντίθετα πηγαίνουν στη συνάντηση τών δυσκολιών για νά τίς ξεπεράσουν και νά τίς λικβιντάρουν. Μόνο στην πάλη με τίς δυσκολίες σφυρηλατούνται τά πραγματικά στελέχη". (Στάλιν, "Ζητήματα του Λενινισμού", 1η ρουσ. έκδοση, σελ. 492).

3. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟ ΑΓΩΝΑ 1940-44 - ΔΕΚΕΜΒΡΗ - ΒΑΡΚΙΖΑ

Στά χρόνια της χιτλεροφασιστικής κατοχής και τó Δεκέμβρη-Βάρκιζα, ό λαός μας με έπικεφαλής τó ΕΑΜ, που είχε σαν κύρια καθοδηγητική δύναμη τó ΚΚΕ, ξεσηκώθηκε και πάλαψε αποφασιστικά ενάντια στους καταχτητές. Όμως τó ΚΚΕ δέν έχει τότε σωστό μαρξιστικό - λενινιστικό πολιτικό και όργανωτικό προσανατολισμό. "Η γραμμή του Κόμματος και της καθοδήγησής του είναι στα 1941 μέχρι τή Βάρκιζα βασικά λαθεμένη. Αυτό είχε την εκδήλωσή του και στην πολιτική μας τών στελεχών. "Η καθοδήγηση του Κόμματος, παρόλες τίς έπιτυχίες που είχαμε στην πρώτη κατοχή στόν τομέα τών στελεχών, ξέφυγε από σωστή πολιτική τών στελεχών του ΚΚΕ που σφυρηλατήθηκε στα 1931-36. (Σελ. 21) "Η πολιτική μας τών στελεχών στα χρόνια αυτά είναι βασικά λαθεμένη. Τότε ουσιαστικά δέ βάλαμε ζήτημα έξουσίας και συνεπώς δέν προετοιμάσαμε και δέ δημιουργούσαμε τέτια στελέχη και όργανώσεις που χρειαζόνταν για νά φέρουμε τή νίκη της λαϊκής επανάστασης. "Η έσφαλμένη μας πολιτική στελεχών είχε τίς παρακάτω εκδηλώσεις:

α) Στην καθοδήγηση του Κόμματος, ακόμα και στη γραμματεία του ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ έμπαιναν διάφορα μικροαστικά στοιχεία που, παρά τίς φιλολο-

CONFIDENTIAL

- 11 -

γικές και άλλες ικανότητες τους, δεν πέρασαν από μακρόχρονο κομματικό ατσάλωμα, ήταν μακριά από τη μάζα των μελών του Κόμματος και δεν αποτελούσαν έγγυηση για την εφαρμογή της κομματικής γραμμής. Τότε τραβήχτηκε στην ΚΕ ο τυχοδιώκτης άριβλιστας Κώστας Γυφτοδήμος (Καραγιώργης) που σήμερα αποδείχτηκε ότι είναι πράχτορας του έθνους. Ο Καραγιώργης που πριν την κατοχή δεν έκανε στην ούσα ούτε γραμματέας πυρήνα, ανέβηκε σε μερικούς μήνες όλα τα σκαλιά της κομματικής ιεραρχίας, έγινε γραμματέας του Γραφείου Περιοχής του ΚΚΕ στη Θεσσαλία και μέλος της ΚΕ. Ο Καραγιώργης που σήμερα λυσασμένα χτυπά τη γραμμή του Κόμματος, και λέει πως ο Ζαχαριάδης διαρκώς αποτυγχάνει στους συνεργάτες του, διάλυσε στη Θεσσαλία τις οργανώσεις του ΚΚΕ στη μάζα του λαού, στρατολόγησε με τις καμπάνες, συγκέντρωνε γύρω του όλα τα τυχοδιωκτικά και ύποπτα στοιχεία, τους δηλωσες, τους χαφιέδες της 4ης Αύγουστου, τους πράχτορες της 'Ιντέλιτζενς Σέρβις. Αυτός που εξιφούλησε σήμερα για την "έξυγλανση" του ΚΚΕ, καλλιεργούσε στη Θεσσαλία το ραγιαδισμό και τη δουλικότητα στα στελέχη, τον κομματικό ύδρονεφελισμό, τις ολιγογενειακότητες, και την εξαχρείωση. Ο Καραγιώργης δε δημιούργησε ούτε ένα στέλεχος στη Θεσσαλία. Μα πως να δημιουργήσει εκεί, αφού αυτός πήγε για να καταστρέψει; Ήταν πραγματικό ατύχημα που σε μία περιοχή σαν τη Θεσσαλία, που το ΚΚΕ 30 χρόνια τώρα έχει μεγάλη έπαιρη και στη χιτλεροφασιστική κατοχή κατάχτησε τη μεγάλη πλειοψηφία του λαού, βρέθηκε καθοδηγητής ο Καραγιώργης. Και δυστυχώς το υποκείμενο αυτό, το Κόμμα και η Θεσσαλία το αριβοπλήρωσαν στην πρώτη και δεύτερη κατοχή.

(Σελ.22) Μα η περίπτωση Καραγιώργη δεν είναι η μοναδική. Σε καθοδηγητικά στελέχη του ΚΚΕ τραβιδντουσαν άνθρωποι με όχι καλή κομματική ιστορία, που δεν έζησαν ποτέ τη ζωή της κομματικής βάσης και ούτε ένωσαν το λαϊκό πόντο. "Ας πάρουμε την περίπτωση του Θανάση Χατζή. Στο Πανεπιστήμιο περνούσε κρίση και διαγράφηκε το 1934 για ασυμμετρία. Από την Ακροναυπλία βγήκε με τις ενέργειες του γαμβρού του και δεν πέρασε τη δοκιμασία της διχτατορίας. Δεν έκανε ούτε γραμματέας πυρήνα. Αυτόν λοιπόν τον πήλαμε στην κατοχή γραμματέα της ΚΕ του ΕΑΜ, γραμματέα του γραφείου περιοχής Ρομέλης και γραμματέα της ΕΠ της ΚΟ Θεσσαλονίκης και για ένα διάστημα, ύστερα από τη Βάρκιζα, γραμματέα του γραφείου περιοχής Μακεδονίας-Ελάσσας του ΚΚΕ. Οι συνέπειες είναι γνωστές. Όλη η δουλιά του Χατζή στα χρόνια της κατοχής ήταν ανεβοκατεβάσματα με τους άστους πολιτικάντηδες, συνδέσεις με πράχτορες της 'Ιντέλιτζενς Σέρβις, επιπολαιότητες κλπ. Κομματική δημιουργική δουλιά δεν ήταν σε θέση να κάνει.

Στα πιο κάτω στελέχη, η κατάσταση στην πρώτη κατοχή ήταν πιο χειρότερη. Γραμματείς άχτιδων, κομματικών οργανώσεων πύλων και χωριών μπηκαν διάφοροι τυχοδιώχτες, άριβλιστες, συμφεροντολόγοι, ίντελιτζερβίτες που διαστρέβλωναν συνειδητά τη γραμμή του Κόμματος. Ο λαός έλεγε τότε για τους "καθοδηγητές" αυτούς. "Ετόν καιρό του Βενιζέλου μάζευε σάβρια και στον καιρό του Τσαλδάρη, το ίδιο στον καιρό του Μεταξά, τώρα είναι στο ΕΑΜ και στο ΚΚΕ "... Είτε ο "καθοδηγητής μου, ήταν χαφιές της 4ης Αύγουστου και έφαγε ζύλο απ' αυτόν" είτε, η μαυροφορεμένη μάνα: "ο καθοδηγητής μου είναι ο τάδε δηλωσας που έφησε το γιό μου να του φερίσει κε άπτοους Γερμανούς".

Στην Αθήνα, το Μάη του 1943, άπτοους 17 γραμματείς 'Αχτιδών, οι 16

- 12 -

ήταν δηλωσες και υποπτοι. Η κατάσταση αυτή διορθώθηκε και αργότερα η ΚΟΑ είχε περισσότερη θετική πείρα στον τομέα των στελεχών. Αυτό όμως δεν αλλάζει τη γενική εικόνα.

β). Η έσφαλμένη μας πολιτική στελεχών στην πρώτη κατοχή είχε την πιο χτυπητή της έκφραση στα στελέχη του ΕΛΑΣ. Η κομματική καθοδήγηση τοποθέτησε καπετάνιο του Γεν. Στρατηγείου το Θανάση Κλάρα (Μιζέρια) που έκανε δήλωση και αποκήρυξε το ΚΚΕ στην 4η Αυγούστου και ήταν γνωστός για τις αλήτινες εκδηλώσεις του. Αυτός μισούσε το Κόμμα και έκανε ότι περνούσε από το χέρι του για να το βλάψει. Η καθοδήγηση του Κόμματος ανέγουνταν όλες τις αντικομματικές, αντιλαϊκές εκδηλώσεις του Θ. Κλάρα, Δίπλα στον Κλάρα, καπετάνιοι των περισσότερων Μεραρχιών και Ταξιαρχιών τοποθετήθηκαν πρώην δηλωσες και διαγραφμένοι από το ΚΚΕ για υποπτοι (Συνδς, Καραπαναγιώτης κλπ.). "Αν εξαιρέσουμε μερικούς τίμιους αξιωματικούς με έπικεφαλής το στρατηγό Σαράφη, στρατιωτικά (Σελ. 23) στελέχη συγκεντρώθηκαν στον ΕΛΑΣ άνικανοι αξιωματικοί του παλιού στρατού και το χειρότερο υποπτοι. Μεγάλες μονάδες του ΕΛΑΣ (Μεραρχίες και ομάδες Μεραρχιών) βρισκόνταν στην ουσία στα χέρια της "Ιντέλιτζενς Σέρβις. Ο χαφίς κομοτάρχης της Ειδικής Ασφάλειας και πράχτορας της "Ιντέλιτζενς Σέρβις, "καπετάν" Ορέστης, ήταν καπετάνιος της 11ης Μεραρχίας, στην Αττική, στο πιο νευραλγικό σημείο της επανάστασης για την εποχή εκείνη. Στο 54ο Σύνταγμα του ΕΛΑΣ (Βόλος) τοποθετείται καπετάνιος ο Πηλιορείτης (Κουφοδήμος) που ήταν γνωστός χαρτοπαίχτης και πράχτορας της "Ιντέλιτζενς Σέρβις. Αυτός έπειτα από τη Βάρκιζα στάλθηκε από άφεντικά του στην Αμερική για να σπουδάσει.

Τα Κομματικά καθοδηγητικά στελέχη ήταν μακριά από τον ΕΛΑΣ. Από Σιάντο καταβάλλονταν κάθε προσπάθεια για να νάναι ο ΕΛΑΣ έξω από κάθε κομματικό έλεγχο. Έτσι λοιπόν στο στρατιωτικό όργανο της επανάστασης, τον ΕΛΑΣ, και ιδιαίτερα στην καθοδήγησή του, έλειπε το Κόμμα. Κι αυτό δεν ήταν τυχαίο. Οφείλονταν στην έσφαλμένη μας πολιτική γραμμή που υποτάσσαμε τον ΕΛΑΣ στους έγγλέζους και συνεπώς βάσαμε εκεί ανθρώπους που δέχονταν να παίζουν το ρόλο αυτό.

γ). Στην πολιτική μας της ανάδειξης των στελεχών εγκαταλείφθηκαν τα κομματικά κριτήρια, η πολιτική φυσιογνωμία του κάθε στελέχους (πίστη και άφασκωση, στο λαό, κομματικότητα) και η επαγγελματική φυσιογνωμία (ικανότητες για δουλειά) και κυριάρχησαν οι οικογενειακότητες και το ρουσφέτι, ο κομματικός υπαλληλισμός. Στην πρώτη κατοχή χάσαμε το ταξινό αίσθητήριο και δημιουργήσαμε ένα περίεργο οργανωτικό σχήμα που έφτανε σε εξωφρενισμούς (πχ, στο Βόλο είχαμε 55 κομματικές αρχίδες) και εμπόδιζε την κανονική λειτουργία των οργανώσεων και τον έλεγχο για την εφαρμογή των αποφάσεων που αποτελεῖ βασικό συστατικό της πολιτικής μας των στελεχών. "Ε λ ε γ-χ ο ς κ ο μ μ α τ ι κ ο ς ἀ π τ ᾶ π ᾶ ν ω π ρ ὅ ς τ ᾶ κ ᾶ τ ω κ α ῖ ἀ π τ ᾶ κ ᾶ τ ω π ρ ὅ ς τ ᾶ π ᾶ ν ω κ α θ ὥ ς κ α ῖ ἡ ἐ-π α γ ρ ὀ π ν η σ η δ ἔ ν ὀ π ῆ ρ χ α ν. Μέλη του ΠΓ παραβίαζαν τις αποφάσεις του (παραδείγμα ο Σιάντος που έκανε στον ΕΛΑΣ ότι ήθελε), υπέγρα-φαν συμφωνίες προδοτικές (πχ, της Γκαζέρτας), είτε συνθηκολόγησης και παράδοσης στον έχθρο (Παρτσαλίδης, που υπέγραψε τη Βάρκιζα παραβιάζοντας

CONFIDENTIAL

- 13 -

την απόφαση του ΠΓ για τον όρο της Γενικής Αμνηστείας) και κανένας δεν τους έλεγχε, ποτέ δεν ήρθαν στο ΠΓ και τα άλλα κοιματικά σώματα για να δώσουν λόγο για τις πράξεις τους. Η κατάσταση ήταν πιο χειρότερη στις πιο κάτω οργανώσεις. (Σελ. 24) Έκει πραγματικά ήταν "μπάτε σκύλοι αλέστε και άλεστικά μη δίνετε". Μια μάλιστα της εποχής εκείνης ήταν τα οικονομικά. Έκατοντάδες τυχοδιώκτες πλούτισαν σε βάρος του Κόμματος. Οι γραμματείς των οργανώσεων ήταν ανεξέλεγκτοι. Άρκει ν' αναφέρουμε τις "προϊνες" που παίρναν τέτοιου είδους στελέχοι στη Ρούμελη, το Κιλκίς, τη Βέρροια κλπ, για να αντιληφθούμε πώς χαλούσαμε τότε τους ανθρώπους.

δ) Η είσοδος του ΠΓ και η απόφαση της ΚΕ που πάρθηκε πάνω στην αυτοδιάλυση της Κομ. Διεθνούς, και "θεωρητικά" έβαλε το ζήτημα της απομάκρυνσης απτίς μπολσεβίκικες οργανωτικές αρχές στην πολιτική μας των στελεχών. Αυτή "θαρρετά άνοιξε τις πόρτες" (είναι λόγια της απόφασης της ΚΕ του ΚΚΕ στις 2 Ιούνη 1943) σε διάφορα μικροαστικά στοιχεία που γρήγορα και ανεξέλεγκτα ανέβαιναν στις σκάλες της κομματικής ιεραρχίας και έκαναν πιο βαριές τις συνέπειες της εσφαλμένης μας πολιτικής γραμμής.

ε) Εγκαταλείφθηκε κάθε προσπάθεια για τη μαρξιστική-λενινιστική κατάρτιση και διαπαιδαγώγηση των στελεχών. Άπτην πλευρά αυτή γυρίσαμε πίσω, στην κατάσταση του ΚΚΕ πριν το 1931. Έτσι τα στελέχη του Κόμματος δεν είχαν ξεκάθαρο προσανατολισμό, δε μπορούσαν να φωτίσουν το βαθύτερο νόημα του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα, βάλτωναν μέσα στις δυσκολίες, τους έλειπε η αποφασιστικότητα και η συνέπεια που δίνει ο μαρξισμός-λενινισμός. Δεν είναι τυχαίο ότι στα χρόνια αυτά όλη η καθοδήγηση του ΚΚΕ, η Κεντρική του Επιτροπή και τα βασικά του στελέχη, ήταν σύμφωνα πάνω στην εσφαλμένη γραμμή και δε βρέθηκε ούτε ένα καθοδηγητικό στέλεχος για να τοποθετήσει σωστά το πρόβλημα της πάλης ενάντια στους εγγλέζους. Η άδυναμία μας αυτή μπορεί να εξηγηθεί μόνο από ότι το Κόμμα μας, τα στελέχη του, απομακρύνθηκαν από τη θεωρία μας που στην Ελλάδα γονιμοποιήθηκε και στερεώθηκε με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας της ΚΕ (Γενάρη 1934) που καθόριζαν το ρόλο του ξένου κεφαλαίου (κυρίως του αγγλικού) στην Ελλάδα.

Το ΚΚΕ λοιπόν, στην περίοδο 1941-44, το Δεκέμβρη και Βάρκιζα έχει βασικά λαθεμένη πολιτική στελεχών. Σημαίνει αυτό ότι παραγνωρίζουμε τη δουλειά που έγινε τότε σχετικά με τα στελέχη, τα "σβήνουμε" όλα όπως λέει ο σ. Παρτσαλίδης; Κάθε άλλο. Τα χρόνια αυτά έχουν και στον τομέα αυτόν πολύτιμες παραδόσεις. Στο ΚΚΕ ήρθαν τα χρόνια αυτά χιλιάδες και δεκάδες χιλιάδες αγνοί άνθρωποι του λαού (εργάτες-αγρότες-διανοούμενοι) που πολέμει έξελεχτήκαν, σε στελέ- (Σελ. 25) χη του Κόμματος, πάλαιψαν θαρραλέα τους καταχτητές στο 1940-44 και στο Δεκέμβρη, βγήκαν άργότερα στο βουνό στη δεύτερη εθνική αντίσταση, αντιμετώπισαν παλικαρίσια όλα τα όργανα της μεταβαρκιζιανής τρομοκρατίας και σήμερα στέκουν ανιδιόνητοι βράχοι στα Γιούρα, τα Μακρονήσια και τον Αη-Στράτη. Αυτά τα στελέχη της κατοχής αποτελούν πολύτιμο κεφάλαιο, "χρυσό άπδθεμα" του ΚΚΕ. Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε πολλά ονόματα παλιών και καινούργιων στελεχών που έπесαν στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα (Λαζαρίδης-Γαμβέτας-Χατζήμαλης-Ήλεκτρα-Ανδρεόπουλος) και χιλιάδες μικρότερα στελέχη που έπесαν στις μάχες του βουνού και των πόλεων ή εκτελέστηκαν από τον καταχτητή και τους ράλληδες.

CONFIDENTIAL

- 14 -

Μά εδώ τό ζήτημα μπαίνει έτσι: Τί έκανε τό Κόμμα στά χρόνια της κατοχής γιά ν' αναδείξει, νά προσανατολίσει σωστά τά στελέχη αὐτά, νά τά διαπαιδαγωγήσει μαρξιστικά-λενινιστικά, νά τά προφυλάξει ἀπ'α χτυπήματα τοῦ ἐχθροῦ, νά τά ὀδοῦν τήν πείρα τῆς κομματικῆς δουλειᾶς καί τίς μπολσεβίκικες οργανωτικές ἀρχές; Ἀσφαλῶς, πολύ λίγα, ἐλάχιστα. Μά γιατί ἡ πολιτική μας τῶν στελεχῶν εἶναι βασικά λαθεμένη.

§4. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΤΗ ΙΣΤΑΒΑΡΚΙΖΙΑΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΝΟΠΛΟ ΑΓΩΝΑ

Στήν περίοδο αὐτή, ποῦ ἀρχίζει μέ τήν ἐπιστροφή τοῦ σ. Ζαχαριάδη ἀπ'α χιτλερικό στρατόπεδο, τό ΚΚΕ ξαναγυρίζει στή σωστή πολιτική τῶν στελεχῶν τοῦ 1931-36 καί τήν ἐφαρμόζει μέσ στίς καινούργιες συνθήκες τῆς ἀνασυγκρότησης τῶν λαϊκῶν δυνάμεων καί τῆς προετοιμασίας γιά τήν καινούργια ἀναμέτρηση. Ἐπρεπε νά γίνει καί ἔγινε μεγάλη προσπάθεια καί πάλι πρὸς τήν κατεύθυνση αὐτή.

Ἡ 12ῃ Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ (Ἰούνης 1945) τοποθετεῖ τά προβλήματα τῆς κομματικῆς ἀνοικοδόμησης πάνω σέ μπολσεβίκικες βάσεις καί υπογραμμίζει τόν ἐξαιρετικά σοβαρό κίνδυνο ποῦ ἀπειλεῖ τό Κόμμα ἀπ'α ἄλλοίωση τῆς κοινωνικῆς του οὐνθεσης, τό ρόλο τῶν στελεχῶν καί τῆς κομματικῆς ἐπαγρύπνησης.

Στόν τομέα τῶν στελεχῶν ἡ Ὁλομέλεια μέλησε γιά

"τό πολύ χαμηλό θεωρητικό ἐπίπεδο τῆς μάζας τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος καί τῶν στελεχῶν του.
Χρειάζεται μιὰ ἐπιμονή, ἀκοῦραση, θάρρα καί ὀρητική, μακρόχρονη καί βαθιά δουλειά τοῦ Κόμματος γιά νά ἐξασφαλιστεῖ καί βελτιωθεῖ ἡ ἰδεολογικοθεωρητική πανοπλία του ἐνάντια σέ κάθε νοθεύα, σέ κάθε λαθρεμπόριο.
Ἡ Ὁλομέλεια διαπιστώνει ἄνδυμα ὅτι βαριά εὐθύνη (Σελ. 26) γιά τήν κατάρρευση αὐτῆς φέρνει καί μιὰ σειρά ἀπ'α ἀνώτατα καί ἀνώτερα κομματικά στελέχη, ποῦ δέ ζοῦν τή ζωή τῆς βάσης τοῦ Κόμματος, εἶναι ἀπομονωμένα ἀπ'αὐτή καί ἔτσι ὄχι μόνο δέν τή βοηθοῦν νά βελτιώνει τό ἰδεολογικό ἐπίπεδο, μά ἀντίθετα, ζώντας μακριά ἀπ'αὐτή, πέφτουν εὐκολότερα σέ ξένες ἐπιρροές, ποῦ τίς μεταφέρουν καί μέσα στοῦ Κόμμα. Ἡ Ὁλομέλεια βάζει σάν καθήκον σέ μιὰ σειρά ἀπ'α ἀνώτατα καί ἀνώτερα Κομματικά στελέχη νά πᾶνε γιά δουλειά στή βάση τοῦ Κόμματος καί μέσα στίς ἐργατικῆς μάζες". (12ῃ Ὁλομέλεια, "10 χρόνια ἀγῶνες". Ἔκδοση 1945, σελ. 312-313). Ἐπίσης ἡ Ὁλομέλεια μέλησε γιά τή χαλάρωση καί ἀδιαφορία ποῦ παρατηρεῖται στόν τομέα τῆς ἐπαγρύπνησης, "πρῶτ' ἀπ'α ἀπ'α ἀνώτατα καί ἀνώτερα κομματικά στελέχη".

Ἐπειτά ἀπ'α τήν 12ῃ Ὁλομέλεια, στήν προπαρασκευή τοῦ 7ου Συνεδρίου τοῦ ΚΚΕ (Ὀκτώβρης 1945) καί ἔπειτά ἀπ'αὐτό, τό Κόμμα διορθώνει

CONFIDENTIAL

- 15 -

στην πράξη τὰ λάθη ποὺ ἔγιναν στὴν κατοχή, στὸν τομέα τῶν στελεχῶν, βάζει στὴ μὲν πάντα μιὰ σειρά ἀπὸ ἀνίκανους ἀνθρώπους, ξεκαθαρίζει ἐπὶ πληθὺς ὑποθέσεις χαφιέδων σὰν τὸν Πετσόπουλο-Μάθηση διὰ μέσου τῶν Ἐπιτροπῶν Ἐλέγχου καὶ μιὰ σειρά ὑποθέσεις στελεχῶν ποὺ βαρύνονται μὲ ἀντικομματικές ἐκδηλώσεις. Γίνονται προσπάθειες γιὰ τὴ συστηματικότερη μελέτῃ τῶν στελεχῶν. Τὴ σαφήνεια ποὺ ἔχει τὸ Κόμμα, στὰ χρόνια αὐτὰ, στὴν πολιτική του τῶν στελεχῶν τὴ δείχνουν τέτια ντοκουμέντα, ὅπως τὸ γράμμα στὴν ΕΠ τῆς Θεσσαλονίκης, οἱ ἀπεφάσεις τῆς Πανελλαδικῆς Ὀργανωτικῆς Σύσκεψης καὶ ἡ μπροσοῦρα τοῦ σ. Ν. Ζαχαριάδη "Κομμουνιστῆς, λαϊκὸς ἀγωνιστῆς, μέλος τοῦ ΚΚΕ". Θὰ πρέπει νὰ σταθοῦμε στὰ ντοκουμέντα αὐτὰ.

Στὸ γράμμα πρὸς τὴν ΕΠ τῆς ΚΟ Θεσσαλονίκης, ὁ σ. Ν. Ζαχαριάδης, ἀφοῦ ὑπογραμμίζει ὅτι μέσα στὴ δοκιμασία τῆς 4ης Αὐγούστου καὶ στὴ φωτιά τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ πολέμου 1941-1945 διαμορφώθηκε καὶ ἀτσάλωθηκε ἓνα στρώμα ἀπὸ ἄξια στελέχη τοῦ Κόμματος, συνεχίζει:

" Τὸ στρώμα αὐτὸ τῶν στελεχῶν μας πρέπει νὰ τὸ πλαταίνουμε σήμερα ἀκόμα πὶο πολὺ, νὰ τὸ μεγαλώσουμε ὅσο μπορούμε. Μὰ τὸ βασικὸ δὲν εἶναι αὐτό. Ἐκεῖνο ποὺ μπαίνει σήμερα στὴν πρώτη γραμμὴ εἶναι ἡ δουλειὰ πρὸς τὸ βάθος. Τὸ ἰδεολογικὸ-θεωρητικὸ δούλεμα τῶν στελεχῶν. Τὸ συστηματικὸ, ἀδιάκοπο, μελετημένο καὶ κανονικὸ ἀνέβασμα τοῦ μαρξιστικοῦ-λενινιστικοῦ ἐπιπέδου τους.

Τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι ἀποφασιστικῆς σημασίας. Πρέπει τὸ ποιητικὸ ἐπίπεδο τῶν μελῶν μας, τῶν στελεχῶν μας ν' ἀνέβει ὅσο ἀπαιτεῖ σήμερα ἡ κατάσταση. Καὶ ἡ κατάσταση ζητᾷ σήμερα ἀπὸ κάθε μέλος, καὶ ἀκόμα περισσότερο ἀπὸ κάθε στέλεχος τοῦ ΚΚΕ, νὰναι βαθιὰ καὶ στέρεα μπασμένος, τόσο στὸ γενικὸ νόημα τῆς ἐποχῆς ποὺ περνᾷμε, πρᾶμα ποὺ προϋποθέτει μιὰ βαθμὰ μαρξιστικῆ-λενινιστικῆ κατάρτιση, ὅσο καὶ στὸ πνεῦμα τῆς γενικῆς πολιτικῆς γραμμῆς καὶ τῆς ὀργανωτικῆς πολιτικῆς τοῦ ΚΚΕ. Καὶ ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα μὲ τὴν αὐτοτέλεια καὶ τὴν πρωτοβουλία θὰ πρέπει σωστὰ νὰ τοποθετεῖ τὰ προβλήματα τοῦ κό- (Σελ. 27) κλου τῆς δουλειᾶς του μέσα στὰ γενικὰ πλαίσια τῆς κοιματικῆς γραμμῆς καὶ σωστὰ νὰ τὰ λύνει ἀνάλογα μὲ τίς συγκεκριμένες ἰδιομορφίες καὶ τίς τοπικὲς συνθήκες. Αὐτὸ τὸ πρᾶμα ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὸ στέλεχος μας ἓνα κατώτερο ὅριο πολιτικῆς πείρας, ὀριμότητος, ἐνυγισίας. Καὶ αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὸ στέλεχος μας, ὁ καθοδηγητῆς, ἐρευνᾷ, μελετᾷ καὶ κατέχει τόσο τὰ γενικὰ προβλήματα τοῦ τόπου, ὅσο καὶ τὰ εἰδικὰ, μέχρι καὶ τὰ πὶο μικρὰ τοῦ κύκλου τῆς δουλειᾶς του. . .

Πέρα πέρα τὸ στέλεχος μας πρέπει νὰ κατέχει τὴν ὀργανωτικὴ πολιτική τοῦ ΚΚΕ. Δηλαδή, θὰ πρέπει νὰ μπορεῖ σωστὰ νὰ διαλέγει τὰ κατάλληλα πρόσωπα, νὰ τὰ τοποθετεῖ στὴν κατάλληλη δουλειὰ, ὅπου θὰ μποροῦν ν' ἀναπτύξουν τὸ ἀνώτατο ὅριο ἀπὸς ἱκανότητές τους. Θὰ πρέπει νὰ συνδέεται κοιματικὰ συντροφικὰ μ' αὐτὰ, νὰ τὰ βοηθᾷ, νὰ τὰ προσέχει, νὰ τὰ συμβουλεύει, νὰ τὰ προωθεῖ, νὰ τὰ διορθώνει, ὅχι αὐταρχικὰ μὰ κοιματικὰ. Ἔτσι ἀνάμεσα στὰ στελέχη μας καὶ μέσα στὴν κοιματικὴ ἱεραρχία δημιουργοῦνται οἱ σωστὲς σχέσεις, σχέσεις συντροφικῆς, σχέσεις ἀκόμα στενῆς φιλικῆς, ἀδελφικῆς, ποὺ θὰ στηρίζονται ὅχι στὸ ἀλληλοσυγχώριο καὶ σὲ ἀμοιβαία κά-

- 16 -

λυση λαθών και εθυνών, με στην ένιαία εξυπηρέτηση της κομματικής γραμμής και του λαϊκού συμφέροντος, όπου ο καθένας θα φέρει ανεκτίμητες τις ευθύνες του, θα διατηρεί την εσωκομματική ανεξαρτησία του και θα εφαρμόζει την υποχρέωσή του να είναι άγρυπνος και να επιμένει για την κομματική γραμμή χωρίς συμβιβασμούς και παραχωρήσεις προς τα κάτω με και προς τα πάνω. Ακόμα το μέλος και το στέλεχος του ΚΚΕ είναι σεμνό, ήθικό, υπόδειγμα και παράδειγμα απλές τις πλευρές για τους άλλους. Είναι σεμνό και μετρί-φρον στα λόγια του και στα γραφτά του και γοργό και αποφασιστικό στα έργα του. Έχει αναπνυγμένο το αίσθημα της κομματικής ευθιξίας, δηλαδή, άκοιτο προσεχτικά όσα λένε οι εργαζόμενοι για την πολιτική-κομματική του δράση ειδικά και για το Κόμμα μας γενικότερα και ξέρει να συμμορφώνεται όταν οι παρατηρήσεις και οι συστάσεις που του γίνονται είναι σωστές". ("Κομ. Επιθεώρηση". 26 Σεπτέμβρη 1945, αριθ. φυλ. 42).

Στη μπροσούρα " Ο Κομμουνιστής, λαϊκός αγωνιστής, μέλος του ΚΚΕ" διατυπώνονται τα προσόντα που πρέπει να έχει το στέλεχος μας,

γερό μυαλό σε γερό κορμί και τονίζονται τέτοιες πλευρές του κομμουνιστή ηγέτη όπως, η σωματική άγωγή του κομμουνιστή, ο κομμουνιστής σαν χαρακτήρας, οι πνευματικοί όριζοντες του κομμουνιστή, το κομματικό πρόσωπο και η στρατιωτική του κατάρτιση.

" Τ ο μ έ λ ο ς τ ο υ Κ Κ Ε κ α τ ' α κ ο μ α π ι δ π ο λ ό τ ο σ τ έ λ ε χ ο ς τ ο υ ά ν η κ ε ι δ λ ο κ λ η ρ ω τ ι κ ά κ α ι ά π ο κ λ ε ι σ τ η π ά σ ' α υ τ ό. Α υ τ ό σ η μ α ι ν ε ι :

- α) Πρωταρχικό και άνωτατο είναι το συμφέρον του Κόμματος.
- β) "Η άτομική μας ζωή οργανώνεται, έτσι, που απ' αυτό, το Κόμμα και ο άγωνας έχουν όφελος, το άνωτατο πραγματοποιήσιμο για κάθε περίπτωση όφελος και ποτέ ζημιά.
- γ) Κάθε πράξη και ενέργεια και λόγος μας πρέπει να συλλίζεται από την πλευρά του συμφέροντος του Κόμματος και μόνο τότε να πραγματοποιείται.
- δ) "Έχουμε υποχρέωση έτσι να αναπτύσσουμε τις πνευματικές μας (Σελ. 28) δυνάμεις, ώστε να προσφέρουμε όλα όσα μπορούμε, το καλύτερο και το άνωτατο όριο που μπορούμε.

"Έτσι, το μέλος και το στέλεχος του Κόμματος είναι πρότυπο και υπόδειγμα συνειδητής και ανώτερης κομματικότητας:

"Στην εσωκομματική ζωή και δουλειά.
Στην πολιτική και μαζική εμφάνιση και δράση του.
Στην άτομική και οικογενειακή ζωή και εκδήλωσή του.
Στην αδιάκοπη του προσπάθεια για καλύτερη απόδοση και βελτίωση πολιτική, μορφωτική, θεωρητική, δόξια, πλευρή" (Ν. Ζαχαριάδης: "Ο Κομμουνιστής λαϊκός αγωνιστής, μέλος του ΚΚΕ" Αθήνα 1946, Ανατύπωση, σελ. 5)

Τέλος η Πανελλαδική Οργανωτική Σύσκεψη του ΚΚΕ (15-17 Απρίλη 1946) καθόρισε:

"5. Σήμερα, ύστερα από τα πρώτα αποτελέσματα στην εφαρμογή της δρ-

- 17 -

γανωτικής απόφασης του ΠΓ στο κέντρο των οργανωτικών προβλημάτων, εάν το πιδ σοβαρό μπαίνει το πρόβλημα της δημιουργίας, προώθησης, ανάδειξης νέων στελεχών. Στόν τομέα αυτό είναι επιταχτική ανάγκη, για δλάνερο το Κόμμα, να γίνει μια ριζική στροφή στη δουλειά των οργανώσεων. Να βάλουν τέλος στην κλαψιάρικη αντιμετώπιση του προβλήματος των στελεχών και θαρραλέα και αποφασιστικά να τραβήξουν απτή βδση, να δημιουργήσουν, να προωθήσουν νέα στελέχη.

Ανάμεσα στους Κομμουνιστές, που τά μεγάλα γεγονότα, εξωτερικά και έσωτερικά, υπετέλεσαν στη γοργή ώριμανσή τους, στους άφοσιωμένους συντρόφους που πέρασαν τη δοκιμασία της κατοχής και του Δεκέμβρη νικηφόρα, ή καλή κομματική καθοδήγηση θα βρεί το άφθονο ποσοτικά και το κατάλληλο ποιοτικά κομματικό υλικό για να αντιμετωπίσει τις κάθε φορά ανάγκες σε στελέχη με μια θαρραλέα προώθησή τους, χωρίς να ξεχνιούνται παράλληλα σε καμιά περίπτωση, οι προφυλάξεις που επιβάλλει ή Κομματική επαγρύπνηση.

Τά παλιά στελέχη που χρησιμοποιούνται κατάλληλα κατά τις έκανό- τητές τους στους πολυποέκτους τομείς της Κομματικής δουλειάς, πρέπει να κα- τανοήσουν την επιταχτική οργανωτική ανάγκη απτό Κόμμα, να μπου, να αναδει- χτου, να προωθηθου καινούργια στελέχη στην όλη του οργανωτική διάρθρωση και έεραρχία. Τά παλιά στελέχη όχι μόνο δεν πρέπει να έμποδίζου, μη αντι- θετα δημιουργώντας γύρω τους ένα κύκλο από καλά και νέα μέλη, πρέπει να φροντίζου καθημερινά και συστηματικά, να τά βοηθου όσο μπου πιδ πολύ ν' αναπτυχθου, να ξετυλίζου τις καλές τους πλευρές και άρετές, να διορθώ- νου τά έλαττώματα και τις έλλείψεις τους, να γίνου κομματικά καθοδηγη- τικά στελέχη. Πρωταρχικό τους μέλημα και φιλοδοξία πρέπει να είναι να ανακα- λυθου και να δημιουργήσου νέες έξες και ταλέντα, νέα στελέχη μέσα στο Κόμμα. Πρέπει για δλοκληρο το Κόμμα να γίνει συνείδηση, πώς για ν' αντιμετω- πίζει τις καινούργιες δύσκολες συνθήκες μί και τις ανάγκες του σ' όλους τους τομείς της δουλειάς, χρειάζεται και πολλά έξια και δοκιμασμένα, βγαλμένα μέσα απτό Κόμμα και τη λαϊκή πάλη καινούργια στελέχη. Είναι ζωτική ανάγκη για το Κόμμα για να λύσει σύντομα και θαρραλέα το κεντρικό αυτό σήμερα οργανωτικοπολιτικό πρόβλημά του". (Συμπεράσματα της Πανελλαδικής Οργανωτι- κής Σύσκεψης του ΚΚΕ, "Κομ. Έπιθεώρηση", Ιούνης 1946, άριθ. φύλ. 6).

(Σελ. 29)

Ετάθηκα πολύ πάνω στη γραμμή του ΚΚΕ στον τομέα των στελεχών, απτή Βάρκιζα και έωθε και παρέδσα μεγάλα κομάτια απτά ντοκουμέντα του Κόμματος γιατί αυτή αποτελεί Ο Λ Ο Κ Α Η Ρ Ω Μ Ε Ν Η Π Ο Λ Ι Τ Ι Κ Η Σ Τ Ε Λ Ε Χ Ω Ν. Πάνω στην πολιτική αυτή βασισμένο το Κόμμα, διόρθωνε τις άδυναμίες της πρώτης κατοχής, προωθούσε καινούργια στελέχη, προετοιμάζε το Κόμμα μας και τά στελέχη του για τόν καινούργιο ένοπλο άγώνα. Οι όπορτου- νιστές και οι συνθηκόλδογοι που με λύσα πολεμου την πολιτική του ΚΚΕ για τά στελέχη γιατί "αυτά αποφασίζου για όλα" (Στάλιν) δε μπου, όσο κι έν θέλου, να διαστρεβλώσου την αλήθεια αυτή. Το ΚΚΕ κάνει στην περίοδο αυτή μια καλή κατανομή των στελεχών, τά βοηθά καθημερινά για ν' ανταποκριθου στην άποστολή τους. Τά συχνά κομματικά άχτίφ, οι Όλομέλειες και οι Συν/φεις των οργανώσεων, τά Κομματικά Φροντιστήρια, ή Κεντρική Σχολή "Ανηήτηρης Ελληνός" και οι σχολές στελεχών στην Κ.Ο. Αθήνας και στο Γραφείο Περιοχής Μακεδονίας

CONFIDENTIAL

- 18 -

Θράκης, βοήθησαν στην ανάπτυξη των στελεχών μας και το άτσάλωμα τους. Τό ΚΚΕ δίνει εξαιρετική προσοχή στο ανέβασμα του ιδεολογικού επιπέδου και τη μαρξιστική-λενινιστική κατάρτιση των στελεχών του.

Ο πανικόβλητος όπορτουνιστής Μάρκος Βαφειάδης, γράφει στην τροτσκιστική πλατφόρμα του:

" Οι καθοδηγήσεις του Κόμματος αντί να σου άνοίξουν το δρόμο για θαρρετή σκέψη, σου σκοτώνουν τη σκέψη. Έτσι τά στελέχη μας δέν έκφράζουν καθαρά τη γνώμη τους. Δέν τολμούν να μιλήσουν για βασικά ζητήματα, αντίθετα άπότι βάζει ή καθοδήγησή τους. Αυτό τό καθεστώς δημιουργεί ένα είδος έκφυλισμού των στελεχών και της κομματικής νοοτροπίας. Άνώτερα στελέχη μας έξαρτούν την ανάδειξη τους άπτην άνοχή και τη σιωπή. Δημιουργείται τό καθεστώς της κολακείας, ποίος περισσότερο να λιβανίσει αυτό που λέει ή καθοδήγηση, και τό Κόμμα οδηγείται σε σοβαρά λάθη". (Όπορτουνιστική πλατφόρμα Μάρκου Βαφειάδη. Περιοδικό „Νέος Κόσμος", Αύγουστος 1950, άριθ. 8).

Η τροτσκιστική αυτή θέση του Μάρκου Βαφειάδη που θυμίζει τό βρωμερό όχετό των λικβινταριστών και του χαφιέ Θεοφύλαχτου Παπακωνσταντίνου, είναι ή χειρότερη βρισιά ένάντια στο Κόμμα μας και τά στελέχη του. Καθεστώς κολακείας και σατραπισμού δημιουργόσε ό ίδιος ό Μάρκος όπου κι άν πήγαινε. Στην όργάνωση της Θεσσαλονίκης και τό γραφετό περιοχής Μακεδονίας-Θράκης συγκέντρωνε γύρω του διάφορα άνίκανα, ύποπτα και τυχοδιωχτικά στοιχεία για να τόν λιβανίζουνε. Ο Μάρκος ποτέ στη ζωή του δέν αίσθάνθηκε την άνάγκη να κάνει ούτε την παραμικρή αυτοκριτική. (Σελ. 30)

Νά πει στο Κόμμα γιατί είχε άποτυχίες όπου τόν στέλναμε για καθοδήγητή. Γιατί ή ΚΟΘ, πο ήταν γραμματέας της στην πρώτη κατοχή, ήταν ή χειρότερη όργάνωση του Κόμματος. Γιατί διαλύθηκε ή Μεραρχία του που ήταν καπετάνιος τόν Ιούλη 1944, με τά πρώτα χτυπήματα των γερμανών. Ο Μάρκος Βαφειάδης ανάδειχνε στο ΔΣΕ άνθρώπους σαν τόν χαφιέ Γιαννούλη, που είχε καταδικασθεί σε θάνατο άπ'τόν ΕΛΑΣ και στο ΓΑ του ΔΣΕ δημιουργόσε κλέκα άπό άνίκανα στοιχεία που τόν προσκυνούσαν και καταδίδωκε τά στελέχη του Κόμματος. Αυτή είναι ή "έσωκομματική δημοκρατία" και ή πολιτική στελεχών !! του Βαφειάδη. Τό ΚΚΕ δέ μπορούσε να άνεχτεί τίς σατραπικές μέθοδές του και τόν έβαλε στη θέση του.

Η πολιτική μας των στελεχών άπτη Βάρκιζα και δώθε είναι βασικά σωστή. Σημαίνει αυτό ότι ή πολιτική μας στην πράξη έφαρμόστηκε σε όλες τίς περιπτώσεις σωστά και ότι δέν παρουσιάστηκαν έλλείψεις και άδυναμίες; Όχι, δέ σημαίνει αυτό. Μία σειρά έλλείψεις υπάρχουν στη δουλειά μας. Αυτές είναι:

α) Δέ μαθαίνουμε έγκαιρα για την πραγματική κατάσταση που υπάρχει στις κομματικές όργανώσεις της Μακεδονίας-Θράκης και που την κύρια ευθύνη φέρνει ό Μάρκος Βαφειάδης. Η 2η Όλομέλεια της ΚΕ (Φλεβάρης 1945) έκανε κριτική στο Βαφειάδη για την άπομόνωση του άπτάλλα στελέχη του κόμματος και τό λαό. Στίς όργανώσεις της Μακεδονίας-Θράκης διαστρεβλωνόταν ή σωστή πολιτική του ΚΚΕ για τά στελέχη, άφήνονταν σε καθοδηγητικά πόστα ά-

CONFIDENTIAL

- 19 -

νίκανα καὶ ὑποπτα στοιχεῖα (πχ, ἡ Ἀσφάλεια τῆς Δράμας φώναζε τὸ γραμματέα τῆς Κομ. ὀργάνωσης καὶ τοῦπε: " ἔδω στή Δράμα καὶ σεῖς εἴσατε ἐντάξει καὶ μεῖς εἰμαστε ἐντάξει. Ἐσεῖς δὲν κάνετε τίποτα καὶ μεῖς δὲ σᾶς πιάνουμε"). Ἐμποδίζονταν ἡ ἀνάπτυξη καινούργιων στελεχῶν. Ἀπὸ ἔλλειψη καὶ τῶν πιδ στοιχειώδινων συνωμοτικῶν μέτρων, πιάστηκαν τρεῖς μέλη τοῦ Γραφείου Περιοχῆς Μακεδονίας-Θράκης. Ἐπαγρύπνηση δὲν ὑπῆρχε. Ὁ Θανάσης Χατζῆς ἀφήνει σπουδαῖα μυστικά τῆς ΚΟ Θεσσαλονίκης στὸ σπῆτι ἐνὸς βίτη, ἀνεψιοῦ τοῦ Μόδη καὶ πρᾶχτορα τῆς Ἰντέλιτζενς Σέρβις κλπ, κλπ.

β) Ἀργήσαμε νὰ μάθουμε τὴν πραγματικὴ κατάσταση στὴν ΚΟ Θεσσαλίας. Ἐκεῖ ὁ Καραγιώργης ἄφησε βεδιά τὰ ἴχνη τῆς διαλυτικῆς δουλιᾶς. Καὶ τὴ συμπλήρωσε ἀργότερα ὁ Μπλάνας. Ἐκεῖ δὲν εἴχαμε σωστὴ πολιτικὴ στελεχῶν, τὸ ζήτημα αὐτὸ λυνόνταν ἔκ τῶν ἐνδόντων" μὲ τὴν ἀνάπτυξη διανοουμενιστικῶν στελεχῶν, ποὺ στὶς εὐκόλες καταστάσεις ἐπιπλέουν, μὰ στὶς δύσκολες τὰ χάνουν καὶ προδίνουν. (Σελ. 31)

γ) Ἡ ΚΟ Ἀθῆνας δόθηκε ἀπὸ Κλιμάκιο τοῦ ΠΓ στὰ χέρια ἐνὸς δειλοῦ καὶ συνθηκολογοῦ ὀπορτουνιστῆ, τοῦ Α. Μπλάνα, ποὺ διέλυσε τὴν ὀργάνωση. Τὸ Κλιμάκιο τοῦ ΠΓ ἄφηκε ἀνευδόχλητο τὸν Μπλάνα νὰ καταστρέφει τὴν ΚΟΑ καὶ χρειάστηκε ἡ ἐπέμβαση τοῦ ΠΓ ἀπὸ βουνό γιὰ νὰ καθαιρεθεῖ ἡ ΕΠ ποὺ εἶχε ἐπικεφαλῆς τὸν Μπλάνα καὶ νὰ τοποθετηθεῖ καινούργια κομματικὴ καθοδήγηση.

δ) Ἀπὸ ἴδιο τὸ ΠΓ δὲν ἔγινε ἔγκαιρα ἀναδιάταξη ὅλων τῶν κομματικῶν δυνάμεων καὶ τῶν στελεχῶν, γιὰ νὰ διατηρήσουμε τίς δυνάμεις μας καὶ νὰ ἐνισχύσουμε ἀποφασιστικά τοὺς τομεῖς ποὺ μέσα στὴν ἐξέλιξη τοῦ ἀγῶνα γίνονταν ἀποφασιστικοὶ (ἐνίσχυση τῶν κέντρων ποὺ ὠρῆμαζε τὸ ἀντάρτικο).

ε) Οἱ ἀδυναμίες ποὺ παρουσίασαν τὰ στελέχη μας στὸν τομεᾶ τῆς ἐπαγρύπνησης καὶ στὴν ὀργανωτικὴ-τεχνικὴ προετοιμασία γιὰ τὴν παρανομία, οἱ ὀπορτουνιστικὲς ἐκδηλώσεις τῶν στελεχῶν στὶς πόλεις μαζὶ μὲ τὸ γεγονός ὅτι δὲ μπορέσαμε ἀπτὴν ἀρχὴ νὰ δόσουμε σωστὴ ἀποστολὴ στὶς πόλεις, ἔπαιξαν καθοριστικὸ ρόλο στὴ διάλυση τῶν ὀργανώσεών μας στὶς πόλεις στὰ 1948-1949.

Ἀπὸ τὰ στοιχεῖα ποὺ ἀναλύσαμε πιδ πάνω ἀποδεικνύεται ὅτι ἔπειτα ἀπὸ τὴ Βάρκιζα τὸ ΚΚΕ ἔχει σωστὴ πολιτικὴ στελεχῶν. Χωρὶς αὐτὴ τὴ σωστὴ πολιτικὴ, τὸ Κόμμα δὲ θὰ μπορούσε νὰ τὰ βγάλει πέρα μὲ τίς δυσκολίες καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ καινούργιου ἐνοπλοῦ ἀγῶνα.

- 20 -

5. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΑΣ ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ 1946-1949

Ἡ καθοδήγηση τοῦ Κόμματος μας ἔκανε τὸ βασικὸ λάθος νὰ τοποθετη-
σει τὸ Μάρκο Βαφειάδης ἐπικεφαλῆς τοῦ ΔΣΕ. Ὁ Βαφειάδης δὲν πίστεψε ποτὲ
στὴ νίκη τοῦ ΔΣΕ. Δὲν κατὰλαβε τὴν ἀνάγκη νὰ συγκροτηθεῖ ὁ ΔΣΕ σὲ λαϊκὸ-
ἐπαναστατικὸ στρατὸ. Τοῦλειπε ἡ καθαρὴ στρατηγικὴ σκέψη γιὰ τὸν ἀγῶνα.
Ἦταν ἐνάντια στὴν πολιτικὴ τοῦ Κόμματος γιὰ τὴ δημιουργία τῶν ἐφεδρειῶν.
Ὅλα αὐτὰ εἶχαν τὴν ἐπίδρασή τους στὴν "πολιτικὴ τῶν στελεχῶν" ποὺ ἀκο-
λουθήσε ὁ Βαφειάδης καὶ ἀπτὴν ὁποῖα ὑπόφερε κυριολεκτικὰ ὁ ΔΣΕ ἐνάμιου
χρόνου. Ὁ Βαφειάδης ἔκανε τσιφλίκι του καὶ τῶν ἀνθρώπων του τὸ ΔΣΕ. Τὸ
ΓΛ, ποὺ σχηματίστηκε τὸν Ὀχτώβριον τοῦ 1946 ἀποτελέστηκε ἀπὸ τοὺς Βαφειάδη-
Κικίτσα-Κίτσαβο, Λασάνη. Τοὺς Κικίτσα-Κίτσαβο ἡ 3ῃ Ὀλομέλεια τοῦ ΚΚΕ
ἀποφάσισε νὰ τοὺς ἀντικαταστήσει γιὰτὶ δὲ μπορούσαν νὰ ἀνταποκριθοῦν σὰν
καθοδηγητὲς ἐ-(Σελ. 32)νὸς λαϊκοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ. Τὸ ἴδιο ἔγινε ἀργό-
τερα μὲ τὸ Λασάνη. Ὁ Μάρκος Βαφειάδης λύγισε καὶ ἔσπασε στὴ μάχη τοῦ Γράμ-
μου. Ὅταν οἱ ἡρωικοὶ μαχητὲς καὶ στελέχη τοῦ ΔΣΕ δημιουργοῦσαν τὴν ἐπο-
ποιΐα τοῦ Γράμμου, ὁ Βαφειάδης σερνόταν σὰν τὸ σκουλήκι, "τάφαγε τὰ ψωμιά
του" (εἶναι φράση τοῦ ἴδιου) καὶ μέσα στὴν ἀγωνία τοῦ πανικοῦ του ἀσχολοῦν-
ταν μὲ προστυχίες. Αὐτὸς εἶναι ὁ Κομματοσωτήρας Μάρκος Βαφειάδης. Γιὰ
τέττια "καθοδήγηση" δὲ μπορούσε νάχει πολιτικὴ στελεχῶν ποὺ χρειάζεται ἓνας
λαϊκοαπελευθερωτικὸς Στρατός. Καταδύωκε τὰ κομματικὰ στελέχη ποὺ μὲ τὴ
δράση τους ἔπρεπε νὰ ἀποτελέσουν τὸν καθοδηγητικὸ πυρήνα τοῦ ΔΣΕ. Τὸ σ.
Γούσια, ποὺ τὸ Ἀρχηγεῖο ποὺ καθοδηγοῦσε (Ρούμελης) παρουσίαζε τότες ἀξιό-
λογη δρᾶση καὶ ἐφάρμοζε τὴ γραμμὴ τοῦ Κόμματος, τὸν εἶχε στὰ κακὰ κατὰστι-
χὰ του. Ὁ Βαφειάδης κατὰστρεψε τὰ κομματικὰ στελέχη τῆς Θεσσαλίας (τὰ
ἄφησε καὶ πάγωσαν στὴ Νιῶλα) καὶ ἐξδύνωσε στὸν Κόζιακα τὸν Καρτσιώτη μὲ
τὶς ἐπιλεχτες δυνάμεις του. Ὁ Βαφειάδης ἀνάδειχνε στελέχη σὰν τὸ Γιαν-
νούλη, Γεωργιάδης, Ἀρη, Ποταμιᾶνο (Θράκη), ποὺ ὅλοι τους ἦταν στὴν ὑπηρε-
σία τῶν Ἀγγλων. Ἐφερε στὸ ΔΣΕ ὅλη τὴν κακὴ κληρονομία τοῦ ΕΛΑΣ. Δὲν εἶχε
τὴν ἱκανότητα καὶ τὸν ἀνδριισμό νὰ διευθύνει οὔτε μιὰ μάχη. Τὰ λάθη τὰ δικά
του τὰ φέρωνε στοὺς ἄλλους. Τὴν κλασικὴ του ἀποτυχία στὴν Κόνιτσα προσπά-
θησε νὰ τὴ φορτώσει στὸ σ. Σοφιανὸ. Τὸ ἴδιο ἔκανε καὶ γιὰ τὶς ἀποτυχίες του
στὸ Μέτσοβο καὶ στὰ Γρεβενά. Μετατράπηκε σὲ πραγματικὸ σατράπη, δὲν ἀκουγε
κανένα, δὲ δεχόταν κριτικὴ καὶ ἔλεγχον οὔτε ἀπὸ τὸ ΠΓ τοῦ ΚΚΕ. Ὁ Βαφειάδης
δὲν καταλάβαινε τὴ λαϊκοεπαναστατικὴ ταχτικὴ τοῦ ΔΣΕ, οὔτε εἶχε ἰδέα ἀπὸ τὴ
Σταλινικὴ πολεμικὴ ἐπιστήμη. Ὁ Βαφειάδης πρωτοστατοῦσε σὲ ἀντιλαϊκὲς ἐκδη-
λώσεις.

Ἐνάντια στὴν κατὰσταση αὐτὴ πάλαιψε ἡ καθοδήγηση τοῦ Κόμματος,
ὅταν, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν σ. Ζαχαριάδης, βγήκε στὰ τέλη τοῦ 1947 στὸ Βουνό.
Στὴν πρώτη συνεδρίαση τοῦ ΠΓ ἀποδείχτηκε ὅτι ὁ Βαφειάδης ἔδωσε φεῦτικα
στοιχεῖα καὶ ἐξαπάτησε τὴν καθοδήγηση τοῦ ΚΚΕ. Ἀπὸ τότες χρονολογεῖται
ἡ σύγκρουση τοῦ Βαφειάδη μὲ τὸ ΠΓ τοῦ Κόμματος.

Στὴ Σύσκεψη τῶν κομματικῶν, πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν στελεχῶν
τοῦ ΔΣΕ στὶς 15 Γενάρη 1948- ὅπου εἶχαμε τὴ δευτέρη μεγάλη σύγκρουση τοῦ

CONFIDENTIAL

- 21 -

Βαφειάδης με την ΚΕ του Κόμματος- η καθοδήγηση του Κόμματος αναπτύσσει τη σωστή πολιτική στελεχών για το ΔΣΕ. "Η Σύσκεψη είπε:

" Χρειαζόμαστε στελέχη, στρατιωτικά και πολιτικά, που να στηρίζουν (Σελ. 33) τα στέρεα στη μαρξιστική-λενινιστική θεωρία μας: να κατέχουν και να συλλαμβάνουν γόνιμα το πραγματικό νόημα της πολιτικής αποστολής του ΔΣΕ, να επεξεργάζονται πάνω σ' αυτή τη βάση τη σωστή στρατηγική κατεύθυνσή του, να άφομοιώνουν δημιουργικά και να εφαρμόζουν με πρωτοτυπία και επαναστατικό ελάνοιγμα τις αρχές της επαναστατικής στρατιωτικής ταχτικής, που μόνο αυτή ανταποκρίνεται στο λαϊκοδημοκρατικό αναδιοργανωτικό προορισμό που έχει ένας επαναστατικός στρατός, σαν τον ΔΣΕ" (Ν. Ζαχαριάδης: " Όλοι στ' όπλα. Όλα για τη Νίκη" Δεύτερη Έκδοση, σελ. 43).

"Η κομματική στρατιωτική Σύσκεψη απαιτούσε απτά στελέχη μας να έχουν ξεκαθαρισμένη την πολιτική τους αποστολή και να δυναμώνουν με την πραγματοποίηση της αποστολής τους τη σύνδεσή τους με το λαό, να μελετούν και να ξεκαθαρίζουν όλα τα προβλήματα της στρατηγικής επιδίωξης του ΔΣΕ, να άφομοιώνουν και να εφαρμόζουν την ταχτική του επαναστατικού στρατού μες στις συνθήκες της Ελλάδας, να είναι το παράδειγμα σε όλα τα καλά, να εκτελούν τις διαταγές, να συλλαμβάνουν γρήγορα την ταχτική κατάσταση, να ξέρουν να χρησιμοποιούν το χάρτη, να χρησιμοποιούν με τη μεγαλύτερη απόδοση και να συνδυάζουν όλα τα όπλα. Τα κομματικά στελέχη, ο αξιωματικός του ΔΣΕ ανατίθεται θαρραλέα πρωτοβουλία και πρωτοτυπία, αναπροσαρμογή στις νέες καταστάσεις, παλμό και επαναστατικό πάθος. Στη δημιουργία αυτών των στελεχών σπουδαίο ρόλο έπαιξε η προσωπική έπαφή και βοήθεια της κομματικής καθοδήγησης με τα ανώτερα και μεσαία στελέχη του ΔΣΕ. Επίσης σοβαρή δουλειά έκανε η Σχολή Αξιωματικών του ΓΑ που λειτουργήσε σε έξι σειρές, οι ταχτικές κομματικές συσκέψεις των στελεχών, όπου δίνονταν σωστός πολιτικός και στρατιωτικός προσανατολισμός των στελεχών, η καθημερινή διαφωτιστική δουλειά κλπ.

"Επειτα από την πρώτη στρατιωτική Σύσκεψη και τη δημιουργία της 670 Μονάδας που υπαγόταν άμεσως στο ΓΑ και άργότερα ενώθηκε με το Αρχηγείο ΔΜ και μέσα στη φωτιά της μεγάλης μάχης του Γράμμου, τα στελέχη μας μαθαίνουν τη μάστοριά του πολέμου, άτσαλώνονται, γίνονται πραγματικά στελέχη ενός λαϊκοεπαναστατικού στρατού. Τα στελέχη αυτά χρησιμοποιούν την ταχτική της ενεργητικής άμυνας, τους έλιγμούς (έλιγμος προς Βίτσι 1948-έλιγμος προς Γράμμο 1949), την αντιμετώπιση στο Βίτσι-που όπως λέει ο Μεγάλος ΣΤΑΛΙΝ είναι ενδιαφέρουσα μορφή της επίθεσης-στις 12 Σεπτεμβρίου 1948 που έληξε με σοβαρή νίκη του ΔΣΕ. Τέτια στελέχη εξέλιχτηκαν όλοι σχεδόν οι διοικητές των μεγάλων μονάδων μας, οι (Σελ. 34) ταξάρχοι μας, οι ταγματάρχες, οι λοχαγοί μας κλπ. Εδώ δεν είναι ανάγκη να αναφέρουμε ονόματα.

Μεγάλη συμβολή στο έργο της δημιουργίας λαϊκού επαναστατικού στρατού και στη δημιουργία καινούργιων στελεχών έκανε ο θεσμός των Πολιτικών Επιτροπών που δημιουργήθηκε με την υπ' αριθ. 3 βασική Διαταγή του ΓΑ του ΔΣΕ. "Ο στρατιωτικός διοικητής είναι το μυαλό της μονάδας και ο ΠΕ η ψυχή, η καρδιά της. Αυτός ο συνδιασμός μυαλού και καρδιάς απόδωσε πολλά στο ΔΣΕ. "Η βασική πολιτική αποστολή του ΠΕ είναι να εξασφαλίζει όλες τις ήθικοπολιτικές προϋποθέσεις στο διοικητικό γήρμα της μονάδας και τις

CONFIDENTIAL

- 22 -

μάχες. Ο ΠΕ είναι ο πιο στενός συνεργάτης και φίλος, το δεξί χέρι του διοικητή. Ο ΠΕ κάνει το πλάν για να δυναμώσουν οι δεσμοί λαού και ΔΣΕ. Το γράμμα του ΓΑ προς τους ΠΕ (Ιούνης 1948, την παραμονή της μάχης του Γράμμου) καθώς και το γράμμα του ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ προς τους ΠΕ, έδωσαν το βαθύτερο νόημα της ύψηλης αποστολής του ΠΕ. Οι μαχητές μας, έχοντας μεγάλη αγάπη στο διοικητή τους, θεωρούσαν τον ΠΕ σαν τον εκπρόσωπο του Κόμματος, σαν τον πατέρα τους. Έδω πρέπει να σημειωθεί ότι ο Μάρκος Βαφειάδης ήταν ενάντια στο θεσμό του ΠΕ, προσπαθώντας να καλλιεργήσει το μίσος ανάμεσα στα στρατιωτικά και πολιτικά στελέχη με δέν τα κατέφερε γιατί και οι διοικητές και οι ΠΕ στάθηκαν βασικά στο ύψος της αποστολής τους.

Οι διοικητές μας και οι ΠΕ πέρασαν παλικαρίσια τη μάχη του Γράμμου και του Βίτσι το 1948 και διακριθήκαν σε τέτοιες επιθετικές μάχες σαν της Νάουσας, του Καρπενησιού και στον έλιγμο του Γράμμου τον Απρίλη 1949. Το περιοδικό "Δημοκρατικός Στρατός" (βγήκαν συνολικά 21 τεύχη του) που έπαιξε σπουδαίο ρόλο στη διαμόρφωση των στελεχών του ΔΣΕ, συγκεντρώνει την πείρα που είχαμε στον τομέα αυτόν.

Η δεύτερη κομματική στρατιωτική Σύσκεψη (Μάρτης 1949) σημείωσε:

"Αξιος διοικητής είναι εκείνος που πολεμά με το μυαλό με τέχνη και έτσι μαζεύει όλο το τμήμα του ξέρει να νικήσει..... Τα στελέχη μας στρατιωτικά και πολιτικά πρέπει διαρκώς να συγχρονίζονται, να ανανεώνονται με τη δικιά τους συστηματική δουλειά, για την κατάκτηση της σταλινικής πολεμικής επιστήμης, να μάθουν να χρησιμοποιούν τα συμπεράσματα της επιστήμης αυτής στις συνθήκες του πολέμου που διεξάγουμε.

Τα στελέχη μας έχουν την κομματική υποχρέωση πρωτόβουλα, γδνιμα, δημιουργικα να προβληματίζονται, να προσφέρουν νέα τα τη συμβολή τους (Σελ. 35) στην καλυτέρεψη του στρατού μας", (Συμπεράσματα της δεύτερης κομματικής στρατιωτικής Σύσκεψης, "Δημοκρατικός Στρατός" χρόνος Β, αριθ. φβλ. 4, Απρίλης 1949).

Μέσα στην πάλη με τις δυσκολίες, βοηθώντας τα στελέχη και βοηθούμενοι απ'αυτά, διαμορφώνεται ή ίδια ή ήγεσία του ΔΣΕ. Ο Μάρκος Βαφειάδης "πού έφαγε τα ψωμιά του" διώχνεται από το ΓΑ, καθαιρείται από την ΚΕ και διαγράφεται από μέλος του ΚΚΕ και δημιουργείται μια κολεχτίβα δουλειάς στην ανώτερη καθοδήγηση του ΔΣΕ.

Αυτή τη σωστή πολιτική στελεχών είχε το ΚΚΕ και η καθοδήγηση του στο δεύτερο ένοπλο αγώνα. Την πολιτική αυτή τη χτύπησαν με λβσα τα δημοκρατιστικά στοιχεία και ο προβοκάτορας Καραγιώργης. Αυτός παρουσιάζεται σήμερα υπέρμαχος της "έσωκομματικής δημοκρατίας" και με τη χαφιεδική του πλατφόρμα "έξυγιαντής" του ΚΚΕ. Ποιά όμως είναι τα έργα του στο ΔΣΕ, τί στελέχη δημιούργησε; Ο προβοκάτορας Καραγιώργης που έχει προσωπική ποινική εδδύνη για την εξόντωση περίπου 6.000 μαχητών του ΚΡΑΝΕ, αρνούνταν την πολιτική δουλειά στο ΔΣΕ, στρατικοποιούσε το Κόμμα, συκοφαντούσε και πολεμούσε κάθε

CONFIDENTIAL

- 23 -

άξια στο ΔΣΕ. Έβλεπε ότι περνούσε από το χέρι του για να εξουδερώσει τον υπέροχο αντίρρη στρατιωτικό ήγέτη Διαμαντή, το καμάρι του ΔΣΕ. Ανάδειχνε ανώμαλους και ύποπτους στο ΔΣΕ, σαν τον Μωριά που έκανε τόσα εγκλήματα. Στη θέση της "έσωκομματικής δημοκρατίας", που τώρα την καπηλεύεται για να χτυπήσει το Κόμμα, αντιπαράθεσε το σατραπισμό, την αυταρξία, τη συκοφαντία και την απάτη. Στρατιωτικό μηδενικό με άλλες ικανότητες κατώτερες του μέτρου, ο άνοστής αυτός, πιστός μαθητής του Μάρκου, έβλαψε όσο μπορούσε, όπως τον διάτασαν οι πάτρονές του, τον ΔΣΕ. Το Κόμμα εξετάζει σήμερα τη χαφιεδική δράση του Καραγιώργη που ασφαλώς είναι παλιά, εκδηλώνεται με τις εγκάρδιες σχέσεις του στην πρώτη κατοχή με τον Άγγλο Έντι και Γιορντάνου, τα συναγελασματα του με το Κολωνάκι στα 1946-47, και την αποτελειώνει με το καταστροφικό του έργο στο ΚΤΑΝΕ.

Ο ΔΣΕ έχει δημιουργήσει πολλά στελέχη. Γέχρι τον Απρίλη 1949 είχαν ονομαστεί περισσότεροι από 7.500 αξιωματικοί, διοικητές και ΠΕ. Αν μέσα σ' αυτούς προσθέσουμε πολλούς, που για τεχνικούς λόγους, δεν ονομάστηκαν (δεν ήσαν έγκαιρα τα στοιχεία τους) και τους υποαξιωματικούς, θα καταλάβουμε πόσο μεγάλο αριθμό στελεχών δημιούργησε ο ΔΣΕ. Στην πάλη για τη διαπαιδαγώγηση των πολιτικών στελεχών του (Σελ. 36) ΔΣΕ, το ΚΚΕ έδινε εξαιρετική προσοχή και σημασία στις οργανωτικές τους ικανότητες. Ο σ. ΣΤΑΛΙΝ μας διδάσκει ότι ένας άπτος πέντε σταθερούς παράγοντες της νίκης είναι και οι οργανωτικές ικανότητες των στελεχών. Η οργάνωση της μάχης είναι ένα σοβαρό πολιτικό και οργανωτικό πρόβλημα, και έφθον το κάθε στέλεχος μας έχει ξεκαθαρισμένους τους σκοπούς του πολέμου γενικά και της κάθε μάχης ιδιαίτερα, έπειτα αποφασίζει για όλα ή οργανωτική δουλειά και οι οργανωτικές ικανότητες των στελεχών.

Το Κόμμα μας είχε βασικά σωστή πολιτική στελεχών στο ΔΣΕ. Φυσικά και πω παρουσιάστηκαν δορισμένες αδυναμίες. Έγιναν δορισμένες δοκιμές στην ανάδειξη και ονομασία αξιωματικών. Μερικοί "έξυκνοι" κατόρθωσαν να μας ξεγελάσουν. Σε μερικές περιφέρειες, όπως στην Ανατ. Μακεδονία-Θράκη με την προσωπική ευθύνη του Λάμπρου (Κανακαρίδη) αναδείχτηκαν στελέχη σαν τον Κρίτων, που είχαν ένα πολύ βαρυμένο παρελθόν, έκαναν εγκλήματα σε βάρος του ΚΚΕ στην πρώτη και δεύτερη κατοχή και είναι πράκτορες.. Το Κόμμα μας εξετάζει όλες αυτές τις περιπτώσεις, και παίρνει τα μέτρα που χρειάζονται. Έδώ πρέπει να σημειώσουμε ότι το Κόμμα και ο ΔΣΕ πήραν δίκαια λαϊκό-δημοκρατικά μέτρα ενάντια σε στελέχη, σαν το Λεωνίδα (Μιχαήλ), τον επιμελητή της 1ης Ταξιαρχίας Μακεδόνια, που έκαναν εγκλήματα σε βάρος μαχητών και μαχητριών του ΔΣΕ και του λαού. Τα μέτρα αυτά ήταν και ένα μέσο διαπαιδαγώγησης για τους άλλους και για κείνους (τους λίγους) που είχαν την προδιάθεση να κένουν υπερβολές και θα χαλούσαν αν δεν ήξεραν πως ο ΔΣΕ είναι άγρυπνος. Μετά ακόμα αδυναμία μας είναι ότι στο ΔΣΕ ο έλεγχος για την εκτέλεση της διαταγής δε βρισκόταν πάντα στο ύψος που χρειάζεται. Το ίδιο ισχύει και για την επαγρύπνηση.

Στη διάρκεια του ένοπλου αγώνα απότυχαν και χρεωκόπησαν σαν καθοδηγητές μια σειρά στελέχη σαν το Βατούσιανό, το Χατζή, το Βέττα, τον Τσάντη που καθαιρέθηκαν από την ΚΕ, και τους συνθηκολόγους και προδότες Μπλάνο-Ρουμελιώτη. Άνδρα ο Π. Μαυρομάτης παρουσίασε, έπειτα από την ήττα μας, μια σειρά αντισο-

CONFIDENTIAL

- 24 -

βιετινές απόψεις, όπως πχ, ότι τα έργαστάσια ήταν άνωτερα στη Γερμανία απτή Σοβ. Ένωση, ότι οι εργάτες άμβιβονται καλύτερα στην Ελλάδα απτήν ΕΣΣΑ κτλ, που δείχνουν την κρίση που πέρασε. Γι' αυτό και διαγράφηκε από ΚΚΕ. Τα στελέχη αυτά στάθηκαν άνίκανα να ανταποκριθούν στην άποστολή τους, δέ μπόρεσαν να ξεφύγουν από σεχταρισμό τους, σημείωσαν συνέχεια άποτυχίες και δρισημένοι (Βατουσιανός) μία σειρά (Σελ. 37) αντιλαϊκές και τραγεόφικες έκδηλώσεις. Είναι "φυσικό" μέσα σ' ένα τέτοιο μεγάλο άγώνα που ξαναδοκιμάζονται όλα τα στελέχη μας, όλες οι αξίες, να παρουσιάζονται καθοδηγητές που παλιότερα είχαν μία λίγο πολύ καλή δράση και σήμερα να μην τα καταφέρνουν και να άποτύχουν.

Οι άδυναμίες που άναφέρουμε πιο πάνω, δέ μπορούν να κρύφουν το γεγονός ότι, το ΚΚΕ είχε βασικά σωστή πολιτική στελεχών στο ΔΣΕ. Δημιούργησε αξία και δοκιμασμένα μέσα στις μάχες στελέχη που άτσαλώνονται τώρα μαρξιστικά-λενινιστικά και είναι θαυμάσιο κομματικό υλικό. Αυτό, μαζί με τα στελέχη που πέρασαν και περνούν αξία τη δοκιμασία της βαριάς παρανομίας στις πόλεις και το άσάλαμα στις φυλακές, στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, στις έξορσεις, θα συμπληρώσουν τα κενά που δημιουργήθηκαν στην κομματική ιεραρχία από τα χτυπήματα του έχθρου και θα άποτελέσουν τα καινούργια καθοδηγητικά στελέχη του ΚΚΕ. Το έργο του ΔΣΕ και στον τομέα της άνάδειξης νέων στελεχών είναι πολύτιμο και άνεχτίμητο κεφάλαιο.

6. ΤΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΜΑΣ ΕΠΕΙΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΜΑΣ ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ

Η ήττα μας στο Βίτσι-Γράμμο και η προσωρινή μας υποχώρηση άποτελέσαν καινούργια σάβαρη δοκιμασία για τα στελέχη μας. Έπρεπε να καταλάβουν σωστά τις αίτιες της ήττας μας και της υποχώρησης, το χαρακτήρα και τις ιδιομορφίες της. Έπρεπε άκόμα να προσαρμοστούν στην καινούργια κατάσταση, να καταλάβουν τη στροφή στην πολιτική μας γραμμή, να προετοιμαστούν και να ρέξουν το κέντρο της προσοχής τους στους μαζικούς οικονομικούς και πολιτικούς άγώνες. Μέσα στις δυσκολίες, στην ήττα της επανάστασης-έστω και αν είναι προσωρινή-φαίνεται το μεγαλείο των κομμουνιστών στελεχών μας, η άφοσίωση και πίστη στον άγώνα, η άντοχή, η υπομονή τους που χτυπάει κάθε άποθάρρυνση και άπαγοήτευση.

Ο Λένιν και ο Στάλιν διδάσκουν να μη ζαλιζόμαστε από τις επιτυχίες, νίκες μας και να μην τα χάνουμε από την ήττα μας. Να μελετάμε συστηματικά το δρόμο που περάσαμε, να βλέπουμε και να άναγνωρίζουμε τα λάθη που κάναμε, να βγάζουμε συμπεράσματα και διδάγματα για τους μελλοντικούς άγώνες. Ο Λένιν, και ο Στάλιν μας διδάσκουν άκόμα ότι μέσα στις δυσκολίες μιας ήττας παρουσιάζονται πιο έντονα τα άσταθή στοιχεία, όσοι είναι ξεκομμένοι από την εργατική τάξη και το (Σελ. 38) λαό και δέν πιστεύουν στη δύναμη του λαϊκού κινήματος, οι όπορτουνιστές και οι συνθηκολόγοι. Αυτοί καταδικάζουν τον ένοπλο άγώνα, την επανάσταση, σπέρνουν σύγχυση και άπαγοήτευση, βλέπουν γύρω τους καταστροφές και κηρύσσουν το εύαγγέλιο της διάλυσης.

Το ΚΚΕ μίλησε για τις αίτιες της ήττας της επανάστασης, που είναι:

CONFIDENTIAL

- 25 -

Ἡ δύναμις μας νὰ λύσουμε τὸ ἀποφασιστικὸ ζήτημα τῶν ἐφεδρειῶν καὶ νὰ ἐφοδίσουμε τὸ ΚΓΑΝΕ, ἡ ἀμερικανικὴ ἐπέμβαση καὶ ἡ τιτικὴ προδοσία. Ἡ διέκριση ἀπτὴν ὑποχώρησιν μας τοῦ Δεκέμβρη 1944, ποὺ ἦταν ἀταχτὴ γιατί δὲν φωτίστηκε σωστὰ πολιτικὰ, τῶρα τὸ ΚΚΕ διαφώτισε βασικὰ σωστὰ τὰ μέλη του καὶ τὶς μάζες γιὰ τὶς αἰτίες καὶ τὸ χαρακτήρα τῆς ὑποχώρησης ποὺ εἶναι προσωρινή. Ἔτσι ἡ ὑποχώρησις ἔγινε ὁμαλῶς, τὸ πέρασμα στὴν καινούργια γραμμὴ πραγματοποιήθηκε κανονικὰ χωρὶς μεγάλους τρανταγμούς. Τὰ στελέχη καὶ τὰ μέλη τοῦ ΚΚΕ, ὅπως ἔδειξε ἡ Συνδιάσκεψις τῶν ὁργανώσεων τοῦ ΚΚΕ στὰ τμήματα Βίτσι-Γράμμου τοῦ ΔΣΕ (Σ/βρὴς 1949) μὲ τὴν ὁμόφωνη ἔγκρισιν τῆς γραμμῆς τοῦ ΠΓ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, σωστὰ εἶδαν καὶ κατάλαβαν τὴ νέα κατὰστασις, τὶς αἰτίες ποὺ τὴ δημιούργησαν, τὴ νέα γραμμὴ καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ Κόμματος.

Ἡ ἐσωτερικὴ κατὰστασις στὴν Ἑλλάδα μπήκε σὲ καινούργια φάσις ποὺ ἔχει γιὰ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα ἀπτὴ μιά μεριά ὅτι οἱ κύριες δυνάμεις τοῦ ΔΣΕ σταμάτησαν, μὲ ἀπόφασις τοῦ ΓΑ, τὸν πόλεμο, διατηρῶντας ἀνέμελτα τὴ μαχητοκτόνητά τους, ἐνῶ σὲ ὅλη τὴ χώρα συνεχίζουν τὴ δράσιν τους ἀντάρτικα τμήματα. Καὶ ἀπτὴν ἄλλη, τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ στρατιωτικὴ ἐπιτυχία τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στὸ Βίτσι-Γράμμο ὄχι μόνον δὲ λιγοστεύει τὶς δυσκολίες καὶ τὶς ἀντιθέσεις του, μὰ τὶς δεῖχνει ἀκόμα πλεονάζοντες, ὅτι στὴν Ἑλλάδα συνεχίζεται ἡ πολιτικὴ ἐπαναστατικὴ κρίσις. Αὐτὸ τὸ ἰδιαίτερο, τὸ βασικὸ γνώρισμα τῆς κατὰστασις προδιαγράφει τὴ δυνατότητα γιὰ γρήγορες, ἀπότομες ἐσωτερικὲς ἀλλαγές καὶ ἀνακατατάξεις, ἐφόσον σωστὰ θὰ ὁργανώσουμε τοὺς μαζικοὺς οἰκονομικοὺς καὶ πολιτικοὺς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ καὶ θὰ τοὺς ἀνεβάσουμε σ' ἓνα πανελλαδικὸ δημοκρατικὸ μέτωπο πάλιν γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ, γιὰ τὴν εἰρήνη, τὴν ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία καὶ τὴ λαϊκὴ δημοκρατία. Αὕτῃ τῇ θαρραλέᾳ γραμμῇ καὶ προοπτικῇ πάλιν καὶ νέας καθόρισε ἡ ὡς Ὀλομέλειά τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ (ὁχτώβριος 1949).

Ὁ χρόνος ποὺ πέρασε ἀπτὴν προσωρινὴν μας ὑποχώρησιν, ἀπόδειξε τὴν ὁρθότητα τῆς πολιτικῆς μας γραμμῆς. Τὸ μαζικὸ ἀπεργιακὸ κίνημα ποὺ ἐξέσπασε ἀμέσως μετὰ τὴν ἥττα μας, ἡ (Σελ. 39) ἀποτυχία τῶν μοναρχοφασιστικῶν κομμάτων στὶς ἐκλογές τῆς 5ης τοῦ Μάρτη, ἡ πάλιν γιὰ τὴ Γενικὴ Ἀμνηστία, τὸ κίνημα τῶν ὁπαδῶν τῆς εἰρήνης καὶ οἱ ἄλλες λαϊκὲς ἐκδηλώσεις ἔδειξαν ὅτι ὁ λαὸς συνεχίζει μέσα σὲ καινούργιες συνθήκες τὸν ἀγῶνα του, ἐνῶ ὁ μοναρχοφασισμὸς παραδέρνει μέσα στὶς δυσκολίες τῆς πολιτικῆς του κρίσεως.

Τὰ στελέχη μας σχεδὸν στὴν πλειοψηφία τους πέρασαν μέσα στὸ χρόνο αὐτὸ θαρραλέα τὴν καινούργια δοκιμασία. Κατάλαβαν τὸ βασικότερο νόημα τῆς προσωρινῆς μας ὑποχώρησης, συσπειρώθηκαν γύρω ἀπτὴν καθοδήγησιν τοῦ Κόμματος, προετοιμάστηκαν καὶ προετοιμάζονται γιὰ τὰ καινούργια καθήκοντα ποὺ ἐπιβάλλει ἡ ἀνασυγκρότησις τῶν κομματικῶν ὁργανώσεων. Τὰ στελέχη μας στὸ ἐξωτερικὸ παλαίβουν σήμερα γιὰ νὰ πραγματοποιήσουν στὴ ζωὴ τὸ σύνθημα ποὺ ἔριξε ἡ Κομματικὴ Συνδιάσκεψις τῶν τμημάτων Βίτσι-Γράμμου τοῦ ΔΣΕ "νὰ καταλάβουμε τὰ καινούργια κᾶστρα ποὺ λέγονται μάθησις-τεχνικὴ-ἐπιστήμη". Τὰ στελέχη μας αὐτὰ ἔχουν σωστὸ πολιτικὸ καὶ ὁργανωτικὸ προσανατολισμὸ, μελετᾶνε τὴν πλοῦσια πείρα τους, καταχτοῦν τὴ διδασκαλίαν τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ. Τὰ στελέχη καὶ τὰ μέλη τοῦ ΚΚΕ ὁργανώνουν τοὺς πολυπλευροὺς λαϊκοὺς ἀγῶνες μέσα σὲ πολὺ δύσκολες συνθήκες παρανομίας στὴν Ἑλλάδα, εἶναι αὐτοὶ ποὺ κρατᾶνε ψηλὰ τὴ σημαία τοῦ ΚΚΕ στὰ Γιούρα καὶ τὰ Μακρονήσια,

CONFIDENTIAL

- 26 -

στis φυλακές, στis στρατοδικεία του θανάτου. Είναι ο Πάντελης Κιουρτοής, ο Μεταξωτός, η Χατζηδάκη και οι χιλιάδες άλλοι ήρωες και μάρτυρες του Κόμματος, οι τρεις χιλιάδες μελλοθάνατοι αγωνιστές. Τα δνδματα αυτά συμβολίζουν την τεράστια ήθικοπολιτική μας υπεροχή, το αναπόδευχτο της λαϊκής νίκης.

Μέσα σ'αυτές τις συνθήκες που το ΚΚΕ πραγματοποιεί τη στροφή στην πολιτική μας γραμμή και δείχνει, για άλλη μια φορά, τους δεσμούς, τις ρίζες που έχει μέσ στα πλατιά στρώματα, παρουσιάστηκαν και ορισμένοι όπορτου-νιστές και συνθηκολόγοι. Εκείνο που πρέπει να σημειώσουμε εδώ είναι ότι τα όπορτουνιστικά στοιχεία αυτά είναι ελάχιστα, αν κάνουμε τη σύγκριση με τις δυσκολίες της κατάστασης, και εκδηλώθηκαν ιδιαίτερα στο καθοδηγητικό άπαράτ του Κόμματος. Σήμερα, ύστερα απ'τό άρθρο του σ. Ν. Ζαχαριάδη, που δημοσιεύτηκε στο περασμένο φύλλο του περιοδικού "Νέος Κόσμος", δλοκληρο τό Κόμμα ξέρει ποιοι είναι οι άνθρωποι αυτοί.

Η 3η Όλομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ (Σ/βρης 1947) επέστησε την προσοχή όλου του Κόμματος στους όπορτουνιστικούς διαταγμούς και ταλαντεύσεις που εκδηλώθηκαν και σε ήγετικά (Σελ. 40) κομματικά στελέχη. Η 4η Όλομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ (Ιούλης 1948) είπε: "Όλοι οι όπορτουνιστές και συνθηκολόγοι, όλοι όσοι λυγίζουν μπροστά στην τρομοκρατία και τον έχθρο, κάνουν την πιο μεγάλη προδοσία απέναντι στην πατρίδα και στο λαό. Γιατί χαρίζουν μέρες στο μοναρχοφασισμό, δυσκολεύουν και επιβραδύνουν το έργο της απελευθέρωσης της Ελλάδας. Η 5η Όλομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ (Γενάρης 1949) υπογράμμισε ότι: "Βασικός έχθρος και κίνδυνος μέσα στο ΚΚΕ στα 1948 στάθηκε ο όπορτου-νισμός".

Το ΚΚΕ πάλαψε και παλαίβει ενάντια στο συνθηκολόγο όπορτουνισμό, που εκοράζει την πλεση της άμερικανοκρατίας και του μοναρχοφασισμού πάνω στο Κόμμα μας, την υποχώρηση και τη συνθηκολόγηση μπροστά στις δυσκολίες που συναντούσαμε στη διάρκεια του πολέμου 1946-49 και έπειτα από την υπο-χώρησή μας.

Ποιοι είναι εκείνο που περισσότερο από κάθε άλλο χαρακτηρίζει τις όπορτουνιστικές απόψεις του Βαφειάδη, Παρτσαλίδη, Κρύσας, χασιέ Καραγιώργη, Αποστόλου;

- α) Η έλλειψη πίστης στη δύναμη του λαού και τη λαϊκή νίκη.
- β) Αποσπαση από το λαό και από τη βάση του Κόμματος. Για το Μάρκο Βαφειάδη υπήρχε παθολογική και αντικομματική τάση απομάκρυνσης και αποξένωσης απ τη μάζα και τα στελέχη του Κόμματος.
- γ) Ο μικροαστικός δογματισμός, η έλλειψη επαναστατικού προσανατο-λισμού, η μηχανική κατανόηση της θεωρίας μας, που χαρακτηρίζει τους όπορ-τουνιστές, η αποσπαση της θεωρίας από την πράξη.
- δ) Οργανωτικές αδυναμίες, ανικανότητα και αποτυχία στις δουλιές που τους ανάθεσε το Κόμμα.
- ε) Αχαλίνωτος έγωϊσμός και άρχομανία, που έρχεται σε σύγκρουση με τις περιορισμένες ικανότητες τους και την πολιτική ευαίεα τους.

- 27 -

στ) Έλλειψη και του πιο ελάχιστου πνεύματος κριτικής και αυτοκριτικής. Αυτό είναι αλάνθαστοι πάπες. Έδω αντιγράφουν τον Ιουλιόπουλο.

ζ) Πίσω απ'αυτούς βρίσκεται ο ταξικός έχθρος που μέσω του Καραγιώργη πήγαινε να τους συνενώσει σ'ένα μέτωπο για να χτυπήσει το ΚΚΕ και την ηγεσία του. Το μέτωπο του όπορτουνισμού αρχίζει απτους χαφιέδες Ιαπωνιστάν-τίνου, τους τιτικούς και τους αντιηγετικούς και τελειώνει στον Παρτσαλίζη, το θέλει ή δεν το θέλει ο ίδιος. Το προ-(Σελ. 41)σωπικό γράμμα του Καραγιώργη στον Παρτσαλίζη που τον προτρέπει να συνεχίσει τον αντικομματικό δρόμο, είναι χαρακτηριστικό.

Μια προσωπική εξέταση του καθένα απ'αυτούς, ή σκιαγραφία του "κομματικού του πορτραίτου" θα μας δείξει πως και γιατί οι όπορτουνιστές έφτασαν έδω που έφτασαν. Είναι η λογική συνέπεια της ιστορίας τους, των προηγούμενων λαθών και αδυναμιών τους που έγκαιρα δεν τίς χτύπησαν, δεν τ'αδράωσαν.

Ο Μάρκος Βαφειάδης πήρε δραστήριο μέρος στη φασιονιστική πάλη του 1929-31. Πέρασε, πριν το σπάσιμό του στο Γράμμα, δυο φορές κρίση στην κομματική του ζωή: τη μία στην Αίγινα το 1932-33 και την άλλη στην Ακροναυπλία το 1939-40. Στην Ακροναυπλία οέν παίζει κανένα ρόλο σαν στέλεχος του κόμματος και στην ούσα είναι με τους φασιονιστές που καθοδηγούνταν από την Ασφάλεια. Αποτυχαίνει επανειλημμένα στην κομματική του δουλιά (Γιάννενα-Βέρροια-Θεσ/νίκη) και έχει το αίσθημα της μειονεχτικότητας και του άδικημένου. Το θεωρητικό του επίπεδο είναι χαμηλό, δε διαβάζει, δεν απασχολεί το μυαλό του με τα κομματικά προλήματα. Στην ιδιωτική του ζωή απασχολεί το κόμμα επανειλημμένα με γυναικοδουλιές. Δεν έχει οργανωτικές ικανότητες και είναι δειλός. Στην κατοχή συνδέεται με έγγλέζους αξιωματικούς και δημιουργεί έρωτικές σχέσεις με την άνεψιά του Καραμαούνα, που είναι (ή άνεψιά) πράχτορας της Ιντέλιτζενς Σέρβις. Αυτή ξέρει ότι ο Μάρκος βγάζει στο μουνό και ποιος είναι ο ρόλος του. Όταν το ΙΠ έβαλε το ζήτημα αυτό στο Βαφειάδη, αυτός το άρνήθηκε. Τώρα αποκαλύπτεται ότι ο Βαφειάδης και έδω εξαπατούσε το κόμμα. Δεν πολεμά τους Γερμανούς και συνθηκολογεί μαζί τους (βλέπε επαίσχυντο σύμφωνο γερμανών και Συν/τος ΕΛΑΣ Χαλκιδικής που μαζί του βρίσκεται ο Βαφειάδης). Το Δεκέμβρη αφήνει τους έγγλέζους να φύγουν άνενόχλητοι από τη Θεσσαλονίκη και να πολεμήσουν τον ήρωικό λαό της Αθήνας-Πειραιά. Το φορτίο που του ανάθεσε το κόμμα στον δεύτερο ένοπλο άγώνα είναι πολύ βαρύ για τους ώμους του. Θα μπορούσε να τ'α βγάλει πέρα μόνον με την κολληχτιβιστική δουλιά, με τη δημιουργία ενός επιτελείου από κομματικούς συντρόφους και τη βοήθεια του κόμματος. Αυτός άρνεύται τη βοήθεια του κόμματος, γίνεται σατράπης, καταοιώνει τα κομματικά στελέχη και συγκεντρώνει γύρω του τα άνίκανα στελέχη του ΕΛΑΣ που τον λιβανίζουν. Απακολουθούν οι στρατιωτικές άποτυχίες (καταστροφή του Κόζιακα-Μέτσοβο-Γραβενάκονιτσα) το σπάσιμό του (Σελ. 42) στο Γράμμα που πάει να το κρύψει με την όπορτουνιστική, τροτκιστική πλατφόρμα του.

Ο σ. Μήτσος Παρτσαλίζης είναι απτους πιο μανιασμένους και έμπαθεϊς φραξιονιστές το 1929-31. Παραδέχτηκε απτους τελευταίους την ιστορική έκκληση της ΕΕ της ΚΔ "Πρός τα μέλη του ΚΚΕ"

- 28 -

τὸ Νοέμβρη 1931. Εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὴν πραχτική βουλή τοῦ κόμματος. Πάνω ἀπὸ 15 χρόνια εἶναι ἀπομονωμένος ἀπὸ τὴ βάση τοῦ κόμματος. Κλείνεται στὸν ἑαυτό του, διαβάσει καὶ δὲν ἀφομοιώνει τὴ μαρξιστική-λενινιστική φιλολογία γιατί τὴν ἀπομονώνει ἀπὸ τὴν πραχτική δράση. Εἶναι ἐπόμενο νὰ μὴ μπορεῖ νὰ νιώσει δημιουργικά τὸ μαρξισμό-λενινισμό στὴ χώρα μας, δὲ μπορεῖ ν' ἀναλύσει τὴν πραγματική κατάσταση στὴν Ἑλλάδα, γίνεται συλλέχτης τοιγῶν, μηχανικά ἀντιγράφει τὴν πείρα τῶν ἄλλων κομμάτων. Δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι ἡ θεωρητική συμβολή τοῦ σ. Μαρσαλίδου, ποὺ εἶναι τόσα χρόνια στὴν καθοδήγηση τοῦ ΚΚΕ, εἶναι μηδαμινή. ἔχει γράψει 3-4 ἄρθρα (1 ἄρθρο κάθε 5 χρόνια!) καὶ αὐτὰ εἶναι γιομάτα ἀπὸ λάθη-λέει πραγματικά ὅτι θέλει καὶ συγχισμένες ὁπορτουνιστικές ἀπόψεις. Στὴν πρώτη κατοχή τοῦ "σημανε" ἡ ὥρα του δείχνει κλασική ἀνικανότητα. Παρακολουθεῖ σὰ θεατὴς τὸ Δεκέμβρη. Ὑπογράφει τὴ Βάρκιζα, παραβιάζοντας τὴν ἀπόφαση τοῦ ΠΓ γιὰ τὸν ὅρο τῆς Γεν. Ἀμνηστίας. Στὴν ΚΕ τοῦ ΕΑΜ δέχεται ὅλη τὴν πλεση τοῦ μικροαστικοῦ πρίγμου καὶ τῶν συμμάχων μας καὶ γίνεται σύνήγορος ἐθνικιστικῶν ἀπόψεων (διαρρύθμιση συνδρῶν Ἀνατολ. Θράκη κλπ.) Δὲν πιστεύει στὴν κομματική γραμμὴ καὶ ἔχει λεγκαλιστικές αὐταπάτες. Ἀρνεῖται ἐπὶ 6 μῆνες νὰ δραπετεύσει ἀπὸ Χαϊδάρη τὸ 1943-44, πιάνεται στὰ 1947, ἐνῶ ἡ θέση του εἶναι στὸ βουνό, μετὰ τὴ δραπέτευσή του κρύβεται στὸ καβούκι του στὴν Ἀθήνα. Εἶναι οὐσιαστικά ἐξω ἀπὸ τὶς δυσκολίες καὶ τὴν πᾶλη τοῦ ΔΣΕ. Μὲ τὴν προσωρινή μας ὑποχώρηση τοῦ 1949 ζαλίζεται καὶ τὰ χάνει. Καταφεύγει σὲ τυχοδιωχτισμούς (προτείνει νὰ κάνουμε ἐλιγμὸ πρὸς Νότο, τὴν καταστροφή) καὶ ἐπειτα κάνει φραξιονιστική ἀπόπειρα νὰ ἀναθεωρήσει τὴ γραμμὴ τοῦ ΚΚΕ ἀπὸ 1931-50. Ἀπέναντι στὸ σ. Ζαχαριάδη κρατᾷ τοῦτη τὴ διφορούμενη στάση, πότε τὸν λιβανίζει (τὸν θεωρεῖ εἰδωλὸ του) καὶ ἀφοῦ τοῦ "φεύγουν τὰ καθάρσια" (εἶναι λόγια του) κάνει λυσασμένη χωρὶς ἀρχὲς φραξιονιστική πᾶλη ἐναντίον του. Εἶναι ἀναρχικός μικροαστὴς, ποὺ κατηγορεῖ τὰ πάντα, βλέπει στὸν ὕπνο του καὶ στὸν ζῦπνο του λάθη καὶ ὀνειρεύτηκε νὰ γίνεῖ ἀρχηγὸς τοῦ ΚΚΕ.

Ἡ σ. Χρύσα Χατζηβασιλείου. Εἶχε πάντα μεγάλη ἰδέα (Σελ. 43) γιὰ τὸν ἑαυτό της ποὺ ἔρχοταν σὲ σύγκρουση μὲ τὶς πραγματικές ἱκανότητες της. Ἀπὸ χαρακτήρα, κουτσομπολά παίρνει μέρος σὲ ὅλες τὶς φραξιονιστικές συζητήσεις μὲ τὸ Βαφειάδη καὶ τὸν Καραγιώργη. Στὴν πρώτη κατοχή, ἐπειτα ἀπὸ τὶς σφαγὲς στὴν Καλογραῖα, τὸ Μάρτη 1944, κάνει πρόταση στὸ Κλιμάκιο τοῦ ΠΓ στὴν Ἀθήνα (Φάνης-Πλουμπίδης-Ἀναστασιάδης) νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν Ἀθήνα καὶ νὰ σωθοῦμε. Φυσικά τὴ βάλανε στὴ θέση της. Τὴν ἴδια πανικόβλητη πρότασή της κάνει γραπτὰ στὸ ΠΓ τὸν Ἰούνη τοῦ 1944. Τὸ Δεκέμβρη τᾶχει κυριολεκτικά χαμένα. Νομίζει πὺς εἶναι "θεωρητικός", ἐνῶ ποτὲ δὲν ἔφυγε ἀπὸ τὰ στενὰ ὅρια τοῦ δογματισμοῦ καὶ τοῦ σεχταρισμοῦ. Προτιμᾷ νὰ πιαστεῖ σὲ Φθινὸπωρο τοῦ 1946, παρὰ νὰ καθοδηγήσει τὴν περιοχὴ Πελοποννήσου γιατί ἐκεῖ ἔχει στρατοδικεῖο καὶ ἐκτέλεση. Γράφει τὴ διακήρυξή τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ στὶς 29 Ἰουλίου 1947, ποὺ δίνει ὁπορτουνιστική γραμμὴ. Εἶναι ὁ σορῆας τοῦ ὁπορτουνισμοῦ καὶ τῆς συνθηκολόγησης στὸ Κλιμάκιο τοῦ ΠΓ στὴν Ἀθήνα. Δὲν τὴ χωράει ὁ τόπος στὴν Ἀθήνα στὰ 1947-48, κλαίει, φωνάζει "θὰ μᾶς σφάξουν" (βλέπε ἐκθεση τοῦ Π. Μαυρομάτη στὸ ΠΓ τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ) καὶ ἡ ἀρρώστια της τὴν κάνει νὰ χάσει πέρα γιὰ πέρα τὸν ἑαυτό της. Γιὰ τὶς ἀποφάσεις τῆς 6ης Ὀλομέλειας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, ποὺ χάραξαν νέα γραμμὴ στὸ Κόμμα εἶπε: "Κανένα δὲν πείθουν, κανένας δὲν θὰ τὶς πιστέψει". Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὰ,

CONFIDENTIAL

- 29 -

παρουσιάζεται σαν "σωτήρας" του ΚΚΕ.

Ο ξεχωριστός Κώστας Γυφτοήμιος (Καραγιώργης) που όπως φαίνεται από παλιά είναι πράχτορας, διαγράφηκε από την ΚΝ τδ 1924 και από το Κόμμα για δεύτερη φορά τδ 1930, με πρόταση του αντιπροσώπου της ΚΔ. Στο Καλπάκι τδ 1927 κράτησε αίσχρη στάση. Ίδιώτευσε για ένα μεγάλο διάστημα. Ετά 1929 είναι μέλος της τριμελούς τροτσκιστικής ομάδας Πρίφτη-Βλάχου-Θεμελή. Από τδ 1930-37 είναι στο εξωτερικό. Ετά 1937 στην Αίγινα δυσανασχετεί ενάντια στο Κόμμα γιατί δεν του δίνει οδηγία να κάνει δήλωση για να βγει να "δουλέψει". Και μετά στην Έξορτα αποκλείεται από την Κομματική Οργάνωση Κιμώνου γιατί κάνει διαπραγματεύσεις με το Γανιαδάκη για να κάνει δήλωση μετάνοιας. Γικροαστός διανοούμενος, στοιχείο τυχοδιωχτικό και φιλοδοξο, είναι ικανός να πατήσει πάνω σε πάματα για να άνεξει. Γίνεται φίλος με τους Άγγλους ταξιδάρχους Έντι και Γκουντχάουζ και άλλους έγγλέζους πράχτορες, έχει σχέσεις με τους κύκλους της Ίντέλιτζένς Σέρβις στην Αθήνα. Όπου πάει, διαλύει τις κομματικές οργανώσεις και συγκεντρώνει γύρω του ύποπτα και τυχοδιωχτικά και αντίκομμα-(Σελ. 44)τικά στοιχεία. Είναι ο κύριος υπεύθυνος για την κατάσταση στο ΚΓΑΠΕ και την απώλεια 6.000 περίπου άνταρτών.

Ο Λευτέρης Αποστόλου, άλλος όψιμος "σωτήρας" του ΚΚΕ, πέρασε από τον άρχειοφασισμό όπου πήγε για να βρει "φως" και που άφησε ανεξίτηλα ίχνη στον πολιτικό του χαρακτήρα. Διαγράφηκε και τδ 1941 από το Κόμμα. Τδ 1934-35 τιμωρήθηκε από τδ ΠΡ του Κόμματος να μην αναλάβει για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα καμία υπεύθυνη δουλιά. Θεωρεί τον εαυτό του σαν "θεωρητικό", μα στην ουσία δεν πρόκειται για σοβαρό πρόσωπο. Θλιβερός φραξιονιστής στις φυλακές και τις έξορτες, προσπαθεί να συγκεντρώσει γύρω του τ'αντικομματικά στοιχεία. Στην Αίγινα παρουσιάζεται τδ 1942-43 με δημοκρατιστική πλατφόρμα όπου υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει στην εποχή μας ταξική πάλη γιατί "αντικαταστάθηκε από την πάλη ανάμεσα στα έθνη" και ότι "ξεπεράστηκε" η διχτατορία του προλεταριάτου. Ενώ η συμβολή του στον άγωνα είναι μηδαμινή, προβάλλει με αξιώσεις ανικανοποίητου "θεωρητικού" και ήγέτη. Η έλλειψη σοβαρότητας ανάμεσα στα άλλα φαίνεται και από τδ ότι προσπάθησε να συγγράψει ιστορία του ΔΣΕ, ενώ δεν υπηρέτησε ούτε μια μέρα στις γραμμές του. Στο τελευταίο διάστημα "συνέγραψε" κι αυτός μια δημοκρατιστική πλατφόρμα, που ναι μια χοντροκομμένη συγχόλληση των απόψεων του Βαφειάδη-Παρτσαλίδη-και του Καραγιώργη.

Αυτοί είναι οι άνθρωποι που εκπροσωπούν το φραξιονισμό και τη συνθηκολόγηση μέσα στο ΚΚΕ. Έπειτα από τα χαρακτηριστικά της κομματικής σταδιοδρομίας τους που αναφέραμε πιο πάνω, δεν είναι περίεργη ή σημερινή τους εξέλιξη. Μα θα ρωτήσουν μερικοί: Αφού τα στοιχεία αυτά παρουσίαζαν σοβαρές αρνητικές πλευρές και αδυναμίες κλπ, γιατί τους ανάδειχνε το Κόμμα; Οι σύντροφοι που τυχόν θα βάλουν τέτιο ερώτημα δεν καταλαβαίνουν ότι το Κόμμα όταν δεν πρόκειται για προδοτικά, ύποπτα και χαφιέδικα στοιχεία, και αυτό εύκολα δεν το μαθαίνεις, χρησιμοποιεί όλες τις ικανότητες που έχει το κάθε στέλεχος, βοηθάει καθημερινά και όλοπλευρά για να ξεπεραστούν οι αδυναμίες και κάνει τδ πάν για να διορθώσει τὰ στελέχη του σε μια μακρόχρονη πάλη μες στις δυσκολίες και στη φωτιά του άγωνα. Αν τώρα μερικά

CONFIDENTIAL

Οι άρχηγοί του παγκόσμιου προλεταριάτου Λένιν - Στάλιν διδάσκουν
 ότι η εύσυνείδητη αποκάλυψη των λαθών, η μελέτη των αίτιών που γέννησαν
 αυτά τα λάθη, το κάλεσμα των άπαραίτητων μέτρων για τη διόρθωση των λαθών,
 αποτελούν σπουδαιότατα μέσα διαπαιδαγώγησης των κομματικών στελεχών. Η
 μπολσεβίκικη κριτική και αυτοκριτική είναι κριτική και αυτο-
 κριτική άρχων, είναι κριτική (Σελ. 46) και ανόητη,
 θάρραλα, εύθελα και άδισπαστα για το λαό.

Approved For Release 2004/02/19 : CIA-RDP82-00457R000800060000093

CONFIDENTIAL

- 31 -

συζήτηση των λαθών και των αδυναμιών βοηθάει να βρούμε τις αίτιες των λαθών και τους τρόπους για να τα ξεπεράσουμε. "Η μπολσεβίκικη κριτική και αυτοκριτική είναι συγκεκριμένη και έχει καθορισμένο σκοπό. Αυτό σημαίνει ότι δεν πρέπει να διαπιστώνουμε "γενικά" τὰ λάθη, αλλά να μελετάμε μέχρι ρίζας τις αίτιες που τὰ προκάλεσαν, να βρίσκουμε τους φταίχτες τους και να υποδειχνουμε συγκεκριμένους δρόμους για τὸ ξεπέρασμα των λαθών και αδυναμιών ἡπὶ δουλιὰ.

Κερικοί νομίζουν ότι ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀδυναμίες που δὲ διορθώνονται. Αὐτὴ ἡ ἀντίληψη δὲν εἶναι σωστὴ γιατί ἐμποδίζει τὴν πᾶλη ἐναντία στις ἀδυναμίες μας, για τὴ διορθωση των στελεχών. Οἱ ἄνθρωποι, τὰ στελέχη μποροῦν νὰ ἐξαλειφούν με ἐπιτυχία τὶς ἀδυναμίες τους. Σκοπὸς τῆς κριτικῆς καὶ αυτοκριτικῆς εἶναι νὰ βοηθήσει τὰ στελέχη νὰ ἀπαλλαχτοῦν ἀπὸ τις ἀδυναμίες καὶ τὰ λάθη τους, νὰ υποστηρίξει καὶ νὰ ἀναπτύξει στοὺς ἀνθρώπους τὸ κάθε προοδευτικὸ, τὸ κομμουνιστικὸ, νὰ πλαταίνει τὸν ὁρίζοντα των στελεχών μας, νὰ χτυπήσει τὴ μοῦχλα, τὸ συντηρισμὸ, τὸ βῆλτωμα, νὰ μάθει τὰ στελέχη μας νὰ παλαίβουν θάρραλα με τις δυσκολίες καὶ νὰ τις ξεπερνᾶν.

Ὁ Λένιν καὶ ὁ Στάλιν διδάσκουν ότι κάθε κριτικὴ δὲν εἶναι καὶ μπολσεβίκικη κριτικὴ. "Αντικομματικὴ, διαλυτικὴ κριτικὴ ἔκαναν στὴ Σοβ. Ένωση οἱ τροτσκιστές, που ἐπιδίωκαν τὴ διάλυση τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, τὸ ἀδυνάτισμα τῆς σοσιαλιστικῆς ἀνοικοδόμησης, τὴν ἐξαφάνιση τῆς κομμουνιστικῆς. Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ ἔχουμε ὑπόψη μας, ἰδιαίτερα σήμερα, που ἔπειτα ἀπὸ τὴν προσωρινὴ μας ὑποχώρηση, τὰ ὀπορουνιστικὰ στοιχεῖα με τὴν ἀντικομματικὴ κριτικὴ τους ἐπιδιώκουν τὴν ἀναθεώρηση τῆς κομματικῆς γραμμῆς ἀπὸ 1931 μέχρι σήμερα, καταδικάζουν τὴν ἔνοπλη πᾶλη τοῦ λαοῦ, βλέπουν παντοῦ ἐρεῖπια καὶ καταστροφές πᾶνε νὰ ἐγκαινιάσουν "καινούργια δαιμόνια", ἀντικομματικὲς μέθοδοι κριτικῆς. Ὁ σ. Στάλιν διδάσκει."

" Πρέπει αὐστηρὰ νὰ ξεχωρίσουμε αὐτὴ τὴν ἐξέταση γιὰ μᾶς, καταστροφικὴ ἀντιμπολσεβίκικη, "αὐτοκριτικὴ" ἀπὸ τὴν δικιά μας μπολσεβίκικη αὐτοκριτικὴ που ἔχει γιὰ σκοπὸ τὴν καλλιέργεια τῆς κομματικῆς, τὴν ὑπερέωση τῆς Σοβ. ἐξουσίας, τὴν βελτίωση τῆς ἀντικομμουνιστικῆς ἀνοικοδόμησης μας, των οἰκονομικῶν στελεχῶν μας, τὸν ἐξοπλισμὸ τῆς ἐργατικῆς τάξης". (Στάλιν, "Ἀπαντα, τόμ. 11ος, σελ. 133).

"Η κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ, μονάχα τότες ἀποτελεῖ ἀποτελεσματικὸ ὄπλο διαπαιδαγώγησης των στελεχῶν, όταν γίνεται καθημερινά (Σελ. 47) συστηματικὰ. "Όταν τηροῦνται οἱ μπολσεβίκικες ἀρχές τῆς ἐπιλογῆς στελεχῶν σύμφωνα με τὰ πολιτικὰ καὶ πρακτικὰ προσόντα. "Όταν σωστὰ τοποθετεῖται ὁ ἔλεγχος τῆς ἐκτέλεσης των ἀποφάσεων καὶ συνδιάζεται ὁ ἔλεγχος ἀπ'τὰ πάνω με τὸν ἔλεγχον ἀπ'τὰ κάτω με τὴ συμμετοχὴ πλατιῶν στρωμάτων κομματικῶν καὶ ἐξωκομματικῶν στελεχῶν. "Όταν ἀναπτύσσεται ἡ σοσιαλιστικὴ ἀμύλλα, που ὅπως λέει ὁ σ. Στάλιν, "εἶναι ἡ ἔκφραση τῆς πρακτικῆς ἐπαναστατικῆς αὐτοκριτικῆς των μαζῶν, που στηρίζεται πάνω στὴ δημιουργικὴ πρωτοβουλία ἐκατομμυρίων ἐργαζομένων".

- 32 -

Ἡ διαπαιδαγώγηση τῶν στελεχῶν στὸ πνεῦμα τῆς κομματικῆς κριτικῆς καὶ αὐτοκριτικῆς, ἀποτελεῖ ἀπαραίτητο ὄρο γιὰ νὰ διαμορφώσουμε πραγματικά, μπολοσεβίικα στελέχη. Ὁ σ. Ζνάνοφ ὑπογράμμισε τὴ σημασία τῆς αὐτοκριτικῆς σὲ σχέση μετὰ τὴν "πρακτικὴ δουλιὰ τοῦ κάθε στελέχους στὴν ἐξήγησή του γιὰ τὰ περιοδικὰ "Ἀστέρει" καὶ "Λενινγκράντ". Εἶπε:

" Ὁ σ. Στάλιν ἐπανελημμένα ὑποδείχνει ὅτι, σπουδαϊστάτο ρόλο γιὰ τὴν ἀνάπτυξή μας ἀποτελεῖ ἡ ἀνάγκη ὁ κάθε σοβιετικὸς ἄνθρωπος νὰ κάνει ἀπολογισμό τῆς καθημερινῆς δουλιᾶς του, νὰ ἐλέγχει ἄφοβα τὸν ἑαυτό του, νὰ κάνει ἀνάλυση τῆς δουλιᾶς του, νὰ κριτικάρει θαρραλέα τίς ἀδυναμίες του καὶ τὰ λάθη του, νὰ σκέφτεται πῶς θὰ πετύχει καλὺτερα ἀποτελέσματα ἀπὲς τὴν δουλιὰ του καὶ νὰ δουλεύει ἀδιάκοπα γιὰ τὴν τελειοποίηση τοῦ ἑαυτοῦ του. . . Ἐκεῖνος, ποὺ φοβᾶται τὴν κριτικὴ τῆς δουλιᾶς του, αὐτὸς εἶναι συχαμερὸς, δειλὸς, ποὺ δὲν ἀερίζει κανένα σεβασμὸ ἀπὸ μέρους τοῦ λαοῦ".

Τὸ ΚΚΕ ἰδιαίτερα ἀπὸ 1931 καὶ ὅπου, ἔδινε ἐξαιρετικὴ σημασία στὴν κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ καὶ ἀναγνωρίζει ἀνοιχτὰ καὶ ἄφοβα τὰ λάθη του. Γι' αὐτὸ, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, ἔχει τὴν ἀμέριστη συμπάθεια καὶ ἀγάπη τοῦ λαοῦ. Θὰ μπορούσε ν' ἀναφέρω ὅλα τὰ κομματικὰ ντοκουμέντα (Ἀποφάσεις Συνεδρείων καὶ Ὁλομελειῶν τῆς ΚΕ) ποὺ μετὰ βαθεῖ κριτικὸ μᾶτι ἐξετάζουν τὴ δουλιὰ τοῦ Κόμματος, κριτικάρουν καὶ ἀναγνωρίζουν ἀνοιχτὰ τὰ λάθη του. Ὁ σ. Ζαχαριάδης ἔλεγε στὴ 12ῃ Ὁλομέλεια τῆς ΚΕ (Ἰούνης 1945):

" Στὴν ἐσωκομματικὴ ζωὴ, ἡ αὐτοκριτικὴ ἀπὸ τὰ κάτω καὶ περισσότερα, φυσικά, ἀπὸ τὰ πάνω, δίνει ζωὴ, ἀναπτύσσει τὸ αἶσθημα τῆς εὐθύνῃς καὶ μεγαλώνει τὴν κολλητιβέστικη δουλιὰ. Στὸ πνεῦμα αὐτὸ πρέπει νὰ διαπαιδαγγοῦμε τὰ μέλη ἔτσι ποὺ ὅχι μόνον τυκικά, μὰ καὶ οὐσιαστικά νὰ γίνουν αὐτὰ τὰ ἀφεντικά στὸ Κόμμα. Ἀπ' αὐτὸ ἐμεῖς δὲν ἔχουμε νὰ φοβηθοῦμε τίποτα".

Ἐπίσης στὸ ἄρθρο τοῦ σ. Ζαχαριάδη ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ περασμένο φύλλο τοῦ περιοδικοῦ "Νέος Κόσμος" καὶ ἐγκρίθηκε (Σελ. 48) ἀπὸ ΠΓ σὺν ὅλῳ γιὰ τίς τοπικὲς συνδιασκέψεις καὶ τὴ Συν/ση τοῦ ΚΚΕ, δίνεται μιὰ σωστὴ ἀνάλυση τῆς γραμμῆς καὶ τῆς δουλιᾶς τοῦ ΚΚΕ στὴν πρώτη καὶ δευτέρη κατοχὴ καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν προσωρινὴ ὑποχώρησή μας καὶ ἀναγνωρίζονται ἀναίχτὰ τὰ λάθη τοῦ Κόμματος στὰ τελευταῖα δέκα χρόνια. Θὰ οὐρλιάξουν οἱ ἀντίπαλοί μας, θὰ προμαντέψουν γιὰ χιλιοστὴ φορὰ τὴ διάλυση τοῦ ΚΚΕ, μὰ τὸ Κόμμα μας θὰ προχωρήσει ἄφοβα στὸν ἱστορικὸ του δρόμο γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας.

Στὴ Συν/ση τοῦ ΚΚΕ θὰ δοθεῖ μάχη γύρω ἀπὸ τὸ ζήτημα τῆς κριτικῆς καὶ αὐτοκριτικῆς, ποὺ τόσο καπηλεύονται οἱ Βαφειάδης, Παρτσαλίδης, Χρόσα, Καραγιώργης καὶ Ἀποστόλου καὶ θὰ ξεσνεπάσουμε τὸ προσωπεῖό τους. Θὰ δεῖξουμε πόσο ἐξένη καὶ ἀντικομματικὴ-διαλυτικὴ εἶναι ἡ περιβόητη κριτικὴ τους καὶ τί μπολοσεβίικη κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ χρειάζεται τὸ ΚΚΕ. Σὲ ἀντίθεση μετὰ τοὺς ὀπορτουניστές καὶ συνθηκολόγους ποὺ μιλλᾶνε διαρκῶς γιὰ αὐτοκριτικὴ καὶ στὴν πράξη τὴν ἀποφεύγουν ὅπως ὁ δειλὸς τοῦ θυμίσματος, τὰ στελέχη τοῦ ΚΚΕ μεγάλα καὶ "μικρά" θὰ δοῦνε δημιουργικά, κριτικά, τὴ

- 33 -

δράση του ΚΚΕ, θα βγάλουν διδάγματα απ'αυτή, θα δούνε και θα μελετήσουν. Τα λάθη μας, γενικά και άτομικά, και θα βγούνε πιο καλότεροι. Απ'αυτή την άποψη, η Συν/ση του ΚΚΕ θα αποτελέσει και ένα μεγάλο σχολείο για όλους μας.

Εδώ θέλω να μιλήσω για τα δικά μου λάθη. Εγώ μέλος του ΠΓ φέρνω άκέραια την προσωπική ευθύνη για το λαθεμένο πολιτικό και οργανωτικό προσανατολισμό του ΚΚΕ στην πρώτη κατοχή, για τη διαχείριση και την ήττα της πρώτης μας επανάστασης καθώς και για τη Ρύθμιση όπως έγινε. Εγώ μέλος του ΠΓ φέρνω επίσης άκέραια προσωπική ευθύνη για όσα λάθη έγιναν από 1945 μέχρι σήμερα, για την εφαρμογή της βασικά σωστής πολιτικής γραμμής του ΚΚΕ στα χρόνια αυτά. Πάνω στα ζητήματα αυτά θα σταθώ περισσότερο.

Τό ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ με την απόφασή του της 17 Οκτώβρη 1944 "Πάνω στην απελευθέρωση της Αθήνας" (έδώ σημειώνω ότι η απόφαση αυτή χαρακτήριζε τους έγγλέζους που ήρθαν να κατακτήσουν την Ελλάδα στις 15 του Οκτώβρη 1944 "γενναία τέκνα της φιλελευθέρης και συμμάχου Μεγάλης Βρετανίας"!!!) μούδωσε θερμό έπαινο γιατί κράτησα υποδειγματική τάξη και ασφάλεια στην Αθήνα (δές: "Δέκα χρόνια αγώνες του ΚΚΕ" σελ. 230). Ο έπαινος αυτός είναι η χειρότερη μομφή για μένα. Στην Αθήνα υπήρχαν στις 12 Οκτώβρη 1944 όλες οι δυνατότητες να πάρουμε μόνο με τις δυνάμεις του Α'ΣΩ- (Σελ. 49)ματος Στρατού του ΕΛΑΣ (20.000 έλασίτες Αθήνας-Πειραιά) την εξουσία. Δεν την πήραμε γιατί δεν είχαμε σωστή γραμμή, γιατί σε όλους μας και σε μένα υπήρχαν ταλαντεύσεις. Και είχαμε αυτό το αντιφατικό φαινόμενο. Στην Κ.Ο. Αθήνας μίληκε απτίς αρχές Αυγούστου 1944 πρακτικά το ζήτημα της εξουσίας, δόσαμε όλα τα στελέχη του Κόμματος στην ΕΛΑΣ, χτυπήσαμε τη Γκαζέρτα, όταν έπληγμα την ανακοίνωσε ο Ράλλης, σαν προβοκάτσια, η ΕΠ της ΚΟΑ αποφάσισε σε δυο συνεδριάσεις της στις αρχές του Σεπτεμβρη 1944 την ένοπλη εξέγερση και όμως αντί να προχωρήσουμε, η ΕΠ και γώ προσωπικά, να οργανώσουμε όργανα πάλης για την εξουσία, να καταλάβουμε την εξουσία, υποταχτήκαμε και κρατήσαμε την τάξη. Η στάση μου αυτή δε μπορεί να χαρακτηριστεί άλλιως παρά έλλειψη σωστής προοπτικής, σύγχυση γύρω από το ρόλο των Άγγλων, πολιτικός δισταγμός και ταλάντευση. Αυτό το μεγάλο πολιτικό λάθος δε μπορεί να το ξεχάσω ποτέ και το μελετώ συνέχεια από τότες. Συνέπεια των λαθών μας αυτών που συνεχίστηκαν ήταν η ήττα μας το Δεκέμβρη. Εγώ και το Δεκέμβρη μπορούσαμε να νικήσουμε.

α) Αν και γώ από τη δικιά μας τη μεριά προσπαθούσα να οργανωθεί καλύτερα πολιτικά και στρατιωτικά ο Δεκέμβρης, με βάση σωστό πολιτικό προσανατολισμό σε σχέση με τους Άγγλους.

β) Αν χωρίς να ακούσουμε το Σιάντο (έννοω η ΕΠ της ΚΟΑ) άρχιζαμε τον ένοπλο αγώνα στην Αθήνα, ακριβώς στις 3 του Δεκέμβρη και άρνούμασταν να εφαρμόσουμε το σχέδιο επιχειρήσεων του Σιάντου, που ήταν αντίθετο από κείνο που επεξεργάστηκε δυο φορές το Α'ΣΣ του ΕΛΑΣ, το φθινόπωρο του 1943 και την άνοιξη του 1944.

γ) Αν προσανατολίζαμε και φέρναμε εγκαίρα τις βασικές δυνάμεις του ΕΛΑΣ στην Αθήνα που εκεί κρινόταν η μάχη.

Μά έχωρα απ'αυτά τα γενικά λάθη που και γώ φέρνω το μερτικό μου,

- 34 -

υπάρχουν και άλλα προσωπικά λάθη και αδυναμίες. Αναφέρω δύο απ'αυτά, τα βασικότερα:

1. Η εγκατάλειψη της Αθήνας επί 20 μέρες (4 Γενάρη 1945 μέχρι 24 Γενάρη 1945) απτήν ΚΟΑ. Αυτό εξηγείται απτό γεγονός ότι έπειτα από ένα ηρωικό αγώνα 33 ημερών που ήταν υπερβολική ένταση για μένα, δεν υποχωρήσαμε κανονικά, ζαλιστήκα, δεν οργάνωσα από πρωτότερα οργανωτικοτεχνικά τη διατήρηση σοβαρών δυνάμεων της ΚΟΑ που θα συνέχιζε με άλλα μέσα τον αγώνα και τη διαφώτιση του λαού στην Αθήνα, έπειτα από την υποχώρηση. Τό λάθος (Σελ. 50) αυτό είναι όπορτουμιστική, γραφειοκρατική εκδήλωση. Τό λάθος αυτό διορθώθηκε αργότερα, όταν η πλειοψηφία της ΕΠ και τα βασικά στελέχη της ΚΟΑ γύρισαν στην Αθήνα.

2. Δέ μπόρεσα ν'αλλάξω την κατάσταση στην περιοχή Μακεδονίας-Θράκης και ιδιαίτερα στη Θεσσαλονίκη (Αύγουστος 1946-Σεπτέμβρης 1947) που έπαιξε εξαιρετικά σπουδαίο ρόλο στο δεύτερο ένοπλό μας αγώνα. Όταν πήγαινα στη Θεσσαλονίκη δεν ξέραμε την πραγματική κατάσταση των οργανώσεων γιατί τό γραφείο περιοχής Μακεδονίας-Θράκης του ΚΚΕ (απ'τους κυριότερους ο Βαφειάδης) έκρυβαν την αλήθεια από ΠΓ. Μέσα σε λίγο διάστημα κατάλαβα ότι η κατάσταση είναι άσχημη (υπάρχουν γραφτές εκθέσεις στο ΠΓ) μά για τό ξεπερασμά τους στηρίχτηκα στους ίδιους ανθρώπους που ήταν άνικανοι, είτε συνειδητά σαμποτάριζαν την οργάνωση της αυτοάμυνας, ενώ χρειαζόταν κόψιμο με τό μαχαίρι, οργάνωση κολληχτίβας δουλιās από καινούργιους άγνωστους συντρόφους που χωρίς ταλαντεύσεις θα εφαρμόζουν την κομματική γραμμή. Έτσι σημείωσα σοβαρή άποτυχία στην κομματική μου ιστορία, στην οργανωτική δουλιά. Για μένα δεν υπάρχει καμιά άμφιβολία ότι στο γραφείο Περιοχής Μακεδονίας-Θράκης και στην ΕΠ της ΚΟΘ υπήρχε χαφιάς ή χαφιέδες που δέ μπόρεσα νά τους άνακαλύψω και νά τους έξουδετερώσω.

Αυτά είναι τα βασικά μου λάθη και αδυναμίες. Για όσα έγιναν μέχρι τό 7ο συνέδριο του ΚΚΕ (Οκτώβρης 1945) μίλησα εκεί και σήμερα μελετώ και άναγνωρίζω τα καινούργια, προσέχοντας ιδιαίτερα τα λάθη της πρώτης κατοχής με βάση την κριτική που έκανε η 5η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ. Τα λάθη αυτά προσπάθησα νά τα ξεπεράσω στο δεύτερο ένοπλο αγώνα, όντας ΠΕ τόυ ΓΑ του ΔΣΕ από τότες που καθορίστηκε ο θεσμός αυτός μέχρι την προσωρινή μας υποχώρηση τόν Αύγουστο του 1949. Η κριτική και αυτοκριτική αυτών των λαθών βοηθάει πρώτ' άπόλα έμένα νά κάνω καλύτερα τη δουλιά μου. Οί άνθρωποι κάνουν λάθη και προσπαθούν έγκαιρα νά τά δούνε και νά τά διορθώσουν. Μόνο οί όπορτουμιστές δεν αίσθάνονται την άνάγκη νά κάνουν αυτοκριτική γιατί όλη τους η ζωή είναι ένα μεγάλο λάθος και συνθηκολόγηση. Τό Κόμμα κρίνει τόν καθένα για τα λάθη του, άυστά βλέπει όλη του τη δουλιά και τίς ικανότητές του, τόν χρησιμοποίητ' όπως νομίζει καλύτερα και η συνδιάσκεψη μας θα πάρει την άπόφασή της.

Η Συνδιάσκεψη του ΚΚΕ με τη ρωμαλέα κριτική και αυτοκριτική των πραγματικών λαθών και αδυναμιών μας, χτυπώντας και ξεριζώνοντας τόν όπορτουισμό από Κόμμα, σω- (Σελ. 51)στά κρίνοντας πρόσωπα και πράγματα, θα βγάλει πολύτιμα συμπεράσματα και διδάγματα για την παρστέρα πορεία μας, θα

- 35 -

ανοίξει το δρόμο για να πραγματοποιήσουμε τα καθήκοντα που καθόρισαν οι 6η και 7η Όλομέλειες της ΚΕ του ΚΚΕ. Τα στελέχη του ΚΚΕ βγαίνουν πίσω αναπτυγμένα και δυναμωμένα από τη δοκιμασία της πάλης που πέρασαν και θα προχωρήν άδιάκοπα προς τα μπρος, έφθσον σωστά χρησιμοποιούν το μπολσεβίκικο όπλο της κριτικής και αυτοκριτικής.

8. ΤΙ ΣΤΕΛΕΧΗ ΜΑΣ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ. ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΑΙ ΕΚΘΛΩΝ ΤΗΣ ΚΕ

Σήμερα το ΚΚΕ διαθέτει ένα πλατύ στρώμα στελεχών μέσα και έξω από την Ελλάδα που μπορεί και πρέπει να αναπτυχθεί ποσοτικά και ποιοτικά, γιατί υπάρχουν όλες οι δυνατότητες. Η πείρα, η θετική και άρνητική, που διαθέτει το ΚΚΕ στον τομέα των στελεχών είναι πραγματικά πολύτιμη. Πού πρέπει να συγκεντρώσουμε την προσοχή μας στην πολιτική μας των στελεχών; Τι στελέχη μας χρειάζονται σήμερα;

Πάνω στο ζήτημα αυτό απάντησε η 7η Όλομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ (Μάης 1950), θα μελήσει τελικά η Συνδιάσκεψη του Κόμματος. Σήμερα μας χρειάζονται πρώτ'άλλα στελέχη πιστά και άφοσιωμένα στην υπόθεση της εργατικής τάξης και του ελληνικού λαού. Στελέχη που να μπορούν χωρίς μεγάλους τρανταγμούς να προσαρμόζονται στα καινούργια καθήκοντα και τις αλλαγές που παρουσιάζει η κατάσταση. Στελέχη που να είναι ικανά για την παράνομη δουλειά σε όλη την Ελλάδα της κομματικής διαρρύθμισης που να είναι δόπλευρα, δηλαδή πολιτικά, οργανωτικά, συνθετικά και τεχνικά κατάρτισμένα. Στελέχη που να ξέρουν να χτίζουν συνωμοτικά μια παράνομη οργάνωση και να την προφυλάσσουν από τα χτυπήματα του έχθρου, που να ξέρουν να εκμεταλλεύονται όλες τις νόμιμες δυνατότητες και να συνδυάζουν τη νόμιμη με την παράνομη δουλειά. Στελέχη που να έχουν μεγάλη κομματικότητα και αναπτυγμένο το αίσθημα της προσωπικής κομματικής ευθύνης, που ξέρουν να τηρούν τους κανόνες του επαναστατικού συνωμοτισμού και να αναπτύσσουν στο έπακρο την πολιτική και κομματική επαγρύπνηση. Στελέχη που να οργανώνουν τον έλεγχο για την εκτέλεση των αποφάσεων. Η μαρξιστική-λενινιστική διαπαιδαγώγηση των στελεχών μας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να τα βγάλουν πέρα με τα καθήκοντα που βάζει μπροστά μας η έσωτερική μας εξέλιξη. Ο σ. Στάλιν λέει:

(Σελ. 52)

"Αν αρχίζει να κουτσαίνει το έργο της μαρξιστικής-λενινιστικής διαπαιδαγώγησης των στελεχών μας, αν αδυνατίζει η δουλειά για το σήκωμα του πολιτικού και θεωρητικού επιπέδου των στελεχών αυτών και τα ίδια τα στελέχη παύουν, σε συνδυασμό μ'αυτό, να ενδιαφέρονται για την προοπτική της κίνησης μας προς τα μπρος, παύουν να καταλαβαίνουν την ορθότητα της υπόθεσης μας και μεταβάλλονται σε έμπειριστές και δίχως προοπτική, που στα τυφλά και μηχανικά έχτελούν τις από τα πάνω υποδείξεις, τότε αναγκαστικά θα κουτσαίνει η όλη κρατική και κομματική δουλειά μας!"

- 36 -

Ἡ κατάσταση ποῦ δημιουργήθηκε στήν Ἑλλάδα, ἔπειτα ἀπό τήν προσωρινή μας ὑποχώρηση μπορεῖ νά χαρακτηριστοῦ ἔτσι: πείνα-σκληριό-ἀποικοποίηση-πόλεμος. Ὁ ἑλληνικός λαός δέν τᾶ δόλωσε ἔπειτα ἀπό τήν προσωρινή μας ἥττα. Ξεποῦν καί ὠριμάζουν μεγάλοι λαϊκοί ἀγῶνες. Ἡ γενική πολιτική κρίση τοῦ μοναρχοφασισμοῦ βαθαίνει. Οἱ ἀμερικανόδουλοι κυβερνήτες τῆς Ἀθήνας ἐφαρμόζουν τήν πολιτική τῆς εὐθυγράμμισης ποῦ σημαίνει φασιστική χτηνωδία καί πόλεμος. Ἡ κλιμακωτή κυβέρνηση Βενιζέλου, ἔγραφε στό παλιά της τῆλεγράφημα τά λεγόμενα "μέτρα ἐπιείκειας" καί τᾶ στοχοδοκεῖα τοῦ θανάτου δουλεύουν μέ, ὁλοένα καί πιδ ἐπιταχυνόμενους ρυθμούς. Ἡ ἀπόφαση τοῦ Βενιζέλου-Παπατζί νά στείλουν μιᾶ ταξιαρχία νά σφαγεῖ στήν Κορέα, εἶναι ἡ ἀπαρχή τοῦ καινούργιου πολέμου ποῦ πᾶνε νά μπλέξουν τόν ἑλληνικό λαό. Ἡ κατάσταση ὅλο καί θά σφίγγει στήν Ἑλλάδα. Ἡ κατάσταση δέν σηκώνει καινούργιο "πείραμα" Πλαστήρα ποῦ ὁ λαός τόν ξεσκέπασε καί τὸ χρεώθηκε πῆσε τόσο γρήγορα μέ τήν πᾶλη του. Τώρα χρειάζονται οἱ μακελάρηδες, οἱ Παπάγοι καί Βεντήρηδες, οἱ Τσακαλῶτοι καί Ζέρβηδες γιά νά ἀντιμετωπίσουν τόν ὁλοένα "ὀγκοῦμενο κομμουνιστικό" κίνδυνο, ὅπως λέει ἡ μοναρχοφασιστική "Καθημερινή", νά διεξάγουν τόν πόλεμο. Δέ χωρᾶ καμιά ἀμφισβολία πῶς ἡ κατάσταση θά ἐπιδεινωθεῖ: Μά ἀπό τήν ἄλλη μεριά ἡ κατάσταση αὐτή, ἡ ξεστομωτή δουλικότητα τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στό ἀφεντικό του, τὸ ρέξιμο τοῦ λαοῦ στό καινούργιο μακελειό, ἡ τρομοκρατία, οἱ κλεψιές, ἡ ρεμούλα καί οἱ σφαγές, θά ξυπνήσουν τήν ἀγωνιστική μαχητικότητα καινούργιων στρωμάτων λαοῦ, θά φέρουν καινούργια διαφοροποίηση στό λαό.

Μέσα σ'αὐτές τίς συνθήκες, ἐκεῖνο ποῦ θά ἐξασφαλίσαι τῇ σωσῇ καί ἔγκαιρη ἐφαρμογῇ τῆς κομματικῆς γραμμῆς, εἶναι ἡ μ π ο λ σ ε β ῆ κ α η π α ρ α ν ο μ η ὁ ρ γ α ν ω σ η. Ποτέ ἄλλοτε στήν 32χρονη ἱστορία του τὸ ΚΚΕ δέν εἶχε τόση ἀνάγκη ἀπὲρ συνωμοτική παράνομη ὀργάνωση ὅσο σήμερα. Γιά τῇ δημιουργία αὐτῶν τῶν ὀργανώσεων στήν Ἑλλάδα πρέπει νά προετοιμάσουμε ὅλα τᾶ στελέχη. Ἀκριβῶς σ'αὐτὸ τὸ κεντρικό δρ- (Σελ. 53) γανωτικό πολιτικό καθῆκον πρέπει νά συγκεντρωθεῖ ἡ προσοχή τῶν Κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων καί τῶν στελεχῶν τους.

Τί θά πεῖ νά προετοιμάσουμε ὅλα μας τᾶ στελέχη γιά τῇ δημιουργία τῶν συνωμοτικῶν παράνομων ὀργανώσεων στήν Ἑλλάδα;

α) Νά ὀδσουμε σωστή προοπτική στό στελέχη μας, ποῦ σημαίνει νά τᾶ κάνουμε ἱκανά νά παρακολουθοῦν τίς διεθνεῖς ἐξελίξεις-νᾶ βλέπουν πῶς οἱ δυνάμεις τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τῆς εἰρήνης εἶναι πιδ γερές ἀπὲρ δυνάμεις τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ-νᾶ καταλάβουν τῇ βασική ἰδιομορφία ποῦ παρουσιάζει ἡ ἐξέλιξη τῆς κατάστασης στήν Ἑλλάδα καί νᾶναι σέ θέση νά ἐκμεταλλευστοῦν ὅλες τίς καμπές, ὅλες τίς μεταβολές καί ὅλες τίς "εὐκαιρίες" ποῦ θά προσφέρει ἡ ἐσωτερική καί διεθνὴς κατάσταση.

β) Νά μάθουμε ἀπὲρ στελέχη μας τῇ βασική μέθοδο κομματικῆς ὀργάνωσης καί δουλιᾶς στίς σημερινές συνθήκες. Αὐτὸς εἶναι ὁ σωστός κάθε φορᾶ συνδυασμός τῆς παράνομης μέ τῇ νόμιμη ὀργάνωση, τῆς παράνομης μέ τῇ νόμιμη δουλιᾶ. Τῇ βασική μέθοδο ὀργάνωσης καί δουλιᾶς ἀναπτύσσει ὁ σ. Ζαχαριάδης στό λῶγο του πάνω στό δεύτερο θέμα τῆς 7ης Ὀλομέλειας. (Ζαχαριάδης: "Μερικά ζητήματα ἀπὲρ τήν κατάσταση καί τήν Κομματική ζωή", σελ. 10).

CONFIDENTIAL

- 37 -

30-33).

γ) Νά προετοιμάσουμε τὰ στελέχη μας γιὰ τὴ δουλιὰ στὰ συνδικάτα, τὸ χωριὸ, τὴ νεολαία καὶ τὶς γυναῖκες. Ἐτσι θὰ ὀργανώσουμε πιδ καλὰ τοὺς μαζικοὺς ἀγῶνες ποὺ ἔρχονται καὶ θὰ τοὺς ἀνεβάσουμε ὡς τὸ ὕψος ποὺ ἐπιβάλλει κάθε φορὰ ἡ πολιτικὴ μας γραμμὴ.

δ) Νά προετοιμάσουμε εἰδικὰ τὰ στελέχη μας γιὰ τὴ δουλιὰ στὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατό. Ὁ στρατὸς εἶναι ἡ ἀχίλλειος πτέρνα τῆς ἀμερικανοκρατίας καὶ τοῦ μοναρχοφασισμοῦ- ἰδιαίτερα τώρα ποὺ στέλλονται τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ στὴν Κορέα -γιατὶ ἀνέκαθεν δέν ἦταν γερός, ἡ ἀντιπαράθεσή του μὲ τὸ ΔΥΣ τὸν ἐξασθένησε περισσότερο καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ δέν εἶναι διατεθειμένα νὰ ξανασφαγοῦν γιὰ τὰ συμφέροντα τοῦ Τρούμαν. Ἡ δουλιὰ στὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατό ξανοίγει σήμερα μεγάλες προοπτικὲς ἐφ'ὅσον θὰ τὴν ὀργανώσουμε καλὰ καὶ διαθέσουμε τὶς πιδ ἱκανὲς δυνάμεις μας.

ε) Νά προετοιμάσουμε τὰ στελέχη μας γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ὀργανώσουν κάτω ἀπὸ ὁποιοσδήποτε συνθήκες τὴ διαφώτιση τοῦ λαοῦ, στὸ καθημερινὸ ἀδιάνοχο ξεσκέπασμα τῆς ἀμερικανοκρατίας καὶ τοῦ μοναρχοφασισμοῦ, τὴν ἐνημέρωση τοῦ λαοῦ πάνω στὴ γραμμὴ τοῦ ΚΚΕ.

στ) Νά διαπαιδαγωγήσουμε τὰ στελέχη μας στὸ πνεῦμα τῆς (Σελ. 54) μπολσεβίκικης ἐπαγρύπνησης καὶ τῆς πιστῆς ἐφαρμογῆς τῶν κανόνων τοῦ συντακτισμοῦ. Ὁ ἐχθρὸς ὅλο καὶ πιδ πολὺ θὰ καταφεύγει σὲ προβοκάτσιες καὶ θὰ προσπαθεῖ ἀπὸ τὰ μέσα νὰ χτυπήσει τὶς ὀργανώσεις μας. Ἀλλωστε στὸ σημεῖο αὐτὸ ἔχει καλομάθει ἀπὸ τὶς ἐπιτυχίες ποὺ εἶχε στὴ μεταξικὴ διχτατορία καὶ τὰ τελευταία χρόνια. Ἡ προετοιμασία τῶν στελεχῶν μας γιὰ νὰ ἀντιμετωπίζουν τὶς προβοκάτσιες καὶ τὰ χτυπήματα τοῦ ἐχθροῦ εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ σοβαρῶτερα καθήκοντα τῆς στιγμῆς.

Στὴν προετοιμασία τῶν στελεχῶν μας πάνω στὰ καθήκοντα τῆς στιγμῆς θὰ βοηθήσει πάρα πολὺ τὸ τμήμα στελεχῶν καὶ Σχολῶν ποὺ ἀποφάσισε νὰ ὀργανώσει ἡ 7η Ὀλομέλεια δίπλα στὴν ΚΕ τοῦ ΚΚΕ. Τὸ τμήμα στελεχῶν καὶ Σχολῶν ἔχει σκοπὸ νὰ μελετήσει καλύπτεται τὰ στελέχη μας, νὰ ξέρει τὶς ἱκανότητες καὶ τὶς ἀδυναμίες τους γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ προτείνει στὸ ΠΓ τὴ σκοπιμότερη τοποθέτησή τους, νὰ προετοιμάζει τὰ στελέχη γιὰ τὴν παράνομη δουλιὰ, νὰ τὰ διαπαιδαγωγεῖ στὸ πνεῦμα τοῦ μαρξισμοῦ-λενινισμοῦ.

Τὸ τμήμα στελεχῶν καὶ Σχολῶν τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ θὰ μπορέσει νὰ ἐκπληρώσει τὴ σοβαρὴ ἀποστολὴ του, ἐφόσον θὰ βοηθηθεῖ ἀπὸ τὶς ὀργανώσεις καὶ τὰ κομματικὰ στελέχη καὶ ἐφόσον ἀκούει τὸ ἴδιο θὰ ἀποφύγει νὰ γίνεῖ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἓνα γραφειοκρατικὸ τεχνικὸ ὄργανο. Ὅπως εἶναι γνωστὸ δὲ μπορεῖ νὰ μελετήσει κανένας τὰ στελέχη μας μόνον ἢ κυρίως ἀπὸ τὶς βιογραφίες. Αὐτεῖς εἶναι ἓνα ἄψυχο χαρτί, ποὺ ἐκφράζουν στατικὰ τὴν κατάστασιν τῶν στελεχῶν ἐνῶ ἡ ζωὴ διαρκῶς κυλάει καὶ τὰ στελέχη μας προχωροῦν ἢ μένουν πίσω ἀπὸ τὴν κατάστασιν. Τὰ στελέχη μελετιοῦνται πρῶτ' ἀπὸ ὅλα στὴ ζωὴ, στὴ δράση ποῦναι ἢ λυδία λίθος τῆς ἀξίας τῶν στελεχῶν καὶ αὐτὸ δὲ μπορεῖ νὰ γίνεῖ παρὰ μὲ τὴ βοήθεια πολλῶν συντρόφων καὶ κατὰ πρῶτο λόγο τῶν Κομ. Ἐπιτροπῶν.

CONFIDENTIAL

- 38 -

Εδώ θέλω να θέσω και ένα άλλο ζήτημα: Πολλοί σύντροφοι ξέρουν πολύτιμα στοιχεία από την ιστορία των στελεχών μας, αλλά ή κακά, τη θέση που κράτησαν τα στελέχη μας, μεγάλα ή μικρά, στις δοκιμασίες και στις καμπές του κινήματος, το χαρακτήρα και τις αδυναμίες τους. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να συγκεντρωθούν το γρηγορότερο στο τμήμα στελεχών και σχολών. Έτσι η μελέτη και η δουλιά με τα στελέχη δε θά'ναι μόνο μερικών συντρόφων με όλων των μελών μας (κι ακόμα και των έξωκομματικών έργατων), που σε μία κολλεχτιβιστική προσπάθεια θα βοηθούν για να προωθούνται οι αξίες και να παραμερίζονται τα αντίκομματικά στοιχεία, οι αντίκαιοι και οι γραφειοκράτες.

Μεγάλη σημασία για το τμήμα στελεχών έχει το άλλο σκέλος (Σελ.55) του, το τμήμα σχολών. Αυτό έχει για σκοπό τη μαρξιστική-λενινιστική δι-απαιδαγώγηση των στελεχών μας, την προετοιμασία και οργάνωση της Κεντρικής σχολής και των άλλων σχολών του κόμματος, την οργάνωση της μορφωτικής, ιδεολογικής δουλιās σε όλο το κόμμα, την οργάνωση, παρακολούθηση και έλεγχο της αυτομόρφωσης των στελεχών μας. Η ιδεολογική μορφωτική δουλιά ανά-μεσα στα στελέχη μας αποβλέπει στο να τα γνωρίσει με τις βάσεις του μαρ-ξισμού-λενινισμού, να τα κάνει ικανά να απομοιώνουν δημιουργικά τη διδα-σκαλία του Γ'όρτ-Ενγκελς-Λένιν-Στάλιν, να τα προσανατολίζει σωστά στα ση-μερινά προβλήματα. Ένα από τα σοβαρότερα καθήκον-τα της μορφωτικής μας δουλιās είναι η πα-ράπερα βελτίωση της στρατιωτικής κατάρ-τισης των στελεχών μας με βάση την πλού-σια πείρα του ΔΣΕ και τα διδάγματα της σταλινικής πολεμικής έπιστήμης. Ακόμα θα πρέπει να μάθουμε στα στελέχη και να τα βοηθάμε να διαβάσουν μόνα τους. Έτσι η μορφωτική ιδεολογική δουλιά θα γίνει συστατικό στοιχείο της καθη-μερινής δραστηριότητας των στελεχών μας.

9. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τη μελέτη που κάναμε για την πολιτική μας των στελεχών στη δεκαετία 1940-1950, βγαίνουν τα παρακάτω γενικά συμπεράσματα:

1. Το ΚΚΕ, μέσα στη φωτιά των δύο έπαναστάσεων, σε σκληρούς αιματηρούς αγώνες, μαζί και έπικεφαλής του λαού, δημιούργησε και διαπαιδα-γώγησε ένα μαζικό στρώμα άφοσιωμένων στελεχών που αποτελούν πολύτιμο Κομ-ματικό και λαϊκό κεφάλαιο.

2. Το ΚΚΕ, στα χρόνια της χιτλεροφασιστικής κατοχής, απομακρόν-θηκε από τη μολοσεβίτικη πολιτική στελεχών που σφυρηλάτησε στα 1931-36. Αυτό το έμπδισε να έκμεταλλευτεί τις τεράστιες δυνατότητες που υπήρχαν τότε για να δημιουργήσει περισσότερα και καλύτερα στελέχη. Η κατάσταση αυτή διορθώθηκε από τη 12η Όλομέλεια της ΚΕ (Ιούνης 1945) και έπειτα. Η σωστή μας πολιτική στελεχών στο τελευταίο πέντε χρόνια μάς βοήθησε να προετοιμάσουμε για τον καινούριο ένοπλο αγώνα, να δημιουργήσουμε και ν'

CONFIDENTIAL

- 39 -

αναπτύξουμε τὰ στελέχη τοῦ ΔΣΕ.

3. Τὰ στελέχη μας βασικά καλὰ κατάλαβαν τὴν καινούργια κατάσταση ποὶ δημιουργήθηκε ὕστερα ἀπὸ τὴν ἥττα μας (Σελ. 56) στὸ Βίτσι-Γράμμο καὶ τὴν προσωρινή μας ὑπεχώρηση. Στέκουν σήμερα γερά, προσανατολίζονται καὶ προετοιμάζονται σταθερὰ πρὸς τὰ καινούργια προβλήματα. Ἡ ἐξαίρεση ἀποτελοῦν ὡς ἐκ τῆς ἐξουσίας οἱ πορτοουνιστικὰ καὶ συνθηκολογὰ "στελέχη" ποὺ κύριοι ἐκπαιδευτικοὶ εἶναι οἱ Βαφειάδης, Παρτσαλίδης, Χρύσα, Ἐξωδοῦνης Καραγιώργης καὶ ὁ Ἀποσιδίου. Ἡ πᾶσι ἐναντία στὰ στοιχεῖα αὐτὰ, γιὰ τὸ ἱερολογικὸ τους ξεσκέπασμα καὶ ἀφοπλισμὸ, ἀποτελεῖ ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν παραπέρα νικηφόρα πορεία τοῦ κινήματός μας.

4. Ἡ κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ εἶναι βασικὴ μέθοδος διαπαιδαγώγησης τῶν στελεχῶν μας. Ὅσο τὰ στελέχη μας θὰ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ τὸ δοκιμασμένο μπολσεβίκικο ὄπλο, θὰ μελετᾶν καὶ θὰ ἀναλύουν τὰ λάθη τους, θὰ βρίσκουν τὶς αἰτίες τους, θὰ βρίσκουν τοὺς δρόμους γιὰ τὸ ξεπέρασμά τους, τόσο θ' ἀναπτύσσονται, θὰ ἀτσαλώνονται, θὰ ἀνδρώνουν. Ἡ κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ δυνάμει τὸ κῦρος τῶν στελεχῶν μας στὶς μάζες, ἀξοφᾷ τὴν ἀντιπαράθεσή τους. Ἡ ἀντίδραση φοβᾶται τὴν αὐτοκριτικὴ τῶν στελεχῶν μας, γιὰτὶ καταλαβαίνει πολὺ καλὰ ὅτι εἶναι μιὰ τεράστια κίνηση πρὸς τὰ μπρός. Ἡ κριτικὴ καὶ αὐτοκριτικὴ στέκει σὲ καλὸ δρόμο στὸ Κόμμα. Θὰ πρέπει νὰ τὴν ἀναπτύξουμε ἀκόμα πιὸ πολὺ.

5. Ὅπως ἔδειξε ἡ ὅλη προσυνδιασκεφτικὴ δουλειά, τὸ ΚΚΕ πρέπει νὰ μελετήσῃ περισσότερο τὰ στελέχη τοῦ, νὰ ξέρεῖ καλὰ τὶς ἀδυναμίες καὶ τὶς ἀρετὲς τους, νὰ εἶναι πιὸ αὐστηρὸ στὴν ἐπιλογή τῶν στελεχῶν τοῦ, ἰδιαίτερα τῶν ἀνωτέρων, χωρὶς αὐτὸ νὰ ἐμποδίζει τὴ θαρραλέα ἀνάδειξη νέων ἀνθρώπων στὸ Κόμμα. Ἡ πείρα ποὺ ἔχουμε στὸν τομέα αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ γίνῃ πολυτιμὸς ὁδηγὸς μας γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ στὴν πράξη τῆς σωστῆς μας πολιτικῆς τῶν στελεχῶν. Ἀκόμα τὸ Κόμμα πρέπει νὰ προσέχει καὶ νὰ μελετᾷ συστηματικὰ τὶς πλευρὲς ἐκείνες τῶν στελεχῶν τοῦ ποὺ παίζουν καθοριστικὸ ρόλο στὴ διαμόρφωσή τους, ὅπως ὁ χαρακτήρας, ἡ πολιτικὴ σταθερότητα, ἡ προσωπικὴ παλικαριά, ἡ πειθαρχία, ἡ μαρξιστικο-λενινιστικὴ τους κατάρτιση, αἱ ἐκτιμήσεις τους, ἡ νομοματικότητά καὶ τὸ ἥθος τους. Μέσα στὴν πᾶσι, δίπλα στὰ καλὰ στελέχη θὰ βγοῦν καὶ σκάρτοι ἄνθρωποι. Τὸ ζήτημα εἶναι νὰ προσέχουμε, νὰ μελετᾶμε καὶ νὰ δουλεύουμε ἔτσι τοὺς ἀνθρώπους ὥστε νὰ βγαίνουν ὅσο τὸ δυνατό λιγότεροι σκάρτοι. Σ' αὐτὸ τὸ ἔργο θὰ παίζει σπουδαῖο ρόλο τὸ τμήμα στελεχῶν καὶ Σχολῶν τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, ποὺ πρέπει νὰ βοηθηθεῖ ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Κόμματος. Οἱ κομματικὲς καθοδηγήσεις θὰ πρέπει νὰ προσέχουν καὶ νὰ μελετοῦν τὶς ἀδυναμίες τῶν στελεχῶν (Σελ. 57) μας, νὰ τὶς ὑποδείχνουν ἔγκαιρα στοὺς ἀνθρώπους μας καὶ νὰ τοὺς βοηθᾶνε ἔγκαιρα γιὰ νὰ τὶς ξεπεράσουν. Τὰ μέλη τοῦ Κόμματος ἔχουν κομματικὴ ὑποχρέωση νὰ γράφουν στὸ τμήμα στελεχῶν καὶ Σχολῶν τῆς ΚΕ ὅτι ξέρουν σὲ βάρος στελεχῶν τοῦ Κόμματος.

6. Ἡ μαρξιστικο-λενινιστικὴ διαπαιδαγώγηση τῶν στελεχῶν μας, ἡ κατάχτηση καὶ ἀφομοίωση τῆς διδασκαλίας τοῦ Μάρξ-Ἐνγκελς-Λένιν-Στάλιν εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς τῆς. Ὁ μαρξισμὸς-λενινισμὸς, ἡ γνώση τῶν νόμων τῆς κίνησης τῆς κοινωνίας γιὰ τὴν ἐπαναστατικὴ ἀνατροπὴ τῆς, ἐξασφαλίζει στὰ στελέχη μας τὴ σταθερότητα τοῦ προ-

- 40 -

σανατολισμού και τὰ βοηθᾷ νὰ λύνουν τὰ πολύπλοκα προβλήματα τῆς σημερινῆς κατάστασης.

Ἡ μαρξιστικῆ-λενινιστικῆ ἀγωγή δὲ μπορεῖ σὲ καμιά περίπτωση νὰ γίνεῖ ἔξω ἀπὲς τὴν ζωὴ, ἀπὲς τὴν πάλῃ ποὺ κάνει τὸ ΚΚΕ γιὰ νὰ σφυρηλατήσῃ στὴν Ἑλλάδα τὴν παράνομη συνωμοτικὴ ὁργάνωση. Ὁ μαρξισμὸς-λενινισμὸς εἶναι ὁ ἀμείλιχτος ἐχθρὸς κάθε δογματισμοῦ καὶ σεχταρισμοῦ. Ὁ δογματισμὸς θρέφει τὸν ὁπορτουνισμό καὶ τὴν ἀπομόνωση ἀπὲς μάζες. Τὰ στελέχη μας πρέπει νὰ ἐξοπλιστοῦν μὲ τὸ κορυφαῖο ὄπλο τῆς διαλεκτικῆς σκέψης καὶ νὰ ἀναλύουν ἐπιστημονικὰ τὴ σημερινή κατάσταση στὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ παλαί-βουν γιὰ τὴ σωστὴ ἐφαρμογὴ τῆς κομματικῆς γραμμῆς στὴν πράξη.

7. Ἡ ἐξέλιξη τῆς κατάστασης καὶ τὰ ὑπεύθυνα καθήκοντα ποὺ πέφτουν πάνω στὰ στελέχη μας, ἐπιβάλλουν νὰ ἀναπτυχθεῖ ἡ ἐπαναστατικὴ ἐπαγρύπνηση καὶ νὰ τηροῦνται οἱ κανόνες τοῦ συνωμοτισμοῦ. Ἡ μελέτη τῶν μεθόδων ποὺ χρησιμοποιοῦται ὁ ἐχθρὸς-χαφιεδισμὸς, πολιτικὲς προβοκάτσιες κλπ-γιὰ νὰ χτυπήσῃ ἀπ'τὴ μέσα τὶς ὁργανώσεις μας, τὸ ξεσκήμα τῆς μαζικῆς λαϊκῆς πάλης ἐναντίον τῆς προβοκάτσιας καὶ τοῦ χαφιεδισμοῦ, ὁ σωστός συνδιασμός τῆς παράνομης μὲ τὴ νόμιμη δουλιὰ, εἶναι προβλήματα ποὺ πρέπει νὰ ἀπασχολήσουν σοβαρὰ τὰ στελέχη μας. Κομμουνιστὲς, στέλεχος τοῦ ΚΚΕ, ποὺ δὲν προσέχει τὴν ἐπαγρύπνηση, ποὺ δὲν ἐφαρμόζει τοὺς συνωμοτικούς κανόνες στὴ δουλιὰ του, στὴν οὐσία συνθηκολογεῖ καὶ παραδίδεται στὸν ἐχθρὸ. Τέτοιοι κομμουνιστὲς δὲ μπορεῖ νὰ χουν θέση στὸ ΚΚΕ. Ἡ ἐπαγρύπνηση εἶναι σθερενὴς νόμος τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀνάπτυξης τοῦ Κόμματός μας.

: . .

Ἡ Κομματικὴ Συνδιάσκεψη θὰ μελετήσῃ βαθιὰ τὴν πολιτικὴν μας τῶν στελεχῶν, θὰ βγάλῃ συμπεράσματα καὶ δι-(Σελ. 58)δάγματα πολιτικὰ γιὰ τὸ μέλλον, θὰ βαθμολογήσῃ τὸν κάθε στέλεχος ἀνάλογα μὲ τὶς ἱκανότητές του, τὴν δουλιὰ του. Ἡ Συν/ση τοῦ ΚΚΕ θὰ διεξάγῃ τὴν πρὶν ἀποφασιστικὴν πάλῃ ἐναντίον τοῦ ὁπορτουνισμοῦ καὶ τοῦ συνθηκολόγου ποὺ θέλουν νὰ μᾶς ἐκφοβίσουν, νὰ μᾶς τραβήξουν ἀπὸ σωστὸ μαρξιστικὸ-λενινιστικὸ δρόμο. Σ'αὐτοὺς ἡ Συν/ση θὰ ἀπαντήσῃ μὲ τὰ λόγια τοῦ Κεγκὸφ τοῦ ΣΤΑΛΙΝ:

" Αὐτοὶ ἔχασαν ὅτι οἱ μπολσεβίκοι δὲ φοβοῦνται τίς δυσκολίες, οὔτε τίς ἀπειλές. Ἐχάσαν ὅτι ἐμᾶς μᾶς σφυρηλάτησε ὁ Μεγάλος ΛΕΝΙΝ, ὁ ἀρχηγὸς μας, ὁ δάσκαλός μας, ὁ πατέρας μας, ποὺ δὲ γνώριζε καὶ δὲν ἀναγνώριζε φόβο στὴν πάλῃ. Ἐχάσαν ὅτι ὅσο περισσότερο λυσοῦν οἱ ἐχθροί, ὅσο περισσότερο πέφτουν στὴν ὑστερία οἱ ἀντίπαλοί μας μέσα στὸ Κόμμα, τόσο περισσότερο ἀτσαλώνονται οἱ μπολσεβίκοι γιὰ καινούργια πάλῃ, τόσο πρὶν ἀποφασιστικὰ πᾶνε μπροστὰ. Εἶναι φανερό ὅτι δὲ σκεφτήκαμε νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ λενινιστικὸ δρόμο". (Στάλιν. "Ζητήματα Λενινισμού", ρούσ. ἐκδόση 11η, σελ. 489).

Καὶ ὅλοι οἱ ἐχθροὶ τοῦ ΚΚΕ, φανεροὶ καὶ κρυφοί, ἀπὸ ἔξω καὶ ἀπὸ μέσα, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ξεχνᾷ ἕνα: ὅτι οἱ κουνικέδες τῆς Ἑλλάδας δια-

- 41 -

παιδαγωγούνται και άτσαλώνονται από Έργο, τη διδασκαλία, το παράδειγμα
του Μπολσεβίκικου Κόσμου, ότι είναι στρατιώτες της παγκόσμιας κομμουνιστικής
στρατιάς του Μεγάλου Στάλιν. Και γι' αυτό θά νικήσουν.

17 Αυγούστου 1950

CONFIDENTIAL

Η Ρ.Ο.Σ. ΤΗΝ 3η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

ΤΡΙΑΜΙΣΗ ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΛΗΣ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ

Συμπεράσματα καὶ διδάγματα

ΔΗΜΗΤΡΗ ΒΛΑΥΤΑ

- 4.5 -

(Σελ. 61)

Στις 29 Αυγούστου ξεκλείσσε ένας χρόνος, από τότε που ο Δημοκρατικός Στρατός Ελλάδας έκανε μια προσωρινή υποχώρηση, χωρίς να πετύχει την απελευθέρωση της πατρίδας μας από τους αμερικανοαγγλους κατακτητές και το μοναρχοφασιστικό καθεστώς των αστοτσιφλικαδικών έθνοπροδοτών. Τα λάθη μας, και ιδιαίτερα η μη λύση του προβλήματος των έφεδρειών, η αμερικάνικη επέμβαση και η προδοσία του Τζίτο, όλα αυτά είχαν σαν αποτέλεσμα την καταθλιπτική άνατροπή, στο συσχετισμό των στρατιωτικών δυνάμεων, σε βάρος μας. Η τέτλια άνατροπή στο συσχετισμό των στρατιωτικών δυνάμεων, επέβαλε την προσωρινή υποχώρησή μας, γιατί μια παραπέρα συνέχιση του ένοπλου αγώνα, με τις υδρίες δυνάμεις μας, θα κατέληγε στην καταστροφή βασικών δυνάμεων του στρατού μας. Η υποχώρησή μας αποτελεί μια στρατιωτική ήττα, αλλά όχι αποφασιστικής σημασίας, για την παραπέρα πορεία του κινήματός μας. Η στρατιωτική μας ήττα θα ήταν αποφασιστική, αν συνεχίζαμε τον ένοπλο αγώνα, με τις βασικές δυνάμεις του στρατού μας, γιατί τότε αυτές θα καταστρέφονταν, μια που ο στρατιωτικός συσχετισμός των δυνάμεων είχε καταθλιπτικά άνατραπεί σε βάρος μας. Η υποχώρησή μας έχει προσωρινό χαρακτήρα, και γιατί η στρατιωτική μας ήττα δεν ήταν αποφασιστική. Η ήττα μας όμως είναι ήττα. Αυτό μας υποχρεώνει να βρούμε όλες τις αίτιες που δόθηκαν σ' αυτήν την ήττα. Η 6η και η 7η Ολομέλειες της ΚΕ του Κόμματος μας μίλησαν για τις αίτιες που δόθηκαν στη στρατιωτική μας ήττα. Η Συνδιάσκεψη του Κόμματος θα αποφανθεί κυριαρχικά και τελεσίδικα για τις αίτιες της στρατιωτικής μας ήττας. Αυτό το άρθρο γράφεται σε συμβολή, για μια λεπτομερειακή εξέταση μελέτης της δράσης του ΔΣΕ, για να βρούμε όλα τα λάθη και τις αδυναμίες μας, να (Σελ. 62) βρούμε όμως και το θετικό, γιατί και τα δυο είναι απαραίτητα.

Στις 29 Αυγούστου κλείνουν τέσσερα χρόνια και πέντε μήνες από τη μάχη του Λιτόχωρου. Οι ντουφεκιές στο Λιτόχωρο σημείωσαν την έναρξη της ένοπλης εξέγερσης, για την απελευθέρωση της πατρίδας μας, από τους αγγλους ιμπεριαλιστές, που ουσιαστικά είχαν εγκαθιδρύσει καθεστώς κατοχής, και από τους λακέδες τους μοναρχοφασίστες. Τα τριάντη περίπου χρόνια ένοπλης πάλης ήταν ένας αδιάκοπος σκληρός αγώνας, γιομάτος αυτοθυσία, ήρωϊσμό, μεγαλείο. Παρά τη στρατιωτική μας ήττα, αυτά τα τριάντη χρόνια ένοπλης πάλης αποτελούν μαζί με το 1821 τα πιο δοξασιμένα, από τα χρόνια της πάλης του λαού της Ελλάδας, για έθνική και κοινωνική απελευθέρωση. Σ' αυτό το χρονικό διάστημα, φέραμε κάμποσες φορές το μοναρχοφασιστικό καθεστώς στο χείλος της καταστροφής. Αναγιάσαμε την ιμπεριαλιστική Άγγλία να δηλώσει αδυναμία να στηρίξει το μοναρχοφασιστικό καθεστώς. Φέραμε την ιμπεριαλιστική Αμερική μπρος στον κίνδυνο της δικιάς της χρεωκοπίας στην Ελλάδα και άκριβως γι' αυτό έκανε τις γνωστές βολεδοσκοπήσεις στη Σοβιετική Ένωση να μεσολαβήσει, για να λυθεί ειρηνικά το Ελληνικό πρόβλημα, που όπως είναι γνωστό, αυτόν τον ειρηνικό διακανονισμό τον τορπίλισε η άνοιχτη προδοσία της τροτσκιστικής συμμορίας του Τζίτο. Ψευσιπάσαμε παραπέρα, μπρος και στις πιο καθυστερημένες λαϊκές μάζες, τον άντεθνικό,

CONFIDENTIAL

- 44 -

αντιλαϊκό ρόλο του συνόλου του αστοτσιφικαδικού πολιτικού κόσμου, σά συμ-
μορίας του προδίνει την πατρίδα, πιάζει το λαό, ληστεύει και καταστρέφει
το νοικοκυριό του, πρὸς ὄφελος τοῦ ἀγγλοαμερικάνικου ἱμπεριαλισμοῦ, γιὰ νὰ
ἐξασφαλίσει τὴν ὑποστήριξή του στὸ εὐρισκόμενο ἀστοτσιφικαδικό μοναρχοφα-
σιστικό καθεστῶς. Ἀκόμα καὶ καθυστριωμένα στρώματα τοῦ λαοῦ μας ἀπελευθε-
ρώθηκαν ἀπὸ τὴν αὐτοπάτες ποὺ εἶχαν γιὰ τὸ ρόλο τῆς ἱμπεριαλιστικῆς Ἀγ-
γλίας καὶ Ἀμερικῆς καὶ εἶδαν ποιοὶ εἶναι οἱ φίλοι καὶ ποιοὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς
Ἑλλάδας, στὸ ἐξωτερικόν. Στὸ πρόσωπο τῆς Ἑλλάδας εἶδαν ὅλοι οἱ λαοὶ τὴν
τύχη κείνων ποὺ πᾶν στὰ νύχια τῆς περιβόητης ἀγγλοαμερικάνικης "βοῆθει-
ας". Μέσα στὴ φωτιά τῆς ἐνοπλῆς πάλης ποὺ κάναμε στὰ τριάνμισα περίπου
χρόνια δημιουργήθηκε μιὰ ἀκατάλυτη φιλικὴ ἀνέμεση στὸν ἐλληνικὸ καὶ στὸ
σλαβομακεδόνικο λαὸ μιὰ ἀλύγιστη θέληση κοινῆς κἄλης γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση
ἀπὸ μοναρχοφασιστικὸ ζυγὸ τῆς ἀμερικανοκρατίας. Μέσα στὴ φωτιά τῆς ἐνο-
πλῆς πάλης σφυρηλατήθηκαν λαϊκὰ στρατιωτικὰ στελέχη, ποὺ θὰ εἶναι ἡ βάση
τοῦ αὐριανοῦ μεγάλου λαϊκοῦ στρατοῦ ποὺ θ' ἀπελευθερώσει τὴν Ἑλλάδα.
Ὁ λαὸς καὶ ἡ ἡγεσία του βγήκαν πρὸς ἱκανοὺς ἀπ' (Σελ. 63) αὐτὴν τὴν τετραχρο-
σκληρὴ ἐνοπλὴ πάλη. Ἰδὺν οἱ προδότες καὶ οἱ πανικοβλητοὶ μικροαστοὶ θε-
ωροῦν ὅτι μάταια ἔχουσιν ὁ λαὸς τὸ αἷμα σ' αὐτὰ τὰ τεσσαράμισα περίπου χρό-
νια. Οἱ λαοὶ καὶ τὰ ἐπαναστατικὰ κόμματα ποὺ τοὺς δόγησαν, δὲν κλαίει τὴ
μοίρα τους, ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἥττα, ἀλλὰ κάνουν ἐλεγχὸ τοῦ δρόμου ποὺ πέρασαν
καὶ βγάζουν τ' ἀπαραίτητα διδάγματα, γιὰ τοὺς ἐπέρχοντες ἀγῶνες καὶ ἐπανα-
εξορροῦν πρὸς τὰ μπῆδες, γιὰ νὰ κερδίσουν τὴ νίκη. Κεῖνοι ποὺ διεβδύσαν
τὸν ἐνοπλὸ ἀγῶνα στὰ τριάνμισα χρόνια, πάλαιψαν, ὑπέφεραν μάτωσαν μαζί με
τὰ μέλη τοῦ Κόμματος καὶ γι' αὐτὸ μποροῦν νὰ τοὺς ποῦν ἀνοιχτὰ δημόσια τὰ
λάθη ποὺ ἔκαναν καὶ νὰ ζητήσουν νὰ τοὺς κρίνουν καὶ νὰ τοὺς ἀλλάξουν ἀπὸ
τὴν καθοδήγηση τοῦ Κόμματος ἂν τὸ θεωρήσουν ἀναγκαῖο γιὰ τὴ νίκη. Κεῖνοι
ὅμως ποὺ λύγισαν καὶ τὰ δέπλωσαν στὴ μέση τοῦ δρόμου ποὺ δόγησαν πρὸς τὴ
νίκη, κεῖνοι ποὺ εἶναι ζήτημα ἂν ἔκαναν μιὰς δεκάρας δουλιὰ γιὰ τὴν ἐπι-
τυχία αὐτοῦ τοῦ ἐνοπλοῦ ἀγῶνα καὶ ποὺ μετὰ τὴν ἥττα πανικοβλήθηκαν καὶ νο-
μίζουν ὅτι καταπονίστηκε τὸ Κόμμα καὶ γι' αὐτὸ παρουσιάζονται κομματοσωτή-
ρες, ἅς εἶναι βέβαιοι πὺς δὲ θὰ βροῦνε δικαίωση ἀπὸ κείνους ποὺ πολέμησαν
τριάνμισα χρόνια, ἀπὸ κείνους ποὺ τώρα παλαίουν κάτω ἀπὸ βαριὰ παρανομία,
ἀπὸ ὅλους ἐκείνους ποὺ πιστεύουν στὴ δύναμη τοῦ λαοῦ καὶ εἶναι ἀποφασισμέ-
νοι νὰ κερδίσουν τὴ νίκη.

Ἡ 5η καὶ ἡ 7η Ὀλομέλειες τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματός μας διαπίστωσαν
τὰ λάθη ποὺ δόγησαν στὴ συμφωνία τῆς Βάρκιζας, πρὸς αὐτὴ ἦταν ἓνα
λάθος. Ἡ Συνδιάσκεψη τοῦ Κόμματος θὰ συζητήσει κυριαρχικὰ καὶ θ' ἀπο-
φανθεῖ καὶ γιὰ τὴν περίοδο, ἀπὸ τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1941 ποὺ ὑποδουλωθήκαμε
ἐθνικὰ στὸ χιτλεροφασισμό, ὡς τὸ Φλεβάρη 1945 ποὺ ὑπογράψαμε τὴ συμφωνία
τῆς Βάρκιζας. Σ' αὐτὸ τὸ ἄρθρο δὲν ἔχει θέση ἡ κριτικὴ ἀνάλυση ἐκείνης τῆς
περιόδου, γιὰτὶ ἐδῶ θὰ ἐξεταστῇ, καὶ μάλιστα μόνον πρὸ στρατιωτικοπολιτικῆς
πλευρᾶς, ἡ περίοδος ἀπὸ τῆς 31 τοῦ Μάρτη 1946, ὡς τῆς 29 τοῦ Αὐγούστου 1949

- 45 -

πού είναι περίοδος της νέας ένοπλης πάλης του λαού μας, για την απελευθέρωση της πατρίδας μας από την ιμπεριαλιστική αγγλοαμερικάνικη κατοχή και το μοναρχοφασιστικό καθεστώς των κούρδων.

Δέν είχε άκμα στεγνώσει το μελάνι, πού είχε γραφτεί και υπογραφτεί ή συμφωνία της Βάρκιζας και ή παρόμοια συμμορία των έθνοπροδοτών έχθρών του λαού έδειξε ξετίπωτα την πρόθεσή της νά κουρελιάσει αύτη την συμφωνία, μέ τη συγκατά-(Σελ. 64)θεση και καθοδήγηση των αγγλοαμερικάνων ιμπεριαλιστών και μέ τη φωτιά και μέ το σίδερο νά έξοντώνει καθένα πού δέν συνεργάστηκε άμεσα είτε έμμεσα μέ το χιτλεροφασιστά καταχτητή και δέν προσκυνάει σά ρα-γιός το νέο αγγλοαμερικάνικο άφεντικό. 'Ο άφοπλισμός του λαού και ο έξοπλι-σμός όλων των έθνοπροδοτικών άποβρασμάτων, πού έπετεύχθηκε σάν άποτέλεσμα ιμπεριαλιστικής συμφωνίας της Βάρκιζας, ή ένοπλη ύποστήριξη πού έδωσαν τ' αγγλικά στρατεύματα κατοχής και μετά τη Βάρκιζα στους μοναρχοφασίστες κανιβάλους, τούς μέθωσε και τούς έκανε νά πιστέφουν ότι έφτασε ή στιγμή νά πνέξουν στά αίμα και στή φωτιά το κίνημα της έθνικής μας αντίστασης, πού γέννησε και τρά-νεψε ή γενναία ακατάβλητη πάλη του λαού μας, κάτω από την ήγεσία του Κόμ-ματός μας, στά μαύρα χρόνια της χιτλεροφασιστικής κατοχής. Έτσι είχαμε κεί-νο το πρωτόκουστο μεταβαρκιζιανό όργιο. Τά μοναρχοφασιστικά δικαστήρια-χασά-πικα καταδίκαιζαν σέ θάνατο και τά έχτελεστικά άποσπάσματα των κανιβάλων έτε-λοούσαν τόν άνθρα του κινήματος της έθνικής μας αντίστασης. 'Η δολοφονία χι-λιάρχων άγωνιστών της έθνικής αντίστασης ρεκλαμάρονταν, μ' όλα τά μέσα, σάν το μεγαλύτερο "έθνικό" κατόρθωμα. Οι φυλακές καί τά ξερονήσια γέμιζαν από άγω-νιστές της έθνικής αντίστασης. Οι καλύτερες κοπέλλες της Ελλάδας βιάζον-ταν χτηνώδινά και μετά ξεκοιλιάζονταν από τούς άποχτηνωμένους μοναρχοφασίστες έθνοπροδότες, είτε, το λιγότερο, κουρεβόνταν, βασανίζονταν, διαπομπεύονταν. Σεβάσμιοι γέροι και γρηές, γονείς ήρώων της έθνικής αντίστασης, βασανίζον-ταν και προπηλακίζονταν άπάνθρωπα και πολλοί δολοφονούνταν άνάνδρα. Τά σπύτια και όλο το άλλο βίος των άγωνιστών της έθνικής αντίστασης ληστεύονταν, από τούς άσδοδούς μοναρχοφασίστες συμμορίτες και ότι άπόμεινε από τη ληστεία γινόνταν παρανάλωμα φωτιάς. Πόσο αίμα και δάκρυ δέν έδωσε ο λαός μετά τη Βάρκιζα! Τέτιο κανιβαλικό άφήνιασμα δέν το ξανάδε ή Ελλάδα, ούτε στά πιά μαύρα χρόνια της χιτλεροφασιστικής κατοχής.

Τό Κόμμα μας έκανε ότι ήταν δυνατό, για νά επιτευχθεί μία όμαλή δημοκρατική εξέλιξη στην Ελλάδα. Στή μοναρχοφασιστική άποχαλίνωση, αντι-τάξαμε την πολιτική της λαϊκής συμφιλίωσης και αυτοάμυνας ενάντια στόν άπο-θηριασμένο μοναρχοφασιστικό συμμοριτισμό και της έθνικής ανεξαρτησίας ενάντια στόν αγγλικό ιμπεριαλιστικό έπεμβατισμό, γιατί μέ συμφιλωμένο το λαό και άμυνόμενο μέ το όπλο της μαζικής αυτοάμυνας ενάντια στόν άποθηριασμένο μo-ναρχοφασισμό, μέ άπαλλαγμένη την Ελλάδα απόν αγγλικό ιμπεριαλιστικό έ-πεμβατισμό, θά (Σελ. 65) ήταν δυνατό νά άνοιχτεί ο δρόμος για όμαλή δημο-κρατική εξέλιξη. Όμως, ή μοναρχοφασιστική άποχαλίνωση, το μοναρχοφασιστικό όργιο, πού γινόνταν μέ την αγγλοαμερικάνικη ιμπεριαλιστική καθοδήγηση και ένίσχυση, έσπρωχνε μέ σιδερένια αναγκαιότητα σ' ένοπλη λύση του έσωτερικού μας προβλήματος. Τό Κόμμα μας λοιπόν προπαρρασκευάζονταν για μία ένοπλη άναμέτρηση μέ το μοναρχοφασισμό.

Τέ χαρακτήριζε την περίοδο, άπτην ύπογραφή της συμφωνίας της Βάρκι-

CONFIDENTIAL

- 46 -

ζας, ως τις 31 του Μάρτη 1946, που άρχισε η επανάσταση; Π ρ ω τ ο: 'Από την πλευρά του μοναρχοφασισμού, ήταν μία περίοδος αναδιοργάνωσης του κρατικού του μηχανισμού και διεξαγωγής μονόπλευρου εμφύλιου πολέμου, με σκοπό να έμπο-
δίσαι την ανασύνταξη των λαϊκοδημοκρατικών δυνάμεων και σε συνέχεια να τις τσακίσει και να επιβάλει στην Ελλάδα το φασιστικό άποικιακό καθεστώς που ήθελαν οι άγγλοι ιμπεριαλιστές. 'Η παραμονή των άγγλικών στρατευμάτων στη χώρα μας και μετά την υπογραφή της συμφωνίας της Βάρκιζας, απέβλεπε στο να στηρίξει το νεκραναστημένο με άγγλικές λόγχες μοναρχοφασισμό, να τον βοη-
θήσει ν' αναδιοργανώσει τον κρατικό του μηχανισμό και να τσακίσει το λαϊκο-
δημοκρατικό κίνημα, γιατί μόνο έτσι θα εξασφαλιζονταν η ολοκληρωτική μετατρο-
πή της Ελλάδας σε άγγλική άποικία. Δ ε ύ τ ε ρ ο: 'Απτήν πλευρά του λαϊ-
κοδημοκρατικού κινήματος, ήταν μία περίοδος ανασύνταξης των λαϊκοδημοκρατικών δυνάμεων, μέσα στην πάλη για το φασί και τις ελευθερίες του λαού, ενάντια στην άγγλική επέμβαση και το μοναρχοφασιστικό τρομοκρατικό έγκραχλισμό, για συμφιλίωση του λαού και άμαλή δημοκρατική εξέλιξη. Καί όσο η μοναρχοφασιστική αποχαλίνωση θα έηλεινε αυτό το ήρδο, πραχτική προπαγανδευή της ένοπλης αντιπαράθεσης.

Πώς βρισκόταν το λαϊκοδημοκρατικό στρατόπεδο στις παραμονές της έ-
πανάστασης; Π ρ ω τ ο: 'Από π ο λ ι τ ι κ ή ά π ο ψ η. 'Η πρώτη και
βασικότερη προϋπόθεση για την ένοπλη εξέγερση είναι αν έχεις κερδίσει άπο-
φασιστικά με το μέρος σου την πλειοψηφία της έργατικής τάξης και αν έχεις
εξασφαλίσει τη συμμαχία της έργατικής τάξης με τα φτωχομεσαία στρώματα,
κυρίως της άγροτιάς. Αυτή την πρωταρχική προϋπόθεση την είχαμε εξασφαλίσει.
'Ο σ. Ζαχαριάδης γράφει στο τελευταίο άρθρο του στο "Νέο Κόσμο" Νο 8, τη
συντριφτική πλειοψηφία που πήραμε στις έκλογές στα έργατοβπαλληλικά και έπαγ-
γεματικά σώματα και στους άγροτικούς συναιτερισμούς, παρ'όλο που αυτές
έγιναν κάτω από μεγάλη μοναρχοφασιστική τρομοκρατία. Τα τέττα άπονελέσματα
αυτών των εκλογών δεν είναι (Σελ. 66) το μόνο άποδειχτικό στοιχείο, που άπο-
δείχνει ότι είχαμε κερδίσει τη μεγάλη πλειοψηφία της έργατικής τάξης και ότι
είχαμε εξασφαλίσει τη συμμαχία της με τα φτωχομεσαία στρώματα. Οι πραγματι-
κά γιγάντιες πολιτικές συγκεντρώσεις σ'όλη την Ελλάδα, στη μεταβαρκιζιανή
περίοδο. 'Η μαζική αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και με την αυτοάμυνα.
Το πλατύ άπεργιακό κίνημα που συντάραξε τη μοναρχοφασιστική Ελλάδα. 'Η
συντριφτική άποχή άπτήν παρωδία των βουλευτικών εκλογών της 31 του Μάρτη
1946. 'Η μόνη κυβερνητική κρίση. 'Η όξυνση της οικονομικής κρίσης κλπ
κλπ. 'Όλα αυτά έδειχναν, ότι όχι μόνο ήθελε ο λαός μία λαϊκοδημοκρατική
άλλαγή, αλλά πάλαιβε να την επιβάλει και ήταν άποφασισμένος να πάρει τα όπλα,
γι' αυτήν την άλλαγή. 'Απτήν άλλη μεριά όμως ήταν γεγονός, ότι μετά την ήττα
του Δεκέμβρη και την τέττα συμφωνία της Βάρκιζας, σε πλατιές μάζες επικράτη-
σε άπογοήτευση-σύγχυση και έλλειψη έμπιστοσύνης στην ήγεσία του άγώνα. Αυτή
η άπογοήτευση-σύγχυση έπρεπε να διαλυθεί και ν' άποκατασταθεί η έμπιστοσύνη
στην ήγεσία του άγώνα. 'Η γραμμή που χάραξε η 12 'Ολομέλεια της ΚΕ του Κόμ-
ματός μας και που άνέπτυσσαν και συγκεκριμενοποιούσαν κάθε φορά τα έπόμενα
σώματα του Κόμματος, η δράση που άναπτύξαμε με βάση αυτή τη γραμμή, υπερνί-
κησε την κρίση που υπήρχε στο Κόμμα μας και στο ΕΑΜ, σαν άποτέλεσμα της
ήττας του Δεκέμβρη και της συμφωνίας της Βάρκιζας, διάλυσε τη θολούρα, τη
σύγχυση, την άπογοήτευση που είχε επικρατήσει σ' όρισμένα λαϊκά στρώματα.

CONFIDENTIAL

- 47 -

Οι πλατιές λαϊκές μάζες, μ' έπικεφαλής τó Κόμμα μας ξεσηκώνονταν στην πάλη, ζητούσαν αποφασιστικά μιá áλλαγή. Ο έχθρος προσπάθησε νά κάνει ένα πολιτικό αντιπερισπασμό με τήνπροκήρυξη βουλευτικών εκλογών, για τις 31 του Μάρτη 1946, με σκοπό νά στρέψει άλλοι τήν προσοχή των μαζών και για άλλου τήν προσοχή του λαού και για νά "νομιμοποιήσει" τó μεταδεκεμβριανό φασιστικό καθεστώς, με τις νέες εκλογές. Αυτός ο αντιπερισπασμός, σέ σύνδεση με τó τότε διεθνές κλίμα (συνεργασία των συμμάχων, ρυσοῦσε, ακόμα δυνατός ο άγέρας τής αντιφασιστικής νίκης στο δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και συνεπώς αυτό στρίμωχνε τούς άμερικανοάγγλους ιμπεριαλιστές, κλπ), ή πεποίθηση πλατιών λαϊκών μαζών για τή δύναμη του έαμικού κινήματος, όλα αυτά δημιουργούσαν αυτάπατες, ακόμα και σέ έαμικές μάζες, ότι είναι δυνατό ν' άνοιχτεί με τις βουλευτικές εκλογές, ο δρόμος για άμαλή δημοκρατική εξέλιξη. Αυτές ως αυτάπατες δέν τις είδαμε και γι' αυτό πήραμε τή λαθεμένη θέση τής άποχής (Σελ. 67) από τις εκλογές τής 31 του Μάρτη. Αν παίρναμε μέρος στις εκλογές, αυτές οι αυτάπατες θά διαλυόνταν, γιατί έτσι ο λαός θά έβλεπε ότι και στις εκλογές πήραμε μέρος, αλλά ή κατάσταση δέν άλλαξε. Η άποχή ήταν λοιπόν ένα σοβαρό λάθος ταχτικής, που μάς δυσκόλεψε στην ιδεολογική μας δουλειά μέσα στις ταλαντευόμενες μάζες, για νά τις πείσουμε ότι μόνο με τά όπλα μπορούσε νά λυθεί τó πρόβλημα τής έσωτερικής ειρήνευσης, δημοκρατικοποίησης και έθνικής ανεξαρτησίας τής Ελλάδας. Η άποχή από τις εκλογές είναι ένα ταχτικό λάθος που όμως οι συνέπειές του δέν ήσαν αποφασιστικές. Δ ε ὅ τ ε ρ ο: Α π ο ψ η. Η ίδιόμορφη έναρξη τής επανάστασης μας, εξαιτίας τής ύπαρξης άγγλικών στρατευμάτων στην Ελλάδα και συνεπώς του κινδύνου νά επέμβουν άπτην πρώτη στιγμή, άπαιτούσε μιá πιο λεπτομερειακή επεξεργασία του σχεδίου έναρξης και ανάπτυξης τής ένοπλης πάλης. Η κακή κληρονομιά, άπτόν ΕΛΑΣ, μάς υποχρέωνε νά μελετήσουμε πιο καλύτερα τά στελέχη που θά αποτελούσαν τόν ήγετικό πυρήνα του Δημοκρατικού Στρατού, τόσο πανελλαδικά, όσο και στις περιοχές και στις περιφέρειες. Οι συνθήκες έναρξης και ανάπτυξης τής επανάστασης, ο χαρακτήρας τής επανάστασης άπαιτούσε καλύτερη οργανωτική και τεχνική προπαρασκευή των κομματικών οργανώσεων στις πόλεις για ν' άντέξουν στα χτυπήματα του έχθρου και νά εκπληρώνουν τήν άποστολή τους κάτω άπ' όλες τις συνθήκες. Οργανωτικά, τεχνικά, στρατιωτικά δέν είμασαν λοιπόν αρκετά προπαρασκευασμένοι. Αυτή ή ανεπαρκής προπαρασκευή ήταν β α σ ι κ ή άποτέλεσμα τής άνώμαλης κατάστασης που υπήρχε στην καθοδήγηση του Κόμματος, εξαιτίας του Σιάντου. Τó λάθος μας τής άποχής άπείς εκλογές τής 31 του Μάρτη είχε κακή επίδραση και στην οργανωτική τεχνική στρατιωτική προπαρασκευή μας. Αυτή ή ανεπαρκής οργανωτική τεχνική στρατιωτική προπαρασκευή επέδρουσε άρνητικά στην πορεία και στην ανάπτυξη του ένοπλου άγώνα. Τ ρ ὅ τ ο: Α π ο ψ η. Όλη ή τότε διεθνής κατάσταση μάς εῦνοῦσε. Λαϊκοδημοκρατικά καθεστώτα υπήρχαν, σχεδόν σ' όλο τó μήκος των βορείων συνόρων μας. Ο άγέρας τής αντιφασιστικής νίκης, στο δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, ρυσοῦσε πολύ δυνατό και αυτό έμπόδιζε τούς άγγλοαμερικάνους ιμπεριαλιστές νά κάνουν μεγάλους τυχοδιωχτισμούς. Η διαφωτιστική μας δουλειά και ή πάλη του λαού μας είχε αρκετά έσοκεπάζει τó μοναρχοφασιστικό τρομοκρατικό όργιο και τó ρόλο των άγγλων ιμπεριαλιστών σ' αυτό και έτσι ή διεθνής δημοκρατική κοινή γνώμη, ακόμα (Σελ. 68) και συντηρητικού κύκλου, συμπαθούσε τόν άγώνα μας και τόν βοηθούσε ποικιλότροπα.

Πώς βρισκόταν τó μοναρχοφασιστικό στρατόπεδο, στις παραμονές τής

CONFIDENTIAL

- 48 -

ἐπανάστασης; Π ρ ω τ ο: Ἀ π ο λ ι τ ι κ ῆ ᾠ π ο ψ η. Γιά τήν καταπληχτική πλειοψηφία τοῦ λαοῦ, τὸ μεταδεκεμβριανὸ καθεστῶς, ἦταν τὸ καθεστῶς τῶν συνεργατῶν τῆς χιτλεροφασιστικῆς κατοχῆς, δηλαδὴ τοῦ δοσιλογισμοῦ, ποὺ νεκραναστήθηκε μὲ τὶς ἀγγλικὲς λόγχες καὶ στηρίζονταν σ' αὐτές. Ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ λαοῦ ἔβλεπε ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ εἰρήνευση, ἡ δημοκρατικοποίηση τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τῆς χώρας, ἡ ἐξασφάλιση τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας, ἡ ἀνοικοδόμησις τῶν ἐρειπίων τοῦ πολέμου καὶ τῆς χιτλεροφασιστικῆς κατοχῆς, ἡ πρόδοος, ὅλα αὐτὰ θὰ ἦταν δυνατὰ, μόνον ἂν ἀπαλλάσσονταν ἡ Ἑλλάδα, ἀπὸ τὸ μεταδεκεμβριανὸ καθεστῶς τῆς ἐθνοπροδοσίας καὶ καταστροφῆς, μόνον ἂν ταυτοχρόνως ἀπαλλάσσονταν καὶ ἀπὸ τοὺς ἀγγλοὺς ὑποστηρικτὲς αὐτοῦ τοῦ καθεστώτος.

Ἡ προσπάθεια κοινοβουλευτικοῦ "ἑξωραϊσμοῦ" τοῦ δοσιλογικῆς καθεστώτος, μὲ τὴν κυβέρνησις Σοφοῦλη καὶ τὴν προκήρυξη ἐκλογῶν, ἔσπερνε αὐταπάτες σὲ μιὰ μερίδα τοῦ λαοῦ ὅχι γιὰ τὸ χαρακτήρα τῆς κυβέρνησις καὶ τοῦ καθεστώτος, ἀλλὰ γιὰ τὰ μέσα ποὺ θὰ ἔλλαζαν τὸ μεταδεκεμβριανὸ φασιστικὸ καθεστῶς.

Δ ε ύ τ ε ρ ο: Ἀ π ο ᾠ π ο ψ η ἔ ν ο π λ ω ν ὁ υ ν ᾱ μ ε ω ν. Τὰ σώματα ἀσφάλειας, ὁ ἐχθρὸς τὰ εἶχε ἀνασυγκροτήσει, μὲ τὰ πιδ ἐθνοπροδοτικὰ ἀντιλαϊκὰ ἐγκληματικὰ στοιχεῖα καὶ ἀποτελοῦσαν σοβαρὴ δύναμη. Ὁ στρατὸς, τὸ ναυτικὸ, ἡ ἀεροπορία ἦσαν ὑπὸ ἀνασυγκρότηση καὶ οἱ μονάδες ποὺ εἶχαν ὀργανωθεῖ παρὰ τὸ φιλοκοσκήνισμα ποὺ γίνονταν, στὴ μεγάλη πλειοψηφία τοὺς ἀποτελοῦνταν ἀπὸ δημοκρατικὰ ἐαμικὰ στοιχεῖα καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἀποτελοῦσαν σίγουρη δύναμη γιὰ τὸ μοναρχοφασισμό. Στὶς πῦλεις καὶ προπάντων στὴν ὑπαιθρο εἶχαν συγκροτηθεῖ μοναρχοφασιστικὲς συμμορίες, ἀπὸ ἐθνοπροδοτικὰ ληστρικὰ ἐγκληματικὰ στοιχεῖα καὶ ἀποτελοῦσαν μιὰ σημαντικὴ δύναμη γιὰ τὸ μοναρχοφασισμό.

Τὸ κύριο ὅμως στήριγμα τοῦ μεταδεκεμβριανοῦ καθεστώτος ἦταν τὰ ἀγγλικά στρατεύματα, ποὺ στάθμευαν στὰ πιδ ἐπικαίρα σημεία τῆς χώρας. Ἡ παρουσία τῶν ἀγγλικῶν στρατευμάτων ἔδινε σοβαρότατο στήριγμα στὸν ἐχθρὸ, γιατί ἡ ἀνάγκη νὰ μὴν ἐμπλακοῦμε ἀμέσως σὲ πόλεμο μ' αὐτὲς τὶς δυνάμεις, μᾶς ἐμπόδιζε ν' ἀρχίσουμε τὴν ἐπανάστασιν σὰ μιὰ γενικὴ σ' ὅλη τὴ χώρα ἐξέγερση. Ὅμως, παρὰ τὴν ὑπάρξιν ἀγγλικῶν στρατευμάτων στὴν Ἑλλάδα καὶ στρατιωτικὰ ὁ ἐχθρὸς δὲ βρισκόταν σὲ καλὴ κατάστασιν. Τ ρ ι τ ο: Ἀ π ο δ ι ε θ ν ῆ ᾠ π ο ψ η. Τὸ μεταδεκεμβριανὸ καθεστῶς εἶχε τὴ στρατιωτικὴ βοή-(Σελ. 69)θία τῆς ἱμπεριαλιστικῆς Ἀγγλίας καὶ γενικὴ ἐνθάρρυνσιν ἀπὸ τὴν ἱμπεριαλιστικὴ Ἀμερικὴ καὶ ἀπὸ τὶς ἄλλες ἀντιδραστικὲς κυβερνήσεις. Ὅμως καὶ στὴν Ἀγγλίαν καὶ στὴν Ἀμερικὴ ὑπῆρχαν πλατιεῖς μάζες καὶ πολλοὶ παράγοντες τῆς πολιτικῆς, τῆς ἐπιστήμης κλπ, ποὺ ἐκδήλωναν τὴν ἀποστροφή τους καὶ τὶς διαμαρτυρίες τους πρὸς αὐτὸ τὸ καθεστῶς, ποὺ αὐτὸ ἐμπόδιζε τὶς κυβερνήσεις αὐτῶν τῶν δυο χωρῶν, γιὰ μεγάλους τυχολιχτισμοὺς στὴν Ἑλλάδα. Τὸ μεταδεκεμβριανὸ καθεστῶς εἶχε σύμμαχον τὸ καθεστῶς τῆς συμμορίας τοῦ Τίτο. Αὐτὸ τὸ γεγονὸς ἔδινε στὸν ἐχθρὸ σοβαρότατο πλεονέκτημα, ποὺ βασικὰ ἀνᾶτρεπε τὶς διεθνεῖς καὶ κυρίως τὶς βαλκανικὲς προϋποθέσεις τῆς ἐκπύσεώς μας. Ὅπως εἶναι γνωστὸ, ἐμεῖς δὲν ἐέραμε ὅτι ὁ Τίτο ἦταν πράχτορας τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, ὅταν πήραμε τὴν ἀπόφασιν γιὰ ἐνοπλὴ ἐξέγερση. Αὐτὸ τὸ μάθαμε ὅταν τὸ ἔμαθε ὁ κόσμος, μὲ τὴ γνωστὴ ἀπόφασιν τοῦ Γραφεῖου Πληροφοριῶν τῶν Κομμουνιστικῶν καὶ Ἑργατικῶν Κομμάτων.

Τὸ συμπέρασμα ποὺ πρέπει νὰ βγάλουμε, ἀπὸ τὴ σύντομη ἐξέτασιν τῆς κατάστασιν τῶν δυο ἀντιπάλων στρατοπέδων, στὶς παραμονὲς τῆς ἐπανάστασης, εἶναι ὅτι βασικὰ εἶμασταν προπαρασκευασμένοι γιὰ τὴν ἐνοπλὴ ἐξέγερση, στὶς 31 τοῦ Μάρτη τοῦ 1946. Ἡ συμμετοχή μας στὸς βουλευτικὲς ἐκλογὰς τῆς 31 τοῦ Μάρτη τοῦ 1946, θὰ μᾶς ἔδινε τὸ χρόνο, γιὰ μιὰ καλύτερη ἰδεολογικὴ προ-

CONFIDENTIAL

- 49 -

παρασκευή του λαού, για μία καλύτερη οργανωτική, τεχνική, στρατιωτική προ-
παρασκευή μας. Η άποψη από τις έγκυρες ήταν ένα ταχτικό λάθος, που μας
έβλαψε σοβαρά, αλλά όχι αποφασιστικά. Η 6η και η 7η Όλομέλεια της ΚΕ του
Κόμματος μας είπαν ποιές είναι οι καθοριστικές αλτρές που δόθηκαν στη στρα-
τιωτική μας ήττα. Η Συνδιάσκεψη του Κόμματος θ'άποφανθεί κυριαρχικά και
τελεσίδικα.

. . . .

Η οργανωτική συγκρότηση του ΔΣΕ, είχε σε συντομία την ακόλουθη
εξέλιξη. Π ρ ω τ ο: Στην αρχή υπήρχαν οι ομάδες των καταδιωκόμενων άγω-
νιστών. Κάθε ομάδα είχε συνήθως δύναμη 7-10 άνδρες. Ο διοικητής της έ-
κλέγονταν από την συνέλευση της ομάδας. Ο όπλισμός της ήταν λιανοντοφανα,
μέ λίγες σφαίρες. Δ ε υ τ ε ρ ο: Μέσα στο καλοκαίρι και στο φθινόπωρο του
1946 οργανώθηκαν τα συγκροτήματα. Κάθε συγκρότημα είχε δύναμη 70-100 άνδρες.
Από άποψη δύναμης και συγκρότησης ήταν ένα είδος λόχου. Το συγκρότημα είχε
διοικητή και καπετάνιο. Ο όπλισμός ήταν τα άτομικά λιανοντοφανα, μερικά
δολοπολυβόλα και πυρομαχικά ελάχιστα. Τα συγκρο- (Σελ. 70) τήματα μιας πε-
ριοχής καθοδηγούνταν από τη διοίκηση της αυτόματης της περιοχής, μέσω συντο-
νιστών, που ήταν ένα είδος οργανωτών. Τ ρ ι τ ο: Το ίδιο χρονικό διάστημα
οργανώθηκαν τα περιφερειακά αρχηγεία. Αυτά είχαν βάση ένα είτε περισσότερα
δρεινά συγκροτήματα, σαν δρητήρια για τα γύρω χωριά και κεφαλοχώρια. Και
συνήθως έπαιρναν το όνομα του κυριότερου δρεινού συγκροτήματος. Η δύναμη
των περιφερειακών αρχηγείων δεν ήταν παντού η ίδια. Υπήρχαν περιφερειακά
αρχηγεία που είχαν δύναμη τρία συγκροτήματα και άλλα που είχαν περισσότερα.
Τα περιφερειακά αρχηγεία είχαν διοικητή, καπετάνιο, έπιμελητή. Ο όπλισμός
και τότε ήταν βασικά ο ίδιος. Τ έ τ α ρ τ ο: Το Γενικό Αρχηγείο του
ΔΣΕ συγκροτήθηκε στις 28 του Οκτώβρη του 1946. Με διαταγή του ΓΑ συγκροτή-
θηκαν τα περιφερειακά αρχηγεία. Όμως, τέτια υπήρχαν και πριν την ίδρυση
του ΓΑ. Η διαταγή του ΓΑ γενίκευσε την τέτια συγκρότηση του ΔΣΕ σ' όλη την Ελ-
λάδα. Π έ μ π τ ο: Τα αρχηγεία περιοχών συγκροτήθηκαν, από το Σεπτέμβρη
1946, ως το Γενάρη του 1947. Αυτά ήταν: Πελοποννήσου, Ρομέλης, Ηπείρου,
Θεσσαλίας, Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας (αργότερα χωρίστηκε σε δυό) Α-
νατολικής Μακεδονίας και Δυτικής Θράκης. Έτσι, στη συγκρότηση του ΔΣΕ έχου-
με: Ομάδα μάχης-Διμοιρία-Συγκρότημα-Περιφερειακό Αρχηγείο-Αρχηγείο
Περιοχής-Γενικό Αρχηγείο. Το κάθε αρχηγείο περιοχής είχε αρχηγό, υπαρχηγό,
κομματικό γραμματέα και ένα ολιγομελή έπιτελείο. Ε κ τ ο: Στις αρχές του
1947 άρχισε η συγκρότηση των ταγμάτων. Τότε μετονομάστηκαν τα συγκροτήματα
σε λόχους. Τα τάγματα διοικούσαν από τα περιφερειακά αρχηγεία. Υπήρχαν
όμως και τάγματα που καθοδηγούνταν απ' ευθείας από τα αρχηγεία περιοχών.
Ε β δ ο μ ο: Η συγκρότηση Ταξιαρχιών άρχισε το Σεπτέμβρη 1947, στη Δυτική
Μακεδονία. Οι Ταξιαρχίες του ΔΣΕ, από την αρχή της συγκροτήσεως τους, ως
το τέλος του άγώνα ήταν έλαφριές μονάδες, κατάλληλες για παρτιζάνικο άγώνα,
αλλά που μπορούσαν να δίνουν και ταχτικές μάχες. Σύμφωνα με το σχέδιο
συγκροτήσεως έλαφριάς ταξιαρχίας Πεζικού, κάθε τέτια ταξιαρχία έπρεπε να έχει

CONFIDENTIAL

- 50 -

περίπου 1500 δύναμη. Στην πραγματικότητα η δύναμη των ταξιαρχιών του ΔΣΕ κυμαίνονταν μεταξύ 700-1300. Η συγκρότηση μιας τέτοιας ταξιαρχίας ήταν: Ομάδα μάχης. Διμοιρία με τρεις ομάδες μάχης κι ένα στοιχείο όλμίσκου. Λόχος με τρεις διμοιρίες και ομάδα διοίκησης. Τάγμα με τρεις λόχους Πεζικού και ένα λόχο πολυβόλων και όλμων, με δυο πολυβόλα και δυο όλμους των 81 χιλιοστών, και μερικούς μικροσχηματισμούς, (Σελ. 71) όπως ομάδα διοίκησης, ομάδα καταστροφών κλπ. Τρία τάγματα με ταξιαρχία. Η ταξιαρχία είχε και μερικούς σχηματισμούς, όπως ομάδα διοίκησης, διμοιρία διαβιβάσεων, διμοιρία εφοδιασμού, διμοιρία μηχανικού, κλπ. κλπ. Η Ταξιαρχία είχε διοικητή, ΠΕ, Επιτελάρχη κι ένα ελαφρό επιτελείο. Οι ταξιαρχίες διοικούσαν από τα άρχοντα περιοχών. Ο γ δ ο ο: Η συγκρότηση Μεραρχιών άρχισε το Σεπτέμβριο του 1948. Έτσι συγκροτήθηκαν: Η Ι στη Θεσσαλία. Η ΙΙ στη Ροδόμη. Η ΙΙΙ στην Πελοπόννησο. Η ΥΙ στην Κεντρική Μακεδονία. Η ΥΙΙ στην Ανατολική Μακεδονία και Δυτική Θράκη. Η ΥΙΙΙ στην Ήπειρο. Οι ΙΧ, Χ, ΧΙ στη Δυτική Μακεδονία. Το Μάρτη του 1948 ιδρύθηκε Κλιμάκιο του ΓΑ στη Νότια Ελλάδα που διοικούσε την Ι, ΙΙ, ΙΙΙ Μεραρχίες. Το ΓΑ καθοδηγούσε το Κλιμάκιο του στη Νότια Ελλάδα και απ' ευθείας τις ΥΙ, ΥΙΙ, ΥΙΙΙ, ΙΧ, Χ, ΧΙ Μεραρχίες, την 24 Ταξιαρχία Πεζικού, την Ταξιαρχία Σφακιτών, την Ταξιαρχία της Σχολής Ανθυπολοχαγών. Το ΓΑ είχε ένα μικρό επιτελείο και μερικούς σχηματισμούς, όπως πχ λόχο ασφάλειας, λόχο διοίκησης, λόχο διαβιβάσεων κλπ. Το ΓΑ διοικούσε απ' αμέσως δυο μονάδες πυροβολικού, που η μία ήταν στο Γράμμο και η άλλη στο Βίτσι και που διέθεταν σχολή τεχνικών πυροβολικού. Αυτές οι μονάδες συγκροτήθηκαν βασικά στις αρχές του 1948 και διέθεταν ορειβάτες πυροβόλα των 75 χιλιοστών, μερικά πεδινά των 105 χιλιοστών, αντιαερματικά 20, 37 και 75 χιλιοστών, αντιαεροπορικά των 20, των 25 χιλιοστών. Μικρή μονάδα ορειβατικού πυροβολικού είχε η ΥΙ και ΥΙΙ Μεραρχίες.

Πρέπει να τονίσουμε ότι η μετονομασία των μονάδων του ΔΣΕ αποτελεί μια άρχη μετατροπής του, σε ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό. Αυτή η μετατροπή δε γινόταν μηχανικά. Οι λόχοι, τα τάγματα, οι ταξιαρχίες, οι μεραρχίες, ήταν ελαφριές μονάδες, ικανές για παρτιζάνικο έγωνα και για ταχτικές μάχες, όταν αυτές ήταν αναγκαίες. Η ελάττωση της ικανότητας για γρήγορη κίνηση σε μεγάλους έλιγμούς, από πολλές μονάδες του ΔΣΕ, δεν προήλθε από τη συγκρότησή τους, αλλά από την ύπαρξη μέσα σ' αυτές τις μονάδες, μεγάλου αριθμού τραυματιών με μικρή άναπηρία, άναπήρων, γυναικών, που δεν είχαν τη φυσική άντοχη του άντρα.

Όπως είναι γνωστό, η ύπαρξη όλων αυτών μέσα στα τμήματα του ΔΣΕ ήταν το αποτέλεσμα της μη λύσης του προβλήματος των εφεδρειών.

(Σελ. 72)

Τό χρονικό διάστημα που πέρασε, από τις 31 του Μάρτη του 1946, ως τις 29 του Αυγούστου του 1949, αποτελεί μια περίοδο της πάλης του λαού της Ελλάδας, κάτω απ' την ήγεια του Κόμματος μας, για έθνική και κοινωνική απελευθέρωση. Για την καλύτερη κατανόηση της ανάλυσης που θα κάνουμε αυτής της περιόδου, τη χωρίζουμε σε τρία μέρη: Από τις 31 του Μάρτη του 1946

CONFIDENTIAL

- 51 -

ὡς τὲς 15 Σεπτέμβρη 1947, ποὺ ἔγινε ἡ 3η Ὀλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ κόμματός μας. Ἀπὸ τὴν 3η Ὀλομέλεια ὡς τὴν ἡττα τοῦ ἐχθροῦ στὸ Μάλι-Μάδι στὲς 12 τοῦ Σεπτέμβρη 1948. Ἀπὸ τὴν ἡττα τοῦ ἐχθροῦ στὸ Μάλι-Μάδι, ὡς τὴν προσωρινὴ ὑποχώρησή μας, στὲς 29 Αὐγούστου τοῦ 1949.

ΑΠΟ ΤΟ ΛΙΤΟΧΩΡΟ ΩΣ ΤΗΝ 3η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ

Στὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ πέρασε, ἀπὸ τὲς 31 τοῦ Ἰάρτη τοῦ 1946, ὡς τὲς 13 τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1947, ποὺ τέλειωσε ἡ ἐχθρὴ ἐκστρατεία κείνης τῆς χρονιάς, γεννήθηκε ὁ Δημοκρατικὸς Στρατὸς Ἑλλάδας καὶ ἔκανε τὰ πρῶτα βήματα στὴ δρᾶσή του. Τὸ ξεκίνημα ἔγινε μὲ τὲς ὁμάδες τῶν καταδιωκομένων ἀγωνιστῶν, ποὺ διέθεταν μερικὰ λιανοντούφεκα καὶ λίγες σφαῖρες. Γιὰ ν' ἀντέχει κανεὶς στὲς μεγάλες δυσκολίες καὶ δοκιμασίες καὶ νὰ τὰ βγάξει πέρα, ἔπρεπε νὰ ἔχει ἀκλόνητη πίστη στὲς δυνάμεις τοῦ λαοῦ μας καὶ στὴν ὁρθότητα τῆς πολιτικῆς γραμμῆς καὶ ταχτικῆς τοῦ κόμματός μας, ἀδιάσπαστη σύνδεση μὲ τὸ λαὸ καὶ ἐξασφάλιση τῆς πολὺπλευρῆς βοήθειάς του, καλικάρι, αὐτοθυσία, ἡρωϊσμό. Ἡ καταπληχτικὴ πλειοψηφία τῶν μαχητῶν καὶ στελεχῶν τοῦ ΔΣΕ εἶχε β α σ ι κ ᾶ , αὐτὰ τὰ ἀναστατικά προσόντα. Γι' αὐτὸ ἀντέξαν στὲς μεγάλες δυσκολίες καὶ δοκιμασίες, ποὺ πέρασαν σ' αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα.

Στὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ πέρασε, ἀπὸ τὲς 31 τοῦ Ἰάρτη τοῦ 1946 ὡς τὲς 15 Σεπτέμβρη τοῦ 1947, ὁ ΔΣΕ ἀνάπτυξε μιὰ σημαντικὴ δρᾶση καὶ κατάρφερε ἀρκετὲς ἀπώλειες στὸν ἐχθρό. Δίνουμε ἓνα στατιστικὸ πλῆγμα, ἔστω καὶ ἂν εἶναι κάτω τῆς πραγματικότητας, ποὺ δείχνει μὲ νοῦμερα τὰ στοιχεῖα τῆς δράσης τοῦ ΔΣΕ, στὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ ἐξετάζουμε. Μάχες καὶ κρούσεις 593. Νεκροὶ 4874. Τραυματίες 2061. Αἰχμάλωτοι 1329. Αὐτόμολοι 92. Σύνολο 8356. Κ α τ α σ τ ρ ο φ έ ς. Τάνκς καὶ ἄλλα θωρακισμένα 17, ἀεροπλᾶνα 6, πυροβόλα 1, ἀτμομηχανές 14, βαγόνια 11, αὐτοκίνητα 125, σιδηροτροχιές 6248 μέτ., γέφυρες 68, τηλεφωνικὰ καλώδια 1640 μέτ. Λ ᾶ φ υ ρ α. Ὁμαδικὰ ὄλμοι τῶν 81 χιλιοστῶν 38, μὲ 1268 βλήματα, ὄλμοι (Σελ. 73)σκοι τῶν 50 χιλιοστῶν 57, μὲ 702 βλήματα, πολυβόλα 10, ὄπλοπολυβόλα 342, ντουφέκια 2741, ἡμιαὐτόματα 323, πιστόλια 36 μὲ σύνολο σφαιρῶν 579.710, χειροβομβίδες διάφορες 1757, ἀνταλλακτικὲς κάννες ὄπλοπολυβόλων 10, ἀσύρματοι διάφοροι 44, τηλέφωνα 6, ἀντίσκηνα 59, ἀδιάβροχα 173, γυλιοὶ 155, κουβέρτες 2260, χλαῖνες 920, ἄρβυλα ζεῦγη 769, μεταγωγικὰ 571, ἄλογα καβάλας 32, πιστόλια φωτοβολίδων 6 μὲ 86 φωτοβολίδες, πυροβόλα 3, πολλὰ τρόφιμα. Ξεκαθάρισε τὴν ὁρεινὴ ὑπαιθρο, ἀπὸ τὲς μοναρχοφασιστικὲς συμμορίες καὶ τοὺς σταθμοὺς χωροφυλακῆς, ποὺ λήστευαν, βασάνιζαν, σκότωναν τοὺς φτωχομεσαλοὺς ἀγρότες καὶ κάθε ἄλλον ποὺ δὲν ἔπαιξε προδοτικὸ ρόλο στὴ διάρκεια τῆς χιτλεροφασιστικῆς κατοχῆς. Ἀντιμετώπισε τὲς μοναρχοφασιστικὲς ἐκστρατείες, προκαλώντας θορᾶ στὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατό. Ἀπλῶσε τὴ δρᾶση καὶ τὲς δυνάμεις του σχεδὸν σ' ὅλες τὲς περιοχὲς τῆς χώρας. Ἔτσι βᾶθυνε ἡ κρίση μέσα στὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατόπεδο καὶ οἱ ἄγγλοι ἡμιεργασιστικὸ καθεστῶς. Αὐτὰ εἶναι τὰ κυριότερα θετικὰ ἀποτελέσματα τῆς δράσης τοῦ ΔΣΕ.

CONFIDENTIAL

- 52 -

Η παραπάνω δράση, δεν αναπτύχθηκε πάνω σ' ένα σχέδιο και κάτω από μία ενιαία διοίκηση. Το Γενικό Αρχηγείο του ΔΣΕ υπήρχε βέβαια από τις 28 Οκτώβρη του 1946 και τότε αρχηγός του ΔΣΕ, Μάρκος Βαφειάδης βρισκόταν στο βουνό από το καλοκαίρι κείνου του χρόνου, αλλά σε μεγάλο βαθμό έπαιξε άρνητικό ρόλο. Ο Μάρκος στην ουσία συμπόρευε και διαστρέβλωνε τη γραμμή του Κόμματος. Μερικά παραδείγματα. Έβαλε γραμμή ότι δε μας χρειάζεται μεγάλος στρατός και μεγάλη δράση, γιατί τραβάμε για συμφωνία με το μοναρχοφασισμό. Αντί να διευκολύνει τους, φαντάρους του μοναρχοφασιστικού στρατού να περνούν στο ΔΣΕ, όπως ήταν η γραμμή του Κόμματος, αυτός έδιωχνε κι αυτούς που περνούσαν μόνοι τους, πχ στην Ποντοκερασιά προσχώρησε ένας λόχος και τους έδιωξε, πλην καμιά δεκαριά. Έδιωχνε χιλιάδες παλικάρια που παρακαλούσαν να τους πάρουν στο ΔΣΕ, όπως πχ στα Χάσια. Έβαζε τὰ τμήματα, όπου μπορούσε, σε διάταξη κι έτσι τα καθήλωνε σ' αδόρνεα. Ο ίδιος παράτησε τη Δυτική Μακεδονία που ήταν η θέση του ΓΑ, πήγε στ' Αιγάλα και απομονώθηκε με τη δικαιολογία να συναντήσει τη Βαλκανική Επιτροπή κοντά στην Αθήνα, για να κάνει λέει, εντύπωση ότι η Κεντρική Ελλάδα είναι λεύτερη, κι έτσι χάθηκε πολύτιμος χρόνος. Κε διαταγή του καθιέρωνε τις αντιλαϊκές πράξεις. Ό,τι τό σωστό και τό γενναίο έγινε από άποψη δράσης, από τό λιτόχωρο ως την 3η Ολο- (Σελ. 74) μέλεια, αυτό ήταν αποτέλεσμα πρωτοβουλίας των τοπικών αρχηγείων και ενάντια στη γραμμή που έβαζε ο Μάρκος.

Πρίν να μπούμε στην ανάλυση της ταχτικής που χρησιμοποίησε ο ΔΣΕ, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, πρέπει να τονίσουμε, ότι η ταχτική που θα περιγράψουμε, δεν αποτελούσε ενιαία ταχτική για όλο το ΔΣΕ, αλλά αποτελεί τη σύνθεση της πείρας που δίνει η τοπική δράση του ΔΣΕ. Αυτή τη σύνθεση τη φτιάχνουμε τώρα σάν εξαγόμενο από τη δράση του ΔΣΕ, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε. Το ΓΑ και ειδικά ο τότε αρχηγός του Μάρκος Βαφειάδης, όχι μόνο δε χάραζε σωστή ταχτική στο ΔΣΕ, αλλά άλλαξε όπου μπορούσε και κείνη που διαμόρφωσε η δράση των τοπικών αρχηγείων.

Ποιά είναι τὰ θετικά στοιχεία της ταχτικής του ΔΣΕ, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε; Αυτά μπορούμε να τα συνοψίσουμε στ' ακόλουθα.

Π ρ ω τ ο: Στα πρώτα βήματα του ΔΣΕ, τὰ βασικά στοιχεία της ταχτικής του ήταν: Κίνηση, ξαφνική εμφάνιση εκεί που δεν περίμενε ο έχθρος, χτύπημα, γρήγορη και όσο τό δυνατό άθραη είτε παραπλανητική εξαφάνιση, μόλις τέλειωνε η άποστολή. Ένεδρευτικό χτύπημα, κατά μικρών κινούμενων έχθρικών αποσπασμάτων και μεταφορικών μέσων του έχθρου. Αποφυγή έμπλοκής σε μάχη θέσεων με τόν έχθρο. Κίνηση και δράση τη νύχτα και κάλυψη τη μέρα. Δ ε ύ τ ο: Όταν οργανώθηκαν τὰ Συγκροτήματα, βασικά, συνεχίστηκε η ίδια ταχτική, αλλά ενάντια σε μεγαλύτερα κινούμενα τμήματα, και σε κατοικημένους στόχους που υπήρχαν μέτριες έχθρικές δυνάμεις σε πρόχειρα οργανωμένες θέσεις. Τ ρ ι τ ο: Όταν αναπτύχθηκαν ακόμα πιο πολύ τὰ τμήματα του ΔΣΕ, άρχισαν επιθετικές ένεργειες, με τρία και περισσότερα συγκροτήματα σε κεφαλοχώρια και μικρές πόλεις. Τέτια χτυπήματα απαιτούσαν λεπτομερή μελέτη του στόχου, κατ'άστρο-

CONFIDENTIAL

- 53 -

ση αωστοῦ σχεδίου, εξασφάλιση τοῦ στοιχείου τοῦ αἰφνιδιασμοῦ, ταχύτητα καὶ αποφασιστικὴ στήν ἐκτέλεση, ἐλαφρὰ κάλυψη ὅσο κρατοῦσε ἡ μάχη, μετὰ τὴν κατάληψη τοῦ στόχου, ἐνέδρες στοὺς πιθανοὺς ἀξονες κίνησης τῶν ἐχθρικών δυνάμεων πρὸς τὸν στόχον ποὺ καταλάβαμε, γιὰ χτύπημα τῶν κινουμένων ἐχθρικών δυνάμεων. Καὶ σ' αὐτὸ τὸ στάδιο, ἀποφυγὴ ἐμπλοκῆς μὲ τὸν ἐχθρὸ σὲ ἀγῶνα θέσεων. Τ ἔ τ α ρ τ ο ῖ. Κατὰ τὴ διάρκεια ἐχθρικής ἐκστρατείας, ἐφαρμόζονταν ἡ ἀκόλουθη ταχτική. Διαδοχικὰ ἐνεδρευτικὰ χτυπήματα στοὺς ἀξονες κίνησης τοῦ ἐχθροῦ ὡς τὸ ἐπικέντρο σημείο καὶ (Σελ. 75) πρὶν προλάβει ὁ ἐχθρὸς νὰ πραγματοποιήσει κλοιὸ, διεξόδουση στὰ μετόπισθεν του κι αἰφνιδιαστικὸ χτύπημα κατοικημένων στόχων ποὺ ὑπῆρχαν μικρὲς ἐχθρικές δυνάμεις, καὶ τῶν φαλάγγων ἀνεφοδιασμοῦ τῶν ἐχθρικών ἐκστρατευτικῶν μονάδων. Διαδοχικὰ χτυπήματα στοὺς ἀξονες κίνησης τῶν ἐχθρικών δυνάμεων καὶ, στήν κατάλληλη στιγμή, συγκέντρωση μιᾶς σοβαρῆς δικιάς μας δυνάμεις γιὰ συγκεντρωτικὸ χτύπημα στήν κύρια κατεύθυνση τοῦ ἐχθροῦ, ποὺ ἔτσι τσακίζονταν σοβαρὲς ἐχθρικές δυνάμεις καὶ ἀνατρέπονταν ὅλο τὸ ἐχθρικὸ σχέδιο ἐκστρατείας σὲ δοσμένα χώρα ποὺ γίνονταν ἡ ἐκστρατεία. Διαδοχικὰ χτυπήματα στοὺς ἀξονες κίνησης τῶν ἐχθρικών δυνάμεων, συγκέντρωση μιᾶς σοβαρῆς δικιάς μας δυνάμεις γιὰ χτύπημα, ὅχι στήν κύρια κατεύθυνση τοῦ ἐχθροῦ ἀλλὰ, σὲ τελείως ἀντίθετη κατεύθυνση ἐκεῖ ποὺ ὁ ἐχθρὸς ἦταν σχετικὰ ἀδύνατος καὶ δὲν περιέμενε χτύπημα, μὲ σκοπὸ νὰ τσακίσουμε τίς ἐκεῖ ἐχθρικές δυνάμεις καὶ νὰ ξετροχιάσουμε τὸν ἐχθρὸ ἀπὸ τὸ σχέδιό του. Π ἔ μ π τ ο ῖ. Γιὰ τὴ διατήρηση τῶν λεφτερῶν περιοχῶν, χρησιμοποιούνταν καὶ ἡ ἀκόλουθη ταχτική. Δικές μας ἐπιθετικὲς ἐνέργειες σὲ βάθος τοῦ ἐχθρικοῦ χώρου, ποὺ αὐτὲς προκαλοῦσαν καταπόνηση καὶ φθορὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ταυτόχρονα τὸν ἐμπόδιζαν νὰ κάνει ἐκστρατείες στίς λεφτερές περιοχές, γιὰτὶ ἦταν ὑποχρεωμένος ν' ἀντιμετωπίζει τίς δικές μας ἐπιθετικὲς ἐνέργειες. Ἐκτὸς τῆς διάρκειας αὐτῶν τῶν ἐπιθετικῶν ἐνεργειῶν μας, κολλοῦσαμε δικές μας μικροομάδες στοὺς ἐχθρικοὺς στόχους ποὺ βρισκόνταν γύρω στήν κάθε λεφτερὴ περιοχή καὶ ἔτσι ἀγνιστρῶναμε, καταπονοῦσαμε, παραπλανοῦσαμε καὶ ὡς ἓνα ὀρι- σμένο βαθμὸ φθείραμε τὸν ἐχθρὸ καὶ σ' αὐτοὺς τοὺς στόχους.

Ποιὰ ἦταν ἡ ταχτική τοῦ ἐχθροῦ, σὲ ἴδιο χρονικὸ διάστημα; Αὐτὴ συνοψίζεται βασικὰ στὰ ἀκόλουθα: Π ρ ὠ τ ο ῖ. Μετὰ τὴ Βάρκιζα ἐξόπλισε στὰ χωριὰ ὅλους ἐκεῖνους ποὺ στὴ διάρκεια τῆς χιτλεροφασιστικῆς κατοχῆς ἔπαιζαν προδοτικὸ ρόλο. Ἐπανέδρασε τοὺς σταθμοὺς χωροφυλακῆς καὶ τίς ὑποδιοικήσεις χωροφυλακῆς στήν ὕπαιθρο καὶ ἔβαλε κάτω ἀπ' αὐτὴ διοίκησή τους τοὺς ἐξοπλισμένους συμμορίτες τῶν χωριῶν. Ἐτσι, κάθε ὑποδιοίκησις χωροφυλακῆς, στήν περιφέρειά της διέθετε μιὰ σειρά σταθμοῦς χωροφυλακῆς, ἓνα ἀριθμὸ ἐξοπλισμένων προδοτῶν καὶ ἐπὶ πλέον μιὰ δύναμη χωροφυλάκων ποὺ τοὺς χρησιμοποιοῦσε σὰν ἀποσπάσματα κινήτῳ. Μόλις οἱ ὁμάδες τῶν ἀνταρτῶν πλησιάζαν ἓνα χωριὸ, γιὰ τρῶφεμα κλπ, οἱ ἐξοπλισμένοι συμμορίτες εἰδοποιοῦσαν τὸν κοντινὸ σταθμὸ χωροφυλακῆς καὶ τὰ πλησιέστερα κινήτῳ ἀπο-(Σελ. 76)σπάσματα. Πολλές φορές, ὥσπου νὰ φτάσουν τὰ ἀποσπάσματα χωροφυλακῆς, ὁ ἀστυνομικὸς σταθμὸς τοῦ χώρου ἐμφάνισης τῶν ἀνταρτῶν, συγκροτοῦσε ἀποσπασμα μὲ χωροφύλακες καὶ συμμορίτες, γιὰ χτύπημα καὶ καταδίωξη τῶν ἀνταρτῶν. Αὐτὴ ἡ ταχτική τοῦ ἐχθροῦ ἀποδείξε ὅτι ἡ ὕπαρξη

CONFIDENTIAL

- 54 -

καί δράση μικρομάδων ανταρτών, όλο και περισσότερο γίνονταν πιά δύσκολη, μέ κίνδυνο νά έξοντωθούν. "Ετσι ή ανάγκη ύπαρξης τών ανταρτών επέβαλε τήν όργάνωση συγκροτημάτων. Με τήν όργάνωση τών συγκροτημάτων άρχισε ή έξόντωση τών σταθμών χωροφυλακής καί τών μοναρχοφασιστών συμμοριτών στά χωριά. "Ετσι ο έχθρος αναγκάστηκε νά συμπτύξει τούς άστυνομικούς σταθμούς καί τούς συμμορίτες πρós τά κεφαλοχώρια. "Ετσι λευτερώθηκαν όρισμένα κομάρια τής ύπαιθρου. Δ ε ύ τ ε ρ ο: Μετά τή χρεωκοπία τής ταχτικής του έχθρου τών κινητών άποσπασμάτων καί τής χρησιμοποίησης τών συμμοριτών σέ συνεργασία μέ τούς άστυνομικούς σταθμούς, άρχισε νά χρησιμοποιεΐ μεγαλύτερες μονάδες. Αυτές, ήσαν τά τάγματα καί συντάγματα χωροφυλακής, πού στό μεταξό συγκρότησε. Αυτές οί μονάδες χρησιμοποιούσαν τήν άκόλουθη ταχτική στίς έκστρατείες τους κατά του ΔΣΕ. Κινοούνταν κατά διμοιρίες καί λόχους, άκολουθώντας τά άντερείσματα καί τίς κορυφογραμμές. Στά βασικά ύψώματα καί δεσβάσεις άφηναν δυνάμεις πού ταμπουρώνονταν. "Ετσι έφτιαναν "κλοιό" στό χώρο πού ήξερε είτε ύπολόγιζε ότι βρισκονταν άντάρτες. Μόλις τέλειωνε ο "κλοιός", άρχισε έξερευνήσεις μέ ειδικές ομάδες. "Όπως είναι γνωστό, κι αυτή ή ταχτική χρεωκόπησε, γιατί ούτε "κλοιό" έφτιανε καί επί πλέον αδυνάτιζε τά μετόπισθεν του "κλοιού" καί ρίχνονταν σ'αυτά οί "περικυκλωμένοι" άντάρτες. Τ ρ ί τ ο: Μετά τή χρεωκοπία καί άντί τής ταχτικής, χρησιμοποίησε τά τάγματα καί συντάγματα τής χωροφυλακής καί ταξιαρχίες στρατού. "Η ταχτική πού εφαρμόζαν αυτές οί μονάδες ήταν, β α σ ι κ ή, ή ίδια. Τό νέο στήν ταχτική του έχθρου ήταν ότι κρατούσε σέ βάθος διάταξη καί άφηνε αρκετές δυνάμεις στό μετόπισθέν του, σέ κατοικημένους τόπους καί στρατηγικά σημεία, μέ σκοπό ν'άντιμετωπίσει ένέργειες τών ανταρτών πού θα έξφευγαν από τόν "κλοιό". Στήν κίνησή του, ο έχθρος πάλι ακολουθούσε τούς κανονικούς όδούς, τ'άντερείσματα καί τίς κορυφογραμμές καί πορεύονταν πάντα τή μέρα. Παρά τίς δυσκολίες πού μās έβαλε ο έχθρος, μέ τίς τέτιες έκστρατείες του καί προπάντων από άποψη άνεφοδιασμού, πάλι στάθηκε άνίκανος νά έξοντώσει, είτε τουλάχιστο νά καταφέρει σοβαρά χτυπήματα στό ΔΣΕ. Τ έ τ α ρ τ ο: "Αφού ο έχθρος δέν κατάφερε ν'άντιμετωπίσει τούς άντάρτες στήν όρεινή ύπαιθρο έκανε έκστρατεία, μέ κύριο σκοπό (Σελ. 77) νά τήν άδειάσει από τόν πληθισμό πού τήν κατοικούσε. Αυτό τό κατάφερε. Μετά απ'αυτό, ταμπουρώθηκε στίς πόλεις, σέ βασικά κεφαλοχώρια, σέ βασικά ύψώματα δίπλα από τίς πόλεις καί κεφαλοχώρια καί στους βασικούς άξονες κίνησης του, μέ πολυβολεία, βαριά χαρηνάματα, συρματοπλέγματα κλπ, καί άρχισε νά προετοιμάζει δυνάμεις καί μέσα γιά νέα έκστρατεία, άποφασιστικής πιά άνάμετρησης μέ τό ΔΣΕ.

"Όπως είπαμε, ή ταχτική του ΔΣΕ διαμορφώθηκε μέσα στήν πάλη καί ήταν βασικά σωστή. Κείνος πού δέν καταλάβαινε τίποτα απ'αυτή τήν ταχτική καί πού συνειδητά τήν άλλαζε, όπου μπορούσε, ήταν ο τωρινός άρχηγός του ΔΣΕ, Μάρκος Βαφειάδης. "Ας φέρουμε μερικά παραδείγματα. Π ρ ω τ ο: Στά τέλη του 1946, άρχές του 1947, ο Βαφειάδης ύποχρέωσε μέ διάταγή του τίς δυνάμεις του ΔΣΕ στά Χάσια κι "Αντίχασια νά πάρουν διάταξη σ'όλη τήν έξωτερική περίμετρο τής έλεύθερης περιοχής τών Χασίων κι "Αντιχασίων. "Ετσι, οί εκεί δυ-

CONFIDENTIAL

- 55 -

νάμεις του ΔΣΕ καθηλώθηκαν σ' αδράνεια και σε μία εποχή που έπρεπε να αναπτυχθεί η δράση των ανώτατο βαθμό. Τα τμήματα βάλτωσαν και όταν ο έχοδος άρχισε έκστρατεία στα Χάσια-Αντιχάσια, μ' ένα γυθιμά του διάλυσε αυτήν την περιβόητη διάταξη και μās προκάλεσε σοβαρότατη ζημιά. Διάταξη τμημάτων που, δεν είχαν πείρα πολέμου θέσεων, που είχε κάθε μαχητής ελάχιστες σφαίρες, που δεν υπήρχε δυνατότητα άνευροδισμού, που διέθετε μόνο λιανοντοφεινα, αποτελεῖ κάτι περισσότερο από κουταμάρα. Δ ε θ τ ε ρ ο: Και στους άπλους άντάρτες ήταν κανερύ γιατί τó κέντρο βάρους του ΔΣΕ έπρεπε να βρίσκεται στη Βόρεια Ελλάδα και ειδικά στη Βόρεια Πένδο, ότι εκεί ήταν η θέση της ήγασίας του ΔΣΕ, ότι εκεί έπρεπε να συγκεντρώνει δυνάμεις, ότι απ' εκεί θα καταφέρναμε τó πρώτο στρατηγικό γυθίμα στον αντίπαλο. Αυτή ήταν και η γραμμή του Κόμματος. Όμως, ο Μάρκος Βαφειάδης, έκανε άκριβώς τ' αντίθετο. Τό φλεβάρη του 1947 πήρε περίπου 800 μαχητές, από τους καλύτερους στη Δυτική Μακεδονία, και έφυγε προς Άγραφα, για να δυναμώσει, λέει, τά εκεί τμήματα του ΔΣΕ και να φτιάσει εκεί τó κέντρο της 'Ελεύθερης Ελλάδας και για να συναντήσει κοντά στην Αθήνα τη 'Βαλκανική 'Επιτροπή". Αυτό τó "στρατήγημα" του Βαφειάδη ήταν ριζικά αντίθετο από τη γραμμή και τις επιδιώξεις του Κόμματος και άκριβώς γι' αυτό είχε καταστροφικές συνέπειες. 'Αντί να βοηθήσει τά τμήματα του ΔΣΕ στην Κεντρική Πένδο ν' αναπτυχθούν, κατέστρεφε τις δυνάμεις (Σελ. 78) του 'Αρχηγείου Κόζιακα, έδω πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι τέτια ζημιά δεν μεταπάθαμε. Τό έκλεχτό τμήμα που άφαιρεσε από τó χώρο της Δυτικής Μακεδονίας, τó χρησιμοποίησε βασικά σαν σωματοφυλακή του. Ρέ τόν αποκλεισμό του ΓΑ στο χώρο των Άγραφων, επί μήνες, έριξε όλο τόν ένοπλο άγώνα πολύ πίσω, γιατί χάθηκε πολύτιμος χρόνος, ώπου να γυρίσει ο Βαφειάδης στη Δυτική Μακεδονία και να γίνει δυνατή μία συνάντηση και συζήτηση μαζί του, που ήταν απαραίτητη, για ν' άρχίσει μία επαναφορά στη σωστή γραμμή του Κόμματος, όλης της δράσης του ΔΣΕ. Αυτή η 'έκστρατεία" προς νότο, αυτή η άλλαγή της γραμμής και των επιδιώξεων του Κόμματος, από τó Βαφειάδη, ήταν αποτέλεσμα άνικανότητάς του, είτε ήταν καταστάλαγμα συνειδητής σαμποταριστικής σκέψης; Τ ρ ι τ ο: Όλοι ξέρουν την καταστροφή στον Κόζιακα, ενός από τά έκλεκτότερα τμήματα του ΔΣΕ, τόν 'Απρίλη-Μάη του 1947. Όμως, λίγοι ξέρουν ότι ο δημιουργός αυτής της καταστροφής είναι ο Μάρκος Βαφειάδης. 'Ο Βαφειάδης έδωσε διαταγή να ανακαταληφθεί πάση θυσία ο Κόζιακας, με μάχη με τις έχθρικές δυνάμεις που τόν είχαν καταλάβει. 'Ο άεξαστος σύντροφος Καρτσιώτης, μαζί με ταλλα στελέχη του τμήματος που έπαιρνε διαταγή ν' ανακαταλάβει τόν Κόζιακα, τόνισαν τόν κίνδυνο καταστροφής και υπόδειξαν ότι ο καλύτερος τρόπος επανεγκατάστασης μας στον Κόζιακα ήταν να διεισδύσει τó τμήμα προς τόν κάμπο Τρικιάλων, να καταφέρει εκεί χτυπήματα στις ελάχιστες έχθρικές δυνάμεις, να στρατολογήσει μαχητές, να πάρει τρόφιμα και έτσι να προκαλέσει την κίνηση των έχθρικών δυνάμεων που βρίσκονταν στον Κόζιακα προς τόν κάμπο, για να δοθεί η ευκαιρία σ' άλλο τμήμα του ΔΣΕ να εγκατασταθεί στον Κόζιακα και μετά να πάρει τó τμήμα του. Αυτά όλα δεν τά πήρε υπόψη του ο Βαφειάδης και έτσι τó έκλεκτό τμήμα του Καρτσιώτη και ο ίδιος προσωπικά θυσιάστηκαν στον Κόζιακα, χωρίς να τόν ανακαταλάβει. 'Η διαταγή ανακατάληψης του Κόζιακα, με κάθε θυσία, ήταν τó αποτέλεσμα μιας βασικής διαταγής του Μάρκου που καθόριζε ότι κάθε τμήμα έπρεπε να πολεμάει στο χώρο του και να μην τόν εγκαταλείπει σε καμία περίπτωση. Μ' αυτή τη διαταγή υποχρέωνε όλα τά τμήματα του ΔΣΕ σε διάταξη και συνεπώς σε αδράνεια, τά έξεθετε σε κίνδυνο έξάντλισης, σε περίπτωση έχθρικής έκστρατείας. 'Η τέτια ταχτική του Βαφειάδη, ήταν αποτέλεσμα στρατηγικής άνικανότητας, είτε συνειδητής σαμποταριστικής δράσης; 'Ανικανότητα σίγουρα

CONFIDENTIAL

- 56 -

υπήρχε στὸ Μάρκο. Μὰ υπάρχουν καὶ πολλὰ στοιχεῖα, ποὺ δείχνουν ὅτι μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ πράχτορας τοῦ ἔχθρου.

(Σελ. 79)

Τὸ τότε ΓΑ τοῦ ΔΣΕ δὲν ἀντιλήφθηκε τὸ βασικὸ σκοπὸ τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας τοῦ 1947. Θεώρησε ὅτι ὁ βασικὸς καὶ μοναδικὸς σκοπὸς τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας ἦταν ἡ ἐξόντωση τοῦ ΔΣΕ, ἐνῶ ὁ βασικὸς σκοπὸς ἦταν τὸ ξεσπῆγμα τῆς ἀγροτιᾶς ἀπὸ τὴν δρεινὴ ὑπαίθρου, ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὰ καμποχώρια, γιὰ ν' ἀπαικώσουν τὸ ΔΣΕ ἀπὸ τὸ λαὸ, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν πηγὴ τῆς δυνάμεως του. Ἡ ἡγεσίᾳ τοῦ ΔΣΕ στάθηκε ἀνέικανη, ὄχι μόνον νὰ προβλέπει τοὺς σκοποὺς τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας, ἀλλὰ ἦταν ἀνέικανη ν' ἀντιληφθεῖ αὐτοὺς τοὺς σκοποὺς καὶ ὅταν ἔβλεπε ὅτι ὁ ἔχθρος ἀρχισε τὸ ξεσπῆγμα τῆς ἀγροτιᾶς. Καὶ τότε δὲ μπόρεσε νὰ δεῖ τὸ νόημα αὐτοῦ τοῦ ξεσπῆγματος. Καὶ ἀντὶ νὰ βγεῖ ἀνοιχτὰ νὰ πεῖ ὅτι δὲν πρόβλεψε τοὺς σκοποὺς τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας, ὅτι δὲν ἀντιλήφθηκε αὐτοὺς τοὺς σκοποὺς οὔτε στὴν πορεία αὐτῆς τῆς ἐκστρατείας, ἀντὶ νὰ βγεῖ νὰ πεῖ ὅτι ἀπέλυσε στρατηγικά, αὐτὴ βγῆκε καὶ διαλάλησε ὅτι ἡ ἐχθρικὴ ἐκστρατεία τοῦ 1947 ἀντιμετωπίστηκε νικηθῶσα. Ἀκόμα ὁ Γάλλος δὲν εἶχε τὴν πολιτικὴ ἐντιμότητα νὰ βγεῖ νὰ πεῖ ὅτι μποροῦσαμε τὸν Αὐγουστο τοῦ 1947 νὰ καταλάβουμε τὰ Γιάννενα, ἂν ὁ ἐλιγμός γυνόταν ὄχι πρὸς Ζαγόρια, γιὰ νὰ ξαναγυρίσουν στὸ Δοσιεῖο, ἀλλὰ κατευθεῖαν γιὰ τὰ Γιάννενα. Εἶναι γνωστὸ ὅτι ὁ ἔχθρος δὲν εἶχε δυνάμεις στὴν Ἠπειρο καὶ γι' αὐτὸ ὁ μοναρχοφασίστας στρατηγὸς Μετξόπουλος διέταξε τότε ν' ἀδειάσουν τὰ Γιάννενα ἀπὸ τὸν πληθισμὸ τους. Τότε χίσαμε μιὰ σπουδαία εὐκαιρία νὰ καταφέρουμε ἓνα βαρὺ χτύπημα στὸν ἔχθρο καὶ νὰ στρατολογήσουμε καὶ νὰ ὀπλίσουμε ἀπὸ τίς ἐχθρικὲς ἀποθήκες χιλιάδες νέους μαχητὲς. Ἀντὶ τοῦτο κάνει αὐτὸ ποὺ θὰ ἔκανε καὶ ἓνας ἀπλὸς ἄνθρωπος, μὲ ἐντιμότητα, αὐτὸς κοιμότανε στὴν δάφνη μιᾶς ἀνυπαρχτικῆς νίκης καὶ ἐμεῖς ἀγνοοῦσαμε τὰ πραγματικὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας στὰ 1947. Ἄδῳ πρέπει νὰ ποῦμε ἀνοιχτὰ πὼς ἔτι σωστὸ καὶ γενναῖο ἔγινε γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας στὰ 1947, αὐτὸ ἔγινε μὲ πρωτοβουλία τῶν τοπικῶν ἀρχηγῶν. Τὸ παράδειγμα τῆς δράσης τοῦ Ἀρχηγίου Ροῦμελης, κατὰ τὴ διάρκεια αὐτῆς τῆς ἐκστρατείας, ἐποδείχνει ὅτι ἂν ὑπῆρχε πρόβλεψη ἀπὸ τὸ ΓΑ, γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας καὶ συνέπῳς γενικὸ σχέδιο ἀντιμετώπισης τῆς, ἂν τουλάχιστο ἀντιλαμβανόταν τὸ ΓΑ τοὺς σκοποὺς αὐτῆς τῆς ἐκστρατείας ὅταν αὐτὴ ἀρχισε, καὶ μαζὶ τῆς καὶ τὸ ξεσπῆγμα τῆς ἀγροτιᾶς, θὰ ἦταν δυνατὴ ἡ παρεμπόδιση τοῦ ξεσπῆγματος τῆς δρεινῆς ὑπαίθρου. Αὐτὸ, β α σ ι κ ἂ, τὸ κατάφερε κείνη τὴν περίοδο τὸ Ἀρχηγεῖο τῆς Ροῦμελης, κάτω ἀπὸ ὁσκόλες συνθήκες. Ἀὐτὸ ποὺ ἔγινε στὴ Ροῦμελη, μποροῦσε νὰ γίνεῖ καὶ ἄλλοῦ καὶ (Σελ. 80) προπάντων στὴ Βόρεια Ἰλλάδα, ποὺ ὑπῆρχαν πῶς πολλές δυνατότητες. Τὸ ξεσπῆγμα τῆς ἀγροτιᾶς εἶχε ἀποφασιστικὲς συνέπειες γιὰ τὴν παραπέρα πορεία τοῦ ἐνοπλοῦ ἀγώνα.

Τὸ τότε ΓΑ τοῦ ΔΣΕ δὲν καταλάβαινε σωστὰ τὸ ζήτημα τῆς αὔξησης τῆς δυνάμεως τοῦ ΔΣΕ καὶ δὲ σκάμπανε τίποτα γιὰ τὴν ἀνάγκη δημιουργίας στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν. Καὶ στὸ ζήτημα τῆς αὔξησης τῆς δυνάμεως τοῦ ΔΣΕ καὶ προπάντων στὸ ζήτημα τοῦ οἰκονομικοῦ στρατηγικῶν ἐφεδρειῶν, τὸ τότε ΓΑ ἀπότυχε νὰ σέρνει τὴν ὑπαρξὴ σου μέσα στὰ δάση καὶ στὰ φαράγγια, ἀλλὰ νὰ ἀπελευθερώσει τὴν Ἰλλάδα. Μία στὰ 1946 καὶ στὰ 1947, δηλαδὴ πρὶν ξεσπῆθαι ἡ ἀγροτιὰ καὶ δυναμώσει ἐπικίνδυνα ὁ ἔχθρος, ἦταν δυνατό νὰ λυθεῖ, σὲ μεγάλο βαθμὸ, τὸ πρόβλημα τῶν ἐφεδρειῶν μας. Ὅς δοῦμε, ἀπὸ θετικὴ πλευρὰ, τὴ συνεισφορά τοῦ Ἀρχηγίου Ροῦμελης πρὸς τὴν ἀντιστάσιον καὶ τὴν ἀπελευθέρωση.

CONFIDENTIAL

- 57 -

"Ας δούμε, από την άρνητική πλευρά τη ζημιά στη χώρα 'Αντιχάσια, που χιλιάδες παλικάρια κλαίγοντας παρακαλούσαν να τους δεχτούν στο ΔΣΕ και που τους έδιωξαν, για να δολοφονηθούν, να φυλακιστούν, οι πιο πολλοί από το μοναρχοφασισμό και οι υπόλοιποι να εξοπλιστούν με τη βία και να μάς πολεμούν. Αυτό που έγινε στα Χάσια και 'Αντιχάσια έγινε και σ' άλλες περιοχές... Αυτό που έγινε στο 'Αρχηγείο Ρούμελης μπορούσε να γίνει απ' όλα τα αρχηγεία και μάλιστα αυτά είχαν ασυγκρίτητα πιο πολλές δυνατότητες. Τότε, προπάντων στα τέλη 1946 και ως τα μέσα του 1947, ο κόσμος μάς παρακλούσε να τον πάρουμε στο ΔΣΕ, ενώ αργότερα το 1948-49 που τον μάντρωσαν στις πόλεις, είναμε πολύ αίμα για να στρατολογήσουμε λίγους μαχητές. Έδώ, μια που μιλάμε για τις εφεδρείες, πρέπει να πούμε ότι και το 1947 υπήρχαν δυνατότητες να βγάλουμε από τις πόλεις κάμποσες χιλιάδες μαχητές στο βουνό, αλλά οι κομματικές καθοδηγήσεις συνθηκολόγησαν ουσιαστικά με τις δυσκολίες και έτσι δεν εκπλήρωσαν αυτό το σοβαρότατο καθήκον. Μπορούμε να πούμε εδώ ανοιχτά, πως αν μάς έλειψαν στα 1948, στις μεγάλες μάχες της Βόρειας Ιλίνδου, περίπου 15.000 στρατός, για να ανατρέψουμε στρατηγικά τον έχθρο και να κερδίσουμε την αποφασιστική ναμπή, κείνη τη χρονιά, σ' αυτό την κύρια ευθύνη τη φέρνει ο Μάρκος Βαφειάδης, σαν αρχηγός του ΔΣΕ.

Στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, έγιναν και άλλα λάθη. Σταθήκαμε σ' εκείνα που έπαιξαν αποφασιστικό ρόλο. Κανείς δεν παραγνωρίζει ότι τα λάθη είναι λίγο-πολύ αναπόδ- (Σελ. 81) φευχτα και μάλιστα στα πρώτα βήματα ενός αγώνα, που δεν έχουμε αρκετή πείρα για να τον διευθύνουμε σωστά. Κανείς δε μπορεί να κατηγορήσει ένα στρατηγό, για ανικανότητα, επειδή δεν κέρδισε όλες τις μάχες, γιατί δεν υπάρχουν στρατηγοί που να κέρδισαν όλες τις μάχες. Κείνο που κρίνει έναν ηγέτη είναι τα θεμελιακά λάθη, που κολώνουν την έκβαση ενός αγώνα. Στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, ο Μάρκος Βαφειάδης έκανε τέττα λάθη, που έκριναν σε μεγάλο βαθμό, την παραπέρα έκβαση του αγώνα. Ο Βαφειάδης δεν έχασε μια, είτε περισσότερες μάχες, σ' αυτό το χρονικό διάστημα. Αυτός απέτυχε στρατηγικά, πολιτικά. Ο Μάρκος Βαφειάδης, δεν είναι ότι δε βρήκε το σωστό δρόμο, αλλά ότι βγήκε από το σωστό δρόμο που χάραζε το κόμμα. Ο Βαφειάδης έκανε ενέργειες αντίθετες με τη γραμμή και τις επιδιώξεις του Κόμματός μας. Και αντί να κάνει αυτοκριτική, παρουσιάστηκε με δάφνες στο κεφάλι, που τις έβαλε αυθαίρετα και που δυστυχώς δεν μελετήσαμε κατά βάθος τη δράση του, για να του τις βγάλουμε, αλλά αντίθετα τον προάγαμε κομματικά και κυβερνητικά.

"Υστερα απ' όλη την ανάλυση, για τη δράση και την ταχτική του ΔΣΕ, για την ταχτική του μοναρχοφασιστικού στρατού, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, πρέπει να βγάλουμε τ' απαραίτητα συμπεράσματα και διδάγματα. Τα κυριότερα συμπεράσματα και διδάγματα είναι κατά τη γνώμη μας τ' ακόλουθα:

"Ο ΔΣΕ γεννήθηκε, αναπτύχθηκε αριθμητικά, άπλωσε τη δράση του σ' όλες τις περιοχές παρά τις μεγάλες δυσκολίες και τις μεγάλες δοκιμασίες που πέρασε, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε. Αυτό το αποτέλεσμα βασίστη-

CONFIDENTIAL

- 58 -

κε σε τρεῖς παράγοντες. Στην ορθότητα της γραμμής και της ταχτικής του Κόμματος μας, που έκφραζε το λαϊκό πόθο και θέληση πάλης, για εθνική και κοινωνική απελευθέρωση και ακριβώς γι' αυτό ο λαός έδινε άμεριστη τη βοήθεια στο ΔΣΕ. Στην δράση του ΔΣΕ. Στην παγκόσμια δημοκρατική αλληλεγγύη προς τον Ένοπλο αγώνα μας, ενάντια στο μοναρχοφασιστικό και την αγγλοαμερικάνικη ιμπεριαλιστική επέμβαση.

Η δράση του ΔΣΕ βάθυνε την κρίση μέσα στο μοναρχοφασιστικό στρατόπεδο. Ανάγκασε την ιμπεριαλιστική Αγγλία να δηλώσει άνοιχτά την αδυναμία της να στηρίξει το μοναρχοφασιστικό καθεστώς.

Στο στέργισμα, ελπίσμα, ανάπτυξη του ΔΣΕ, στην αύρα-(Σελ. 82) νόμενη παγκόσμια δημοκρατική αλληλεγγύη προς τον αγώνα μας, οι αγγλοαμερικάνοι είδαν ένα θανάσιμο κίνδυνο να χάσουν το στρατιωτικοπολεμικό τους προγεφύρωμα στην Ελλάδα. Γι' αυτό ανέλαβε η ιμπεριαλιστική Αμερική να στηρίξει το μοναρχοφασιστικό καθεστώς, στέλνοντας άπεριόριστη υλική βοήθεια και φουρνιές "είδικούς", που έβαλαν κάτω από αμερικάνικη διεύθυνση το μοναρχοφασιστικό κρατικό μηχανισμό και μάλιστα με τόσο ζεστοίπικιά, που κανείς άλλος καταχτητής δεν τό είχε κάνει. Έτσι τόσο άνοιχτά και βάνουσα. Για τη "νομιμοποίηση" της ιμπεριαλιστικής τους επέμβασης, και για να διευκολύνεται η τροτσικιστική τιτική συμμορία του Βελιγραδίου στη σαμποταριστική προδοτική δράση της απέναντι στην επανάστασή μας, με αμερικάνικη διαταγή, η πλασματική πλειοψηφία στον ΟΕΕ αποφάσισε, συγκρότησε και έστειλε στη χώρα μας την περιβόητη "Βαλκανική Επιτροπή", που είναι γνωστός ο προδοτικό ρόλος της. Η ύπαρξη της "Βαλκανικής Επιτροπής" διευκόλυνε την τροτσικιστική κλίκα του Βελιγραδίου, για να άρχίσει να σαμποτάρει το έργο του ΔΣΕ, από τα πρώτα βήματα της ύπαρξης και της δράσης του, που αυτό το σαμποτάζ μεγάλωσε κατόπι και, όπως είναι γνωστό, άποτελεί ένα από τους αποφασιστικούς παράγοντες που οδήγησαν στη στρατιωτική μας ήττα.

Το τελικό συμπέρασμα που πρέπει να βγάλουμε από την κριτική εξέταση της δράσης του ΔΣΕ, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, είναι ότι αυτή η φάση του ένοπλου αγώνα κλείνει βασικά σε βάρος μας. Χάσαμε τις μεγάλες δυνατότητες που υπήρχαν ως το Φθινόπωρο το 1947 να λύσουμε το πρόβλημα των έφεδρειών, στο βαθμό που χρειαζόνταν, για μια πρώτη στρατηγική ανατροπή του αντίπαλου, για να κερδίσουμε την πρώτη στρατηγική πορεία της ένοπλης πάλης. Ο έχθρος ξεσπίτωσε την άγροτιά και την περιμάντωσε στις πόλεις και έτσι έκανε εξαιρετικά δύσκολη τη λύση του προβλήματος των έφεδρειών. Για το τέτιο αποτέλεσμα της πρώτης φάσης του αγώνα φατεί όλη η καθοδήγηση του Κόμματος, γιατί αυτή έκανε άρχηγό του ΔΣΕ το Μάρκο Βαφειάδη και τον άφησε άσούδο ως την 3η Ολομέλεια της ΚΕ να κάνει σοβαρές αποφασιστικές ζημιές.

CONFIDENTIAL

- 59 -

(Σελ.83)

ΑΠΟ ΤΗΝ 3η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ ΩΣ
ΤΗΝ ΗΓΓΑ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ ΣΤΟ ΜΑΛΙ-ΜΑΛΙ

Στό χρονικό διάστημα που πέρασε από τις 15 Σεπτέμβρη του 1947, που έγινε η 3η Όλομέλεια της ΚΕ του Κόμματός μας, ως τις 12 του Σεπτέμβρη του 1948 που τέλειωσε η νέα έχθρική έκστρατεία, με την ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάλι, ο ΔΣΕ πέρασε ένα δοξασμένο επικό δρόμο, ανδρώθηκε και μπήκε στο δρόμο της μετατροπής του σε ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό.

Η 3η Όλομέλεια της ΚΕ του Κόμματός μας έγινε σχεδόν μόλις τέλειωσε η έχθρική έκστρατεία του 1947. Έτσι είχε να εξετάσει την ως τότε πορεία της ένοπλης πάλης, όλης της δουλειάς του Κόμματος, να βρεί τις επιτυχίες, να βρεί τα λάθη και τις αδυναμίες, να βγάλει διδάγματα και να χαράξει γραμμή για την παραπέρα πορεία.

Η 3η Όλομέλεια αποφάσισε

"Όπως το κέντρο του βάρους για όλη την κομματική δουλιά μετατοπίζεται αποφασιστικά στο στρατιωτικοπολιτικό τομέα, για την ανάδειξη του ΔΣΕ στη δύναμη εκείνη που θα φέρει στο πιδ σύντομο δυνατό χρονικό διάστημα στη δημιουργία λευτέρης Ελλάδας, βασικά σε όλες τις περιοχές της Βόρειας Ελλάδας".
Αποφάσισε "Νά κινητοποιηθούν όλες οι κομματικές δυνάμεις για την ολόπλευρη υποστήριξη, ανάπτυξη και καθοδήγηση του στρατιωτικοπολεμικού έργου του ΔΣΕ".
Ανάθεσε "στο 2ο κλιμάκιο του ΠΓ, όπως επί τόπου, στη λεφτερη περιοχή διευθύνει και οργανώνει όλη την κομματική πολιτικοστρατιωτική δουλιά...".
Άνοιξε μέτωπο κατά των όπορτουνιστικών εκδηλώσεων, και τόνισε ότι "Η επιτυχία της γραμμής του ΚΚΕ εξαρτιέται σ'ένα σημαντικό βαθμό από σύντομο και αποφασιστικό ξεπέρασμα των δισταγμών και ταλαντεύσεων αυτών". Η Όλομέλεια αποδέχτηκε "βασικά την έκθεση της στρατιωτικοπολιτικής ήγερσίας του ΔΣΕ, σά βάση για πραγματοποίηση από στρατιωτική πλευρά της πολιτικής του ΚΚΕ, για τη δημιουργία της λεφτερης περιοχής στη Βόρεια Ελλάδα".

Αυτή η έκθεση έγινε από τον τότε αρχηγό του ΔΣΕ Μάρκο Βαφειάδη και δέν ήταν αντικειμενική. Ο Μάρκος παρουσίασε παραφουσκωμένη τη δράση και τη δύναμη του ΔΣΕ. Η 3η Όλομέλεια, κάτω από τις συνθήκες που έγινε, δέν είχε τη δυνατότητα να ελέγξει την ακρίβεια των στοιχείων που έδωσε ο Βαφειάδης. Η 3η Όλομέλεια, βάζοντας στην απόφαση αυτό το "βασικά", δήλωσε επιφύλαξη για την ακρίβεια των στοιχείων που έδωσε ο Μάρκος.

Πέρασαν σχεδόν τρία χρόνια, από τότε που έγινε η 3η Όλομέλεια της ΚΕ. Τώρα έχουμε όλα τα στοιχεία για να κρίνουμε αν πήρε σωστές αποφάσεις, αυτό το τόσο σημαντικό έργο του Κόμματός μας. Η ζωή απόδειξε ότι οι αποφάσεις (Σελ. 84) της 3ης Όλομέλειας ήταν σωστές. Η Όλομέλεια έδωσε στρατηγική προοπτική στο ΔΣΕ, χτύπησε τον κατσαπλιάδικο αυτοσχεδιασμό. Έκανε μια πρώτη επεξεργασία της ταχτικής. Έβαλε πραχτικά το ζήτημα της προοδευτικής μετατροπής του ΔΣΕ σε ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό, ικανό ν'απελευθερώσει την Ελλάδα. Έτσι

CONFIDENTIAL

- 60 -

δόθηκε η δυνατότητα ν' αρχίσει νά πραγματοποιεί ο ΔΣΕ μία στροφή. Εξ βάσει τής αποφάσεως τής 3ης 'Ολομέλειας άρχισε η σφυρηλάτηση του ΔΣΕ σε ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό, ικανό ν' άντάρει στίς μεγάλες δοκιμασίες καί νά εκπληρώσει τήν άποστολή του. Άν ή ή ττα του έχθρου στο έδαφος έξελιχθήκε σε στρατηγική άνατροπή του, σ' αυτό δε φταίει ή γραμμή που χάραξε ή 3η 'Ολομέλεια, αλλά ή άδυναμία μας νά τήν εφαρμόσουμε, προπάντων γι' ατή λύση του προβλήματος των έφεδρειών, που αύτή ή άδυναμία πήγασε βασιικά άπό τήν ως τότε δράση του ΔΣΕ καί των κομματικών μας οργανώσεων στίς πόλεις.

Στήν 3η 'Ολομέλεια, ο τότε άρχηγός του ΔΣΕ, Γάριος Βαφειάδης, έδωσε πολύ φουσκωμένα στοιχεία, γιά τή δράση του ΔΣΕ, καί τ' αποτελέσματα της καθώς καί γιά τή δύναμή του. Η 3η 'Ολομέλεια δέν έκανε μία πέρα γιά πέρα σωστή έχτίμηση τής πραγματικής πορείας τής ένοπλης πάλης, γιατί στηρίχτηκε σε φουσκωμένα στοιχεία. Η υπερεχτίμηση των αποτελεσμάτων τής ως τότε δράσης του ΔΣΕ, των δυνάμεών του, των δυνατοτήτων του είχαν σά συνέπεια νά βάλουμε άμεσες στρατηγικές έπιδιώξεις πάνω άπό τίς δυνάμεις μας, όπως ή στρατηγική άνατροπή του έχθρου καί ή κυριαρχία μας στο ύψιπεδο τής Κοζάνης. Αυτό το σχέδιο στηρίχτηκε στην προϋπόθεση ότι θ' αναπτύσσαμε το ΔΣΕ ως 60.000. Όμως το σχέδιο στρατολογίας δέν πραγματοποιήθηκε, γιατί δε στηρίχτηκε σ' ένα σωστό σχέδιο δράσης καί γιατί ή κατάσταση του ΔΣΕ δέν ήταν καλή.

Στίς 15 του Γενάρη του 1948 έγινε η σύσκεψη των κομματικών, πολιτικών καί στρατιωτικών στελεχών του ΔΣΕ. Σ' αυτή τή σύσκεψη, ο σ. Ζαχαριάδης έκανε μία σαφήνεα μία κριτική άνάλυση τής δράσης του ΔΣΕ, όχι μόνο άπό τήν 3η 'Ολομέλεια, αλλά καί μία γενική επισκόπηση όλης τής δράσης του ΔΣΕ κι έτσι άπ' αύτή τήν άποψη διόρθωσε τήν ανεπάρκεια τής κριτικής που έκανε ή 3η 'Ολομέλεια γιά τή δράση του ΔΣΕ. Η εισηγήση καί ο τελικός λόγος του σ. Ζαχαριάδη δημοσιεύ-(Σελ. 85)θηκαν σε μπροσούρα με τον τίτλο "Όλοι στ' άρματα! Όλα γιά τή νίκη!" Ο τίτλος αυτός τής μπροσούρας αποτέλεσε, γιά όλο το μετέπειτα χρονικό διάστημα του ένοπλου άγώνα, το μαχητικό σάλπισμα παλλαϊκού ξεσηκωμού, γιά τήν άπελευθέρωση τής Ελλάδας.

Με τήν εισηγήση καί τον τελικό του λόγο, ο σ. Ζαχαριάδης, έκανε βασικά σωστή έχτίμηση τής ως τότε δράσης του ΔΣΕ. Οι άποτυχίες στο Μέτσοβο καί Κόνιτσα έδειξαν όλη τήν ανεπάρκεια τής ήγεσίας του ΔΣΕ, τήν ανεπάρκεια στην εκπαίδευση καί στη συγκρότηση του στρατού μας, όλη τήν ανεπάρκεια τής πολιτικής δουλειάς, ότι ο ΔΣΕ δέν ήταν έτσι που τον παρουσίασε ο Βαφειάδης στην 3η 'Ολομέλεια. Ο σ. Ζαχαριάδης, άπόδειξε πού σκοντάφταμε στην καθημερινή μας δράση, γιά τήν εφαρμογή τής γραμμής μας καί είπε ότι σκοντάφτουμε στίς θοροτουριστικές ταλαντεύσεις καί δισταγμούς, στη γραφειοκρατική αντιμετώπιση των δυσκολιών, στην άπόσπαση των διοικήσεων του στρατού μας, άπό τή βάση, σ' όλες τίς κακές επιβιώσεις άπό τον ΕΛΑΣ, στη διαστρέβλωση τής γραμμής μας άπό άντιλαϊκές πράξεις που κάναν μονάδες του ΔΣΕ. Άνέλυσε σωστά τήν τότε στρατιωτικοπολεμική κατάσταση καί σωστά κατέληξε, ότι κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμά της ήταν "ένα είδος σχετικής ίσοροπίας" δυνάμεων, ανάμεσα σε μας

- 61 -

και στον εχθρό, όχι βέβαια αριθμητικά! 'Ανέλυσε σωστά τις προετοιμασίες του εχθρού, για νέα αποφασιστική αντιμετώπιση, και έβαλε το επιταχυντικό καθήκον να δυναμώσουμε τα χτυπήματα ενάντια στον εχθρό, να δυναμώσουμε όλη τη δράση για τη συγκέντρωση έφεδρειών, να ανεβάσουμε την πολιτική δουλειά και τη στρατιωτική εκπαίδευση, που έτσι να ανατρέψουμε την υπάρχουσα ισορροπία δυνάμεων σε βάρος του εχθρού, γιατί όλα αυτά ήταν απαραίτητα για τη στρατηγική ανατροπή του αντιπάλου. Χτύπησε τις στρατοκρατικές, στενοκέφαλες εκδηλώσεις των στελεχών του ΔΣΕ και υπόδειξε πώς πρέπει να είναι τα στελέχη του και τι πρέπει να κάνουμε για την ανάδειξή τους. Έδειξε το ρόλο της πολιτικής δουλειάς στο ΔΣΕ, υπέδειξε πώς πρέπει να γίνεται η πολιτική δουλειά και ποιό πρέπει να είναι το περιεχόμενό της. Καθόρισε την αποστολή των Πολιτικών Επιτρόπων. 'Ανέπτυξε το ρόλο των κομμουνιστών μέσα στο ΔΣΕ.

Με την εισήγηση και τον τελικό του λόγο, ο σ. Ζαχαριάδης, χάραξε σωστά τη στρατηγική και ταχτική του ΔΣΕ.

"Η στρατηγική του αυτή πρέπει να είναι εξαρτημένη από τη βασική πολιτική επίδωξή του, που είναι η απελευθέρωση της Ελλάδας από τους ξένους ιμπεριαλιστές και το μοναρχοφασισμό και είναι προορισμένη, η στρατηγική μας, να εξασφαλίσει την πιο γρήγορη δυνατότη πραγματοποίηση-(Σελ. 86)ση της βασικής αυτής πολιτικής επίδωξης". "Εφόσον ο εχθρός διαθέτει μία σοβαρή, μία πολλαπλάσια υπεροχή σε αριθμό και σε υλικό, η άμεση στρατηγική επίδωξή μας είναι, με την αδιάρκοπη ενεργητική φθορά, να μειώσουμε σε τέτοιο βαθμό την εχθρική αυτή υπεροχή ώστε να μπορέσουμε να περάσουμε στη στρατηγική άντε-έκθεση για την ανατροπή του εχθρού, για την εξάρμογή του στρατηγικού μας σχεδίου". (Οι υπογραφές είναι δικές μου).

Σε συνέχεια, ο σ. Ζαχαριάδης, συνοψίζοντας τα διδάγματα αυτήν ως τότε δράση του ΔΣΕ, χάραξε την ταχτική του.

"Η δική μας ταχτική είναι λαϊκή επαναστατική και αποτελεί ένα δημιουργικό, ζωντανό, εφελύγιστο συνδυασμό, της ταχτικής του ταχτικού επαναστατικού στρατού με την αντίρτικη ταχτική". "Περισσότερο έσως από παντού άλλο στον τομέα της ταχτικής χρειάζεται συνδυασμός της βαθιάς μελέτης με την ευκαμψία, την ταχύτητα στην εκλογή της στιγμής, την αποφασιστικότητα στο χτύπημα, τη σβεστόσυννη και έφευρετικήτητα στον έλεγχο και στην κίνηση, την πανουργία για την εξαπάτηση του εχθρού, τη γοργή σκέψη στη σύλληψη των προϋποθέσεων του, την ευλυγισία στην εναλλαγή και στο συνδυασμό των μορφών πάλης, την πρωτοβουλία και το γόνιμο αυτό σχεδιασμό στην αντιμετώπιση

CONFIDENTIAL

- 62 -

ξ α φ ν ι κ ῶ ν κ α ῖ ἀ π ρ ο π τ ῶ ν κ α τ α σ τ ᾶ σ ε ω ν". (Οἱ ὑπογραμμίσεις εἶναι δικές μου).

Ἡ σύσκεψη τῶν κομματικῶν, πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν στελεχῶν τοῦ ΔΣΕ στὶς 15 τοῦ Γενάρη τοῦ 1948, ἔπαιξε σπουδαῖο ρόλο γιὰ τὴ μετατροπὴ τοῦ ΔΣΕ στὸ ἱκανὸ ὄργανο ποὺ θὰ ἀπελευθέρωνε τὴν Ἑλλάδα. Τὸ βιβλίο τοῦ σ. Ζαχαριάδη, "Ὅλοι στ' ἄρματα. Ὅλα γιὰ τὴ νίκη", συνδύασε τὰ συμπεράσματα αὐτῆς τῆς σύσκεψης, ἔπαιξε ἀποφασιστικὸ ρόλο στὴ δουλιὰ μας καὶ ἀποτελεῖ ντοκουμέντο μεγάλης ἀξίας γιὰ τὸ Κόμμα μας. Πάνω στὴ βάση τῶν ὑποδείξεων τοῦ σ. Ζαχαριάδη, σφυρηλατήθηκε στρατιωτικοπολεμικὰ καὶ πολιτικὰ ὁ ΔΣΕ ποὺ ἄντεξε σχεδὸν τρεῖς μῆνες τοῦ 1948 σὲ ἀγῶνα μὲ δεκαπλάσιες ἔμφυχες καὶ πενηνταπλάσιες ὑλικὲς ἐχθρικὲς δυνάμεις καὶ σὺντριψε κελύνη τὴν ἐχθρικὴ ἐκστρατεία.

. . .

Σ' ἄλλο μέρος αὐτοῦ τοῦ ἀρθροῦ, εἴπαμε πῶς ὁ σκοπὸς τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας στὰ 1947 ἦταν τὸ ξεσπίτωμα τῆς ἀγροτιᾶς, γιὰ ν' ἀπομονωθεῖ ὁ ΔΣΕ ἀπὸ τὸ λαὸ, νὰ γίνεи αὐτο γιὰ μᾶς τὸ πρόβλημα τῶν ἐφεδρειῶν, γιὰ νὰ στερηθεῖ ὁ (Σελ. 87) ΔΣΕ τὴν πολὺπλευρὴ καὶ τόσο ζωτικὴ βοήθεια ἀπὸ τὸ λαὸ. Καὶ τὸ συμπέρασμα ποὺ καταλήξαμε εἶναι ὅτι αὐτὸ τὸ σκοπὸ τὸν πέτυχε βασικὰ ὁ ἐχθρὸς, χάρι στὴν ἔλλειψη πρόβλεψης καὶ σχεδίου ἀντενέργειας ἀπὸ τὸ τότε ΓΛ τοῦ ΔΣΕ. Σχεδὸν σ' ὁλόκληρὴ τὴν ὁρεινὴ ὑπαιθρο καὶ ἀκρόα καὶ σὲ καμποχώρια ποὺ βρίσκονταν στὰ ριζὰ τῶν ὁρεινῶν ὄγκων, δὲν ἔμειναν παρὰ μερικὰ σκυλιά ποὺ οὐρλιαζαν ἄγρια τίς νύχτες στὰ ἐρειπωμένα χωριά. Ἀπ' ἐδῶ ἀρχίζει τὸ μεγάλο δράμα πείνας, γύμνιας, ληστείας, τρομοκρατίας, ἐγκατάλειψης, ἐμπορνευτικῆς πλεσης, γιὰ τὴν ξεσπιτωμένη ἀγροτιὰ, τὴν περιμαντρωμένη καὶ ἄστεγη στὶς πόλεις. Ἀπ' ἐδῶ ἀρχίζουν νὰ μεγαλώνουν ἀφάνταστα οἱ δυσκολίες γιὰ τὸ ΔΣΕ.

Στηριγμένος ὁ ἐχθρὸς στ' ἀποτελέσματα τῆς ἐκστρατείας του στὸ 1947, κατέστρωσε τὸ σχέδιό του γιὰ τὸ 1948. Αὐτὸ τὸ σχέδιο ἦταν βασικὰ τὸ ἀκόλουθο. Π ρ ῶ τ οῖ: Συνέχιση τοῦ ξεσπιτώματος τῆς ἀγροτιᾶς ποὺ βρίσκονταν κοντὰ στοὺς ὁρεινοὺς ὄγκους, ποὺ ἔτσι νὰ μείνουν ἀγρότες μόνον στὰ γύρω ἀπὸ τίς πόλεις χωριά καὶ σὲ κεῖνα ποὺ βρίσκονται στοὺς μεγάλους κάμπους, μὲ σκοπὸ τὴν ὁλοκληρωτικὴ ἀπομόνωση τοῦ ΔΣΕ ἀπὸ τὸ λαὸ. Δ ε ὅ τ ε ρ οῖ: Συγκρότηση τῆς "ἐθνοφρουρᾶς", γιὰ φύλαγμα τῶν πόλεων, τῶν συγκοινωνιῶν, τῶν κεφαλοχωριῶν στοὺς κάμπους, ὁρισμένων στρατηγικῶν σημείων ἔξω ἀπὸ τίς πόλεις, μικροεπιθετικὲς ἐνέργειες σ' ἀδύνατες μονάδες τοῦ ΔΣΕ. Σκοπὸς τῆς "ἐθνοφρουρᾶς" ἦταν ἡ ἀπαγκίστρωση τῶν μονάδων τοῦ ταχτικοῦ στρατοῦ γιὰ ἐκπαίδευση καὶ ἐκστρατεῖες, ἀπασχόληση καὶ ἔστω μικρὴ φθορὰ τοῦ ΔΣΕ μὲ τίς δυνάμεις τῆς "ἐθνοφρουρᾶς". Τ ρ ῖ τ οῖ: Δυνάμωμα τῆς τρομοκρατίας στὶς περιοχὲς ποὺ ἔλεγε, γιὰ ἐξάρθρωση τῶν ὁργανώσεών μας, ποὺ ἔτσι νὰ ἔχει ἥσυχά τὰ μετόπισθέν του, κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἀποφασιστικῶν μαχῶν. Τ ἔ τ α ρ τ οῖ: Διεξαγὴ σειρᾶς μικρῶν τοπικῶν ἐκστρατειῶν, μὲ κύριο σκοπὸ νὰ ἐμποδίσαι τὴ δράση μας γιὰ συγχέντρωση ἐφεδρειῶν καὶ ἐφοδίων, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ κουράσει καὶ νὰ ρθειρεῖ ὅσο ἦταν δυνατό τίς δυνάμεις μας. Αὐτὲς τίς τοπικὲς μικροεκστρατεῖες τίς

CONFIDENTIAL

- 63 -

Έκανε κατά κανόνα με δεύτερης ποιότητας δυνάμεις. Η έμπτο: Έντατική εκπαίδευση των ταχτικών μονάδων, τόσο των παλιών, όσο και των νεοεπιστρατευμένων, συγκέντρωση υλικών, κυρίως στις βάσεις εξόρμησης, απ' εκείνα που με απλοχεριά άρχιζαν να δίνουν οι άμερικάνοι ιμπεριαλιστές. Έχτο: Έπεξεργασία σχεδίου γενικής έκστρατείας. Αυτό βασικά ήταν το σχέδιο του έχθρου, χωρισμένο σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος, χτένισμα της Ελλάδας από νότο προς βορρά, με σκοπό να εξοντώσει τις δυνάμεις του ΔΣΕ (Σελ. 88) στην Πελοπόννησο-Θεσσαλία-Ρούμελη-Ήπειρο και όσες δεν εξοντώνονταν να αποθύνονταν προς βορρά. Το δεύτερο μέρος, αποφασιστική μάχη στο χώρο της βόρειας Πίνδου για συντρίβη των κύριων δυνάμεων του ΔΣΕ, είτε και άπώθηση των υπολειμμάτων του προς βορρά. Τρίτο μέρος, εξόντωση του ΔΣΕ στην Κεντρική και Ανατολική Μακεδονία και Δυτική Θράκη, είτε άπώθηση των υπολειμμάτων προς βορρά και τέλος του έμφυλου πολέμου. Αυτό ήταν σε χοντρές γραμμές το σχέδιο του έχθρου.

. . .

Ποιό ήταν το δικό μας σχέδιο; Έτά την 3η Όλομέλεια της ΚΕ του Κόμματος μας, έχουμε τά παρακάτω βασικά ντοκουμέντα του ΓΑ του ΔΣΕ, που καθορίζουν από στρατιωτικοπολεμική πλευρά την πραγματοποίηση της γραμμής του Κόμματος. Το σχέδιο "Σ", με ήμερομηνία 8/10/47, που καθόριζε τις άμεσες και τις άμεσα μελλοντικές στρατηγικές επιδιώξεις μας. Την ΕΠΕ 7 με ήμερομηνία 22/1/48, που καθόριζε την προπαρασκευαστική δράση, για την πραγματοποίηση των άμεσων στρατηγικών μας επιδιώξεων. Την ΕΠΕ 21 με ήμερομηνία 5/2/48 για την αντιμετώπιση γενικής έκστρατείας του έχθρου. Την ΕΠΕ 115 με ήμερομηνία 26/3/48, που τόνιζε ότι παραμένει σε ισχύ το σχέδιο "Σ", ότι αναστέλλεται η ΕΠΕ 7 και διατάσσονταν το Αρχηγείο Δυτικής Μακεδονίας να καταλάβει και να έδραιωθεί "στις στρατηγικές θέσεις Μετσόβου" και το Κλιμάκιο του ΓΑ στη Νότια Ελλάδα να καταλάβει και να στερεωθεί στα Άγραφα-Κόζιακα-Τζουμέρκα. Την ΕΠΕ 157 της 20/12/47 που καθόριζε τη συγκρότηση στρατηγικών έφεδρειών. Τη βασική διαταγή 3, που καθιέρωσε το θεσμό των Πολιτικών Έπιτροπών. Τη διαταγή αντιμετώπισης της έχθρικής έκστρατείας στα 1948 στη βόρεια Πίνδο.

Τώρα έχουμε μπροστά μας όλη την εξέλιξη των γεγονότων και μπορούμε να καταλήξουμε σε όριστικά συμπεράσματα, για το αν το ΓΑ σωστά έβλεπε λανθασμένα έπεξεργάστηκε στρατηγικά επιχειρησιακά τη γραμμή της 3ης Όλομέλειας της ΚΕ του Κόμματος μας. Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι, βασικά, δεν έκανε σωστή έπεξεργασία και ότι έβαλε λαθεμένες άμεσες στρατηγικές επιδιώξεις και λαθεμένο, είτε άνεπαρκές προπαρασκευαστικό επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Το σχέδιο "Σ" έβαζε σαν άμεση στρατηγική επιδίωξη την απελευθέρωση του ύψιπέδου της Κοζάνης, δηλαδή το χώρο που κλείνεται από τα βουνά Καϊμακτσαλάν-Βέρμιο-Πιέρρια-Χά- (Σελ. 89) σια-Σμόλικά-Κάμενικ. Αυτό το σχέδιο ήταν επιδίωξη πάνω από τις δυνατότητές μας. Αυτή η άνεδαφική επιδίωξη μπήκε,

CONFIDENTIAL

- 64 -

γιατί δεν υπολογίστηκαν σωστά τ' αποτελέσματα της έχθρικής εκστρατείας στα 1947, υπολογίστηκαν φουσκωμένα τα στοιχεία της δράσης και της δύναμης του ΔΣΕ, δεν υπολογίστηκαν σωστά τα εμπόδια που θα μας έβαζαν οι προπαρασκευές του έχθρου. Η έω ή άποδελχνεε σήμερα ότι σωστή ή άμεση στρατηγική επιδίωξη θα ήταν η "Ηπειρος". Ας δοῦμε πιδ αναλυτικά αυτό τδ ζήτημα. Μόλις τέλειωσε η έχθρική εκστρατεία του 1947, έμεις κατείχαμε τδ χώρο που χωρίζεται από τη γραμμή "Αλεβίτσα-Νεστόρι-Κοπάντζε-Όρλια-Αη Ληάς Πενταλόφου-Τάλιαρος-Σκάλα-Νιτρούτσι-Πυροστιά-Τσοῦκα Τρίνα-Τσοῦκα Ρόσα-Πάπιγκο-Πύργο Στράτσωνης-Κάμενικ. Στο τέλος κείνης της έχθρικής εκστρατείας εγκατασταθήκαμε στο Πωγώνι και Μουργκάνα. Η "Ηπειρος απομονώνεται πιδ ευκολα άπ' ότι τδ ύψιπεδο της Κοζάνης. Αν υπήρχε τέτιος άμεσος στρατηγικός προσανατολισμός θα ήταν δυνατή ή κατάληψη της "Ηπείρου. Όλοι ξέρουμε ότι πριν ριχτεί δ έχθρος στη Βόρεια Πίνδο έκανε εκστρατεία κατά της Μουργκάνας κι έσπασε τά μούτρα του. Αν ή άμεση στρατηγική επιδίωξη ήταν ή "Ηπειρος, τότε ως 3.000 μαχητές θα μεταφέρονταν στη Μουργκάνα, από τη Ρούμελη και Θεσσαλία. Έτσι θα προκαλούσαμε στδν έχθρο, στη διάρκεια της εκστρατείας του, έξαιρετικά σοβαρές άπώλειες, γιατί θα είχαμε στη Μουργκάνα δυνάμεις για έλιγμούς στα πλευρά και στα νώτα τών επιτιθεμένων έχθρικών δυνάμεων, για σοβαρή διείσδυση προς Λάνα Σούλι, για νά περάσουμε σ' έπιθέση όταν δ έχθρος θα διέκοπτε -όπως διέκοψε- την εκστρατεία του. Έτσι, ή Μουργκάνα θα έσπαγε σέ σημαντικό βαθμό την επιθετική όρμη του έχθρου στα 1948 και θα ήταν ικανή νά ρημάξει κυριολεκτικά τδν έχθρο στούς άξονες κίνησης του, από πλευρά "Ηπείρου, κατά τη διάρκεια τών επιχειρήσεων στη Βόρεια Πίνδο και θα έπαιζε σπουδαίο ρόλο στην κατάληψη της "Ηπείρου όταν θα περνάγαμε από τη Βόρεια Πίνδο σέ στρατηγική άντεκλίθεση. Η κατάληψη της "Ηπείρου θα μās έδινε τς πρώτες άπαραίτητες δυνάμεις για νά άπελευθερώσουμε τδ ύψιπεδο Κοζάνης και ν' άνοίξουμε τδ δρόμο για Θεσσαλονίκη, θα εξασφάλιζε τδν άνεφοδιασμό τών τμημάτων μας στη Θεσσαλία-Στερεά και θα διευκόλυνε τδν άνεφοδιασμό τών τμημάτων μας στην Πελοπόννησο.

Έφου ή άμεση στρατηγική επιδίωξη ήταν λαθεμένη, τότε και ή γενική διάταξη τών δυνάμεων του ΔΣΕ δεν ήταν σωστή. (Σελ. 90) Συγκέντρωση τών βασικών δυνάμεων στο χώρο της Βόρειας Πίνδου από τη μία και στο ύψιπεδο Ζυρνόβου από την άλλη, θα ήταν σωστή αν θα είχαμε πραγματικά τη δυνατότητα νά καταλάβουμε τδ ύψιπεδο Κοζάνης, γιατί όταν θα διεξάγονταν οι επιχειρήσεις για κατάληψη αυτού του ύψιπέδου, οι δυνάμεις μας από τδ ύψιπεδο Ζυρνόβου, θα δημιουργούσαν σοβαρή άπειλή κατά της Θεσσαλονίκης και συνεπώς θ' άνάγκαζαν τδν έχθρο νά διαθέσει προς τά κατ' τοβαρές δυνάμεις. Αν δεχτούμε ότι ή άμεση στρατηγική επιδίωξη μας έπρεπε νά είναι ή "Ηπειρος, τότε δ κύριος όγκος τών δυνάμεων του ΔΣΕ ήταν άπαραίτητο νά συγκεντρωθεί στη Βόρεια Πίνδο και στη Μουργκάνα. Οι βασικές δυνάμεις της Θεσσαλίας προς τη δυτική της πλευρά. Οι βασικές δυνάμεις Ρούμελης προς Δυτική Στερεά. Αποστολή τών δυνάμεων Βόρειας Πίνδου και Μουργκάνας νά καταλάβουν την "Ηπειρο. Κύρια άποστολή τών δυνάμεων Θεσσαλίας νά κδφουν τδ δρόμο Μετσόβου-Γιάννενα. Κύρια άποστολή τών δυνάμεων Ρούμελης νά κδφουν τδ δρόμο Αγρίνι-Άρτα-Πρέβεζα. Αποστολή όλων τών άλλων δυνάμεων, άγκίστρωση όσο τδ δυνατδ περισσδτερον έχθρικών δυνάμεων και φθορά τους, άγριο σαμποτάζ, έκμετάλλευση τών ευνόικων συνθηκών που θα δημιουργούσε ή συγκέντρωση τών βασικών έχθρικών δυνάμεων στο κύριο θέατρο έπιχειρήσεων, για κατ' έκτακτο στρατηγικό

CONFIDENTIAL

- 65 -

και πλατεμα των λεφτερων περιοχων στους χωρους δρασης τους.

Το πρωτο που πρεπει να ποουμε για το προπαρασκευαστικο επιχειρησιακο πλानο, που θα δημιουργουσε η πραγματοποιηση του τη δυνατοτητα επιτυχιας των αμεσων στρατηγικων μας επιδιωξεων, ειναι οτι αργησαμε εξαιρετικα να τα φτιασουμε και ετσι χαθηκε πολυτιμος χρόνος για μας, που τον κερδισε ο εχθρος. Στις 13 Αυγουστου 1947 τελειωσε η εχθρική εκστρατεία κελνης της χρονιας. Στις 12 Σεπτεμβρη 1947 συνηλθε η 3η 'Ολομελεια της ΚΕ του κομματος μας. Στις 28 'Οκτωβρη 1947 τελειωσε η επεξεργασία του πρωτου μερους του Ιχεδίου "Σ" και στις 10 Νοεμβρη το υπόλοιπο μέρος. 'Η ΕΠΕ 7, που καθοριζε το προπαρασκευαστικο πλानο επιχειρησεων, κοινοποιήθηκε στα 'Αρχηγεια Περιοχων στις 22 Γενάρη 1948. 'Ετσι χαθηκαν 5 μηνες πολυτιμος χρόνος. 'Ο εχθρος πήρε σ'αυτο το χρονικό διάστημα την πρωτοβουλία, προπαρασκευάστηκε για νέα αναμέτρηση και όταν εμεις αρχίζαμε να προπαρασκευαζόμαστε για την εφαρμογή της ΕΠΕ 7, ο εχθρος είχε σχεδόν αρχίσει τη νέα εκστρατεία του στη Ρούμελη. Το δευτερο που πρεπει να ποουμε, για το προπαρασκευαστικό επιχειρησιακό πλανο (Σελ. 91) νο, ειναι οτι αλλου ήταν λαθεμένο και αλλου ανεπαρκές. 'Ας δοουμε πχ, την αποστολή του 'Αρχηγείου Δυτικής 'Ιακεδονίας, όπως την καθορισε η ΕΠΕ 7. Με την ΕΠΕ 7 δόθηκε κύρια αποστολή στο ΑΔΜ η διεξόδηση προς Πιέρρια-Βέρμιο, για "να ενεργήσει με ταχύτητα επιθετικούς ελιγμούς προς περιοχές Κατερίνης, Βέρροιας, Νάουσας και Κοζάνης, για χτύπημα των τμημάτων ένοπλου, χωρ/κής, μάχων και διάλυση τους, μαζική επιστράτευση και επιμελητειακή εκμετάλλευση των περιοχων". Με την ίδια διαταγή δόθηκε σαν δευτερευουσα αποστολή "να ενεργήσει αντιπερισπαστικά τολμηρές κινήσεις και διεισδύσεις ως εξής: 1) 'Από Βόϊο-Γράμμο προς περιοχή Καστανοχωρίων, Μεάπολης ή Γρεβενών. 2) 'Από Βίτσι προς 'Ιπούρινο.. 3) 'Από Παϊκό προς περιοχή Γιαννιτωών ή 'Αξιούπολης. Σκοπός των κινήσεων αυτών: Παραπλάνηση του εχθρου για τις προθέσεις μας και ενέργεια επιστράτευσης". 'Η κύρια αποστολή ήταν λαθεμένη. 'Η κύρια αποστολή ή επρεπε να ειναι η στρατολογία και επιμελητειακή εκμετάλλευση της λεκάνης Καστοριās-Μεάπολης-Σιτιστας, της λεκάνης Πτολεμαϊδας - 'Αμυνταίου, του κάμπου Φλώρινας με το χτύπημα και φθορά των στατικών εχθρικών μικροφρουρών στους κατοικημένους χώρους, το χτύπημα και η φθορά των ταχτικών εχθρικών μονάδων που θα κινούνταν ενάντια στις δυνάμεις μας και το σάμποταζ σ'αυτους τους χώρους, με πέρασμα σοβαρών δυνάμεων μας στο Σινιάτσικο-Μπούρινο, με προσανατολισμό των βασιικών δυνάμεων Παϊκό-Καϊμακτσάλαν στο δυτικό Καϊμακτσάλαν με συνδιασμό της δράσης όλων αυτών των δυνάμεων με τις δυνάμεις που θα έμεναν στο Βόϊο και στο Βίτσι. Δευτερευουσα αποστολή επρεπε να ειναι προς το χώρο Γρεβενών, καθώς και η δράση των τμημάτων μας στο Παϊκό-Βέρμιο-Πιέρρια, για παρόμοιους σκοπούς, σύμφωνα με τις δυνατότητές τους. Στρατολογικές δυνατότητες υπήρχαν στους χώρους της κύριας αποστολής που καθορίσαμε.

CONFIDENTIAL

- 66 -

Όπως είναι γνωστό, μετά ένα χρόνο έδρασε σ'αυτούς τους χώρους η 18η Ταξιαρχία με πολύ καλά αποτελέσματα φθοράς του έχθρου και στρατολογίας μαχητών, παρ'όλο που έν τω μεταξύ είχαν ξεσιπρωθεί κι άλλοι πολλοί αγρότες, είχε δχυρωθεί ο έχθρος και διέθετε περισσότερες δυνάμεις και μέσα σ'αυτ(Σελ.92)τούς τους χώρους. Η ΕΠΕ 7 διέσπειρε τίς κύριες δυνάμεις του ΑΔΜ και μάλιστα πολύ μακριά από τίς βάσεις ανεφοδιασμού τους και καθήλωσε τίς υπόλοιπες σέ ειλάτση, για να φρουρούν τό Βίτσι-Βόϊο-Γράμμο-Σμβλικά. Τ'αποτελέσματα είναι γνωστά. Επιστράτευση μαχητών δέν έγινε. Εκημενέστηνη σχεδόν τό έκστρατευτικό σώμα μας πρὸς Πιέρρια. Σημείωσε πλήρη άποτυχία τό άλλο έκστρατευτικό άποσπασμα πρὸς Νάουσσα. Καί τά δυό άποσπάσματα έχασαν τά πυροβόλα τους, που τά πήρε και τά έπιδείχνε στίς πόλεις ο έχθρος. Αυτά όλα είχαν επίδραση στους μαχητές του ΑΔΜ. Καί τό χειρότερο ήταν ότι δέν πετύχαμε άκριβώς κείνο που επιδιώκαμε, τήν επιστράτευση, αλλά αντίθετα χάσαμε πολλές επίλεχτες δυνάμεις.

Η ΕΠΕ 21 κοινοποιήθηκε στά Αρχηγεία Περιούχων στίς 5/2/48. Αυτή ή διαταγή άποτελεί σχέδιο αντιμετώπισης γενικής έκστρατείας του έχθρου. Από τό περιεχόμενο τής ΕΠΕ 21 φαίνεται καθαρά ότι τό ΓΑ σωστά, α α σ ι κ α, πρόβλεψε ποιά θα ήταν τό σχέδιο έκστρατείας του έχθρου και σωστά, β α σ ι κ α, καθόρισε τήν ταχτική μας για αντιμετώπιση της.

Μέ τήν ΕΠΕ 115, τής 26/3/48, έγινε μία άπόπειρα αλλαγής τής άμεσης στρατηγικής επιδίωξης μας, παρ'όλο που στην άρχή της λέει πώς τό "Σχέδιο „Σ" παραμένει σέ ίσχύ στο σύνολό του". Πάντως αυτή ή διαταγή έμεινε στο χαρτί. Τήν άναφέρουμε μόνο σάν ένδειξη ότι άρχίσαμε από τότε να καταλαβαίνουμε πώς βάλαμε λαθεμένη άμεση στρατηγική επιδίωξη και ότι έπρεπε να τήν αλλάξουμε. Καί για να κλείσουμε τό ζήτημα τής άμεσης στρατηγικής επιδίωξης πρέπει να πούμε ότι όταν άρχισε στή Βόρεια Πίνδο ή μεγάλη έχθρική έκστρατεία του 1948, έμεϊς ούσιαστικά δέν είχαμε σχέδιο εκμετάλλευσης τής ένδεχόμενης ήττας του έχθρου. Γραφτό σχέδιο έλιγμού στρατηγικής επιδίωξης μας δέν υπήρχε, έχτός από τό σχέδιο Σίγμα. Αυτό είναι ένα λάθος σοβαρό για μία στρατιωτική ήγεσία.

Άλλη αξιοσημείωτη διαταγή είναι ή ΕΠΕ 157, τής 20/12/47. Μ'αυτή τή διαταγή μπήκε τό ζήτημα τής συγκρότησης στρατηγικών έφεδρειών. Με βάση αυτή τή διαταγή συγκροτήθηκε ή 670 Μονάδα, που άπέτέλεσε τήν πρώτη έφεδρεία στα χέρια του ΓΑ. Η συγκρότηση τής 670 Μονάδας, σάν σκέψη και πράξη είχε μεγάλη αξία. Ός τότε τό ΓΑ, δέν είχε δικιά του έφεδρεία. Έτσι, ο ρόλος του άναγκαστικά περιορίζονταν στο να δίνει τή γενική κατεύθυνση να άσκει μία γενική έποπτεία, αλλά δέ μπορούσε να επέμβει άποφασιστικά, όπου κάθε φορά τό άπαιτούσε ή εξέλιξη των επιχειρήσεων. Η 670 μονάδα δέ χρησιμοποήθηκε βέβαια σά στρατηγική έφεδρεία, γιατί δέν πραγ-(Σελ. 93)ματοποιήσαμε τό γενικό πλάνο επιστράτευσης και γενικά τήν άπαραίτητη συγκέντρωση δυνάμεων στή Βόρεια Πίνδο. Έτσι τό ΑΔΜ δέν ήταν μόνο του σέ θέση ν'αντιμετωπίσει κι άποφασιστικά να έξαντλήσει τήν έχθρική έκστρατεία στή Βόρεια Πίνδο στα 1948. Γι αυτό ή 670 μπλέχτηκε από τήν πρώτη στιγμή στίς μάχες. Έτσι έπαψε να είναι κείνο που φτιάχτηκε. Τό ΓΑ στίς μάχες του 1948 στή Βόρεια Πίνδο δέν είχε ούσιαστικά στρατηγική έφεδρεία. Αυτό ήταν τό άποτέλεσμα τής μη λύσης του προβλήματος των έφεδρειών. Όμως πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι χωρίς τήν ύπαρξη τής 670 μονάδας θα ήταν άδύνατο να κρατηθούμε στή Βόρεια Πίνδο 70 μέρες στα

CONFIDENTIAL

- 67 -

1948, να ματώσουμε τον έχθρο ως το σημείο κάμψης του, να δώσουμε τέλος στην έχθρική έκστρατεία στο Μάλι-Μάδι στις 12 του Σ/βρη του 1948.

Μια διαταγή που πρέπει να τονίσουμε τον τεράστιο ρόλο που έπαιξε στη διαμόρφωση, στην ανάπτυξη, και στη δράση του ΔΣΕ είναι η υπ' αριθ. 3 βασική διαταγή. Μ' αυτή καθιερώθηκε ο θεσμός των Πολιτικών Επιτρόπων στις μονάδες του ΔΣΕ, από διμοιρία ως το ΓΑ του στρατού μας. Οι ΠΕ βασικά στάθηκαν η φυγή και ο ετοργικός πατέρας του στρατού μας. Με μια άδιάκοπη ιδεολογικο-πολιτική δουλειά, με τη στοργή στους μαχητές, βοηθούσαν αποφασιστικά το στρατό μας να αντέχει και να νικάει τις δυσκολίες, να εκπληρώνει την αποστολή του. Οι ΠΕ κατά κανόνα ήταν λιοντάρια και μαστόροι στον πόλεμο. Αυτό, μαζί με την ιδεολογικο-πολιτική δουλειά που έκαναν και τη στοργή που έδειχναν, τους επέβαλε στη συνείδηση των μαχητών και διοικητών του στρατού μας. Χωρίς τους ΠΕ, ο ΔΣΕ δεν ήταν δυνατό να διαμορφωθεί σ' έναν πραγματικά λαϊκό επαναστατικό στρατό.

Τέλος πρέπει να σημειώσουμε τη διαταγή που καθόριζε συγκεκριμένα τη διάταξη, τις αποστολές, την ταχτική των μονάδων μας στη Βόρεια Πίνδα, για την αντιμετώπιση της έχθρικής έκστρατείας. Σ' αυτή τη διαταγή υπάρχουν δυό λάθη: Π ρ ω τ ο. Καθόριζε διάταξη στα 4αγδρία, που αυτό σήμαινε διασπορισμό των δυνάμεών μας και εξάλτωση της εφεδρικής δύναμης που έπρεπε να έχουμε στα χέρια μας. Δ ε υ τ ε ρ ο. Υποτιμούσε την κατεύθυνση της έχθρικής επίθεσης από Σκάλα-Δοτσικό-Τάλιαρος κι έτσι αυτό είχε σά συνέπεια να μείνει άνοχρωτος ο Τάλιαρος και μ' ελάχιστες δυνάμεις. Έδω ως σημειώσουμε ότι και στην ΕΠΕ 21 υπάρχει η ίδια υποτίμηση αυτής της κατεύθυνσης, αφού την καθερρίζει σαν δευτερεύουσα. Η έχθρική έκστρατεία στα 1948 απόδειξε ότι ήταν αυτή μια άπτερις κύριας (Σελ. 94) κατευθύνσεις έχθρικής επίθεσης και όπως είναι γνωστό από κατ' διασπαστική το μέτωπό μας. Έδω πραγματικά μπαίνει το ερώτημα: Πώς έμαθε ο έχθρος ότι ο Τάλιαρος ήταν άνοχρωτος και προπάντων ότι τον υπερασπιζόνταν λίγες δυνάμεις. Όταν κρατάς γερά τον Αη Λιού και τη Σκούρτσα, όπως την κρατούσαμε, ο Τάλιαρος δεν είναι και τόσο κατάλληλη κατεύθυνση για αποφασιστική επίθεση διάσπασης του μετώπου. Ας σημειωθεί ακόμα ότι ταυτόχρονα με την επίθεση στον Τάλιαρο έγινε ατλήθηκε το δχυρό το Αη-Λιού Πενταλδίου, ύστερα από πρόταση του τότε διοικητή της 14ης Ταξιαρχίας και κατοπινά εξολεπασμένου προβιοκάτορα Γιώργου Γεωργιάδη, που αυτή την πρόταση τη δέχτηκε ο τότε διοικητής του ΑΔΜ σ. Βασίλης Γιανιάτσας (Χελμαρος). Ακόμα μπαίνει το ερώτημα. Πώς ήξερε ο έχθρος ότι δεν υπήρχαν δικές μας εφεδρικές δυνάμεις κοντά στον Τάλιαρο, ότι ήταν χωρίς δυνάμεις ή Ράχη Ριώτσα κλπ; Αυτά όλα ήταν τυχαία;

Ποιά ήταν σέ πολύ χοντρές γραμμές ή εξέλιξη των πολεμικών επιχειρήσεων, άπτερις 15 Σεπτεμβρίου του 1947, ως τις 12 Σ/βρη 1948, που ήττήθηκε ο έχθρος στο Μάλι-Μάδι; Όπως είναι γνωστό, σ' αυτό το τδχρονικό διάστημα έγιναν

CONFIDENTIAL

- 68 -

πολλές μικρές και μεγάλες μάχες, εξαιρετικά σκληρές, με πολλαπλές εξορμήσεις δυνάμεις και μέσα. Η πείρα που βγαίνει απ' αυτές τις μάχες είναι εξαιρετικά πλούσια. Φυσικά, μία λεπτομερειακή ανάλυση όλων των μαχών και άντληση όλης της πείρας, ξεπερνάει τα όρια αυτού του άρθρου. Εδώ θα δώσουμε τις κυριότερες έχθρικές και δικές μας επιθετικές ενέργειες που έγιναν στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε. Οι κυριότερες έχθρικές επιθετικές ενέργειες ήταν οι παρακάτω. Τό Γενάρη. Έκστρατεία στη Ρούμελη, από 13 ως 18. Μικροεκστρατεία στον ίδιο χώρο στις 25. Τό Φλεβάρη. Στις 5 μικροεκστρατεία στο Παγγαίο. Στις 8 έκστρατεία με δυο ταξιαρχίες στην περιοχή Νεστορίου. Στις 25 έκστρατεία στην Ήπειρο, με δυο ταξιαρχίες, μία μοίρα ΛΟΚ, τη συμμορία Γαλάνη, με πυροβολικό και αεροπορία, που συνεχίστηκε ως τις 4 του Μάρτη και ανατράπηκε στις 4 προς 5. Στις 26 μικροεκστρατεία στο Βόρειο Όλυμπο. Στις 27 σοβαρή επίθεση στον τομέα Νιτορούζι. Από τις 18 Φλεβάρη ως τις 25 Μάρτη ο έχθρος κινούνταν επιθετικά σ' όλη την πορεία της ηρωϊκής φάλαγγας των άοπλων Ρούμελης, που ξεκίνησε από τη Βράχα Εύρυτανίας και έφτασε στο Γράμμο. Τό Μάρτη. Στις 4, έκστρατεία με τρία τάγματα-(Σελ. 95)τα στο Βέρμιο. Στις 28, έκστρατεία στην Ήπειρο, με τρεις ταξιαρχίες, με μία μοίρα ΛΟΚ, με 20 πυροβόλα και αεροπορία, που συνεχίστηκε ως τις 4 Απρίλη και ανατράπηκε στις 4 προς 5. Στις 30, έκστρατεία στο χώρο Κρούσσας-Κερδυλλίων, με δυο ταξιαρχίες, με πυροβολικό, τάνκς και αεροπορία, που ανατράπηκε στις 5 Απρίλη. Τό ν' Απρίλη. Στις 14, μικροεκστρατεία στη Χαλκιδική. Στις 13 ως 15, μικροεκστρατεία στην περιοχή Δράμας. Στις 15, μεγάλη έκστρατεία στη Ρούμελη με 35.000 πεζικό, με πυροβολικό και αεροπορία, που τέλειωσε στις 16 Μάη, μ' έλιγμό των κύριων δυνάμεων του Αρχηγείου Ρούμελης προς Αγραφα-Βάλτο. Στις 26, έκστρατεία τριών ταγμάτων στην περιοχή Εάνθης που τέλειωσε στις 4 Ιούνη. Τό Μάη. Στις 5, έκστρατεία στο χώρο Νευρούπολης Μπελοκομήτη-Νεράϊδας. Στις 25, έκστρατεία στην περιοχή Κρούσσας δυο ταξιαρχιών, μερικώς ανεξάρτητων ταγμάτων, μονάδων μάϊδων, με έξι πυροβόλα και αεροπορία. Τό ν' Ιούνη. Στις 11, έκστρατεία στην περιοχή Ντουσκάρας 18, χιλιόμετρα δυτικά των Γιαννίνων, με δυο ταξιαρχίες, ενάντια σε τμήματά μας που διελθούσαν σ' αυτή την περιοχή. Στις 14, άρχισε στη Βόρεια Πίνδο η μεγαλύτερη ως τότε μοναρχοφασιστική έκστρατεία, με έξι μεραρχίες πεζικού, από τις έφτά που είχαν οι μοναρχοφασίστες, με 100 πυροβόλα, με τάνκς και όλη σχεδόν την αεροπορία τους και που υποστηρίχθηκε στα άμεσα μετόπισθεν του μετώπου, με τάγματα έθνοφρουράς και μάϊδων και με ΛΟΚ, και σ' όλη την υπόλοιπη Ελλάδα με δράση όλων των άλλων μοναρχοφασιστικών δυνάμεων και ένταση της τρομοκρατίας κυρίως στις πόλεις. Στις 17, έκστρατεία στην Κορώνα, με δύο διλοχίες. Τό ν' Ιούλη. Συνεχίστηκε αδιάκοπα η μεγάλη έχθρική έκστρατεία στη Βόρεια Πίνδο. Τό ν' Αυγούστου. Συνεχίστηκε ως τις 20 η μεγάλη έχθρική έκστρατεία στη Βόρεια Πίνδο και τέλειωσε η πρώτη φάση της με έλιγμό μας προς Βίτσι, στις 20 προς 21. Στις 9, η έκστρατεία στο Ανατολικό Απέλες, με δυο τάγματα, με πυροβολικό, που τέλειωσε στις 18. Στις 15, έκστρατεία στην περιοχή Βύσιανης, με δυο τάγματα. Στις 26, έκστρατεία στο Καϊμάκτσαλαν, με 9 τάγματα πεζικού, 10 πυροβόλα, 12 τάνκς και αεροπορία, που τέλειωσε στα μέσα του Νοεμβρη. Στις 29, άρχισε στο χώρο του Βίτσι, η δεύτερη φάση της μεγάλης έχθρικής έκστρατείας, με έξι ταξιαρχίες, πυροβολικό, τάνκς και αεροπορία, που τέλειωσε στις 12 του Σεπτέμβρη με τη γνωστή ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάδι. Τό Σεπτέμβρη. Στην 1, άρχισε μεγάλη έκστρα-(Σελ. 96)τεία στη Κουρκάνα, που τέλειωσε στις

CONFIDENTIAL

- 69 -

16 με έλιγμο των τμημάτων μας προς Ζαγόρια, τη νύχτα 16 προς 17.

Στο ίδιο χρονικό διάστημα, ο ΔΣΕ έκανε σειρά επιθετικές ενέργειες ενάντια στις μοναρχοφασιστικές ένοπλες δυνάμεις. Σημειώνουμε τις κυριότερες. Τ δ Γ ε ν ά ρ η. Όλο αυτό το μήνα, οι δυνάμεις του Αρχηγείου Ηπείρου άλώνισαν επιθετικά το μεγαλύτερο μέρος της και έδραιώθηκαν στη Μουργιάνα. Στις 6, τμήματα του Αρχηγείου Ρομέλης κατέλαβαν την κομόπολη Αράχωβα, πήραν πολλά λάφυρα, και προξένησαν στον έχθρο άπώλειες 60 νεκρούς, 70 τραυματίες και 150 αϊχμαλώτους. Στις 21, τμήματα του Αρχηγείου Κεντρικής Μακεδονίας κατέλαβαν την κομόπολη Χαλκιδικής Ιερεσό. Τ δ Φ λ ε β ά ρ η. Στις 5, τμήματα του Αρχηγείου Ρομέλης έκαναν ήρωική διείσδυση στην Πάρνηθα, που κατατρόμαξε τη μοναρχοφασιστική κυβέρνηση της Αθήνας. Στις 9, τμήματα του Αρχηγείου της Κεντρικής Μακεδονίας διείσδυσαν ως έξω από τη Θεσσαλονίκη και έβριξαν 150 βλήματα στο κέντρο της. Στα μέσα Φλεβάρη, δυό άποσπάσματα του Αρχηγείου Δυτικής Μακεδονίας κινήθηκαν επιθετικά, από την περιοχή Όρλιακα και Καϊμάντισσαν προς Πιέρια και Βέρμιο. Στις 22, τμήματα του Αρχηγείου Πελοποννήσου μπήκαν στην πόλη Καλαμάτα. Στις 23, τμήματα του ίδιου Αρχηγείου μπήκαν στην πόλη Γόραιο και άπελευθέρωσαν τους φυλακισμένους αγωνιστές. Στις 24, τμήματα του ίδιου Αρχηγείου, μπήκαν στην πόλη Αϊγιο. Στις 25, τμήματα του Αρχηγείου Θεσσαλίας μπήκαν στην πόλη Αλμυρός. Τ δ Μ έ ρ τ η. Στις 9, τμήματα του Αρχηγείου Πελοποννήσου κατέλαβαν την κομόπολη Τρόπαια, πήραν άφθονα λάφυρα και προκάλεσαν άπώλειες στον έχθρο 35 νεκρούς, πολλούς τραυματίες και 157 αϊχμαλώτους. Τ δ ν Α π ρ ι λ η. Στις 2, τμήματα του Αρχηγείου Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης μπήκαν στην κομόπολη Μεταξάδες. Τ δ Μ έ η. Στις 21, τμήματα του Αρχηγείου Ηπείρου κατέλαβαν την κομόπολη Παραμυθιά, πήραν άφθονα λάφυρα και προκάλεσαν στον έχθρο άπώλειες 15 νεκρούς, 19 τραυματίες και 26 αϊχμαλώτους. Στις 16, τμήματα του Αρχηγείου Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης μπήκαν στην κομόπολη Παπάδες, πήραν λάφυρα και προκάλεσαν στον έχθρο άπώλειες 70 νεκρούς και πολλούς τραυματίες. Στις 22, τμήματα του Αρχηγείου Ρομέλης άρχισαν την άνωκατάληψη του χώρου τους, με σειρά επιθετικές ενέργειες. Στις 25, τμήματα του Αρχηγείου Πελοποννήσου κατέλαβαν την κομόπολη Κρέσταινα Όλυμπίας. Τ δ ν Ι ο ύ ν η. Στις 20, τμήματα του Αρχηγείου Κεντρικής Μακεδονίας κατέλαβαν την κομόπολη Στρα-(Σελ.97) τονίκη. Στις 24, τμήματα του Αρχηγείου Δυτικής Μακεδονίας μπήκαν στην πόλη Έδεσσα. Στις 30, τμήματα του Αρχηγείου Ρομέλης κατέλαβαν την κομόπολη Αμφιλοχία, πήραν πολλά λάφυρα και προκάλεσαν σοβαρές άπώλειες στον έχθρο. Τ δ ν Ι ο ύ λ η. Στην 1, κάψαμε φάλαγγα 100 αυτοκινήτων στο δρόμο Καλπάνι-Μπουραζάνι. Στις 5, τμήματα του Αρχηγείου Πελοποννήσου μπήκαν στην κομόπολη Χαλανδρίτσα, πήραν πολλά λάφυρα και προκάλεσαν στον έχθρο άπώλειες 92 νεκρούς και πολλούς τραυματίες. Στις 11, τμήματα του Αρχηγείου Θεσσαλίας κατέλαβαν την πόλη Φιλιππιάδα. Στις 20, τμήματα του ίδιου Αρχηγείου μπήκαν στην πόλη Καρόιτσα. Στις 30, τμήματα του Αρχηγείου Κεντρικής Μακεδονίας ξαναχτύπησαν τη Θεσσαλονίκη. Τ δ ν Α ύ γ ο υ σ τ ο. Στις 12, τα τμήματα του Αρχηγείου Θεσσαλίας μπήκαν στην πόλη Καλαμπάνα, πήραν λάφυρα και προκάλεσαν στον έχθρο άπώλειες 48 νεκρούς και 115 τραυματίες. Στις 24, τμήματα του ίδιου Αρχηγείου μπήκαν στην πόλη Τρίκαλα. Τ δ Σ ε-

CONFIDENTIAL

- 70 -

π τ έ μ β ρ η . Στίς 6, τμήματα του ίδιου άρχηγείου κυριάρχησαν σχεδόν ο'δολκληρη τήν πδλη Τόρναβος.

Έχτός από τίς έπιθετικές ένέργειες που αναφέραμε, ο ΔΣΕ αντιμετώπισε νικηφόρα, στο ίδιο χρονικό διάστημα, όλες τίς έχθρικές έκστρατείες και προπάντων τή μεγάλη έχθρική έκστρατεία στη Βόρεια Πίνδο. Ο συσχετισμός των έμφυχων δυνάμεων και των υλικών μέσων ήταν έξαιρετικά άνισος, όταν αντιμετωπίζαμε έχθρικές έκστρατείες. Στίς μεγάλες μάχες των 70 ήμερών στη Βόρεια Πίνδο, ο συσχετισμός δυνάμεων ήταν 1 προς 10 στο έμφυχο υλικό και 1 προς 30 στα υλικά μέσα. Ο έχθρος διέθεσε: τήν I, II, VIII, IX, X, XY μεραρχίες πεζικού, δηλαδή τίς 6 άπτίς 7 που είχε, που αυτό σημαίνει 23 ταξιαρχίες με 54 τάγματα πεζικού, ή 70.000 πεζικό. Πυροβόλα 100, λίγα δ-ρειβατικά και τά άλλα πεδινά με άρθωνα βλήματα. Άρκετά τάνκς και σχεδόν τό σύνολο τής άεροπορίας. Σειρά από άλλους βοηθητικούς σχηματισμούς. Δηλαδή ένα σύνολο έχθρικών δυνάμεων πάνω από 100.000. Έμεϊς άντιτάξαμε περίπου 10.000 άντάρτες όργανωμένους. Σε πέντε έλαφριές ταξιαρχίες πεζικού, σε δυό μονάδες δρειβατικού πυροβολικού με 15 παμπάλαια δρειβατικά πυροβόλα που διέθεταν έλάχιστα παμπάλαια βλήματα, που πολλά έσκαζαν πάνω άπτά κεφάλια των πυροβολητών μας. Σε τρεις μονάδες μεταφοράς. Σε δυό ύγειονομικές μονάδες. Σε μία σχολή άνθυπολοχαγών. Σε μερικούς άλλους μικροσχηματισμούς. Ο όπλισμός ήταν κυρίως λιανοντούφεκα, μερικοί όμαδικοί όλμοι, με λίγα πυρομαχικά. Αυτή τήν άνισότητα τήν μεγάλωσε ακόμα πιο πολύ, ή άνοιχτή προδοσία τής τροτσκιστικής τιτικής συμμορίας, (Σελ. 98) άκριβώς στο κατάκδροφο των μαχών στη Βόρεια Πίνδο. Αυτή ή προδοσία αποτέλεσε μία από τίς βασικότερες αίτίες που δέν μās επέτρεψε νά κρατήσουμε τελικά τό Γράμμο και που μās ανάγκασε νά κάνουμε έλιγμό προς Βέτσι. Παρ'όλη αυτή τήν καταπληχτική άνισότητα έμφυχων δυνάμεων και υλικών μέσων, που τή μεγάλωσε ή τιτική προδοσία, τά τμήματα του ΔΣΕ στη Βόρεια Πίνδο μάτωσαν τον έχθρο σχεδόν ως τό σημείο κάμψης του και προετοίμασαν τήν ήττα του στο Μάλι-Μάδι. Οι ύπερασπιστές τής Βόρειας Πίνδου πολέμησαν με άεθαστο ήρωϊσμό και έστρωσαν σχεδόν κάθε άντέρεισμα και ύψωμα με πολλούς μισθοφόρους του Τρούμαν. Σε 70 μέρες ο έχθρος έχασε στη Βόρεια Πίνδο 5.125 νεκρούς, 16.000 τραυματίες, 439 αξιμαλώτους, 98 αۆτόμολους, 1200 λιποτάχτες, 35 άεροπλάνα με αοιτωμένους είτε τραυματισμένους άεροπόρους 50, καταστράφηκαν 18 τάνκς και 5 πυροβόλα και κυριέφαμε άφθονο πολεμικό υλικό. Σε 70 μέρες γράφαμε μία από τίς ένδοξότερες σελίδες τής νεοελληνικής ιστορίας. Σε 70 μέρες, τά παλικάρια του ΔΣΕ όδξασαν και μετέβαλαν σε θρύλλο κάθε άντέρεισμα, κάθε κορφή, κάθε διάσελο και ρεματιά τής Βόρειας Πίνδου. Τό Ιπούφι, τό τριγωνομετρικό Χιονάτου, τά Βόλια, τά Τρία Αύγά, ή Άμιούδα, τό Νικολέρι, ή Άλεβίτσα, τό Κοπάντσε, τά Όρλια, τά Μεγάλα Όντρια, οι Λίμνες, τό Βουνάσι, τά ύψώματα Άγίου Κωνσταντίνου Λάγκας, ο Άη Λιάς Γιορούσιας, οι Πόρτες, τά Λιμέρια, ή Τούχουλη, ή Άσπη Πέτρα, ή Κολοκυθιά, ή Γιορούσια, τά Γούπατα, τά Καφάλια, τό Γκάσι, τό Ταμπούρι, ή Γκίνοβα, τά Ψωριάρινα, τό Τσάρνο, ο Πόργος Κοτβλής, ο Χάρος, ή Παλιόστρουγκα, τά Γκρένια, τό Καραούλι, τά Τρία Σύνορα, στο άριστερό τής διάταξης μας. Η Σκάλα, ή Βερβέρα, τό Νιτρούτσι, τό Σαλταγκίνι, ή Τσοούκα. Καραλή, ή Ράχη Μοναχίτη, ή Πυροστιά, τά Καγγέλια, ή Μαντηλίτσα, ο Άη Λιάς Φιλιππαίων, τά ύψώματα Δοτσικού, τά Χοντρά Δέντρα, τό Λυκοκρέμασμα, ή Σκουόρτζα,

CONFIDENTIAL

- 71 -

ὁ Γάβρος, ἡ Ράχη Γιώτσα, τὰ Λευκάδια, ὁ Ἄη Λιᾶς Ὑφαχωριοῦ, τὸ Κύρκουρι, τὸ Κούτσουρο, ὁ Ἄη Λιᾶς Φούρκας, ὁ Γκρέκος, τὰ ὑψώματα Κάντσικου, στὸ κέντρο τῆς διατάξεώς μας. Ἡ Μόλιστα, ἡ Σούσανιτσα, τὰ ὑψώματα Τσομπάνη, ὁ Κλέφτης, τὸ Ταμπούρι, ἡ Γύφτισσα, ἡ Πολιάνα, τὸ Κάμενικ, ὁ Γκδλιάς, στὸ δεξιὸ τῆς διατάξεώς μας, καὶ σὲ συνέχεια τὰ ἀντερίσματα τῆς Ζέρμας καὶ τῆς Λυκόραχης, ὁ Ἄη Λιᾶς Ὁευᾶς, ὁ Λιόκος, ὁ Σταυρός, ἡ Μπάτρα, τ' ἀντερίσματα Πλικάτης, οἱ Πάνω καὶ Κάτω Ἀρένες, ἡ Μαύρη Πέτρα, ἡ Κιάφα, τὸ 2522. Μὰ πάνω ἀπὸλα στέκονται σὰν φωτεινὰ μετέωρα, σὰν τίς πρὸ ψηλές κορφές ἀνδρείας (Σελ. 99) καὶ ὀδξας, ὁ θρυλλικός Κλέφτης ποὺ ἐπὶ 44 μέρες μαχέλεψε τὸν ἐχθρὸ, τὰ ἄπαντα ὑψώματα Χάρος-Πύργος Κότυλης-Τσάρνο-Ψωριάρικα-Γκίνοβα ποὺ κράτησαν παλικαρῖσια ἀνοιχτὰ τὸ δρόμο τοῦ ἐλιγμοῦ μας πρὸς τὸ Βίτσι.

Στις 29 τοῦ Αὐγούστου 1948 ἄρχισε ὁ ἐχθρὸς τὴ δεύτερη φάση τῆς ἐκστρατείας του στὸ χῶρο τοῦ Βίτσι. Ἡ ἐπίθεση ἄρχισε ἐνάντια στίς θέσεις μας στίς Πόρτες-κύρια κορυφή Βίτσι-Γκλάβατα-Κούλα. Στις 2 τοῦ Σεπτεμβρίου ἐκδηλώθηκε στὸν τομέα Μάλι-Μάδι, ἡ κύρια ἐπίθεση τοῦ ἐχθροῦ, μὲ 4 ταξιαρχίες πεζικοῦ, μὲ πολλὰ πυροβόλα, ἀεροπλάνα, τάνκς. Εἴπαμε καὶ παραπάνω ὅτι ἡ δεύτερη φάση τῆς ἐχθρικής ἐκστρατείας τοῦ 1948 τέλειωσε μὲ βαριά ἥττα γιὰ τὸ μοναρχοφασισμό. Τὸ σχέδιο ἀντιμετώπισης τῆς ἐχθρικής ἐκστρατείας στὸ χῶρο τοῦ Βίτσι, παρὰ τίς ἀδυναμίες ποὺ παρουσίασαν οἱ ἐχτελεστές του, ἀποτελεῖ βασικὰ καλὸ συνδυασμὸ τῆς ταχτικῆς τῆς ἐνεργητικῆς ἀμυνας μὲ τὴν ἀντεπίθεση ἀνατροπῆς τοῦ ἐχθροῦ. Αὕτῃ ἡ ἀντεπίθεση, κούλωσης καὶ ἐξόντωσης σοβαρῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων, ἦταν ἡ μεγαλύτερη ὥς τότε ἐπιθετικὴ μας ἐνέργεια. Καὶ στὴ δεύτερη φάση τῆς ἐχθρικής ἐκστρατείας τοῦ 1948, οἱ μαχητές μας ὀδξασαν μὲ τὰ ὅπλα καὶ τὸ αἷμα τους καὶ ἔκαναν γνωστὰ σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα καὶ σὲ μεγάλο μέρος τῆς παγκόσμιας δημοκρατικῆς κοινῆς γνώμης, τὰ κυριώτερα ὑψώματα τοῦ χῶρου Βίτσι, ποὺ ἔγιναν οἱ σκληρές νικηφόρες μάχες. Ὅπως τὰ Γκλάβατα, ἡ Κούλα, τὰ ὑψώματα Ἱεροπηγῆς, καὶ Ἄη Δημήτρη, τὸ Κουλέ, ἡ Μεσλίνα, τὸ κυρίως Μάλι-Μάδι, τὸ Βούτσι, τὸ 1228, ἡ Ραμπαντίνα καὶ προπάντων τὸ φοβερὸ τσουγγάρι Μπούτσι ποὺ ἄντεξε στὴν τερᾶστια μάζα ἐχθρικοῦ πυρός καὶ σίδερου καὶ ἔτσι ὀδξῆκε ὁ χρόνος γιὰ νὰ προετοιμαστεῖ ἡ ἀντεπίθεση ἀνατροπῆς τοῦ ἐχθροῦ. Αἰῶνια τιμὴ καὶ ὀδξα στοὺς ἥρωές μας ποὺ ἔδωσαν τὸ ἀκριβὸς αἷμα, κομμάτια ἀπτὰ τιμημένα κορμιά τους καὶ πολλοὶ τὴν ἴδια τὴ ζωὴ τους, γιὰ νὰ συντριβεῖ ἡ μεγάλη ἐχθρική ἐκστρατεία τοῦ 1948.

Στις 28 καὶ 29 τοῦ Ἰοῦνη τοῦ 1948, ἔγινε ἡ 4η Ὀλομέλεια τῆς ΚΕ τοῦ Κόμματός μας, κυριολεκτικὰ μέσα στὴ φωτιά τῶν μαχῶν στὴ Βόρεια Πίνδο, στὴ θέση Πέτρα Μούκα.

Ἡ 4η Ὀλομέλεια διαπίστωσε ὅτι

"ἡ ἀποτυχία τοῦ μοναρχοφασισμοῦ στὴ Βόρεια Πίνδο καὶ ἡ δύναμη

CONFIDENTIAL

- 72 -

και η αντοχή που δέχεται ο ΔΣΕ δημιουργούν στην Ελλάδα μια καινούργια κατάσταση", ότι "σήμερα το τέλος του μοναρχοφασισμού είναι πιο κοντά από κάθε άλλη φορά, φτάνει ο κάθε Έλληνας να κάνει ανέκδοτο το (Σελ. 100) καθήκον του απέναντι στην πατρίδα". Η 4η Όλομέλεια διακήρυξε ότι "στο Γράμμα ο ΔΣΕ ανοίγει τον τάφο του μοναρχοφασισμού και της ξένης κατοχής". Και κατέλειξε με το μαχητικό σάλπισμα: "Ο ΛΟΙΣΤΙΣ ΕΠΑΛΕΙΣ ΥΙΟΝΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΙΦΟΥΜΕ".

Οι μαχητές της Βόρειας Πίνδος απάντησαν με πιο δυνατά χτυπήματα ενάντια στο μισθοφορικό στρατό του Τρούμαν και κράτησαν το Γράμμα ως τις 20 Αυγούστου, που πήραν διαταγή να έλκxθούν προς το Βίτσι.

Τέσσερες μέρες μετά τον έλιγμο των τμημάτων του ΔΣΕ, από το Γράμμα προς το Βίτσι, στις 25 Αυγούστου 1948, το ΠΓ της ΚΕ του Κόμματος μας, συζήτησε κριτικά την πορεία και τα αποτελέσματα των 70 μερών μαχών στη Βόρεια Πίνδο και κατέληξε σε απόφαση. Αυτή η απόφαση σωστά εκρίνε την πορεία των γεγονότων, σωστά είδε τα λάθη και τις ελλείψεις μας, σωστή γραμμή χάραξε για την παραπέρα πορεία της επανάστασής μας. Ο κύριος σκοπός της έχθρικής εκστρατείας στη Βόρεια Πίνδο ήταν

"Να εκμηδενίσει... τις κύριες δυνάμεις του ΔΣΕ, για να μπορέσει έτσι να συντρίψει το λαϊκοδημοκρατικό κίνημα του λαού μας για να ολοκληρώσει τον εξανδραποδισμό του", ότι "ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός απόβλεπε να κατοχυρώσει οριστικά την κυριαρχία του στην Ελλάδα, για να την μετατρέψει σε σύγυρο στρατιωτικοπολεμικό προγεφύριμα ενάντια στη Λαϊκή Δημοκρατία και το Σοσιαλισμό...".

Η απόφαση του ΠΓ ξανατονίζει ότι η στρατηγική μας επιδίωξη στη Βόρεια Πίνδο ήταν: α) Νά δεσμεύουμε και να φθείρουμε στον ανώτατο βαθμό τις κύριες δυνάμεις του μοναρχοφασισμού. β) Νά δώσουμε έτσι τη δυνατότητα στις δυνάμεις του ΔΣΕ που δρούσαν στις άλλες περιοχές και ιδιαίτερα στη Θεσσαλία, Ρούμελη, Πελοπόννησο, "Ηπειρο, να αναπτύξουν στο ανώτατο όριο τις δυνάμεις και τον ελεύθερο χώρο τους, δημιουργώντας και σ' αυτές τις περιοχές απειλητική κατάσταση για τον εχθρό. γ) Νά διατηρήσουμε βασικά αξιόμαχες τις κύριες δυνάμεις του ΔΣΕ που δρούσαν στο χώρο της Βόρειας Πίνδος "για να μπορέσουν στην κατάλληλη στιγμή να δράσουν και να έλκxθούν προς την κατεύθυνση που θα έκρινε κατάλληλη το Γενικό Αρχηγείο". Η απόφαση σημειώνει τα βασικά λάθη, όπως η εγκατάλειψη του Πύργου Στρατσανής, του Αη Ληά Πενταλόφου και του Παλιοκριμίνι άδικαιολόγητα. Τον αλφνηδισμό στο Κάμενικ, στο Γκόλιο και στη Λιάτρα. Την υποτίμηση που δείξαμε στον Τάλιαρο, σαν κατεύθυνση της έχθρικής επίθεσης και έτσι έκανε απ' εκεί ρήγμα ο εχθρός στο μέτωπό μας, γιατί αφήσαμε αυτή τη σπουδαία θέση ανοχύρωτη και μ' ελάχιστες δυνάμεις. Την Υποτίμηση (Σελ. 101) που δείξαμε οι διοικητές των μονάδων μας στην επιχειρησιακή επεδρεία. Στα ζητήματα ταχτικής, ιδιαίτερα σημείωσε την έλλειψη της κίνησης στα πλευρά και στα άμεσα νώτα, για χτύπημα και φθορά του επιτιθέμενου εχθρού και για αδυνάτισμα είτε και σπάσιμο της επίθεσης που έκανε κάθε φορά ο εχθρός σ' ένα είτε σε πολλά σημεία του μετώπου. Την ανυπαρξία γενικού σχεδίου όχx

- 73 -

ρωσης. Την έλλειψη της απαιτούμενης επαγρύπνησης κι έτσι παθαίνουμε αλφ-
νιδιασμούς, που ή σοβαρότερη περίπτωση ήταν της Ιπάτρας. Τίς αδυναμίες
μας στις διαβιβάσεις και πληροφορίες. Τίς περιπτώσεις παράβασης διαταγών
που δε χτυπήθηκαν αποτελεσματικά. Την εξαιρετικά αδύνατη διαφωτιστική μας
δουλειά στο μοναρχοφασιστικό στρατό. Σημείωσε την ύπαρξη ακόμα μιας "από-
σπασης της καθοδήγησης απτήν άμεση αντίληψη και έποπτεία της κατάστασης και
απτήν ενεργό συμμετοχή στη ζωή και δράση του ΔΣΕ..." και τόνισε την ανάγ-
κη να εξαλείψουμε αυτή τη σοβαρή αδυναμία. Τόνισε την ανάγκη μιας αδιά-
κοπης πάλης ενάντια στους δισταγμούς, στις ταλαντεύσεις, σ' όλες τις όπο-
ρουνιστικές εκδηλώσεις, για τ' ό ξερίζωμά τους σαν απαραίτητη προϋπόθεση για
τη νίκη. "Η απόφαση του ΠΓ διαπίστωσε ότι "ο έχθρος, χάρη στην αναπάντε-
χη γι' αυτόν ήρωϊκή αντίσταση των ανδρών μας, υποχρεώθηκε να ρίξει στη μάχη
όλες τις έφεδρείες του, που βασικά συγκέντρωσε απόλες τις γωνίες της "Ελ-
λαδας. Χάρη στην τεράστια υπεροχή που και στα λάθη μας, ο έχθρος προχωρού-
σε, χωρίς όμως ούτε μια μοναδική φορά να μπορέσει να αποκόψει και να εκμη-
δενώσει ή ατχμαλωτίσει τμήμα μας ή να μάς αναγκάσει σε οργανωτική υποχώρηση
και σύμπτυξη". "Η απόφαση του ΠΓ διαπίστωσε ότι βαθαίνει ή οικονομική
κρίση στη μοναρχοφασιστική Ελλάδα και ότι ξεσπούν λαϊκοί αγώνες που θα
φουντώσουν περισσότερο, ότι ή άποτυχία του έχθρου στη Βόρεια Πύλδο "δεβ-
νεί και τη στρατιωτική κρίση" του, και ότι "πάνω στη βάση αυτή, τ' ο μοναρχο-
φασιστικό στρατόπεδο παρουσιάζει σήμερα, περισσότερο από πριν, έκδηλα
σημάδια από φυσική και ψυχική κόπωση και ήθική κατάρτιση". Καί τελειώνει
έτσι αυτό τ' ιστορικό ντοκουμέντο του κόμματός μας: "Μέ άτράνταχτη πίστη
και αποφασιστικότητα στη νίκη, για μια ακόμη φορά διακηρύσσουμε. Θ έ λ ο υ-
μ ε ά ν ε ξ α ρ τ η σ έ α και ό η μ ο κ ρ α τ έ α. Θ έ λ ο υ μ ε ε έ-
ρ ή ν η και ή σ υ χ έ α. Δ ε χ ό μ α σ τ ε κ ά θ ε έ ν τ ι μ η
ό η μ ο κ ρ α τ ι κ ή σ υ ν ε ν ν ό η σ η. Έ ξ υ π η ρ ε τ ο υ μ ε μ ό-
ν ο τ ό κα λ ό τ ο υ λ α ο υ και τ ή σ πα τ ρ έ δ ας μ ας.
Δ έ ν ο υ μ ε τ ό χ έ ρ ι σ έ ό λ ο υς που π ι σ τ ε ύ ο υ ν σ τ ό
λ α δ, σ τ ή Δ η μ ο κ ρ α τ έ α, σ τ ή ν Ά ν ε-(Σελ. 102) ξ α ρ τ η-
σ έ α και σ τ ή ν Ε έ ρ ή ν η. Δ ύ ν α μ ή μ ας ή έ μ π ι σ τ ο-
σ ύ ν η τ ο υ λ α ο υ και σ ύ ν ό η μ ά μ ας, μ έ χ ρ ις ό τ ο υ
έ π ι β λ η θ ε ι τ ό δ έ κ ι ο τ ο υ π α ρ α μ έ ν ε ι. Ο Λ Ο Ι
Σ Τ' Α Ρ Ε Α Τ Α ! Ο Λ Α Γ Ι Α Τ Η Ν Ν Ι Κ Η ! " "Όπως είναι γνωστό,
ακριβώς σε 18 μέρες μετά την απόφαση του ΠΓ, οι ήρωϊκοί πολεμιστές του Γράμ-
μου κατάφεραν στο μοναρχοφασισμό και στην άμερικανοκρατία, μια σοβαρή ήττα
στο Μάλι-Μάδι, έβαλαν τέλος στη μοναρχοφασιστική έκστρατεία του 1948, έφε-
ραν τ' ο μοναρχοφασιστικό καθεστώς στο χείλος της καταστροφής. Είναι γνωστό
ότι μόνο γιατί μάς έλειπαν οι απαραίτητες έφεδρείες δεν έξελιχθηκε ή ήττα
του έχθρου στο Μάλι-Μάδι σε στρατηγική άνατροπή. "Όμως μετά την ήττα του
έχθρου στο Μάλι-Μάδι, ή μοναρχοφασιστική κρίση έφτασε στο κατακόρυφο,
ακριβώς όπως πρόβλεψε ή απόφαση του ΠΓ.

Οί Μάρκος Βαφειάδης, Κώστας Γυφτοδήμος (Καραγιώργης), Μήτσος Παρτα-

- 74 -

λίδης, Δευτέρης 'Αποστόλου λένε ότι η ταχτική του ΔΣΕ ήταν έσφαλμένη γιατί ήταν λεί ταχτική ενός ταχτικού στρατού, ενώ ο ΔΣΕ δεν ήταν ταχτικός στρατός. 'Η ταχτική, λέει, του ΔΣΕ καθήλωνε σε διάταξη και αδράνεια το μεγαλύτερο και καλύτερο μέρος των δυνάμεων του στρατού μας. Οι Βαφειάδης και Καραγιώργης κάνουν τέτλια εκτίμηση της ταχτικής του ΔΣΕ, γιατί είναι έχθροί του κινήματός μας, αλλά και γιατί βασικά είναι στρατιωτικά ντενεκές. Από τα ίδια έλα-
τήρια, κατά πάσα πιθανότητα, και από στρατιωτική ανικανότητα κάνει και ο 'Α-
ποστόλου την ίδια κριτική. 'Ο Παρτσαλίδης λέει τα ίδια με τους παραπάνω,
γιατί στη φραξιονιστική του επίθεση χρειάζεται όπλα και γιατί δεν έχει ιδέα
από πόλεμο.

Ποιά ήταν λοιπόν η ταχτική του ΔΣΕ στο χρονικό διάστημα που εξετά-
ζουμε. Αυτή χωρίζεται σε τρία μέρη. Π ρ ω τ ο. Ταχτική κλεφτοπόλεμου,
είτε όπως τότε ονόμασαν οι μαχητές μας, μικροπόλεμου. Αυτός ο μικροπόλεμος
διεξάγονταν άδικονα σ' όλη την Ελλάδα και απόλα ανεξάρτητα τα τμήματα του
ΔΣΕ. Τα στοιχεία ταχτικής του κλεφτοπόλεμου τ' αναπτύξαμε στο κεφάλαιο που
εξετάσαμε τη δράση του ΔΣΕ, από το Αιτόχωρο ως το τέλος της έχθρικής εκστρα-
τείας του 1947. 'Η ταχτική του κλεφτοπόλεμου αναπτύχθηκε, στην περίοδο που
εξετάζουμε και γι' αυτό θα δώσουμε περιληπτικά την περίοδο που μας δίνει η δρά-
ση του ΔΣΕ με τη μορφή του μικροπόλεμου. Δ ε υ τ ε ρ ο. 'Η ταχτική της
ένεργητικής άμυνας. Αυτή ήταν η ταχτική των τμημάτων μας (Σελ. 103) στη
Μουργκάνα, στη Βόρεια Πίνδο, στο Βίτσι, στο Καϊμάκτσαλαν, στην Κορώνα, στο
Μπέλλες, στο Σακάρλια και Δημοκρατία Θράκης, αλλά μόνο όταν αντιμετώπιζαν
έχθρικές εκστρατείες. Τ ρ ι τ ο. 'Η παρτιζάνικη ταχτική επίθεσης. Αυτή
ήταν ταχτική όλων των τμημάτων του ΔΣΕ., σ' όλη την Ελλάδα και στην πρώτη
γραμμή των τμημάτων που βρισκονταν στη Μουργκάνα, στη Βόρεια Πίνδο, στο
Βίτσι, στο Καϊμάκτσαλαν, στην Κορώνα, στο Μπέλλες, κλπ. και που χρησιμοποιο-
ούσαν αυτούς τους δρεινούς όγκους σαν όρμητήρια. 'Ας εξετάσουμε τώρα συ-
νοπτικά την ταχτική του ΔΣΕ στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε.

'Η ταχτική του κλεφτοπόλεμου-μικροπόλεμου πλουτίστηκε με νέα στοι-
χεία. Τα κυριότερα είναι: Π ρ ω τ ο: Παρενοχλητικές νυχτερινές κρούσεις
κατά έχθρικών θέσεων, για φόρα, εκνευρισμό, κούραση, σπατάλη έχθρικών πυ-
ρομαχικών, για απόκάλυψη του έχθρικού σχεδίου πυρός, για διευκόλυνση μεγα-
λύτερων δικών μας καταδρομικών είτε άλλων επιθετικών ενεργειών. Αυτές οι
κρούσεις γίνονταν με μικρές διαδοūλες των δυό είτε τριών μαχητών. Δ ε υ-
τ ε ρ ο: Δράση ανιχνευτών και άλλων μαχητών ελευθεροσκοπευτικά, για άρπαγ-
μα "γλώσσας", για σκότωμα αξιωματικών, για σμποτάζ κλπ. Κι αυτή η δράση
γίνονταν με μικρές διαδοūλες και από μεμονωμένους ελευθερούς σκοπευτές.
Τ ρ ι τ ο: Ναρκοθέτηση έχθρικών δρομολογίων, χώρων συγκέντρωσης είτε στάθ-
μευσης έχθρικών τμημάτων, προωθημένων έχθρικών παρατηρητηρίων της ημέρας
κλπ. Τ έ τ α ρ τ ο: Καταστροφή και λαφυραγώγηση τηλεφωνικών γραμμών και
παγίδευση, με χειροβομβίδες και νάρκες αντιπροσωπικού στο μήκος των κατα-
στραμένων γραμμών, για εξόντωση των επιδιωχθέντων και για επιβράδυνση της
προσπάθειας επανασύνδεσης. Π έ μ π τ ο: Αίφνης διαστικές καταδρομικές ενέρ-
γειες σε σταθμούς διοικήσεων έχθρικών μονάδων, σε κέντρα έχθρικού ανεφοδια-
σμού, σε καταυλισμούς στα μετόπισθεν του. Έ χ τ ο: Ένεδρευτική δράση,

CONFIDENTIAL

- 75 -

ομάδας μάχης, διμοιρίας, λόχου για έξδντωση είτε αἰχμαλωτίση μικρῶν ἐχθρικῶν τμημάτων ποῦ βρίσκονταν σέ κίνηση, είτε σέ διάταξη, είτε στάθμευση, για έξδντωση καί λαφυραγώγηση ἐχθρικῶν μικροφάλαγγων ἀνεφοδιασμοῦ. Αὐτή ἡ ἐνεδρευτική δράση, τίς περισσότερες φορές συνδυάζονταν μέ ναρκοπόλεμο, ποῦ κι αὐτός πολλές φορές γίνονταν μέ ἐνεργητική πυροδότηση. Ἐ β ο ο: Ἐλαφρές κρούσεις, για νά προκληθεῖ ἐχθρικός συναγερμός, μέ σκοπό νά κά-
νουμε διαφωτιστική δουλιὰ στοὺς φαντάρους τοῦ ἐχθροῦ. Αὐτά εἶναι τὰ κυριό-
τερα στοιχεῖα τοῦ μικροπολέμου ποῦ κάνουμε. Κάνουμε τό παραπάνω χῶρισμα
για καλύτερη κα-(Σελ. 104)τανδηση. Ὅμως στήν πράξη, σέ μιὰ ἐνέργεια μπο-
ρεῖ νά γίνονται ἄρπαγμα τῆς "γλώσσας", ναρκοθέτηση, κόψιμο καλωδίων κλπ.
Ὁ μικροπόλεμος ποῦ κάναμε ἀπαιτοῦσε κι αὐτός κίνηση, ξαφνική ἐμφάνιση
ἐκεῖ ποῦ δέν περιμενε ὁ ἐχθρός, κεραυνοβόλο χτύπημα, ξαφνική πρὶν ἐπιμε-
ρῶσει, παραπλάνηση τοῦ ἐχθροῦ, ὑπομονή, ἐπιμονή, ἀντοχή, σχέδιο καλὰ δουλε-
μένο καί για τὴν πιδ μικρὴ ἐνέργεια. Ὁ μικροπόλεμος ἀποτελεῖται θάυμασιο
μέσο ἐξοικειώσης τῶν νεοσύλλεχτων μαχητῶν μας μέ τὸν πόλεμο, πολεμικοῦ ἀκο-
νίσματος τοῦ μυαλοῦ τους, πρακτικῆς ἀσκήσης στὸν πόλεμο. Ὁ μικροπόλεμος
φέρνει ἀποτελέσματα ἀνάλογα, μέ τὴν πολεμική ἀσκηση, μέ τὴν πολεμική ἐμπειρία,
μέ τὴ φυσική ἐξυπνάδα, μέ τὴ σωματική ἀντοχή, μέ τὴν παλικαριά κελῶν ποῦ
τὸν κάνουν. Ὁ μικροπόλεμος φέρνει τρόμο, ἐκνευρισμό, κόυραση, φόρα, καί
διασκορπισμό, τῶν δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ μικροπόλεμος εἶναι ὁ θάνατος ποῦ
παρακολουθεῖ τὸν ἐχθρό στὸν ὕπνο καί στὸν ζῦπνο τοῦ.

Στὸ χρονικὸ διάστημα ποῦ ἐξετάζουμε, ὁ ΔΣΕ ἐφάρμοσε βασικά για πρώτη
φορὰ τὴν ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἀμυνας, καθὼς καί τὴν ταχτική ἀντεπίθεσης
ἀνατροπῆς. Ἡ χρησιμοποίηση τῆς ταχτικῆς τῆς ἐνεργητικῆς ἀμυνας, στὶς με-
γάλες μάχες τοῦ 1948 στὴ Μουργιάνα, στὴ Βόρεια Πίνδο καί μετὰ στὸ Καϊμάκτσα-
λαν κι ἄλλοι, ἐπιβλήθηκε ἀπὸ τὸν τότενὸ συσχετισμὸ τῶν δυνάμεων μέ σκοπό νά
τὸν ἀνατρέψουμε, φθείροντας τὸν ἐχθρό, μέ τίς λιγότερες δυνατές δικές μας
ἀπώλειες κι ἔτσι νά προετοιμάσουμε τίς προϋποθέσεις δικιάς μας ἀντεπίθεσης,
ἀνατροπῆς τοῦ ἐχθροῦ. Στὴν ἐνεργητική ἀμυνα ποῦ ἔκανε ὁ ΔΣΕ, μπορούμε νά
ἐξεχωρίσουμε τὰ παρακάτω βασικά στοιχεῖα. Π ρ ὦ τ ο: Τὴν ὅσο τὸ δυνατόν
καλύτερη ὀργάνωση τοῦ ἐδάφους, γιατί ἔτσι καταφέρνουμε στὸν ἐπιτιθέμενο
ἐχθρό μεγάλες ἀπώλειες, μέ λίγες δικές μας ἀπώλειες. Δ ε ὅ τ ε ρ ο: Τὴ
σωστή διάταξη τῶν ἐμφυχων δυνάμεων καί τῶν μέσων πυρός, ὕστερα ἀπὸ σωστή
μελέτη τοῦ ἐδάφους, σωστή ἐχτίρηση τῶν ἐχθρικῶν προθέσεων, δυνάμεων καί
μέσων, γιατί ἔτσι καταφέρνουμε νά κρατᾶμε τίς θέσεις μας φθείροντας τὸν
ἐχθρό. Τ ρ ῖ τ ο: Τὸ κράτημα τῶν θέσεών μας, ὅσο αὐτὸ ἐξυπηρετοῦσε τὸ
βασικὸ σκοπὸ ποῦ ἐπιδιώκαμε, δηλαδὴ τὴν φόρα τοῦ ἐχθροῦ. Ὑπάρχουν βέβαια
περιπτώσεις ποῦ κρατᾶς μιὰ θέση μέ κάθε θυσία, ὅταν αὐτὸ ἐξυπηρετεῖ τὸ γε-
νικὸ σχέδιο φθορᾶς τοῦ ἐχθροῦ καί τίς ἄλλες προϋποθέσεις στρατηγικῆς ἀντε-
πίθεσης. Τ ἔ τ α ρ τ ο: Τὴν ἰσχυρή, σταθερή, ψύχραιμη μετωπική ἀντιμε-
τώπιση τοῦ ἐπιτιθέμενου ἐχθροῦ, μέ ἀνδύασμό πλευρικῶν καί ἀπὸ τὰ νῦτα χτυπη-
μάτων μέ ἐλαφριές δυνάμεις, ποῦ στήν κατάλ-(Σελ. 105)λήλη στιγμή συνδυάζονταν
μέ τοπικὲς ἀντεπιθέσεις. Μέ τὴν ἐπιχειρησιακή ἐφεδρεία ποῦ διέθετε κάθε
τμήμα ἀπὸ διμοιρία ὡς τάγμα. Μέ τὴν ἐπιχειρησιακή ἐφεδρεία ποῦ διέθετε ἡ
ταξιαρχία είτε ἡ παραπάνω μονάδα, ὅπως ἦταν τὸ Ἀρχηγεῖο Δυτικῆς Γαλεδονίας
καί ἡ 670 Μονάδα, ποῦ ἦταν ἐνα εἶδος ἑραρχίας. Ἡ καταλληλότερη στιγμή

CONFIDENTIAL

- 76 -

τέτιων άντεπιθέσεων ήταν όταν ο έχθρος τσακισμένος από τις άπώλειες και την κούραση βρίσκονταν στο τελευταίο άλμα έφδου κατά της θέσης που κρατούσαμε, γιατί τότε δεν ήταν δυνατό να υποστηριχτεί από πυρά όλμων, πυροβόλων, αεροπορίας, γιατί θα πέφτανε και στο κεφάλι του. Π έ μ π τ ο: Την υποχωρητική κίνηση περάσματος, από τη μία στην άλλη θέση. Η υποχωρητική κίνηση είναι το δυσκολότερο στοιχείο της ταχτικής ένεργητικής άμυνας. Η υποχωρητική κίνηση άπαιτεί: Να μη γίνεται πριν την άνατροπή είτε την καθήλωση της έχθρικης επίθεσης, γιατί άλλιώς θα πάθεις μεγάλη φθορά και μπορεί να σε πάρει σβάρνα ο έπιτεθέμενος έχθρος. Να γίνεται κλιμακωτά, άπό όλα τα τμήματα που παίρνουν μέρος στην υποχωρητική κίνηση, ακόμα και από την ομάδα μάχης, γιατί άλλιώς θα ατύχη δεν θα γίνει με τάξη, δε θα πιαστούν έγκαιρα και με τάξη οι νέες θέσεις και θα πάθεις μεγάλη φθορά. Να προετοιμάζεται γερή βάση πυρός στις θέσεις που πρόκειται να καταλάβουν τα τμήματα που έχτελούν την υποχωρητική κίνηση, πριν ν' άρχίσουν αυτή την κίνηση, για να καλύψει την υποχώρηση με τα πυρά της. Να υποστηρίζεται, αν είναι δυνατό, η υποχωρητική κίνηση, με βάση πυρός βαριών όπλων, του τάγματος όταν ο λόχος κάνει τέτια κίνηση, της ταξιαρχίας όταν το τάγμα κάνει τέτια κίνηση κλπ. Να έχεις έφεδρεία για ν' αντιμετώπιζεις περιπτώσεις έχθρικών πλευρικών χτυπημάτων ενάντια στο τμήμα μας που έχτελεί την υποχωρητική κίνηση, είτε προσπάθεια κύκλωσής του. Να κάνεις σωστή έπιλογή και χρησιμοποίηση δρομολογίων, που άπό αυτά θα κάνεις την υποχωρητική κίνηση γιατί άλλιώς θα πάθεις φθορά και ίσως και άποδιοργάνωση του τμήματος. Υποχωρώντας να βάζεις νάρκες άντιπροσωπικού και παγίωση του τμήματος. Έχοντας να βάζεις άξονα του υποχωρητικού άλματος, γιατί έτσι προκαλείς ζημιά στον έχθρο, σπάζεις το ήθιμό του και έπιβραδύνεις την κίνησή του. Να άφίνεις μεμονωμένους διαλεχτούς μαχητές είτε μικρά έμπειρα τμήματα στα πλευρά του άξονα της υποχωρητικής κίνησής μας. Έ χ τ ο: Ισχυρή άντιαρματική άμυνα, με όλα τα μέσα που έχεις στη διάθεσή σου. Έ β δ ο μ ο: Ισχυρή όργάνωση της άντιαεροπορικής άμυνας, με όλα τα μέσα που έχεις στη διάθεσή σου. Ο γ δ ο ο: Την (Σελ. 106) υποστήριξη των τμημάτων του κύριου μέτωπου με δράση όλων των άλλων δυνάμεών μας σε όλη την ύπόλοιπη Ελλάδα, για φθορά του έχθρου, εξάρθρωση των συγκοινωνιών του, άγκίστρωση έχθρικών δυνάμεων μακριά από το κύριο μέτωπο, άπόσπαση έχθρικών δυνάμεων από το κύριο μέτωπο. Η ταχτική αυτών των τμημάτων μας ήταν καρτεζάνικη. Έ ν α τ ο: Και στην ένεργητική άμυνα είναι άπαραίτητη η καλή όργάνωση της πολιτικής δουλειάς, των διαβιβάσεων, των πληροφοριών, των μεταφορών, της ύγειονομικής ύπηρεσίας, των μέτρων ασφάλειας, της έπαγρύπνησης κλπ, κλπ.

Με τον έλιγμό των τμημάτων μας, από το Γράμμο στο Βίτσι, ο έχθρος άρχισε έκεί τη δεύτερη φάση της μεγάλης έστρατείας του στα 1948. Κι έδώ, στην άρχή, εφαρμόσαμε την ταχτική της ένεργητικής άμυνας. Το καινούργιο έδώ είναι η άντεπίθεσή μας άνατροπής, κύκλωσης κι εξόντωσης του έχθρου. Δυό είναι κατά τη γνώμη μας τα βασικά στοιχεία αυτής της ταχτικής. Π ρ ω τ ο: Ισχυρή επίθεση σε μία κατεύθυνση, για άνατροπή του έχθρου. Δ ε υ τ ε ρ ο: Έχετικά πλατός έλιγμος, από άλλες δυνάμεις μας, για κύκλωση, αίχμαλώτιση, είτε εξόντωση των έχθρικών τμημάτων που θ' άνατρέπονταν.

Ας ρίξουμε μία ματιά και στην ταχτική του ΔΣΕ στις ύπόλοιπες έπιθετικές ένέργειες που έκανε στο χρονικό διάστημα που έξετάζουμε. Τα βασικά στοιχεία αυτής της ταχτικής ήσαν. Π ρ ω τ ο: Κίνηση σε μεγάλο βάθος

CONFIDENTIAL

- 77 -

καί αίφνιδιαστικό χτύπημα, μέ συγκεντρωμένες δυνάμεις. Δ ε ύ τ ε ρ ο: Συγκεντρωτικό χτύπημα σέ μία κατεύθυνση, στό πιο αποφασιστικό σημείο του στόχου, παρακάμπτοντας καί ως ένα βαθμό διάφορώντας καί γιά τίς μικροαντιστάσεις που είχε τοποθετήσει ο έχθρος, γιά προκάλυψη του κύριου στόχου, γιάτί τδ ξεκαθάρισμα των μικροαντιστάσεων καταπονούσε κι έφθειρε τά τμήματά μας καί έδινε τή δυνατότητα στον έχθρο νά προετοιμάσει τήν άμυνα, στό κύριο αποφασιστικό σημείο του στόχου. Η παύρα έδειξε ότι μέ τήν κατάληψη του κύριου, του αποφασιστικού σημείου του στόχου, οι δευτερευουσες αντιστάσεις καί οι μικροαντιστάσεις προκάλυψης κατέρεαν. Τ ρ ι τ ο: Ταχύτητα καί αποφασιστικότητα στην επίθεση. Τ έ τ α ρ τ ο: Παραπλανητικά χτυπήματα μέ μικρές δυνάμεις, γιά νά κρύψουμε από τον έχθρο τήν κατεύθυνση του κύριου χτυπήματος. Π έ μ π τ ο: Έλιγμός μολις τέλειωνε ή άποστολή, μέ σχέδιο παραπλάνησης του έχθρου καί μέ ένεδρευτικό άγώνα, ενάντια στις έχθρικές δυνάμεις που κινούνταν, γιά χτύπημα των τμημάτων μας που έλλισσονταν. Έ χ τ ο: Οι επιθετικές ένεργειές μας γίνονταν κυρίως τή νύχτα, γιάτί έτσι (Σελ. 107) καλύπταμε τήν κίνηση των τμημάτων μας, έξουδετερώνουμε τήν έχθρική άεροπορία καί σέ μεγάλο βαθμό καί τδ έχθρικό πυροβολικό. Γενικά πρέπει νά τονίσουμε ότι γιά νά έχουν επιτυχία τέτιες επιθετικές ένεργειες είναι ακόμα έντελώς άπαραίτητα: Σχολαστική άναγνώριση του στόχου. Έξασφάλιση των άπαραίτητων πληροφοριών. Σωστό σχέδιο ένεργειας. Έξασφάλιση άδιάσπαστης σύνδεσης μέ τά επιτιθέμενα τμήματά μας καί συντονισμός των ένεργειών τους. Έπαρξη έφεδρείας στά χέρια τής διοίκησης που διευθύνει τή μάχη. Άσκηση των τμημάτων, γιά τέτιες επιθετικές ένεργειες, σέ έδαφος είτε σέ κατοικημένο σημείο, όσο τδ δυνατό παρόμοιο, μέ στόχο που θα πάμε νά πάρουμε από τον έχθρο. Γερή έπαγρύπνηση. Γερή πολιτική δουλειά. Διαφώτιση στον έχθρο καί κατά τήν ώρα τής μάχης.

Στήν έφαρμογή τής ταχτικής που άναπτύξαμε, κάναμε λάθη καί παρούσιάζαμε σοβαρές άδυναμίες. Θα σταθούμε στά πιο βασικά λάθη καί στις πιο σοβαρές άδυναμίες μας που ήσαν κατά τή γνώμη μας, τά παρακάτω: Έχουμε περιπτώσεις όχι σωστής διάταξης των δυνάμεών μας, που αυτό είχε σοβαρές συνέπειες, όπως ή περίπτωση του Τάλιανου, στις μεγάλες μάχες του 1948. Κάναμε πολλές φορές άντεπιδέσεις, χωρίς νά τδ επιτρέπει ή ταχτική κατάσταση, μέ αποτέλεσμα σοβαρή φθορά των δυνάμεών μας. Έγκατάλειψη σπουδαίων θέσεων, χωρίς διαταγή, όπως ή περίπτωση του Πύργου Στρατιάς και του "Αη-Λιά Πενταλόφου στις μεγάλες μάχες του 1948. Υπάρχουν περιπτώσεις που μ'ς αίφνιδιασε ο έχθρος, μέ αποτέλεσμα νά χάνουμε σπουδαίες θέσεις καί νά έχουμε άπώλειες, όπως στό Κάμενικ-Γκόλιο, στη Κπάτρα, στον "Αη-Λιά Γκορούσιας, στις μεγάλες μάχες, στη Βόρεια Πένδο τδ 1948. Από τήν ένεργητική μας άμυνα έλειπε πολλές φορές τδ στοιχείο τής κίνησης καί έτσι δέν προκαλούσαμε στον έχθρο τίς άπώλειες που μπορούσαμε νά τδ προκαλέσουμε, δέν καταφέραμε νά κρατήσουμε κάθε θέση μας όσο έπρεπε, καί τέλος είχαμε άπώλειες. Παίρνοντας μία θέση από τον έχθρο, δέν παίρναμε άμέσως μέτρα έδραίωσής μας, όπως άμεση πρόχειρη οργάνωση έδάφους, διάταξη δυνάμεων καί όπλων μας. Παίρνοντας θέσεις από τον έχθρο, άφήναμε σέ κάθε νεοκαταλειμένη θέση πολλές δυνάμεις κι έτσι άδυνατίζαμε τή δύναμη επίθεσής μας. Κατά κανόνα, υπήρχε υποτίμηση γιά τήν άνάγκη ύπαρξης έφεδρείας σχεδόν σ' όλους τους κρίκους του στρατού

CONFIDENTIAL

- 78 -

μας, που αυτό είχε πολλές φορές σοβαρές συνέπειες. Είχαμε περιπτώσεις, όταν αντιμετώπιζαμε έχθρικές εκστρατείες, που κάναμε πολλές φορές επιθετικές ενέργειες με συγκεντρωμένες δυνάμεις, πάνω στον κύριο άξονα της έχθρης επίθεσης, πριν να κουρά- (Σελ. 108) σουμε και να φθείρουμε αρκετά τον έχθρο κι έτσι παθαίναμε σοβαρές ζημιές, όπως στο Κυριακοχώρι Ρούμελης, τον 1^ο Απρίλη 1948. Κατακομμάτισμα και σκόρπισμα των τμημάτων μας, σε περίοδο έχθρικής εκστρατείας, όπως έγινε στον Παρνασσό το 1948, με αποτέλεσμα σοβαρές ζημιές επίλεκτων τμημάτων μας. Είχαμε σε πολλές περιπτώσεις τέτια διάταξη των όπλων μας, που έβραζαν μόνο μετωπικά, με αποτέλεσμα ν' αφήνουμε πολλές νεκρές γωνιές που τις εκμεταλλεύονταν ο έχθρος και διείσδυε στις γραμμές μας και μās άνέτρεπε από τις θέσεις μας. Πολλές φορές διοικητές μας μεταβάλλονταν σε ακροβολιστές κι έτσι έχαναν τα τμήματα που διοικούσαν και την ίδια τη ζωή τους. Υπάρχουν περιπτώσεις που διοικητές λόχων, ταγμάτων, ταξιαρχιών είχαν σταθμούς διοίκησης, μακριά από το πεδίο της μάχης και δεν είχαν μια άμεση παρατήρηση της εξέλιξης της μάχης και συνεπώς δεν ήξεραν κάθε στιγμή ποιά ήταν η ταχτική κατάσταση, και δεν είχαν στις κατάλληλες θέσεις την έφεδρεία τους κι έτσι δεν μπορούσαν να επέμβουν όταν τó απαιτούσε η εξέλιξη της μάχης. Συχνά δεν γίνονταν καλά οι επιθετικές μας ενέργειες και οι υποχωρητικές μας κινήσεις, με αποτέλεσμα να αποτυχαίνουν οι επιθέσεις, να μη γίνεται κανονικά η απαγκίστρωση των τμημάτων μας και να έχουμε σοβαρές απώλειες. Ένα παράδειγμα κακής οργάνωσης επιθετικής ενέργειας και σε συνέχεια πιδ κακής υποχωρητικής κίνησης έγινε με τη διείσδυση τμημάτων του Αρχηγείου Κεντρικής Μακεδονίας προς Θεσσαλονίκη στις 9 Φλεβάρη 1948 που απέτυχε, με σοβαρές απώλειές μας. Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις, που στις επιθετικές μας ενέργειες διαθέταμε τις πιδ πολλές δυνάμεις σε πλαγιοφυλάξεις (στη μάχη των Γρεβενών διατέθηκαν 7 τάγματα σε πλαγιοφυλάξεις, τρία τάγματα για ενέργεια μέσα στην πόλη από τρεις κατευθύνσεις, ένα τάγμα έφεδρεία κι αυτό σε διάταξη ουσιαστικά), με αποτέλεσμα την αποτυχία των επιθετικών μας ενεργειών. Υπάρχουν περιπτώσεις, που σ' επιθετικές ενέργειες δεν τραβούσαμε αποφασιστικά με τó μεγαλύτερο μέρος της δύναμης και των μέσων μας στο αποφασιστικό σημείο του στόχου, αλλά κατατριβόμασταν με μικροαντιστάσεις είτε δευτερεύουσας σημασίας αντιστάσεις, έτσι αποτυχαίναμε. Είχαμε περιπτώσεις μη εκτέλεσης των διαταγών, μάλιστα συναντούσαν οι διοικητές μας δυσκολίες, όπως η περίπτωση του διοικητή της 107 Ταξιαρχίας, στις μεγάλες μάχες του Βάλι - Βάδι τον Οχτώβρη 1948, που δεν πραγματοποίησε τον έλιγμο κύκλωσης των έχθρικών δυνάμεων που θά ανατρέπαμε με μετωπική ενέργεια κι έτσι μās εξφυγαν, γιατί σκόδναψε σε εμπόδια, στα πρώτα σχεδόν βήματα του έλιγμου. Κάναμε πολλές υπαγωγές τμη- (Σελ. 109) μάτων μιας μονάδας σ' άλλη μονάδα, που αυτό έβλαπτε, γιατί σπάζαμε τους δεσμούς των μονάδων και δε γίνονταν καλή χρησιμοποίηση αυτών των τμημάτων, γιατί οι διοικητές που τά έπαιρναν δεν ήξεραν ούτε τά στελέχη, ούτε τους μαχητές τους. Συχνά έλειπε η συστηματική μελέτη της ταχτικής και των προθέσεων του έχθρου. Είχαμε περιπτώσεις ατομικής λαφυραγωγής του έχθρου που ανατρέπαμε, με αποτέλεσμα είτε να ξεφύγει ο έχθρος την αλχημαλωσία του, είτε να ανασυντάσσεται, να μās αντεπιτίθεται και να μās ανατρέψει. Η οργάνωση του έλέγχου καθυστερούσε πολλές φορές επικίνδυνα. Συχνά διοικήσεις μας δεν είχαν άμεση έγκαιρη αντίληψη για την κατάσταση στους κατώτερους κρίκους. Υπάρχουν περιπτώσεις που σε επιθετικές ενέργειες τμημάτων μας δεν υπήρχε συγχρονισμός

- 79 -

στό χτύπημα, κι έτσι πήγαινε περίπατο ο αλφνιδιασμός, όπως στη μάχη της Κομοτινής το Ν/βρη 1947, που ένα τμήμα άρχισε την επίθεση 25 λεπτά νωρίτερα από τα άλλα. Πολλές φορές τα σχέδια επιθετικών ενεργειών είχαν τη σφραγίδα της προχειρότητας και αυτό αποτελούσε τη βασική αιτία της άποτυχίας. Στις πληροφορίες και διαβιβάσεις είχαμε σοβαρές αδυναμίες που επιδρούσαν άσχημα στη διεξαγωγή των μαχών. Αδυναμίες παρουσίαζε και η πολιτική προετοιμασία, τόσο των επιθετικών, όσο και των άμυντικών μας ενεργειών.

Οι κυριότερες αιτίες των παραπάνω λαθών και αδυναμιών είναι δυό. Η έλλειψη της απαιτούμενης τεχνικής κατάρτισης των στελεχών μας. Η κακή κληρονομιά από τον ΕΛΑΣ.

. . .

Στην ταχτική που εκάρμοζε ο έχθρος, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, μπορούμε να δούμε βασικά τρία ζητήματα. Την άμυνα στις πόλεις, στα κεφαλοχώρια και σ' όρισμένα στρατηγικά στηρίγματα που εξασφάλιζαν την κατοχή των πόλεων και κεφαλοχωριών, τη λειτουργία των συγκοινωνιών του. Την επίθεση ενάντια σε τμήματα του ΔΣΕ που διέθεταν ελαφρό όπλισμό και ελάχιστα πυρομαχικά. Την επίθεση ενάντια σε τμήματα του ΔΣΕ που διέθεταν πολυβόλα, όλμους των 81 χιλιοστών, λίγα όρειβατικά πυροβόλα των 75 χιλιοστών και μια μικρή δυνατότητα άνεφοδιασμού σε πυρομαχικά.

(Σελ. 110) Στην πρώτη περίπτωση, η ταχτική του έχθρου ήταν η ακόλουθη. Περιχαράκωση των δυνάμεών του, με πολυβολεία από μπετόν κλπ, με χαρακώματα και όρυγματα συγκοινωνίας, με συρματοπλέγματα και ναρκοπέδια. Έξοδος μέρους της δύναμης από τα όχυρά, για μικροεπιδρομές κι ενέδρες, για μικροεκστρα-
 Σύστημα γρήγορης κινητροποίησης δυνάμεων, για υποστήριξη των περιχαράκωμένων δυνάμεών τους, όταν σ' ένα σημείο περισσότερα σημεία αντιμετώπιζαν δικιά μας επίθεση. Σκοπός αυτής της ταχτικής ήταν η εξασφάλιση της κατοχής πόλεων, κεφαλοχωριών και στρατηγικών σημείων με λίγες και βασικά κακής ποιότητας δυνάμεις για να γυμνάζουν τις ταχτικές μονάδες του μοναρχοφασιστικού στρατού και να κάνουν μ' αυτές εκστρατείες ενάντια στο ΔΣΕ.

Στη δεύτερη περίπτωση, η ταχτική του έχθρου ήταν βασικά η ίδια με εκείνη που αναλύσαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο. Αυτή ήταν η ταχτική του "έγκλωβισμού" των δυνάμεών μας και ο εξαναγκασμός τους σε μάχη θέσεων, που δε μπορούσαν να δώσουν τα τμήματά μας γιατί δεν είχαν τον απαραίτητο όπλισμό και προπάρων πυρομαχικά. Η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετώπιζαν τα τμήματά μας, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, κατά τη διάρκεια έχθρικών εκστρατειών ήταν η πείνα, σαν αποτέλεσμα του ξεσιτάματος της άγροτιάς και της περιμάντρωσης της στις πόλεις.

Στην τρίτη περίπτωση έχουμε μάχες παράταξης, μάχες θέσεων κι έλιγμων. Σε τέτοιες μάχες, η ταχτική του έχθρου ήταν βασικά η παρακάτω.

CONFIDENTIAL

-80 -

Π ρ ω τ ο. Ἀθρυβη προώθηση τμημάτων του τη νύχτα κοντά στις θέσεις μας, ἔτοιμα γιὰ ἐπίθεση. Τῇ μέρᾳ ἡ προώθηση γίνονταν μέ βραδύ ρυθμό, καίου-
φλαρισμένους τοὺς φαντάρους μέ κλαριά δέντρων. Δ ε ύ τ ε ρ ο. Ἰσχυρή
προπαρασκευὴ πυροβολικοῦ καὶ ἀεροπορίας καὶ μετὰ αὐτὸ τὸν καταιγισμό πυρῶν
ἐπίθεση κατὰ κύματα, συνήθως μέ τάγμα πρῶτο κλιμάκιο καὶ πίσω ἀπ' αὐτὸ δεύ-
τερο καὶ πίσω ἀπ' αὐτὸ τρίτο. Ἔτσι μόλις ἀνατρέπαμε τὸ πρῶτο τάγμα, ἔμπαι-
νε αὐτὴ μάχη τὸ δεύτερο καὶ ἀνασυγκροτοῦνταν τὸ πρῶτο, μόλις ἀνατρέπονταν
τὸ δεύτερο ἔμπαινε στή μάχη τὸ τρίτο καὶ ἀνασυγκροτοῦνταν τὸ δεύτερο, μόλις
ἀνατρέπονταν τὸ τρίτο εἶτε ἔμπαινε τὸ πρῶτο τάγμα στή μάχη, εἶτε ἔμπαινε
στή μάχη ἄλλη ταξιαρχία. Αὐτὴ ἡ ταχτική εἶχε τὸ πλεονέκτημα ὅτι μᾶς προ-
καλοῦσε μερικὲς ἀπώλειες, ἔκανε ζημιές σὲ δυνάμεις μας, ἀχρηστεύε μέ τίς
πέτρες καὶ χάρματα μέρος τοῦ ὀπλισμοῦ μας. Τ ρ ί τ ο. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς
ἐπίθεσης προσπαθοῦσε νὰ βρεῖ τὰ κενὰ σημεία τῆς διάταξής μας καὶ φρόντιζε
ἀμέσως νὰ τὰ ἐκμεταλλευτεῖ, κατευθύνοντας πρὸς τὰ ἐκκείμε ταχύτητα ὅλες τίς
δυνάμεις του. Τ έ τ α ρ τ ο. Ἀμεση δυνάμηση τοῦ ἐδάφους ποὺ καταλαμβάνανε,
ἔστω καὶ κάτω ἀπὸ δραστικὰ πυρὰ μας ποὺ τοῦ προκαλοῦσαν βαριές ἀπώλειες,
ὑποστηρίζοντας τὴν ἐδραίωση τῶν (Σελ. 111) τμημάτων του μέ καταιγισμό πυ-
ρῶν πυροβολικοῦ καὶ ἀεροπορίας στίς θέσεις μας γιὰ νὰ ἐμποδίσαι ἀντεπιθέ-
σεις μας καὶ δράση τῶν ὅπλων μας. Π έ μ π τ ο. Ἐπίθεση χωρὶς προπαρασκευὴ
πυροβολικοῦ καὶ ἀεροπορίας γιὰ νὰ ἐξασφαλίσαι τὸ στοιχεῖο τοῦ ἀλφειδισμού.
Καὶ σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση προωθοῦσε ἀθρυβὰ τὰ τμήματά του κοντά στίς γραμμές
μας. Ἐ χ τ ο. Ταυτόχρονα μέ τὴν κύρια προσπάθεια ἔκανε παραπλανητικὲς
ἐνέργειες πρὸς ἄλλα σημεία τοῦ μετώπου, μέ σκοπὸ νὰ κρύβει τὴν κύρια κατεῦ-
θυνση τῆς ἐπίθεσής του, νὰ μᾶς ζαλίσαι καὶ νὰ σκορπίσει τίς δυνάμεις μας.
Ἐπειδὴ ὅμως εἶχε πολλὰς δυνάμεις, πολλὰς φορές σὲ μιὰ δευτερεύουσα κατεῦ-
θυνση κατάφερνε ρήγμα καὶ τότε εἰρχνε ἀμέσως ἐκεῖ δυνάμεις καὶ τὴν μετέβαλε
σὲ κύρια κατευθύνση ἐπίθεσης. Ἐ β δ ο μ ο. Γενικά, ἡ ταχτική τοῦ ἐχθροῦ,
προπάντων στίς μεγάλες μάχες τοῦ 1948 στή Βόρεια Πίνδο, ἦταν ἐπίθεση σ' ὅλη
τὴ γραμμὴ τοῦ μετώπου, μέ σκοπὸ νὰ μᾶς ζαλίσαι. Τὸ πραγματικὸ ἀποτέλεσμα
αὐτῆς τῆς ταχτικῆς ἦταν ἄγριο μάτωμα τῶν δυνάμεων τοῦ μοναρχοφασισμού.
Ἀποφύγε τὴν καταστροφὴ γιὰτὶ δὲν εἶχαμε ἐφεδρεία. Αὐτὴ ἦταν βασικὴ ἡ
ταχτική τοῦ ἐχθροῦ στὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ ἐξετάζουμε.

Πρὶν διατυπώσουμε τὰ συμπεράσματά μας, γιὰ τὴ δράση τοῦ ΔΣΕ στὸ
χρονικὸ διάστημα ποὺ ἐξετάζουμε, θεωροῦμε ἀπαραίτητο νὰ ὀδσοῦμε τὰ στοιχεῖα
τῶν ἀπωλειῶν ποὺ προξενήσαμε στὸν ἐχθρό. Ἀπὸ τίς 15 Σεπτέμβρη 1947, ὡς
τίς 30 Σεπτέμβρη 1948, ὁ ΔΣΕ ἔδωσε 946 μικρὲς καὶ μεγάλες μάχες καὶ
1.617 κρούσεις, σαμποτάζ κλπ. Ἐ χ θ ρ ι κ έ ς ἀ π ὡ λ ε ι ε ς σ έ ἔ μ φ υ -
χ ο ὕ λ ι κ έ ς. Νεκροὶ 29.239. Τραυματίες 50.383. Αἰχμάλωτοι 4.762.
Λιποτάχτες 2.100. Αὐτόμολοι 452. Σύνολο 86.936.

Κ α τ α σ τ ρ ο φ έ ς σ έ β ά ρ ο ς τ ο ὕ ἐ χ θ ρ ο ὕ.
Σιδηροδρομικὲς ἀτμομηχανές 71. Σιδηροδρομικὰ βαγόνια 9. Σιδηροδρομικὲς
ράγες 41.235 μέτρα. Γέφυρες 362. Τοῖχοι ὑποστήριξης-σκάρες 3.288 μέτρα.

CONFIDENTIAL

- 81 -

Εργαστάσια 10. Τοῦνελ 6. Τάνκς διαφόρων τύπων 125, αεροπλάνα 109 καὶ 14
επαθὰν βλάβες. Ναρκοσυλλέχτες 13. Αυτοκίνητα 1273. Τραχτέρ 3. Μοτοσυ-
κλέτες 7. Τηλεγραφικοί στόλοι 2049. Τηλεφωνικά καλώδια 472.107 μέτρα.
Πυροβόλα 7.

Λόγος πού πήραμε ἀπὸ τὸν ἐχθρό. Όλομους τῶν
81 χιλιοστῶν 159 καὶ δολιφίκους τῶν 50 χιλιοστῶν 171, μέ 16763 βλήματα.
Πολυβόλα 139, ὀπλοπολυβόλα 1085, τουφέκια 8656, ἡμιαυτῶματα 1684 μέ
10.445.800 σφαῖρες. Διάφορες νάρκες 313. Διάφορες χειροβομβίδες 19.523.
Διάφοροι ἀσύρματοι 189. Κπα- (Σελ. 112) ταρλές 54. Μηχανάκια φέρτ' οῦς
μπαταριῶν 8. Χλαῖνες 4.189. Κουβέρτες 2.385. Χιτώνια 1.449. Ζεύγη ἄρ-
βυλα 16.401. Παντελόνια 1.449. Γυλιό 1.218. Σακίδια 1.089. Ἀντίσκηνα
1.123. Ἀδιάβροχα 147. Μεταγωγικά ζῶα 2.820. Διάφορα ὕλικά 1.818 φορτώ-
ματα.

"Ὡς βγάλουμε τώρα τὰ βασικά συμπεράσματα, ἀπὸ τὴ δράση τοῦ ΔΣΕ στὸ
χρονικὸ διάστημα πού ἐξετάζουμε. Αὐτὰ εἶναι: Πρῶτο: Σ' αὐτὸ τὸ χρο-
νικὸ διάστημα ὁδῶθηκαν οἱ πῖο μεγάλες μάς αἱ πῖο σκληρές μάχες πού εἶχε δῶ-
σει ὡς τότε ὁ ΔΣΕ. Ὁ ΔΣΕ ἐξευτέλισε τοὺς ἐπαγγελματίες στρατηγούς τοῦ μο-
ναρχοφασισμοῦ καί, τὸν ὑπερστρατηγὸ τους Βάν Φλίτ. Δεύτερο: Ματώσαμε
ἄγρια τὸν ἐχθρό καί τὸν φέραμε στὸ χεῖλος τῆς στρατηγικῆς ἀνατροπῆς. Τρί-
το: Δέν πετύχαμε τὴ στρατηγικὴ ἀνατροπὴ τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ,
γιατὶ δέν εἶχαμε ἀκόμα 15.000 μαχητές καί στὸ κατακόρυφο τῆς μεγάλης μάχης
στὴ Βόρεια Πίνδο μᾶς ἔλειψαν καί τὰ πυρομαχικά σὰν ἀποτέλεσμα τῆς τιτικῆς
προδοσίας. Τέταρτο: Ὁ ΔΣΕ βγήκε πῖο ἐμπειροπρόλεμος, ἀπ' ὅλες τῆς
μάχες πού ἔδωσε, ἀλλὰ ἐλαττώθηκε σημαντικὰ ἡ δύναμή του. Πέμπτο:
Χάσαμε τὴ Βόρεια Πίνδο καί τὴ Κουργιάννα, πού ἡ πρώτη ἀποτελεῖ σοβαρὴ φυσικὰ
ὀχυρὴ στρατηγικὴ θέση καί οἱ δύο μαζί ἀδυνατίσαν τῆς θέσεως μας στὴν Ἡπει-
ρο. Ἐχτο: Μεγάλωσαν οἱ δυσκολίες μας καί μέ τὴν ἐκδήλωση τῆς προδοσίας
τοῦ Τίτο καί μέ τὰ μέτρα τοῦ μοναρχοφασισμοῦ νὰ μᾶς ἐμποδίσει τὴ λύση τοῦ
βασικοῦ μας προβλήματος τῶν ἐφεδρειῶν. Συνέπεια αὐτῶν τῶν δυσκολιῶν ἦταν
ἡ ὀπρουνιστικὴ πανικόβλητη, ὑποκτὴ ἐκδήλωση τοῦ Κάρκου Βαφειάδη. Ἐβ-
δομο: Τὸ πρόβλημα τῶν ἐφεδρειῶν ἔγινε ἀκόμα πῖο δεῦ, γιατί εἶχαμε ἀπώ-
λειες, καί ἡ μὴ λύση του δημιουργοῦσε σοβαροὺς κινδύνους γιὰ τὴν παραπέρα
πορεία τῆς ἐνοπλῆς πάλης μας. Ὀγδοο: Τὸ πῖο σημαντικὸ ἀπ' ὅλα τὰ ἀπο-
τέλεσματα τῶν μαχῶν στὸ χρονικὸ διάστημα πού ἐξετάζουμε, εἶναι ὅτι δεῦ-
ναμε στὸ κατακόρυφο τὴν ὀλοπλευρὴ κρίση τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ καθεστώτος
τῆς ἀμερικανοκρατίας, ὅτι δημιουργήσαμε προϋποθέσεις νὰ κερδίσουμε στὸ ἔ-
μεσο μέλλον τὴν καμπή, μέ τὴν προϋπόθεση ὅτι μέ ἀσταμάτητη πάλη θὰ φθεῖρα-
με τὸν ἐχθρό καί θὰ συγκεντρώναμε τῆς ἀπαραίτητες σὲ μᾶς ἐφεδρεῖες. Ἡ
πάλη, στὸ χρονικὸ διάστημα πού ἐξετάζουμε, κλεῖνει μέ δικιά μας νίκη, πού ὅμως δέν
πραγματοποιεῖ τὴν ἀμεση στρατηγικὴ μας
ἐπιδίωξη, ἀπὸ ἔλλειψη τῶν ἀπαραίτητων ἐφε-
δρειῶν.

CONFIDENTIAL

- 82 -

(Σελ. 113)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΗΤΤΑ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ ΣΤΟ ΜΑΛΙ-ΜΑΛΙ
ΩΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ ΣΤΙΣ 29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1949

Από την ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάλι, ως την προσωρινή υποχώρησή μας, που πραγματοποιήθηκε στις 29 προς 30 του Αυγούστου, αναπτύχθηκε η πιο μεγάλη και πολύμορφη δράση του ΔΣΕ. Σ' αυτό το χρονικό διάστημα, ο ΔΣΕ έδωσε τις πιο πολλές και πιο μεγάλες επιθετικές μάχες του και αντιμετώπισε την πιο μεγάλη μοναρχοφασιστική εκστρατεία. Αυτή η δράση του ΔΣΕ μάς δίνει πλούσια διδάγματα, για τον αγώνα που κάνουμε και θα κάνουμε, για την απελευθέρωση της Ελλάδας από το μοναρχοφασιστικό καθεστώς και την αμερικανοαγγλική κατοχή, για την εγκαθίδρυση της λαϊκής Δημοκρατίας.

Ποιά είναι η έχτιση που έκανε η καθοδήγηση του Κόμματός μας στην πολιτικοστρατιωτική κατάσταση, άμέσως μετά την ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάλι και τί καθήκοντα έβαλε; Τό πώς έχτιμήσαμε την πολιτικοστρατιωτική κατάσταση και ποιά καθήκοντα βάλαμε φαίνεται. Από το άρθρο του σ. Ζαχαριάδη, στις 2 Οκτώβρη 1948 που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Δημοκρατικός Στρατός", με τον τίτλο "Πού βρισκόμαστε και τί πρέπει να κάνουμε". Από τις αποφάσεις της 5ης Ολομέλειας της ΚΕ του Κόμματός μας, που συνήλθε στον ελεύθερο κήλι Γράμμο στις 30-31 του Γενάρη 1949. Από τα συμπεράσματα της Β' Κομματικής σύσκεψης των καθοδηγητικών, στρατιωτικών και πολιτικών στελεχών του ΔΣΕ, στο χώρο Βίτσι, στις 5-6 του Μάρτη 1949. Σ' αυτά τα ντοκουμέντα γίνεται σωστή έχτιση της κατάστασης, έπεξεργάζεται παραπέρα η ταχτική του ΔΣΕ και μπαίνουν τα καθήκοντά μας.

Στο άρθρο του σ. Ζαχαριάδη συνοφίζονται τ' αποτελέσματα όλων των μάχων στα 1948 και χαράζονται η προοπτική και τα καθήκοντά μας. Σ' αυτό το άρθρο σωστά διαπίστωσε ο σ. Ζαχαριάδης ότι εάν συνέπεια της ήττας του έχθρου στο Γράμμο και στο Βίτσι, "ο μοναρχοφασισμός αντιμετώπιζει την πιο σοβαρή κρίση του". Στο άρθρο αναλύονται με σαφήνεια τὰ οικονομικά, στρατιωτικά, πολιτικά, ήθικά στοιχεία αυτής της τόσο σοβαρής κρίσης του μοναρχοφασιστικού καθεστώτος της αμερικανοκρατίας. Τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν, άμέσως μετά την ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάλι επιβεβαίωσαν την ορθότητα των διαπιστώσεων που έκανε ο σ. Ζαχαριάδης. Οι περισσότεροι στρατηγοί, μια σειρά ταξάρχαι και άλλοι αξιωματικοί του μοναρχοφασισμού διώχτηκαν από το μοναρχοφασιστικό στρατό, εάν υπεύθυνοι της ήττας. Οι φαντάροι και κατώτεροι αξιωματικοί άρχισαν (Σελ. 114) στάσεις και άλλες έκδηλώσεις, που καταστέλλονταν με πραγματικές σφαγές, που γίνονταν με δίκες και χωρίς δίκες. Όλα αυτά ήσαν άλάνθαστα δείγματα της σοβαρής στρατιωτικής κρίσης του μοναρχοφασιστικού καθεστώτος. Οι κυβερνήσεις άνεβοκατέβεναν και η φαγωμάρα δυνάμωνε άνάμεσα στα μοναρχοφασιστικά κόμματα. Η πείνα έσφαιγε πιο δυνατά, ο ά βρογχος θανάτου τό λαιμό του λαού, γι' αυτό ξεσηκώνονταν στην πάλη για φαί, λεφτεριά, ειρήνη. Η στρατιωτική ήττα του μοναρχοφασισμού ένθάρρυνε τις λαϊκές μάζες. Οι όγχοι του λαθρεμπορίου συναλλάγματος κλπ, και των καταχρήσεων έσπαζαν, ο ένας μετά τον άλλο, και ο λαός έπιανε τη μύτη του από την άποπνιχτική βρωμιά. Το αμερικάνικο άφεντικό βαρούσε πιο φανερά με το μαστίγιο τ' άνδρείκελά του, τον πολιτικό κήσο της μοναρχοφασιστικής Ελλάδας, προσπαθώντας να κατασιγάσει έτσι τη σύγχυση και φαγωμάρα τους και να

CONFIDENTIAL

- 83 -

τούς βάλει σέ τάξη. Όλα αυτά είναι πράγματα πασίγνωστα, που μόνο η ου-
νομοταξία των όπορτουνιστών δέν τά ξέρει καί δέν θέλει νά τά δεῖ. Μέ βάση
τήν παραπέρα σωστή έχτίμηση τής κατάστασης, ό σ. Ζαχαριάδης χάραξε μέ τό
άρθρο του καί τά καθήκοντά μας.

" Πιό έπίμονα καί πιό άκούραστα νά δουλεύουμε μέσα στό λαό καί
κυρίως στίς κατεχόμενες περιοχές, γιά νά τόν ξεσηκώσουμε στή μαζική πάλη,
γιά τό φως καί τό μεροκάματο, γιά τήν ειρήνευση καί τήν ήσυχία". " Μέ
ολες τίς δυνάμεις καί όλα τά μέσα νά ριχτούμε στή δουλιά μέσα στους φαντά-
ρούς, τούς έθνοφρουρίτες καί τούς τέμιους άξιωματικούς....".

" Πρέπει, καταχτώντας πιό καλά τήν πολεμική τέχνη καί βελτιώνοντας
άδιάκοπα τήν πολεμική έπιδόσή μας, νά συνεχίσουμε άδιάκοπα τίς μικρές καί
μεγάλες επιθετικές μας επιχειρήσεις. Νά μήν άφήσουμε στόν αντίπαλο ούτε
λεπτό ήσυχία".

Μέ βάση τήν πείρα που είχε άποκτηθεῖ άπτίς μεγάλες μάχες του Γράμ-
μου καί του Βίτσι, ό σ. Ζαχαριάδης έπεξεργάστηκε έπιγραμματικά τά νέα ζητή-
ματα ταχτικής του ΔΣΕ.

" Η 5η Όλομέλεια, συνοψίζοντας τ'άποτελέσματα όλων των μαχών στά
1948, εξέτάζοντας βαθιά όλη τήν πολιτικοστρατιωτική καί οικονομική κατάστα-
ση, σωστά διαπίστωσε ότι:

" Η τύχη του μοναρχοφασισμού καί τής άμερικανοκρατίας στήν Ελλάδα
στά 1949 έξαρτιέται άποκλειστικά καί μόνο άπτή μαχητική έπιδόση του ΔΣΕ,
άπ'τό ξεσηκωμό του λαού στίς πόλεις, άπ'τήν άποφασιστική καί μέ συνέπεια
έφαρμογή τής πολιτικής μας, γιά συναδέλφωση, συνεννόηση καί ειρήνη. Τά βά-
σανα του λαού μπορούν νά τελειώσουν μέσα στά 1949 καί ή Ελλάδα νά δεῖ φώς
καί λεφτεριά, όταν όλοι οι πατριώτες καί πατριώτισσες κίνουν ως τό τέλος
τό καθήκον τους".

" Η 5η Όλομέλεια, σωστά είδε τόν κίνδυνο του όπορτουνισμού, έφαξε
καί βρήκε τίς ρίζες του καί τόνισε ότι:

(Σελ. 115) " Πρέπει νά τσακίσουμε κάθε λιποφύγία, κάθε πνεύμα γιά συνθηκολόγηση καί
όποταγή, κάθε πανικόβλητο καί όπορτουνιστή, μέσα στίς ίδιες τίς γραμμές
μας".

" Η 5η Όλομέλεια πολύ σωστά έβαλε τήν πάλη κατά του όπορτουνισμού
σάν ένα βασικό καθήκον, γιατί ό Μάρκος Βαφειάδης έσπασε στό καταδύφο των
μεγάλων μαχών στή Βόρεια Ελλάδα τό καλοκαίρι του 1948 καί γιά νά καλύψει τόν
πανικό του έφτιασε όπορτουνιστική πλατφόρμα, που σ'αυτή δήλωνε πως ό μο-
ναρχοφασισμός είχε πετύχει πολιτικοστρατιωτική σταθεροποίηση, ότι πρέπει νά
διαλύσουμε τό στρατό μας σέ μικροομάδες, ότι ό άγώνας μας γιά τήν άπελευθε-
ρωση τής Ελλάδας είναι μάταιος, πως ή λεφτεριά της χώρας μας μπορεί νά
έπιτευχθεῖ μόνο μέ ένοπλη έξωτερική βοήθεια. Η Χρύσα Χατζηβασιλείου, φο-

CONFIDENTIAL

- 84 -

ρέας πανικού και όπορτουνισμού, μέσα στην 5η Όλομέλεια εκδήλωσε συμπεριλη-
τικές τάσεις προσπαθώντας να άμβλύνει την πάλη κατά του όπορτουνισμού,
γιατί ήταν πάλι και ένάντια της. Η κομματική μας καθοδήγηση στην Άθήνα
ήταν πνιγμένη στον όπορτουνισμό. Μία σειρά άλλα κομματικά στελέχη, όπως ο
Κήτσος Βατουσιανός κλπ, ενώ στα λόγια συμφωνούσαν με την κομματική γραμμή,
στην πράξη τη στραπάτσερναν και ούσιαστικά σαμπότερναν την εφαρμογή της.
Ήταν λοιπόν φανερό πώς χωρίς άνελέητο άγώνα ένάντια σ' όλες τις εκδηλώσεις
του όπορτουνισμού δε μπορούσαμε να κερδίσουμε την αποφασιστική καιτή στα
1949. Η 5η Όλομέλεια ξεκινώντας άπτή σωστή διαπίστωση ότι δε μπορούσαμε
ν' άνατρέψουμε στρατηγικά τον έχθρο στα 1948, γιατί μάς έλειψαν οι άπαραίτη-
τες έφεδρείες, έβαλε στο κέντρο των καθηκόντων μας τη λύση αυτού του τόσο
σοβαρού προβλήματος.

"Νά εξασφαλίσουμε κατά περιοχή, μεραρχία και ΓΑ τις έφεδρείες
προβλέπει τό σχέδιό μας. Όποιαδήποτε καθυστέρηση στο σημείο αυτό θα
συνέπειες που είχε και τό 1948. Η άξία του κ' πολιτικού και στρατιωτικού
ήγέτη και του κάθε στελέχους μας θα κριθεί με βάση την άνταπόκρισή του στο
κύριο αυτό καθήκον".

Η Β' Κομματική σύσκεψη των καθοδηγητικών, στρατιωτικών και πολιτικών
στελεχών του ΔΣΕ συνήλθε με σκοπό να μελετήσει όλη μας τη δράση στο στρατιω-
τικοπολεμικό τομέα, άπό την Α' Σύσκεψη του Γενάρη 1948 και με βάση την πείρα
πού συγκεντρώσαμε, σ' αυτό τό χρονικό διάστημα, να χαράξει την παραπέρα πο-
ρεία μας, πάνω στη γραμμή που καθόρισε η 5η Όλομέλεια. Τά βασικά συμπερά-
σματα αυτής της σύσκεψης ήσαν:

(Σελ. 116) Π ρ ω τ ο: Η ΔΣΕ έκανε σοβαρά βήματα προς τα μπρός. Με μικρές
και μεγάλες μάχες "δημιουργείται σταθερά σ' ένα λαϊκοδημοκρατικό στρατό
που θα άνελευθερώσει τη χώρα άπτήν ξενική άμερικανοαγγλική κατοχή και τον
πλουτοκρατικό μοναρχοφασιστικό ζυγό". Δ ε ύ τ ε ρ ο. "Η σύσκεψη διαπιστώ-
νει ότι οι κύριες άδυναμίες μας υπάρχουν στον τομέα της ταχτικής". "Οι άπο-
τυχίες μας, κυρίως στη μάχη της Φλώρινας, έδειξαν όλες τις άδυναμίες που
έχουμε στον τομέα της ταχτικής". Τ ρ ί τ ο. "Γιά να πετύχουμε αποφασιστική
βελτίωση στον τομέα της ταχτικής πρέπει να βοηθήσουμε συστηματικά τά στελέ-
χη μας, για ν' άνέβουν ποιοτικά, να καλυτερέψουν τις έπιτελικές και όργανω-
τικές τους ικανότητες...".

Τ έ τ α ρ τ ο: Υπογράμμισε τά ζητήματα της όργανωτικής συγκρότησης
του ΔΣΕ και τόνισε πώς μάς χρειάζεται τέτια συγκρότηση που να "έξασφαλίζει
μεγάλη εύκινησία και εύχέρεια στον έλιγμό και τη μεγαλύτερη δυνατή συγκέν-
τρωση πυρός, τη χρειαζόμενη κάθε φορά άναλογία σε ποσότητα και είδος".
Π έ μ π τ ο. Ξαναυπογράμμισε κείνο που είπε η 5η Όλομέλεια, για τις έφε-
δρείες μας και υπέδειξε πώς η λύση αυτού του προβλήματος εξαρτιέται άπό τό
λιγότερο των άπολειών μας, άπό την καλή στρατολογική έκμετάλλευση κάθε
έπιχειρήσής μας, άπό τη δράση των ομάδων ΠΕ πόλεων και ύπαίθρου για τη
στρατολογία νέων μαχητών. Έ χ τ ο. Διαπίστωσε μία υποχώρηση στην πολιτι-
κή μας δουλειά μέσα στο ΔΣΕ και τόνισε ότι "χρειάζεται μία αποφασιστική
βελτίωση στον τομέα της πολιτικής δουλειάς που πρέπει ν' άνταποκρίνεται στις

Ποιὸ ἦταν τὸ σχέδιο τοῦ ἔχθρου, μετὰ τὴν ἥττα του στὸ Μάλι-Μάδι;
Ὅπως εἴπαμε, μετὰ τὴν ἥττα τοῦ ἔχθρου στὸ Μάλι-Μάδι βάθυνε ἀκόμα πιὸ πολὺ
ἡ ὀλόπλευρη κρίση τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ καθεστώτος τῆς ἀμερικανοκρατίας.
Εἰδικὰ, ὁ μοναρχοφασιστικὸς στρατὸς παρουσίαζε ἐκδήλα σημάδια ἀποσυνθεσης.
Ἐστὶ τὸ πρῶτο πρόβλημα ποὺ ἀντιμετώπιζε τὸ μοναρχοφασιστικὸ καθεστῶς καὶ
τὰ ἀμερικάνικα ἀφεντικά του ἦταν τὸ πῶς θὰ σταματήσουν τὴν ἀποσυνθετικὴ πο-
ρεία τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ, πῶς θ' ἀντιμετωπίσουν τὸ λαὸ ποὺ ξεση-
κωνόνταν γιὰ ψαμί, λευτεριά, εἰρήνη. Τὸ σχέδιο λοιπὸν τοῦ ἔχθρου μπορούμε
νὰ τὸ χωρίσουμε σὲ πέντε μέρη. Π ρ ὤ τ οῖ. Κατάνυξη μὲ τὴ φωτιά καὶ τὸ
σίδερο, κἀκε καὶ τῆς πιὸ παραμικρῆς ἐκδήλωσης ἡττοπάθειας καὶ ἀντίστασης
μέσα στὸ μοναρχοφασιστικὸ στρατὸ, κατάνυξη μὲ τὰ ἴδια μέσα κἀκε λαϊκῆς
πάλης. Δ ε ὕ τ ε ρ οῖ. Ἀντιμετώπιση τῶν ἐπιθετικῶν ἐνεργειῶν τοῦ ΔΣΕ
καὶ πάροισμο μιᾶς σειρᾶς ἄλλων μέτρων, γιὰ νὰ μᾶς ἐμποδίσει νὰ λύσουμε τὸ
πρόβλημα τῶν ἐφεδρειῶν. Πρὸς αὐτὸ τὸ σκοπὸ δυνάμωσε ἐξαιρετικὰ καὶ γρήγορα

- 86 -

τίς δχυρώσεις τῶν πῶλων καὶ στρατηγικῶν σημείων ποὺ κρατοῦσε καὶ περιμάντρω-
σε στὶς πῶλεις ὅλο τὸν πληθισμὸ ἀπὸ 16 ὥς 50 χρονῶν, ἄνδρες καὶ γυναῖκες
ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὰ καμποχώρια. Τ ρ ι τ ο: Προετοιμασία μεγάλων ἐκστρατευτι-
κῶν δυνάμεων καὶ ἐξαιρετικὰ ἀφθονῶν μέσων ποὺ ἔδιναν οἱ ἀμερικανοαγγλοὶ
ἱμπεριαλιστές, γιὰ τὴν ἀποφασιστικὴ ἀναμέτρηση μὲ τὸ Δημοκρατικὸ Στρατὸ.
Τ ἔ τ α ρ τ ο: Ἀνοιχτὴ πιά χρησιμοποίηση τῆς τιτικῆς συμμορίας τοῦ Βελι-
γρεβίου ἐνάντια στὸ ΔΣΕ. Π ἔ μ π τ ο: Σειρὰ προπαρασκευαστικῆς ἐκστρατείας,
πάλι ἀπὸ νότο πρὸς βορρᾶ καὶ ἀποφασιστικὴ ἀναμέτρηση στὸ Βίτσι καὶ στὸ Γράμ-
μο. Αὐτὸ τὸ σχέδιο τοῦ ἐχθροῦ τὸ εἶδαμε καθαρά καὶ σέ (Σελ. 118) ἀντιμέ-
ρειες, ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή. Καθένας μπορεῖ νὰ τὸ δεῖ ἂν ρίξει ἔστω μιὰ
γρήγορη ματιά, στὰ ντοκουμέντα τοῦ Κόμματος, στὶς διαταγές τοῦ ΓΑ, στὴν
ἀρθρογραφία μας. Καὶ ὅσοι ἔζησαν στὸ ΔΣΕ, καὶ ἔπαιρναν μέρος σέ ἀχτίφ καὶ
σέ δημοκρατικὲς συνελεύσεις ἀκούσαν πολλές φορές καὶ πιδ ἀναλυτικῶς, ποῖο
ἦταν τὸ ἐχθρικό σχέδιο στὰ 1949.

Ἄς ρίξουμε τώρα μιὰ ματιά στὴν πορεία τῶν πολεμικῶν γεγονότων
ποὺ διαδραματίστηκαν στὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ ἐξετάζουμε.

Παραθέτουμε τίς πιδ σημαντικὲς ἐπιθετικὲς ἐνέργειες τοῦ ΔΣΕ, ἀπὸ
τὸ χῶρο δράσης καθὲς μεγάλης μονάδας μας. Τ ὁ ν Ὀ χ τ ὠ β ρ η 1 9 4 8:
Στίς 14, τμήματα τῆς II Μεραρχίας μας χτύπησαν τὴν πῶλη Δομοκὸ, ἔπιασαν 12
αἰχμαλώτους καὶ ἔδωσαν τὴ δυνατότητα νὰ προχωρήσουν στὸ ΔΣΕ, 27 φαντᾶροι
τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ μὲ τὸν ὀπλισμὸ τους. Στίς 16 τμήματα τῶν
μεραρχιῶν μας τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας κατέλαβαν τὴν πῶλη Καϊλάρια, προκάλεσαν
στὸν ἐχθρὸ σοβαρὲς ἀπώλειες καὶ ἔδωσαν τὴ δυνατότητα σέ 45 νέους καὶ νέες
νὰ καταταχτοῦν στὸ ΔΣΕ. Ἀπὸ τίς 16 ὥς τίς 18, μὲ σειρὰ ἐπιθετικῆς μας
ἐνέργειας στὸ χῶρο τοῦ Βίτσι, ἀνακαταλάβαμε τὰ σπουδαία ὑψώματα Γκλάβατα-
Κούλα-Πλατὸ καὶ προκαλέσαμε στὸν ἐχθρὸ ἀπώλειες 203 νεκροῦς, 375 τραυματίες
καὶ 34 αἰχμαλώτους. Τ ὁ ν Ὀ ἔ μ β ρ η: Ἀπὸ τίς 10 ὥς τίς 14, τμήματα
τῶν μεραρχιῶν μας τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας ἔκαναν ἐπίθεση κατὰ τῶν ἐχθρικῶν
θέσεων στὸ Ῥύκοβιτ τῆς περιοχῆς Βίτσι, ποὺ προκαλέσαμε στὸν ἐχθρὸ ἀπώλειες,
σέ νεκροῦς καὶ τραυματίες 1.600. Στίς 12, τμήματα τῶν μεραρχιῶν μας Δυτι-
κῆς Μακεδονίας μπήκαν στὴν πῶλη Σιάτιστα, κατάφεραν σοβαρὲς ἀπώλειες στὸν
ἐχθρὸ σέ νεκροῦς καὶ τραυματίες, πιάσανε 32 αἰχμαλώτους, κατατάχτηκαν στὸ
ΔΣΕ 45 νέοι καὶ νέες. Τ ὁ Δ ε κ ἔ μ β ρ η: Στίς 11, τμήματα τῆς I καὶ
II μεραρχιῶν μας, κατέλαβαν σχεδὸν ὅλη τὴν πῶλη Καρδίτσα, προκάλεσαν
στὸν ἐχθρὸ ἀπώλειες 242 νεκροῦς, 369 τραυματίες, 91 αἰχμαλώτους, κατατάχτη-
καν στὸ ΔΣΕ 1100 νέοι καὶ νέες. Στίς 22, τμήματα τῶν μεραρχιῶν μας τῆς
Δυτικῆς Μακεδονίας μπήκαν στὶς πῶλεις Ἐδεσσα καὶ Πάουσσα, προκάλεσαν στὸν
ἐχθρὸ ἀπώλειες 253 νεκροῦς 632 τραυματίες, 28 αἰχμαλώτους. Στίς 25, τμή-
ματα τῆς VI Μεραρχίας μας χτύπησαν μὲ πυροβολικὸ τὸ κέντρο τῆς Θεσσαλονίκης

- 87 -

καί μέ πεζικό τοὺς συνοικισμοὺς Καπουτζίδα, Καλαμαριά, Τοῦμπα καί προκάλεσαν ἀπώλειες στὸν ἐχθρό. Τ ὁ Γ ε - (Σελ. 119) ν ἄ ρ η 1 9 4 9: Στὶς 11, τμήματα τῶν μεραρχιῶν μας τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, χτύπησαν τὴν πόλη Πάουσσα, στὶς 12 τὴν κατέλαβαν ὁλοκληρωτικά, τὴ νύχτα 14 πρὸς 15 ἀποχώρησαν κανονικά, ἀφοῦ προκάλεσαν στὸν ἐχθρό ἀπώλειες 500 νεκροὺς, 700 τραυματίες, 300 αἰχμαλώτους, κατατάχτηκαν στὸ ΔΣΕ 600 νέοι καί νέες. Στὶς 19, τμήματα τῆς I καί II Μεραρχιῶν μας, κατέλαβαν ὁλοκληρωτικά τὴν πόλη Καρπενήσι, προκάλεσαν στὸν ἐχθρό ἀπώλειες 245 νεκροὺς καί τραυματίες, 500 αἰχμαλώτους, κατατάχτηκαν στὸ ΔΣΕ 400 νέοι καί νέες. Τ ὁ Φ λ ε β ἄ ρ η: Στὶς 8, τμήματα τῆς VI Μεραρχίας μας μπῆκαν στὴν πόλη Σέρρες, προκάλεσαν στὸν ἐχθρό ἀπώλειες σὲ νεκροὺς καί τραυματίες, κατέστρεψαν 4 τάνκς, κατατάχτηκαν στὸ ΔΣΕ 97 νέοι καί νέες. Στὶς 12, τμήματα τῶν μεραρχιῶν μας τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, χτύπησαν τὴν πόλη Φλώρινα καί προκάλεσαν στὸν ἐχθρό ἀπώλειες 404 νεκροὺς, 976 τραυματίες, 82 αἰχμαλώτους. Στὶς 20, τμήματα τῆς VIII Μεραρχίας μας κατέλαβαν τὴν κωμόπολη Πάργα, προκάλεσαν στὸν ἐχθρό ἀπώλειες, κατατάχτηκαν στὸν ΔΣΕ 35 νέοι καί νέες. Ἀπὸ τὸν Ὀχτώβρη τοῦ 1948, ὡς τὰ τέλη τοῦ Μάρτη 1949 τμήματα τῆς VIII Μεραρχίας μας, μέ ἀδιάκοπες μικρὲς καί μεγάλες μάχες ἀπελευθέρωσαν μεγάλο μέρος τοῦ Γράμμου καί ἐδραιώθηκαν σ' αὐτόν, προκαλώντας μεγάλες ἀπώλειες στὸν ἐχθρό.

Τ ὁ ν Ἀ π ρ ῖ λ η: Στὶς 2, μεγάλη ἐπίθεση στὴ Βόρεια Πίνδο, ἀπὸ τμήματα τῶν μεραρχιῶν μας στὴ Δυτικὴ Μακεδονία πρὸς ἐλίχθηκαν ἐκεῖ ἀπὸ τὸ Βίτσι καί ἀπὸ τμήματα τῆς VIII Μεραρχίας καί πού κράτησαν ὡς τὴν 1 Ἰουνίου, ἀπελευθερώσαμε ἐνετελῶς τὸ Γράμμο καί προκάλεσαμε στὸν ἐχθρό ἀπώλειες 3.829 νεκροὺς, 8.700 τραυματίες, 1.431 αἰχμαλώτους, καί αὐτόμολους. Τ ὁ Μ ἄ η: Στὶς 5, τμήματα τῆς VII Μεραρχίας μας μπῆκαν στὴν κωμόπολη Νέο Πετρίτσι καί προκάλεσαν στὸν ἐχθρό ἀπώλειες 205 νεκροὺς, 192 τραυματίες καί 124 αἰχμαλώτους. Στὶς 13 τμήματα τῶν μεραρχιῶν μας Δυτικῆς Μακεδονίας χτύπησαν τὶς ἐχθρικές θέσεις στὰ Κουλικουθούρια τοῦ Βίτσι, προκάλεσαν στὸν ἐχθρό ἀπώλειες 196 νεκροὺς, 532 τραυματίες, 38 αἰχμαλώτους. Στὶς 15, τμήματα τῆς VII Μεραρχίας μας κατέλαβαν τὴν κωμόπολη Μεταξάδες καί προκάλεσαν στὸν ἐχθρό ἀπώλειες 69 νεκροὺς, 185 τραυματίες καί 15 αἰχμαλώτους. Αὐτὲς εἶναι οἱ πιὸ σημαντικές ἐπιθετικές μας ἐνέργειες, στὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ ἐξετάζουμε. Ἐχτὸς ὅμως ἀπ' αὐτὲς, ὁ ΔΣΕ ἔκανε πάρα πολλές μικρὲς ἐπιθετικές ἐνέργειες καί ἓνα ἀσταμάτητο μικροπόλεμο.

Στὸ ἴδιο χρονικὸ διάστημα, ὁ ΔΣΕ ἀντιμετώπισε ἀρκετὲς (Σελ. 120) ἐχθρικές ἐκστρατείες ποὺ οἱ πιὸ σημαντικές εἶναι: Π ρ ῶ τ ο: Ἡ ἐκστρατεία κατὰ τῆς III Μεραρχίας μας στὴν Πελοπόννησο ποὺ ἄρχισε στὶς 19 Δεκεμβρίου 1948 καί τέλειωσε βασικά στὰ τέλη τοῦ Μάρτη 1949 με ἐκμηδένιση τῶν δυνάμεών μας, ἀπὸ παντελὴ ἔλλειψη πυρομαχικῶν. Ὁ ἐχθρὸς εἶχε ἀντικαταστήσει, λίγο πρὶν τὴν ἐκστρατεία, τὸν ἀγγλικὸ ὀπλισμὸ τῶν μοναρχοφασιστικῶν ἐκστρατευτικῶν μονάδων - τέτιον εἶχαν καί τὰ τμήματα τῆς III Μεραρχίας μας - με ἀμερικανικο καί ἔτσι καί τὰ πυρομαχικά ποὺ ἔπαιρναν τὰ τμήματα τῆς III Μεραρχίας μας ἀπὸ τὸν ἐχθρό δὲ μπορούσαν νὰ τὰ χρησιμοποιήσουν. Δ ε ὅ τ ε ρ ο: Ἡ ἐκστρατεία ἐνάντια στὴ II καί I Μεραρχίες μας, στὸ χωρὸ τῆς Ρούμελης καί Θεσσαλίας, ποὺ βασικά ἄρχισε ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνακατάληψη τῆς πόλης Καρπενήσι.

CONFIDENTIAL

- 88 -

ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ καὶ τέλειωσε βασικά στὰ τέλη Ἰούνη, μὲ τὴν ἐκμηδένιση τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῶν δυνάμεων τῶν δύο μεραρχιῶν μας. Τ ὁ ρ ὶ τ οῖ: Ἡ ἐκστρατεία κατὰ τῆς 24ης Ταξιαρχίας μας στὸ Καϊμάκτσαλαν-Βέρμιο, ποὺ ἄρχισε στὴς 3 Ἰοῦλη καὶ τέλειωσε στὴς 7 τοῦ ἴδιου μηνῆ, μ' ἐλιγμὸ τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῶν δυνάμεών μας. Τ ὁ ρ ὶ τ οῖ: Ἡ πρώτη φάση τῆς μεγάλης ἐκστρατείας στὸ Γράμμο-Βίτσι ἄρχισε στὸν ἀνατολικὸ Γράμμο στὴς 4 Αὐγούστου καὶ ἀποκρούστηκε στὴς 9 μὲ μεγάλες ἀπώλειες γιὰ τὸν ἐχθρὸ. Ἡ 2η φάση τῆς ἴδιας ἐκστρατείας ἄρχισε τῇ νύχτᾳ 9 πρὸς 10 Αὐγούστου στὸ χῶρο τοῦ Βίτσι, μὲ τίς II, III, IV, X, XI μοναρχοφασιστικὲς μεραρχίες, τῇ 2η ταξιαρχία ΛΟΚ 4 συντάγματα πεδινοῦ πυρ/κοῦ, 2 μοῖρες μέσων πυροβόλων, 4 μοῖρες δρειβaticῶν πυροβόλων, δηλαδὴ, περίπου 100 πυροβόλα, 2 συντάγματα θωρακισμένων μὲ 300 τάνκς καὶ ἄλλα θωρακισμένα, μὲ 20 ὡς 25 ἀεροπλάνα πάντα πάνω ἀπὸ πεδίο τῆς μάχης. Αὐτὴ ἡ φάση τέλειωσε μὲ ἐλιγμὸ τῶν τμημάτων μας στὴς 17 Αὐγούστου. Ἡ τρίτη φάση τῆς ἴδιας ἐκστρατείας ἄρχισε στὴς 23 Αὐγούστου, μὲ τίς μοναρχοφασιστικὲς δυνάμεις ποὺ ἦσαν γύρω ἀπὸ τὸ Γράμμο, δηλαδὴ, τὴν I, VIII, IX καὶ XY μοναρχοφασιστικὲς μεραρχίες καὶ 50 πυροβόλα καὶ μὲ τὴν III, IV, X καὶ XI μεραρχίες ποὺ μετέφεραν ὑπὸ τὸ Βίτσι, ὅλο τὸ πυροβολικὸ καὶ μηχανοκίνητα ποὺ χρησιμοποίησαν στὸ Βίτσι καὶ ὅλη τὴν ἀεροπορία. Αὐτὴ ἡ φάση τέλειωσε μὲ ἐλιγμὸ τῶν τμημάτων μας στὴς 29 πρὸς τίς 30 Αὐγούστου. Π ὁ ρ ὶ τ οῖ: Ἡ ἐκστρατεία κατὰ τῶν δυνάμεων τῆς VI μεραρχίας μας στὸ Μπέλλες, ποὺ ἄρχισε βασικά στὴς 20 Αὐγούστου καὶ τέλειωσε στὴν 1 Σεπτέμβρη μὲ ἐλιγμὸ. Ἡ VII μεραρχία μας ἔδωσε μιὰ σειρά μάχες, καὶ μέσα στὸ Σεπτέμβρη-Ὀκτώβρη καὶ μετὰ ἐλίχθηκαν οἱ κύριες δυνάμεις τῆς μὲ διαταγὴ τοῦ ΓΑ. (Σελ. 121)

Τόσο κατὰ τὴ διάρκεια τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν ἐπιθετικῶν μας ἐνεργειῶν, ὅσο καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀντιμετώπισης τῶν ἐχθρικῶν ἐκστρατειῶν πάντα καταφέραμε βαριεὲς ἀπώλειες στὸν ἐχθρὸ. Ἰδιαίτερα βαριεὲς ἦσαν οἱ ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ στὴς μάχες ποὺ ἔγιναν μὲ τὸν ἐλιγμὸ μας στὸ Γράμμο στὴς 2 τοῦ Ἀπρίλη 1949 καὶ μετὰ στὴν ἀντιμετώπιση τῆς πρώτης φάσης τῆς μεγάλης ἐχθρικής ἐκστρατείας στὸν ἀνατολικὸ Γράμμο, στὴ δεύτερη φάση στὸ Βίτσι, στὴν τρίτη φάση στὸ Γράμμο. Ὁ ἐχθρὸς ἔπαθε ἀπώλειες κατὰ τὴ διάρκεια τῶν τριῶν φάσεων τῆς μεγάλης του ἐκστρατείας τοῦ 1949 στὸ Γράμμο-Βίτσι-Γράμμο, πολὺ περισσότερες ἀπὸ κείνες ποὺ ἔπαθε στὰ 1948 στὴ μεγάλη ἐκστρατεία του στὴ Βόρεια Πίνδο καὶ στὸ Βίτσι. Καὶ στὰ 1949 δαξάστηκαν, ἔγιναν θρύλλος ἀπὸ τὰ κατ'ερῶματα τῶν ἡρωϊκῶν μαχητῶν μας τὰ βασικά ὑψόμενα τοῦ Βίτσι καὶ τοῦ Γράμμου. Γιὰ τὸν πόλεμο ποὺ ἔκανε ὁ ΔΣΕ, στὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ ἐξετάζουμε, δείχνει ὁ παρακάτω πίνακας τῆς δράσης μας. Σὲ 335 μέρες ὄδσαμε 1300 μάχες, 1868 μικροεπιθέσεις κρούσης καὶ σαμποτάζ καὶ προκαλέσαμε στὸν ἐχθρὸ: Ἐ μ φ υ χ ε ς ἀ π ὶ λ ε ι ε ς: Νεκροὺς 27.161, τραυματίες 46.192, αἰχμαλώτους 4.592, αὐτομόλους 224. Σύνολο 78.169: Κ α τ α σ τ ρ ο φ ῆ ς ὀ λ ι κ ῶ ν μ ῆ σ ω ν: Καταρτίσαμε 66 ἀεροπλάνα καὶ προκαλέσαμε βλάβες σὲ 28. Ἀμαξοστοιχίες 24. Βαγόνια 64. Τερεζίνες 1. Σιδηροδρομικὲς γραμμὲς μέτρα 12.520. Πλοῖα 3. Ὀδοστρωτήρες 2. Τραχτέρ 1. Γέφυρες 138. Τοῖχοι ἀντιστήριξης μέτρα 285. Ἡλεκτρικὰ ἐργοστάσια 2. Τηλεγραφικὰ στύλοι 2.717. Τηλεγραφικὸ σύρμα μέτρα 423.600. Πυροβόλα 8. Τάνκς 86. Αὐτοκίνητα 732. Μοτοσυκλέτες 3. Ναυκοσυλλέχτες 2. Λ ἄ φ υ ρ α π ο ὗ π ῆ ρ α μ ε: Πυροβόλα 3 μὲ 1000 βλήματα. Ὀλμούς τῶν 81 χιλιοστῶν 134 καὶ Ὀλμούς τῶν 50 καὶ τῶν 61 χιλιοστῶν 74, μὲ 21.698 βλήματα. Τάνκς 3. Πυροβόλα 87,

CONFIDENTIAL

- 89 -

όπλοπολυβόλα 581, τουφέκια 5.559, ήμιαυτόματα 430, πιστόλια 181 με σύνολο 7.821.300 σφαίρες. Χειροβομβίδες διάφορες 74.306. Πιστόλια φωτοβολίδων 17 με 1.200 φωτοβολίδες. Νάρκες διάφορες 3.807. Βενζινοόπλα 1. Κυάλια 7. Ναρκοσυλλέχτες 4. Αυτοκίνητα 218. Μοτοσυκλέτες 10. Ασύρματοι διάφοροι 110. Καταρλές 36. Μηχανάκια φόρτισης μπαταριών 8. Τηλέφωνα 35. Τηλεφωνικό καλώδιο μέτρα 1.563.300. Ραδιοφωνα 4. Καραβάνες 445. Παγούρια 445. Μεταγωγικά 1.919 Άλογα καβάλλας 101. Αντίσκηνα 1.925. Πάρα πολλά τρέφιμα, ρουχισμός, ύπδουση, ύγειονομικό ύλινδ, κλπ.κλπ.

(Σελ. 122)

. . .

Παρά τή μεγάλη δράση που άναπτύξαμε, στο χρονικό διάστημα που έξετάζουμε, μεγαλύτερη από κάθε άλλη φορά, ήττηθήκαμε στρατιωτικά και έτσι αποφασίσαμε να σταματήσουν τόν ένοπλο άγώνα οι κύριες δυνάμεις του στρατού μας. Για τις βασικές αίττες της στρατιωτικής μας ήττας μέλησαν οι 6η και 7η Όλομέλειες της ΚΕ του Κόμματος μας. Η μή λύση του προβλήματος τών έφεδρειών, ή μή λύση του προβλήματος του άνεφοδιασμού τών τμημάτων μας στην Πελοπόννησο-Ρούμελη-Θεσσαλία, ή άνοιχτή δλοκλήρωση της προδοσίας της τροτσκιστικής τιτικής συμμορίας του Βελιγραδίου, ή τεράστια άγγλοαμερικάνικη ήμπεριαλιστική ένίσχυση στο μοναρχοφασισμό, όλα αυτά δδήγησαν στη στρατιωτική μας ήττα. Στην Πελοπόννησο είδινά, ή μή λύση του προβλήματος του άνεφοδιασμού τών έκει δυνάμεών μας είχε μοιραία άποτελέσματα. Είναι ακόμα άγνωστη στις λεπτομέρειές της ή ήρωική άνιση πάλι της μωραϊτικής μεραρχίας μας, κατά τή διάρκεια της έχθρικής έκστρατείας του 1948-49. Είναι βέβαιο ότι τά παλικάρια μας στην Πελοπόννησο πάλαιψαν έναν πάνοπλο στρατό μισοφδρων, με γυμνά τά στήθια.

Μαζί μ'αυτές τις βασικές αίττες της στρατιωτικής ήττας μας έπαιξαν τό ρόλο τους και μία σειρά άλλα λάθη και αδυναμίες. Τά πιο σοβαρά λάθη και αδυναμίες μας στην δργάνωση και διεύθυνση τών μαχών, στο χρονικό διάστημα που εξέτάζουμε, είναι κατά τή γνώμη μας τά παρακάτω. Π ρ ω τ ο: Κάναμε σοβαρό λάθος που δέν πήραμε από τή Ρούμελη-Θεσσαλία (από τήν Πελοπόννησο δέν είχαμε μεταφορικά μέσα) περίπου 5.000 μαχητές, αφήνοντας έκει 2.000 έπίλεχτους μαχητές. Αν κάναμε έτσι δέν θά κάναμε τζάμπα περίπου 5.000 μαχητές, θά κάναμε στη Ρούμελη-Θεσσαλία πιο μεγάλο πόλεμο με τούς 2.000 έπίλεχτους μαχητές, θά είχαμε στο Γράμμο και στο Βίτσι τούς 5.000 μαχητές που θά είχαμε πάρει από τή Θεσσαλία-Ρούμελη και έτσι θά κάναμε και κεϊ πιο καλά τόν πόλεμο, θά είχαμε τώρα μαζί μας αυτές τις χιλιάδες τών μαχητών και αυτό θά ήταν σπουδαίο κεφάλαιο για τούς μελλοντικούς άγώνες. Πώς κάναμε αυτό τό σοβαρό λάθος; Τό Νοέμβρη του 1948 είχαμε φέρει στη συνεδρίαση του ΠΓ τό διοικητή του κλιμακίου του ΓΑ στη πόττια Έλλάδα Κώστα Γυφτοδύμο (Καραγιώργη), για να μās κάνει έκθεση. Αυτός ο προβλεπόμενος παρουσίασε τήν κατάσταση πολύ ρόδινη. Μās είπε ότι είχε λύσει τό έπισιτιστικό πρόβλημα του στρατού μας στη πόττια Έλλάδα και ότι τό μόνο που δέν είχε λύσει, παρά έλάχι-(Σ.123) στα, ήταν τό πρόβλημα τών όπλων και πυρομαχικών. Άπέμενε πώς ήταν συμφέρο

CONFIDENTIAL

- 90 -

του ένοπλου άγώνα νά μή πάρουμε άπό τή Θεσσαλία-Ρούμελη δυνάμεις, ότι άν έμεναν εκεί οι δυνάμεις καί του εξασφαλίζαμε όπλα για τους άσπλους καί κάμποσα πυρομαχικά, τότε οι δυνάμεις τής Ρούμελης-Θεσσαλίας θά ήταν σέ θέση νά εξαντλήσουν άποφασιστικά τήν έχθρική έκστρατεία στά 1949, μέναν άγώνα έλιγμών. Όπως είναι γνωστό έμεϊς στείλαμε στό Κλιμάκιο του ΓΑ 3.500 όπλα, όπλοπολυβόλα καί κάμποσα πολυβόλα καί όλους τών 81, τών 50 καί τών 61 χιλιοστών μέ κάμποσα βλήματα, περίπου ένα εκατομμύριο σφαίρες, πάντζερ, άντιαρματικά τουφέκια καί πυροβόλα τών 37 χιλιοστών, χιλιάδες χειροβομβίδες, ύγειονομικό ύλικό κλπ. Μέ βάση τήν έκθεση του Καραγιώργη πάρθηκε μία άπόφαση του ΠΓ για τή δουλιά του Κλιμακίου του ΓΑ στη Ίδτια Έλλάδα καί τά καθήκοντά του, πού είναι λαθεμένα βασικά, γιατί στηρίχθηκε σέ λαθεμένα, ψεύτικα δεδομένα. Ο προβοκάτορας Καραγιώργης εξαπάτησε τό ΠΓ καί μετά καυχότανε στη Θεσσαλία ότι "κατάφερα τό ΠΓ νά μή πάρει δυνάμεις άπό τή Θεσσαλία-Ρούμελη". Αύτός δέν έχει γι' αυτό πολιτική ευθύνη, γιατί σάν προβοκάτορας, ή δουλιά του ήταν νά κάνει κακό στό κίνημά μας. Γιατί τό ΠΓ έκανε αυτό τό σοβαρό λάθος; Γιατί δέν πήγε στη Ρούμελη-Θεσσαλία ένα μέλος του ΠΓ νά δεί επί τόπου τήν κατάσταση. Καί δεύτερο γιατί τά κομματικά μας στελέχη στά τμήματα τής Ρούμελης-Θεσσαλίας δέν γνωστοποίησαν τήν τραγική επισιτιστική κατάσταση καί τίς άλλες μεγάλες δυσκολίες πού αντιμετώπιζαν. Η έλλειψη ενός επί τόπου έλέγχου άπό τό ΠΓ καί ή έλλειψη συναίσθησης ευθύνης άπό τά κομματικά μας στελέχη στη Ρούμελη-Θεσσαλία, επέτρεφαν στόν προβοκάτορα Καραγιώργη νά πραγματοποιήσει τήν καταστροφή σοβαρών δυνάμεών μας στη Ρούμελη-Θεσσαλία καί έτσι νά βοηθήσει σοβαρά τό μοναρχοφασισμό στην έκστρατεία του στά 1949. Δ ε ύ τ ε ρ ο. Από στελέχη του ΓΑ έγιναν μερικά σοβαρά ταχτικά λάθη στην όργάνωση καί διεύθυνση επιχειρήσεων. Εγώ προσωπικά φέρνω ευθύνη για τήν άποτυχία τής έκχειρήσεως στη Φλώρινα καί για τόν αϊφνιδιασμό στό Λέσκις του Βίτσι, κατά τή διάρκεια τής έχθρικής έκστρατείας τόν Αύγουστο του 1949, γιατί έγκαιρα δέν άντελήφθηκαν τήν ταχτική κατάσταση. Έπσης, σά μέλος του ΓΑ φέρνω ευθύνη για τόν αϊφνιδιασμό στην Πόρτα Όσμαν του Γράμμου πού άπό καί διέσπαινε ο έχθρός τό μέτωπό μας, γιατί καί δώ δέν είδα έγκαιρα ποιό ήταν ή ταχτική κατάσταση καί νά προτείνω νά μεταφερθούν εκεί έγκαιρα έφεδρείες. Ο σ. Γούσιας φέρνει ευθύνες (Σελ. 124) για τίς άποτυχίες στις επιχειρήσεις Ίδεσσας καί Αρδέας καί έχει μερτικό άπό τήν άποτυχία τής Φλώρινας καί του αϊφνιδιασμού στην Πόρτα Όσμαν. Πρέπει όμως νά πούμε ότι στη βάση τών άποτυχιών μας στην Έδεσσα, Αρδέα, Φλώρινα καί τών αϊφνιδιασμών στόν Λέσκις καί Πόρτα Όσμαν, υπάρχει ή έλλειψη δύναμης καί έτσι ούσιαστικά δέν είχαμε έφεδρεία. Αυτό δέν τό λέμε για νά μετριάσουμε τίς ευθύνες μας, αλλά γιατί είναι αλήθεια καί πρέπει νά τήν πούμε. Τ ρ ο. Στη Ρούμελη-Θεσσαλία έγιναν σοβαρά λάθη στην αντιμετώπιση τής έχθρικής έκστρατείας. Λάθος ήταν ο έλιγμός πρds Ευπάλιο, τόσο σοβαρών δυνάμεων. Η διεύθυνση πού έγινε πρds Άρτα, άπό άποψη όργάνωσης ήταν πρdχειρη καί άπό άποψη διοικήσεως ήταν, όσοι πάνε καί όσοι γυρίζουνε. Σέ συνέχεια διοίκηση Κλιμακίου καί διοικήσεις μεραρχιών, τίς πήραν σβάρνα τά γεγονότα καί δέν άνταποκρίθηκαν στις κρίσιμες στιγμές. Ο τότε διοικητής του Κλιμακίου σ. Κώστας Κολιγιάννης, έχασε τελείως τήν κατάσταση άπό τά χέρια του. Τ έ - τ α ρ τ α. Στην Κεντρική Μακεδονία, ή διοίκηση τής 6ης μεραρχίας έκανε μία σειρά ταχτικά λάθη. Τά πιο σοβαρότερα έγιναν κατά τήν αντιμετώπιση τής έχθρικής έκστρατείας στά Κερδύλλια, πού ο διοικητής τής ΥΙ μεραρχίας σ.

CONFIDENTIAL

- 91 -

Γιῶργος Ἐρυθριάδης (Πετρής) ἔχασε τελείως τὴν κατάστασιν ἀπὸ τὰ χέρια του, καὶ εἶχαμε σοβαρὰς ζημιὰς. Καὶ κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς τελευταίας ἐκστρατείας στὸ Μπέλλες ἐγένιναν ταχτικὰ λάθη. Π ῶ τ ο. Στὴν Ἀνατολικὴ Ἰακεδονίᾳ θράκη, ἡ VII μεραρχία μας, παρὰ κάποια καλυτέρευση ποὺ σημειώθηκε μὲ τὴ νέα διοίκησιν της, βασικὰ δὲ μπόρεσε νὰ ξεβαλτώσῃ ἀπὸ τὸ μακρόχρονο βάλτωμα της.

Ἀπὸ τὶς παρακάτω διοικήσεις τοῦ στρατοῦ μας ἐγένιναν λάθη. Ἡ κριτικὴ ἐξετάσις τους δὲ μπορεῖ νὰ γίνῃ σ' αὐτὸ τὸ ἄρθρο. Ὅλα τὰ λάθη στὴν ὀργάνωσιν καὶ διεξαγωγὴ τῶν ἐπιχειρήσεων ἀναμφισβήτητα ἔπαιξαν σοβαρὸ ρόλον στὴν τέττα ἐκβάσι τῶν μαχῶν στὰ 1949. Ὡς, αὐτὸς ὁ ρόλος δὲν ἦταν καθοριστικὸς. Ὁ προβοκάτορας Καραγιῶργης καὶ οἱ ὁπορουνιστὲς ἔχουν διαφρορετικὴ γνώμη. Οἱ μεγάλοι στρατηλάτες τοῦ ὁπορουνισμοῦ, οὔτε ἐδόσαν οὔτε ἐχάσαν καμιὰ μάχην! Συνέπῳς καὶ στρατιωτικὰ εἶναι ἀλάθητοι! Ὡς, ὁ κδσῖος λέπει ὅτι τέτιοι στρατηλάτες εἶναι λάθος καὶ ἀτόχημα ποὺ ὑπάρχουν. Κεῖνοι ποὺ πολέμησαν ἔκ-
ναν λάθη, ἄλλος περισσότερα εἴτε μεγαλύτερα καὶ ἄλλος λιγότερα εἴτε μικρό-
τερα. Ἀναγνωρίζουν τὰ λάθη τους, φάχνουν καὶ βρίσκουν, μὲ τὸ ὄπλον τῆς μπολσεβίκικης κριτικῆς καὶ αὐτοκριτικῆς τὶς αἰτίες ποὺ τὰ γέννησαν, φροντίζουν νὰ διδάχων ἀπὸ τὰ λάθη τους. Προσπαθοῦν ν' ἀφομοιώσουν τὴν μεγάλ- (Σελ. 125)
λὴ πείρα τοῦ ἔνοπλου ἀγῶνα μας καὶ κάνουν φιλότιμες προσπάθειες νὰ σπουδάσουν τὴ σταλινικὴ πόλεμικὴ ἐπιστῆμην καὶ ἔτσι νὰ γίνουν ἱκανοὶ νὰ κερδίζουν πε-
ρισσότερες καὶ νὰ χάνουν λιγότερες μάχες.

. . .

Ἡ πολεμικὴ ὁρῶσις τοῦ ΔΣΕ, στὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ ἐξετάζουμε, πλοῦ-
τισε τὴν ταχτικὴν του, μὲ νέα στοιχεῖα. Τρία εἶναι κατὰ τὴ γνώμην μας, αὐτὰ
τὰ νέα στοιχεῖα: Ἡ ταχτικὴ γιὰ τὴν ἄλωση γερὰ ὀχυρωμένης πόλης. Ἡ ταχτι-
κὴ γιὰ τὴν κατάληψιν γερὰ ὀχυρωμένου ὑψώματος. Ἡ ταχτικὴ πλατιοῦ κυκλωτι-
κοῦ ἐλιγμοῦ. Σ' αὐτὸ τὸ ἄρθρον μόνο σὲ συντομία μποροῦμε νὰ ἀναλύσουμε αὐτὰ
τὰ τρία στοιχεῖα ταχτικῆς, μὲ βάση τὴν πείρα τῶν ἐπιχειρήσεων στὶς πόλεις
Καρδίτσα, Ἐδεσσα, Ἠάουσσα, Καρπενήσι, Φλώρινα, τῶν ἐπιχειρήσεων στὰ γερὰ
ὀχυρωμένα ἀπτόν ἐχθρὸ ὑψώματα στὸ Βίτσι καὶ στὸ Γράμμο, τέλος μὲ τὴν πείρα
τοῦ περισημοῦ κυκλωτικοῦ ἐλιγμοῦ μας στὴ Βόρεια Πίνδο στὶς 2 τ' Ἀπρίλη
1949.

Γιὰ τὴν ἄλωση γερὰ ὀχυρωμένης πόλης, ἀπὸ παρτιζάνικο στρατό, ἡ πείρα
ποὺ ἀποχτήσαμε δείχνει ὅτι εἶναι ἀπαραίτητα. Π ῶ τ ο. Ἐπὶ σχεδίου καὶ
ἓνα ὅσο γίνεται πιδ λεπτομερειακὸ σχεδιάγραμμα τῆς δοσμένης πόλης, καθὼς
καὶ πιστοὺς, ἔμπειρους ὁδηγοὺς, ποὺ νὰ ἐξέρουν καλὰ τὴν πόλιν. Αὐτὸ τὸ σχέ-
διο πρέπει νὰ τὸ χωνέψουν καλὰ οἱ διοικητὲς ποὺ θὰ τὸ ἐφαρμόσουν. Δ ε δ-
τ ε ρ ο. Ὅσο ἔμπειρα καὶ ἂν εἶναι τὰ στελεχὴ ποὺ θὰ ἐφαρμόσουν τὸ σχέδιο,
ὅσο ἔμπειροι καὶ ἂν εἶναι οἱ μαχητὲς ποὺ θὰ πολεμήσουν γιὰ νὰ τὸ κάνουν πρά-
ξη, μιὰ ἀσκήσι σὲ μάχην κατοικημένου τόπου εἶναι ἀπαραίτητη. Ἡ ἀσκήσι
αὐτὴ πρέπει νὰ γίνῃ κάμποσες φορὲς. Γιὰ μιὰ τέττα ἀσκήσι εἶναι ἀπαραίτητο

- 92 -

νά ξέρεις πώς είναι διαταγμένες οι έχθρικές δυνάμεις στην πόλη που πās νά καταλάβεις. Τ ρ ι τ ο. Όσο γίνεται, πιδ άκριβείς πληροφορίες, για την ποσότητα και την ποιότητα των έχθρικών δυνάμεων που υπερασπίζονται την πόλη που πās νά καταλάβεις, για την διάταξη αυτών των δυνάμεων, για την ποσότητα και τδ είδος των όπλων και τη διάταξη τους, για την ποσότητα και είδος δχύρωσης. Τ ε τ α ρ τ ο. Νά κάνεις τόν έλιγμό προς τη δοσμένη πόλη με ταχύτητα, μαστοριά και προπάντων με μυστικότητα. Για τη μυστικότητα αυτού του έλιγμου, έχτος από τά άλλα μέτρα πρέπει νά παραπλανās έξυπνα τόν έχθρο. Η παραπλάνηση είναι απαραίτητη, γιατί ένα μεγάλο έκστρατευτικό σώμα, που θά κινηθεί από μεγάλο βάθος, για νά φθάσει σε μια πόλη, όσα μέτρα και αν παρθούν θά αντιληφθεί ο έχθρος ότι (Σελ. 126) γίνεται κίνηση μεγάλου παρτιζάνικου τμήματος. Π ε μ π τ ο. Τά τμήματα που ενεργούν μέσα στην πόλη πρέπει νά μένουν άπερίσπαστα στη δουλιά τους από την έξω από την πόλη κατάσταση. Την αντιμετώπιση του έχθρου που έρχεται νά ενισχύσει την κυκλωμένη φρουρά του στη δοσμένη πόλη, πρέπει νά την αναθέτουμε σ' άλλα τμήματα κι αν παραστεί ανάγκη ενίσχυσης τους αυτή πρέπει νά γίνεται άπτην έφεδρεία που έχει ή διοίκηση όλης της έπιχειρήσης. Έ χ τ ο. Άρκετη έφεδρεία σ' όλα τά κλιμάκια και προπάντων στη διοίκηση της έπιχειρήσης. Πάντα χρειάζεται ή έφεδρεία. Έδω όμως ή έφεδρεία αποτελεί ζήτημα ζωής. Εφ' όσον κάνεις έλιγμό στο έχθρικό έδαφος, σε μεγάλο βάθος τδ σύνολο της μάχης μπορεί νά παρουσιάσει πολλά άπρόοπτα. Τδ κλειδί βρίσκεται νά έχεις γερή έφεδρεία στα χέρια σου και νά ξέρεις κάθε στιγμή τί γίνεται, όχι μόνο στο πεδίο της μάχης, αλλά και γύρω σου. Για τδ τελευταίο είναι απαραίτητο νά έχεις μακριά από την πόλη ομάδες ανιχνευτών με φορητούς άσυρμάτους που νά σου μεταδίδουν τις έχθρικές κινήσεις, για νά ξέρεις κάθε στιγμή ποιά είναι ή συνολική ταχτική κατάσταση. Έ β δ ο μ ο. Κατάληψη των έξωτερικών από την πόλη σπηριγμάτων του έχθρου, γιατί χωρίς αυτό ή κατάληψη της πόλης, όχι μόνο είναι αδύνατη, αλλά αν ο έχθρος κρατάει αυτά τά σπηρίγματα μπορεί νά φέρει άπ' άλλου ενισχύσεις και νά σε κυκλώσει και νά σε συντρίψει μέσα στην πόλη. Η κατάληψη των έξωτερικών σπηριγμάτων του έχθρου, του άφαιρεί μια τέτλια δυνατότητα και τά μεταβάλλει σε δικά σου σπηρίγματα αντιμετώπισης πιθανών έχθρικών επιθέσεων, από τις έχθρικές μονάδες που θάρχονται νά ενισχύσουν τις κυκλωμένες δυνάμεις του έχθρου. Ο γ δ ο ο. Έξασφάλιση ζωντανής καθοδήγησης, σ' όλη τη διάρκεια της μάχης και κάτω άπ' όλες τις συνθήκες. Έ ν α τ ο. Η έπίθεση για την κατάληψη των πρώτων αντικειμενικών σκοπών πρέπει νά πετύχει, γιατί έτσι κλονίζεις όλη την έχθρική άμυντική διάταξη και τδ ήθικδ του έχθρου, δημιουργείς αίσθημα σιγουριάς στη νίκη στους δικούς σου τούς μαχητές. Προς αυτό τδ σκοπό πρέπει νά κολλήσεις όσο τδ δυνατό πιδ κοντά στις έχθρικές γραμμές, χωρίς νά γίνεις αντιληπτός και μετά νά πέσεις πάνω τους κεραυνοβόλα με θυελλώδη όρμη και με όλα τά μέσα που διαθέτεις. Στη Νάουσσα πχ, στην έπίθεση κατά του δχυρού και γερά δχυρωμένου ύψωματος Άγιος Θεολόγος, τά τμήματά μας άθδρυβα κόλλησαν κοντά στις έχθρικές γραμμές και μετά έπесαν μ' όρμη επάνω τους. Σάν άστραπή έπесαν πάνω στα πυκνά συρματοπλέγματα οι σταυροί με τά τυποποιημένα και τά έκαναν θρύφαλα κι άμέσως σάν φωτιά σ' όλη την περίμετρο (Σελ. 127) του ύψωματος έσκασαν τά πάντζερ πάνω στα μπετονένια πολυβολεία και ταυτόχρονα οι όλμοι και όλμολοκοι έβαζαν στο κέντρο του ύψωματος που ήταν ή έχθρική έφεδρεία. Τδ αποτέλεσμα ήταν πανικός στον έχθρο και πτώση του ύψωματος μέσα σε λίγα λεφτά. Δ ε κ α τ ο. Ο πόλεμος σε

CONFIDENTIAL

- 93 -

δυσχυμένους κατοικημένους στόχους, έχτος από την τόλμη και ταχύτητα, απαιτεί επαναστατική πονηριά, δεξιοτεχνία, περίσκεψη, σωστό συνδυασμό όλων των μέσων και των ζωντανών δυνάμεων που έχει κάθε διοικητής. Πουθενά άλλοι δεν υπάρχει τόσος κίνδυνος κύκλωσης της σφήνας που δημιουργείς, όσο σε μία πόλη. **Έ ν δ έ κ α τ ο.** Στη μάχη σε πόλη, βασικό στοιχείο της ταχτικής μας πρέπει να είναι η απομόνωση ορισμένων στόχων, με δδοφράγματα που έχουν ναρκοπέδια κλπ., για το ξεκαθάρισμα των στόχων κατά σειρά σημασίας, με συγκεντρωμένες δυνάμεις μας. **Η** σε βάθος και κοντά στον έχθρο δημιουργία στηριγμάτων μας ενάντια στις έφεδρείες του έχθρου σε πεζικό και μηχανοκίνητα αποτελεί ένα από τους πιο αποφασιστικούς συντελεστές της νίκης. **Δ ω δ έ κ α τ ο.** **Α**ποφυγή άτομικής λαφυραγώγησης γιατί αποδιοργανώνει τα τμήματα, διαφθείρει τους μαχητές και τους φέρνει σε σύγκρουση με το λαό. **Δ έ κ α τ ο τ ρ ί τ ο.** Καλή οργάνωση της υγειονομικής υπηρεσίας, της επιμελητείας της στρατολογικής υπηρεσίας. **Δ έ κ α τ ο τ έ τ α ρ τ ο.** Γερή πολιτική δουλειά στην προπαγανδιστική της επιχείρησης, στον έλιγμό, στη μάχη. Χωρίς αυτή την πολιτική δουλειά είναι αδύνατο να αντιμετωπιστούν οι πολλές και μεγάλες δυσκολίες που αντιμετωπίζει κανείς σε τέτοιες επιχειρήσεις, που απαιτούν πλήρη επιστράτευση όλων των σωματικών και ψυχικών δυνάμεων, από τον κάθε μαχητή.

Για την κατάληψη γερά δυσχυμένων υψωμάτων, από ένα παρτιζάνικο στρατό, η πείρα που αποκτήσαμε, δείχνει ότι είναι απαραίτητα. **Π ρ ω τ ο.** Λεπτομερειακή, φιλαφητή θά μπορούσε να πετ κανείς, αναγνώριση του στόχου, με από κοντά παρατήρηση του στόχου από τα στελέχη που θά διευθύνουν τα τμήματα επίθεσης, με σειρά κρούσης για μελέτη της δχύρωσης, της δύναμης, των μέσων και το σχέδιο πυρός. **Δ ε ύ τ ε ρ ο.** Πάνω στη βάση της λεπτομερειακής μελέτης του στόχου, έπεξεργασία σωστού σχεδίου επιχείρησης και δουλειά μετά για να τα άφομοιώσουν οι έχτελεστές. **Τ ρ ί τ ο.** Σειρά άσκησης των τμημάτων που θά πάρουν μέρος στην επιχείρηση και σε ύψωματα που παρουσιάζουν μία ήσο το δυνατό όμοιότητα, μ' εκείνα που πάμε να καταλάβουμε. **Τ έ τ α ρ τ ο.** **Ε**ξασφάλιση των στοιχειώδινων μέσων που θά μας έπιτρέψουν να σπάσουμε την έχθρική δχύρωση. **Π έ μ π τ ο.** **Ε**ξασφάλιση του στοιχείου του (Σελ. 128) αϊφνιδιασμού. **Έ χ τ ο.** **Ε**ξεύρεση σωστής κατεύθυνσης επίθεσης, που να διευκολύνει την κίνηση των τμημάτων επίθεσης, για ν' άποφεύγουν όσο είναι δυνατό τα έχθρικά πυρά και για να προστατεύονται από τα δικά μας πυρά. **Έ β δ ο μ ο.** Το κύριο ρήγμα πρέπει να γίνεται στην κατεύθυνση του πιο στρατηγικού σημείου, για την άνατροπή της έχθρικής διάταξης, άποφεύγοντας όσο είναι δυνατό το βάθος της έχθρικής δχύρωσης. **Ο γ δ ο ο.** **Ε**ξασφάλιση υπεροχής δυνάμεων και μέσων στο στόχο που πάς να καταλάβεις. Στη μάχη, για την κατάληψη της γερά δυσχυμένης τοποθεσίας Πατάματα Γράμμου, διαθέσαμε τριπλάσιες δυνάμεις απ' εκείνες που είχε ο έχθρος και στην κύρια κατεύθυνση της επίθεσης, δέκα φορές περισσότερη δύναμη και όπως είναι γνωστό καταλάβαμε τα Πατάματα. **Έ ν α τ ο.** Στην επίθεση σε δυσχυμένη τοποθεσία, οι δυνάμεις πρέπει να διατίθενται σε μία κατεύθυνση με διαδοχικό σχηματισμό (δμοιριών, λόχων), για να τροφοδοτείται η προσπάθεια στο ρήγμα και η συνέχιση της επίθεσης στο έσωτερικό της τοποθεσίας χωρίς να σκοπούν οι δυνάμεις, με κίνδυνο να πέσουν σε καινούργια ναρκοπέδια και συρματοπλέγματα. Στα Πατάματα, η διάταξη επίθεσης ήταν δύο λόχοι μπροστά και λόχος έφεδρείας για ενίσχυση κένου του λόχου που θά έκανε πρώτος ρήγμα στην έχθρική διάτα-

CONFIDENTIAL

- 94 -

ξη. Δέκατο. Όρμη και ταχύτητα στην επίθεση. Τα παραπατήματα και η καθήλωση του επιτιθέμενου τμήματος, προς τις έχθρικές γραμμές, αποτελεί θάνατο. Ένδεκατο. Ταυτόχρονα με τη μία είτε δυο κύριες κατευθύνσεις της επίθεσής μας να κάνουμε και κάμποσα άλλα παραπλανητικά χτυπήματα, από άλλες μεριές του στόχου, για να προκαλέσουμε σύγχυση στον έχθρο, διασκορπισμό των δυνάμεων και των πυρών του, για να κρύψουμε την κατεύθυνση του κύριου χτυπήματος και έτσι να διευκολύνουμε τα τμήματα να καταφέρουν το αποφασιστικό χτύπημα. Δωδέκατο. Την ώρα της εμφάνισης των τμημάτων που θα κάνουν ρήγμα στις δχυρωμένες έχθρικές γραμμές, συγκέντρωση των πυρών όλμων και πυροβόλων, αν έχουμε, στο κέντρο του έχθρικού στόχου και πάνω στα χαρακτηριστικά για φθορά και για να μην αφήσουμε τον έχθρο να σηκώσει κεφάλι, ώστε να κάνουμε ρήγμα είτε ρήγματα. Συνεπώς τέτοιου είδους επιθέσεις απαιτούν χρονομετρικό, μπορεί να πεϊ κανείς, συντονισμό, συγχρονισμό κίνησης και πυρός, γιατί αλλιώς κινδυνεύουμε να πάθουμε σοβαρές ζημιές, από δικά μας πυρά. Δέκατο έβδομο. Πάρσιμο όλων των μέτρων, ώστε να καθήλωσεις και να φθείρεις τις ενισχύσεις που στέλνει ο έχθρος, όσο μπορείς (Σελ. 129) πιο μακριά από το στόχο που πιάς να καταλάβεις και να μπορείς να αποκρούσεις όσες μπορέσουν και φτάσουν κοντά στο στόχο. Δέκατο τέταρτο. Μόλις καταλάβεις το στόχο, έδραιώσου σ' αυτόν με ταχύτητα, με άμεση διάταξη δυνάμεων και όπλων σου, με άμεση έστω πρόχειρη οργάνωση του εδάφους, γιατί αν δεν το κάνεις αυτό μπορεί να ανατραπείς από έχθρικές αντεπιθέσεις και θα πάθεις φθορά από τα έχθρικά πυρά όλμων, πυροβόλων και αεροπορίας. Δέκατο πέμπτο. Έφεδρεία σ' όλα τα κλιμάκια και ειδικά στα χέρια της διοίκησης που διευθύνει την επιχείρηση τοποθετημένη σε κατάλληλη θέση, για να μπορείς να την χρησιμοποιήσεις οποιαδήποτε στιγμή σου χρειαστεί και για να μην παθαίνει ζημιές από έχθρικά πυρά. Δέκατο έβδομο. Καλή οργάνωση του ανεφοδιασμού, της υγειονομικής υπηρεσίας, των μέσων σύνδεσης. Δέκατο έβδομο. Μέτρα παρεμπόδισης της αποδιοργάνωσης των επιτιθεμένων τμημάτων μας και ειδικά όταν αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην υπόχώρηση, είτε όταν ανατρέπονται από τις έχθρικές αντεπιθέσεις. Τα μέτρα που πρέπει να παίρνουμε είναι να έχουν οριστεί μερικοί αξιωματικοί (πριν ν' αρχίσει η μάχη) από κάθε λόχο που θα μαζευθούν και θ' ανασυνκροτούν γρήγορα τα αποδιοργανωμένα τμήματα. Δέκατο ογδοόο. Γερή πολιτική δουλειά, κατά την προετοιμασία της επιχείρησης και σ' όλη την πορεία της μάχης.

Για την επιτυχία ενός πλατιού κυκλωτικού έλιγμου από ένα παρτιζάνικο στρατό, σαν τον κυκλωτικό έλιγμο που κάναμε στη Βόρεια Πίνδο, στις 2 του Απριλίου 1949, είναι απαραίτητα. Πρώτο. Σωστό σχέδιο ενέργειας. Για να είναι σωστό το σχέδιο πρέπει. Να έχεις μία όσο γίνεται πιο πλήρη γνώση των δυνάμεων και των μέσων του έχθρου, της διάταξης των δυνάμεων και μέσων του και της δχυρωσής του. Να ξέρεις όσο μπορείς περισσότερα, για τη δυνατότητα που έχει ο έχθρος να κινήσει γρήγορα δυνάμεις και μέσα, προς το μέρος που θα κάνεις τον κυκλωτικό έλιγμο. Να έχεις υπολογίσει σωστά τον απαιτούμενο χρόνο για τον έλιγμο σου και για το πιθανό όλων των θέσεων που θα καθορίζει το σχέδιο. Να υπολογίσεις σωστά τις απαραίτητες δυνάμεις και μέσα που απαιτεί ένας τέτοιος έλιγμος. Δεύτερο. Σοβαρή και ολόπλευρη προετοιμασία των τμημάτων που θα κάνουν ένα τέτοιο έλιγμο, πολιτικά, οργανωτικά, τεχνικά. Τέτοιοι έλιγμοι απαιτούν επιστροφή όλων των αματικών, φυλικών, πνευματικών, δυνάμεων καθενός. Αυτή η επιστροφή έρχεται σαν αποτέλεσμα

CONFIDENTIAL

- 95 -

σοβαρής άσκησης, σοβαρής πολιτικής δουλειάς. Τ ρ ι τ ο. Γνώση τών κανόνων που (Σελ. 130) διέπουν τέτοιους έλιγμούς. Αυτοί οι κανόνες μπορούν νά συνοψιστούν στ' ακόλουθα. Έξασφάλιση μυστικότητας τής κίνησης, που αυτή είναι συνδεδεμένη με τήν άσκηση για τήν κίνηση, με τή σωστή έκλογή τών οργμολογιών πορείας που δέν τά υποφιάζεται ο έχθρος, με τήν εξασφάλιση συνοχής τών φάλαγγων, με τήν επαγρύπνηση πρίν και κατά τόν έλιγμό. Παραπλάνηση του έχθρου, μιά που στη ζωή τέτοιοι έλιγμοί δέν είναι δυνατό νά γίνουν έντελώς ά- παρατήρητοι από τόν έχθρο. Ταχύτητα, για νά μή μπορέσει ο έχθρος νά έμπο- δίσει τόν έλιγμό και νά άντιληφθεί τόν όγκο τών δυνάμεων που έλλισονται. Τ έ τ α ρ τ ο. Αποφυγή έμπλοκής σέ μάχη, με έχθρικές δυνάμεις κατά τή διάρκεια του έλιγμού, γιατί θά ξετροχιαστείς από τό σχέδιό σου. Π έ μ π τ ο. Αποφασιστικότητα κι έπιμονή. Καί ή παραμικρή ταλάντευση μπορεί νά έχει άνεπανδρώτες συνέπειες. Έ χ τ ο. Σοβαρή έφεδρεία στά χέρια τής διοίκησης ανεπανδρωτες συνέπειες. Έ β ο ο μ ο. Γερό άλύγιστο κρήτημα τών σπληνιμά- των που εξασφαλίζουν τήν κύκλωση τών έχθρικών δυνάμεων, με τήν ταχτική τής ένεργητικής άμυνας, τόσο ένάντια στίς έχθρικές έπιθέσεις από τίς έχθρικές ένισχύσεις, όσο και από κείνες που θά κάνουν οι κυκλωμένες δυνάμεις για νά σπάσουν τόν κλοιό. Ο γ ο ο ο. Έπίθεση άλλων τμημάτων μας για εξόντωση τών κυκλωμένων έχθρικών δυνάμεων. Η ούσα τής ταχτικής στόν κυκλωτικό έλιγμό είναι ότι κινιέσαι από μεγάλο βάθος και μετά άντί νά έπιτίθουσαι μόνο μετωπικά, για νά εξοντώσεις διαδοχικά τίς έχθρικές άντιστάσεις, που έτσι ο έχθρος θά μπορεί νά στέλνει δυνάμεις και ύλικά μέσα στην πρώτη γραμμή, κάνουν πλατό κυκλωτικό έλιγμό πίσω άπτήν έχθρική διάταξη, πιάνεις γερά στη- ρήματα και μέσα στόν κλοιό σου κλείνεις σοβαρές έχθρικές δυνάμεις που τίς εξοντώνουν διαδοχικά άλλα τμήματά μας.

Οί μάχες που δόσαμε, στό χρονικό διάστημα που εξέτάζουμε, πλούτι- σαν τήν πείρα μας και με άλλα στοιχεία, τόσο στην ταχτική τής ένεργητικής άμυνας, όσο και στίς έπιθετικές ένέργειες, μικρές και μεγάλες. Μιά λεπτο- μερειακή άνάλυση αύτης τής πείρας ξεπερνάει τά όρια αυτού του άρθρου κι έ- γι' αυτό δέν θά τ' αναλύσουμε.

. . .

Ας εξέτάσουμε τώρα σέ συντομία τήν ταχτική του μοναρχοφασιστικού στρατού. Στο χρονικό διάστημα που εξέτάζουμε, ο έχθρος χρησιμοποίησε βασικά τήν ίδια ταχτική που άναπτύξαμε σέ προηγούμενα κεφάλαια. Τά "νέα" στοιχεία στην τα- (Σελ. 131) χτική του έχθρου ήσαν βασικά δυό. Ποιά ήσαν αυτά τά δυό "νέα" στοιχεία;

Στή Ρούμελη και Θεσσαλία, κατά τή διάρκεια τής έκστρατείας, ο έχθρος έπιανε τίς προσβάσεις και είδικά τίς ύποχρεωτικές διαβάσεις τών με- γάλων όρεινων περιοχών, με μεγάλες δυνάμεις, πυροβολικό και τάνκς. Στο έσωτερικό αυτού του μεγάλου χώρου κινούσε σχετικά μικρές δυνάμεις, για νά παρενοχλούν, νά κουράζουν τά τμήματά μας και νά τά ύποχρεώνουν νά εξαντλούν τά πυρομαχικά τους. Αυτά τά κινούμενα έχθρικά έκστρατευτικά τμήματα, κατά κανόνα δέν είχαν μεταγωγικά και συνεπώς κινούμενο άνεφοδιασμό σέ τρόφιμα

CONFIDENTIAL

- 96 -

καί πυρομαχικά. Ὁ ἀνεφοδιασμός αὐτῶν τῶν ἐχθρικών ἐκστρατευτικῶν τμημάτων γινόνταν μέ ἀεροπλάνα καί μόνο γιά μιᾶς μέρας τροφή καί πυρομαχικά. Δηλαδή, τ' ἀεροπλάνα ἔριχναν κάθε μέρα, σέ κάθε τμήμα τους ὅσα τρόφιμα καί πυρομαχικά τους χρειάζονταν γιά ἓνα εἰκοσιτετράωρο. Ἀκόμα ὁ ἐχθρός ἄλλαξε τόν ἐγγλέζικο ὀπλισμό μ' ἀμερικάνικο. Ἔτσι ὁ ἀνεφοδιασμός τῶν τμημάτων μας, μέ μάχη ἀπτόν ἐχθρό ἔγινε σχεδόν ἀδύνατος, γιατί δέν ὑπῆρχαν εἰσαγωγές ἀνεφοδιαστικές τοῦ ἐχθροῦ καί γιατί καί ἂν ἔπαιρναν τὰ τμήματά μας λίγα πυρομαχικά ἀπτόν ἐχθρό δέ μπορούσαν νά τὰ χρησιμοποιήσουν, γιατί δέν διέθεταν ἀμερικάνικο ὀπλισμό. Τὰ τμήματά μας ὑπόφεραν ἐξαιρετικά ἀπ' τήν πείνα, τὸ κρύο, τή γύμνια, τήν ξυπολυσιά, τήν κούραση, τήν ἔλλειψη πυρομαχικῶν. Ἡ ζημιά στά τμήματά μας στή Ροῦμελη-Θεσσαλία δέν ἔγινε σέ μάχες μέ τόν ἐχθρό, ἀλλά μέ τήν πείνα, τή γύμνια, τήν ξυπολυσιά. Ὑπῆρχε τρόπος ν' ἀντιμετωπιστεῖ αὐτή ἡ ταχτική τοῦ ἐχθροῦ; Ὑπῆρχε. Ἄν σ' ὅλο τὸ χωρὶς, ἀπὸ Τυμωρηστὸ ὡς Πετρίλλια, ἀπὸ Σμοκοβο ὡς Σίδερα, στή Τρίγωνο-Γκιώνα-Οἶτη-Βαρδούσια εἶχαν ἀποθηκευτεῖ τρόφιμα καί ἔστω λίγα πυρομαχικά. Ἄν ἔγκαιρα παίρναμε ἀπὸ καὶ τοὺς 4-5000 μαχητές πού εἶπαμε καί ἀφήναμε σ' ὀδόκληρη τή Ροῦμελη-Θεσσαλία περίπου 2.000 ἐπιλεχτούς μαχητές. Ἰὰ καί χωρὶς αὐτῆ μπορούσε ν' ἀντιμετωπιστεῖ ἡ κατάσταση, μέ λιγότερες ζημιές, ἂν ἡ διοίκηση τοῦ Κλιμακίου δέν ἔχανε τήν κατάσταση ἀπὸ χέρια τῆς καί ἐνεργούσε μέ ἀποφασιστικότητα.

Στήν ἐκστρατεία σὲ Βίτσι-Γράμμο, τὸ "νέο" στήν ταχτική τοῦ ἐχθροῦ ἦταν ἡ συγκέντρωση μεγάλων δυνάμεων καί μέσων σέ μιὰ κατεύθυνση γιά διάσπαση τοῦ μετώπου μας, βαθιὰ διείσδυση κύκλωσης ἢ τουλάχιστον ἀνατροπῆς μας. Τέτιο χτύπημα σέ μιὰ κατεύθυνση, εἶχαμε σὲ Λέσιτς τοῦ χώρου Βίτσι καί στήν Πόρτα Ὀσμάν σὲ χωρὶς τοῦ Γράμμου. Ἡ τέτια (Σελ. 132) ταχτική τοῦ ἐχθροῦ εἶναι πολὺ παλιά καί γνωστή, σ' ὅσους ἔχουν στοιχειώδεις πολεμικὲς γνώσεις. Ἐφερε ἀποτελέσματα αὐτῆς ἡ ταχτική σὲ Λέσιτς καί στήν Πόρτα Ὀσμάν, κυρίως γιατί δέν εἶχαμε ἐπιχειρησιακὴ ἐφεδρεία, γιατί δέν ἀντιληφθήκαμε ἔγκαιρα τήν ταχτικὴν κατάσταση, ὁ λεφτερός χώρος πού εἶχαμε στή διάθεσή μας ἦταν ἐλάχιστος καί ἔτσι δέν ἔδινε δυνατότητα ἐπανάληψης ὑποχωρητικῆς κίνησης, ὅταν κάποιος ἔσπαζε τὸ μέτωπό μας, γιατί μέ μερικές ὑποχωρητικὲς κινήσεις τέλειωνε καί ὁ χώρος μας.

Ἐνα παλιὸ στοιχεῖο τῆς ταχτικῆς τοῦ ἐχθροῦ πού τὸ χρησιμοποίησε βελτιωμένο καί σὲ χρονικὸ διάστημα πού ἐξετάζουμε εἶναι ἡ ἀμυνα σέ δχυρωμένα σημεῖα. Αὐτὴ ἡ ἀμυνα συνόψίζεται. Π ρ ὠ τ ο. Κυκλικὴ δχυρῶση βασικῶν στηριγμάτων, μέ πολυβολεῖα, ὀδύγυρα συρματοπλέγματα πού εἶχαν πλάτος ὡς ἐκατὸ καί παραπάνω μέτρα καί πού δέν ὑπῆρχε σέ κάθε τέτιο σημεῖο ἓνας κύκλος συρματοπλεγμάτων, τέτιου πλάτους, ἀλλὰ δυὸ καί τρεῖς κύκλοι μέ ἴδιο πλάτος καθέννας. Κύκλος συρματοπλεγμάτων, ἀλλὰ πιδ στενὸς ὑπῆρχε καί γύρω ἀπὸ κάθε πολυβολεῖο, μέ μιὰ μόνο στενὴ εἰσοδο πού ἔμπαιναν οἱ σάνταροι πού κρατοῦσαν αὐτὸ τὸ πολυβολεῖο. Δ ε β τ ε ρ ο. Πλάτῃ νερκοπέδιο γύρω ἀπὸ κάθε κύκλο συρματοπλεγμάτων. Τ ρ ὠ τ ο. Πυκνὴ κυκλικὴ διάταξη δυνάμεων, μέ ἐφεδρεία σὲ κέντρο τοῦ δχυρωμένου σημείου. Τ ε τ α ρ τ ο. Σχέδιο γιά φραγμὸ πυρὸς, γιά μέρα καί νύχτα, τόσο μέ τόν ὀπλισμό τοῦ δχυρωμένου σημείου, όσο καί μέ τὸ πυροβολικόν. Π ε μ π τ ο. Ἐνέδρες ἔξω ἀπὸ τὰ συρματοπλέγματα, κυρίως γιά νά βαρῶν συναγεμῶ. Ἐ χ τ ο. Κοντὰ στά δχυρωμένα σημεῖα, ὑπαρ-

- 97 -

ξη έφεδρείας, για γρήγορη επέμβαση καί που θα εκδηλώνονταν ενέργειά μας. Έ β ο ο μ ο. Σχέδιο αλληλοϋποστήριξης με πυρά των γειτονικών δχυρωμένων σημείων. Ό γ ο ο ο. Για τις πόλεις και τα κεφαλοχώρια, ο έχθρος πήρε τα παρακάτω μέτρα. Περιμάντρωσε τις πόλεις και κεφαλοχώρια με πλατύ συρματόπλεγμα-ποδιές με ναρκοπέδια. Μερικές πόλεις τις περιμάντρωσε με τείχη, και έξω απ'αυτά πλατύ συρματόπλεγμα και ναρκοπέδια. Στο έσωτερικό κάθε πόλης και κεφαλοχωριού δχύρωσε τα γεία σπείτια και τα συρματόπλεξε και στους δρόμους έφτιαξε πλήθος μπετονένια πολυβολεία που έβαζαν άξονικά τους έρδ-μους. Σε κάθε πόλη και κεφαλοχώρι είχαν καθοριστεί τα βασικά κέντρα αντί-στασης. Όχύρωσε τα γύρω από κάθε πόλη και κεφαλοχώρι βασικά ύψώματα, όπως αναπτύξαμε πιο πάνω. Και είχε σχέδιο κίνησης έφεδρειών.

Αυθ λόγια πρέπει να πούμε για τη χρησιμοποίηση του πυροβο-(Σελ. 133) λικού άπτον έχθρο. Ό έχθρος χρησιμοποιούσε έτσι βασικά το πυροβολικό του. Βομβαρδισμό για παραπλάνηση. Σφοδρό μαζικό παρατεταμένο βομβαρδισμό, είτε όπως το λένε προπαρασκευη πυροβολικού προς την κύρια κατεύθυνση της επίθεσης του πεζικού. Βολή καταστροφής των δχυρών μας, με τάνκς και αντιαρματικά πυροβόλα θέσεων. Βολή ανάσχεσης όταν καταλάμβανε θέσεις μας για να έμποδισει άντεπιθέσεις μας, είτε όταν ανατρέπαμε το πεζικό του. Βολή διαφύλαξης των πλευρών του έπιτιθέμενου πεζικού του από δικιά μας πλευροκόπηση. Βολή καταδίωξης όταν υποχωρούσαμε. Βολή καπνογόνων, πάνω στις θέσεις του, για να κρύψει συγκέντρωση και κίνηση τμημάτων του και πάνω στη θέση μας για άχρη-στευση της παρατήρησής μας. Βολή στα μετόπισθεν των γραμμών μας, για παρεμ-πόδηση κίνησης έφεδρειών και έφοδιοπομπών προς το μέτωπο.

Αυθ λόγια για την άεροπορία. Στη μεγάλη έκστρατεία στο Βίτσι και στο Γράμμο τον Αύγουστο του 1949, ο έχθρος χρησιμοποίησε πιο πολλά και πιο τέλεια άεροπλάνα. Η χρησιμοποίηση της άεροπορίας έγινε έτσι. Στην άνα-γνώριση. Σάν οδηγός πυροβολικού. Μαζικό παρατεταμένο βομβαρδισμό πάνω στις θέσεις μας. Μετά το βομβαρδισμό παρατεταμένο μυδραλλιοβολισμό. Το "νέο" στη χρησιμοποίηση της άεροπορίας ήταν ότι ο μαζικός παρατεταμένος βομβαρδι-σμός γίνονταν στην κατεύθυνση του κύριου χτυπήματος του πεζικού και στην άδιέκοκτη ύπαρξη άεροπορίας πάνω σ'αυτή την κατεύθυνση.

Κείνο που πρέπει να τονίσουμε εδώ είναι ότι όχι μόνο δέν παρουσί-ασε ο έχθρος πρωτοτυπία στα ήτηματα ταχτικής, αλλά αντίθετα στέκονταν κάτω από το μέτρο. Από άποψη στρατηγικής σύλληψης έκπληωσε πολλά στοιχεία τυχοδιωκτισμού. Μόνο η καταπληκτική άριθμητική ύπεροχή του έχθρου (20 προς 1 στις έμφυχες δυνάμεις και 100 προς 1 στα ύλικά μέσα) μας ύποχρεώσε σε προσωρινή ύποχώρηση. Παρ'όλες αυτές τις έμφυχες δυνάμεις και ύλικά μέ-σα, πουθενά δέν κατόρθωσε ο έχθρος να κυκλώσει, να έξοντώσει είτε να αίχ-μαλωτίσει έστω μια διμοιρία μας. Αυτό δείχνει και το μέτρο της μοναρχοφα-σιστικής στρατιωτικής ήγερσίας και του ύπερστράτηγου Βάν Φλίτ. Έμείς όμως πολλές φορές κυκλώσαμε κι έξοντώσαμε είτε αίχμαλωτίσαμε, άκόμα και δλόκλη-ρες ταξιαρχίες του έχθρου.

- 98 -

Ποιά είναι τα πιο βασικά συμπεράσματα, που βγαίνουν από τη δράση του ΔΣΕ, στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε; Αυτό μπορούμε να τα συνοψίσουμε. Το στρατηγικό μας σχέδιο ήταν (Σελ. 134) σωστό και σωστό ήταν το αντίστοιχο σχέδιο δράσης μας. Ξέραμε και μάλιστα σε λεπτομέρειες το έχθρικό σénéδιο. Η ταχτική του ΔΣΕ ήταν σωστή και στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε. Αναπτύξαμε την πιο μεγάλη και πολύπλευρη δράση και καταφέραμε στον έχθρο εξαιρετικά βαριές απώλειες. Και στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, δε μπορούσαμε να λύσουμε τα δυο βασικά μας προβλήματα, την εξασφάλιση των απαραίτητων εφοδίων και τον ανεφοδιασμό των τμημάτων μας στην κεντρική και νότια Ελλάδα. Κάναμε λάθη στη διεύθυνση των επιχειρήσεων, που είχαν συνέπειες, αλλά όχι αποφασιστικές. Το σοβαρότερο λάθος μας είναι ότι δεν πήραμε 4-5.000 μαχητές από τη Ρουμέλη-Θεσσαλία και έτσι πάθαμε ένα σοβαρό ζήτημα και δεν τους είχαμε στο Βίτσι και στο Γράμμο.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΟΥΛΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΟ ΕΛΛΑΔΑΣ

Πολιτική δουλιά, όπως την έννοούμε σήμερα, δε γίνονταν στον ΕΛΑΣ. Το γιατί δε γίνονταν σωστή πολιτική δουλιά στον ΕΛΑΣ, το πώς γίνονταν ή πολιτική δουλιά και ποιά ήταν το περιεχόμενό της δε μπορούμε να το αναπτύξουμε σ' αυτό το άρθρο, γιατί αυτό γράφεται μόνο για τη δράση του ΔΣΕ. Θίγουμε απλώς αυτό το ζήτημα, για να πούμε ότι όταν αρχίζαμε τον ένοπλο αγώνα δεν διαθέταμε μια πείρα πολιτικής δουλιάς σ' ένα λαϊκοεπαναστατικό στρατό. Αντίθετα, η κακή κληρονομιά από τον ΕΛΑΣ και στον τομέα της πολιτικής δουλιάς βάραινε εξαιρετικά, ιδιαίτερα στα πρώτα βήματα του ΔΣΕ. Στον τομέα της πολιτικής δουλιάς, όχι μόνο έπρεπε να αρχίσουμε από την αρχή, αλλά ήταν απαραίτητο να καθαρίσουμε την πολιτική μας δουλιά από τις κακές επιβιώσεις του ΕΛΑΣ. Και είχαμε αρκετές τέτοιες επιβιώσεις. Το τρέκλισμα, από τις σακαράκινες μέθοδες διοίκησης και της κατάπνιξης κάθε γνώμης των μαχητών, ως τις περιπτώσεις μετατροπής του στρατού μας σε σωματείο που άποφάσιζε κατά πλειοψηφία, για το αν θα γίνονταν μια επιχείρηση. Οι αντιλαϊκές πράξεις, που τις καλλιεργούσε και τις κατοχύρωνε ο Ελάρκος. Οι προσπάθειες του Ελάρκου για ούσιαστικό αποκλεισμό του κόμματός μας από τη ζωή του ΔΣΕ και οι άλλες αντικομματικές εκδηλώσεις. Η έλλειψη είτε η άνεδαφική πολιτική δουλιά και πολλές φορές εκδηλώσεις περιφρόνησής της. Η έλλειψη πειθαρχίας. Η περιφρόνηση προς τον παράγοντα άνθρωπο. Η γραφειοκρατία κλπ, κλπ. Όλα αυτά έπρεπε να καθαριστούν, αλλά δεν ήταν εύκολη δουλιά. (Σελ. 135)

Η πολιτική δουλιά στο ΔΣΕ, όπως την έννοούμε σήμερα, θεμελιώθηκε από το σ. Ζαχαριάδη, στις 15 Γενάρη 1948, με το λόγο του στη σύσκεψη των κομματικών, στρατιωτικών και πολιτικών στελεχών και μετά αναπτύσσονταν και συγκεκριμενοποιούνταν με μια σειρά άλλα ντοκουμέντα, όπως το γράμμα του Πολιτικού Επιτρόπου του ΓΑ σ. Βασίλη Μπαρτζιώτα προς τους Πολιτικούς Επιτρόπους, το γράμμα του Πολιτικού Γραφέλου του Κόμματός μας προς τους Πολιτικούς Επιτρόπους, οι αποφάσεις των Ολομελειών της ΚΕ.

" Αποστολή της πολιτικής δουλιάς μέσα στο ΔΣΕ, είπε ο σ. Ζαχαριάδης

- 99 -

στη σβσκεψη του Γενάρη, είναι να διαφωτίζει, να προσανατολίζει, και να καθοδηγεῖ σωστά, κάθε φορά, πολιτικά το μαχητή μας έτσι που να προωθεῖ τὴ λαϊκο-δημοκρατική ιδεολογική κατάρτιση και τὸν ἐξοπλισμὸ του, να διατηρεῖ ἀκμαῖο τὸ ἡθικὸ του γιὰ νὰ νᾶναι σὲ ὅλα ἀειδύμαχος και ἑτοιμος πάντα νὰ ἐκπληρῶνει με-χρι τέλος τὴν ἀποστολή του. Γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουμε τὴν καλή, τὴ σωστή πολιτι-κή δουλειὰ στὸ στρατὸ, δημιουργήσαμε τὸ θεσμὸ τῶν πολιτικῶν ἐπιτρόπων.

"Α ν ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς εἶναι τὸ μυ-α λ δ τ ῆς μ ο ν ᾶ δ ας, ὁ πολιτικὸς ἐπίτροπος εἶ-ναι ἡ ψυχή, ἡ καρδιά τῆς. Γιὰ βασική ἀποστολή του ὁ πολιτικὸς ἐπίτροπος ἔχει νὰ ἐξασφαλίζει στὸ στρατιωτικὸ διοικητὴ ὅλες τὲς πολιτικο-ἡθικὲς προϋποθέσεις πού θά τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ ὀργανώνει τὴ νίκη, νὰ νικά. "Ἔτσι ὁ πολιτικὸς ἐπίτροπος, χωρὶς νὰ ὑπαισέρχεται στὴ διοικητική ἐξουσία τοῦ στρατιωτικοῦ ἡγέτη, χωρὶς νὰ μοιράζεται μαζί του τὴν ἐξουσία αὐτή, ἀποτελεῖ ὅμως ἀποφασιστικὴ συντελεστή γιὰ τὴν ἐπιτυχία, γιὰτὶ αὐτὸς ἀμεσα ἀπασχολεῖται μὲ ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ἀτομικῆς και τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς, τῆς ἐκπαίδευσης, τῆς διαφώτισης τοῦ μαχητῆ, μὲ τὴν τροφή του, τὸ ρουχισμὸ, τὴ συμπεριφορά και τὴ φροντίδα πρὸς τὸ μαχητὴ, μὲ τὴν πολιτική και στρατιωτι-κή του κατάρτιση, μὲ ὅλα τὰ ζητήματα πού τὸν κάνουν νὰ νᾶναι ἓνας καλὸς, πει-θαρχικὸς, ἀποφασιστικὸς ἀγωνιστὴς πού ξέρει γιὰτὶ πολέμῳ και γιὰτὶ πρέπει νὰ νικήσει. "Ο Πολιτικὸς "Επίτροπος εἶναι τὸ δεξιὸ χέρι, ὁ πῖθ στενὸς συνερ-γάτης και φίλος τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητῆ, πού τὸν βοηθᾷ σὲ ὅλα, γιὰ νὰ μπορεῖ αὐτὸς νὰ ὀργανώνει και νὰ πετυχαίνει τὴ στρατιωτική νίκη". " Τὸ μέσο, τὸ ὄργανο πού διαθέτει ὁ Πολιτικὸς "Επίτροπος, γιὰ νὰ πετύχει στὴ δουλειὰ του εἶναι ἡ λαϊκοδημοκρατική πολιτική ὀργάνωση μέσα στὸ ΔΣΕ". " Τὴ πολιτική ὀργάνωση ἔχουμε μέσα στὸ ΔΣΕ; "ἔχουμε τὴ λαϊκοδημοκρατική ὀργά-νωση, πού ἀγκαλιάζει, μὲ βάση τὴ δημοκρατική συνέλευση τῆς διμοιρίας, ὅλους τοὺς ἀγωνιστὲς.... Στὴ δημοκρατική συνέλευση μὲ βάση τὴν κριτική και αὐτο-κριτική, συζητιοῦνται ὅλα τὰ ζητήματα γιὰ τὴ ζωή, τὴ συμβίωση, τὴν ἐκπαί-δευση και τὴν πολεμική ὀδὸς τοῦ τμήματος, μὲ σκοπὸ νὰ παραμερίζονται ὅλα τὰ ἐμπόδια, νὰ στερεῶνεται ἡ πειθαρχία, νὰ κρατιέται ἀκμαῖο τὸ ἡθικὸ, νὰ ὑψώνεται τὸ πολιτικὸ και ἐκπολιτιστικὸ ἐπίπεδο, νὰ βελτιώνεται ἡ στρατιω-τικοπολεμική ἐκπαίδευση και κατάρτιση τοῦ κάθε μαχητῆ, ἔτσι πού τὸ τμήμα νὰ στέκεται πάντα στὸ ὕψος τοῦ προορισμοῦ, πού εἶναι νὰ ἐχτελεῖ πάντα τὲς διαταγές και τὲς ἀποστολές πού παίρνει και νὰ νικά παντοῦ και πάντοτε τὸν ἐχθρό. Μέσα στὴ δημοκρατική συνέλευση οἱ μαχητὲς εἶναι ἴσοι, λένε λέφτερα τὴ γνώμη τους, χτυπᾷ τὰ στραβά (Σελ. 136) και ἔτσι ὄχι μόνο βοηθοῦν ὅσο μποροῦν και οἱ ἴδιοι στὸ νὰ γίνεταί τὸ τμήμα τους καλύτερο, μὰ και νὰ δια-πλάθονται και οἱ ἴδιοι διαρκῶς σὲ πειθαρχικοὺς και συνειδητοὺς ἀγωνιστὲς. Εἶναι κανὸς μαχητῆς ἐκεῖνος πού στὴ δημοκρατική συνέλευση δὲ λέει λέφτερα, μὲ θάρρος και ἀνεπηρέαστα τὲς γνώμες του, δὲ χτυπᾷ και δὲ διορθώνει τὲς πα-ρεκτροπές, τὲς ἐλλείψεις, τὰ στραβά ὅπου και ἂν τὰ βλέπει, ἀπὸ ὁποιαδήποτε πλευρά και ἂν προέρχονται. "Ο ποιοὺς δὲ ν ἔχει τὸ θάρρος τῆς γνώμης του ὅταν πρὸκειται νὰ διορθω-θοῦν οἱ ἐλλείψεις τοῦ ΔΣΕ, δὲ μπορεῖ νὰ χεῖ και τὸ πολεμικὸ θάρρος πού δίνει τὴ νίκη στὸ στρατὸ μας". (Ν. Ζαχαριάδης. "Ὅλοι στ' ἄρματα. "Ὅλα γιὰ τὴ νίκη". σελ. 43 και 44). (Οἱ ὑπογραμμίσεις εἶναι δικές μου Δ. Β.).

- 100 -

Ο σ. Ζαχαριάδης ξεκαθάρισε ταυτόχρονα την αποστολή του κομμουνιστή στο ΔΣΕ.

" Ο κομμουνιστής σαν ο πιο πρωτοπόρος και συνειδητός φορέας των λαϊκοδημοκρατικών ιδανικών στέκει πάντα το καλό παράδειγμα στην ομαδική ζωή, στη συμπεριφορά, στην εκπαίδευση και στην πολιτική και πολεμική επέδωση, συσπειρώνει γύρω του όλους τους άλλους συναγωνιστές και δουλεύει ακούραστα για να νάναι το τμήμα υποδειγματικό σε όλα και πρώτ' απ' όλα στη μάχη." Χωρίς να πέφτει ποτέ σε αὐτοϊκανοποίηση, ο κομμουνιστής προσφέρει ολόκληρο τον εαυτό του για να υψώσει τους συναγωνιστές του και να τους κάνει και αυτούς αξίους σε όλα στρατιώτες του ΔΣΕ". (Στο ίδιο σελ. 44 και 45). " Το Κόμμα μας... σαν πρωτοπόρα δύναμη στην αποφασιστική αντιπαράθεση ενάντια στη ξενική κατοχή και το μοναρχοφασισμό φέρει το κύριο βάρος και την κύρια ευθύνη στον αγώνα αυτόν και κατά συνέπεια και την κύρια ευθύνη για το ΔΣΕ και για την επιτυχία της αποστολής του". (Στο ίδιο σελ. 47).

Παρακάτω ο σ. Ζαχαριάδης μίλησε για την κακή κληρονομιά από τον ΕΛΑΣ, για τις παρεκκλίσεις που είχαν γίνει, ως τότε, στο ΔΣΕ στον τομέα της κομματικής δουλειάς και τόνισε ότι

" ο βασικός κίνδυνος που απειλεί εδώ το ΚΚΕ είναι να χάσουμε την επαναστατική αυτοτέλεια και την κομμουνιστική κομματικότητα μας και να υποταχτούμε στις γραφειοκρατικές και αντιλαϊκές επιδράσεις για τους τρέπους και μέθοδες οργάνωσης, καθοδήγησης, ιεράρχησης, στελέχωσης και στρατιωτικοπολεμικής επίδοσης του ΔΣΕ. . . να χάσουμε το κομματικό μας πρόσωπο, να χάσουμε τις δοκιμασμένες κομμουνιστικές και λαϊκο-δημοκρατικές μέθοδες επαναστατικής δουλειάς, καθοδήγησης και οργάνωσης. . . να υποταχτούμε στο στεῖρο γραφειοκρατικό, στο αντιδραστικό πνεύμα στρατιωτικής αντίληψης, για τη δουλειά αυτή". (στο ίδιο σελ. 48).

Πέρασαν δυο χρόνια και δέκα μήνες από τότε που έγραψε ο σ. Ζαχαριάδης το βιβλίο του "Όλοι στ' όπλα! Όλα για τη Νίκη!". Τα λόγια του σ. Ζαχαριάδη για την πολιτική δουλειά, για το ρόλο των πολιτικών επιτροπών και για τις σχέσεις τους με τους στρατιωτικούς διοικητές, για τη δημοκρατική συνέλευση, για την αποστολή των κομμουνιστών, για το βασικό (σελ. 137) κίνδυνο που απειλούσε το Κόμμα, όλα αυτά αποτέλεσαν τις καθοδηγητικές αρχές στη δουλειά μας στο ΔΣΕ. Αυτές οι καθοδηγητικές αρχές άντεξαν στη μεγάλη δοκιμασία, και διατηρούν όλη την αξία τους, για τη δουλειά μας σε ένα μελλοντικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό, που θ' απελευθερώσει την Ελλάδα.

Ο σ. Ζαχαριάδης, όταν τόνιζε το βασικό κίνδυνο που απειλούσε το Κόμμα μας, είχε υπόψη του την κατάσταση μέσα στο ΔΣΕ. Είχε μπροστά του τον τότε αρχηγό του ΔΣΕ, που ήταν ο έμπνευστής του αντικομματικού, του κατσαπλιάδικου, του σακαράικου πνεύματος μέσα στο ΔΣΕ, ήταν ο έμπνευστής των αντιλαϊκών πράξεων, η προσωποποίηση της πολιτικής ανανδρείας στην αναγνώριση των προσωπικών ευθυνών, η προσωποποίηση της γραφειοκρατίας.

Ως την 3η Ολομέλεια της ΚΕ του Κόμματός μας, ουσιαστικά, και πολ-

CONFIDENTIAL

- 101 -

λές φορές και τυπικά, δε γινόταν κοιμητική δουλειά στο ΔΣΕ. Ο Μάρκος Βαφειάδης είχε, ούσιαστικά, υπό διωγμό τα κοιμητικά στελέχη. Από αυτή την άποψη είναι χαρακτηριστική η πολεμική κατά το σ. Γκόσια, η συμπεριφορά απέναντι στον εξέχαστο σ. Διαμαντή, που άρνήθηκε να τον δει έστω και σε μία συνεντεύξη. Η κοιμητική γραμμή άγνοούνταν, διαστρεβλώνονταν, είτε τσαλαπατιούνταν, όπου έφτανε η έπιτροπή του Μάρκου, όπως πχ, στα ζητήματα των σχέσεων μας με το Λαό, για την επιστράτευση, για το που τραβάμε κλπ. Είναι χαρακτηριστικό αυτό που τώρα καταγγέλλουν πολλά κοιμητικά στελέχη, ότι ο Μάρκος έβαζε γραμμή στα τέλη 1946 και στο μισό του 1947 πώς τραβάμε για συμφωνία με το μοναρχοφασισμό. "Έτσι μόνο του έβγαλνε το συμπέρασμα ότι δε μας χρειάζονταν ένας μεγάλος στρατός και ανάπτυξη της πολεμικής δράσης, μία που σήμερα-αύριο θα συμφωνούσαμε με τον έχθρο. Για την κοιμητική και διαφωτιστική δουλειά μέσα στο ΔΣΕ έλεγε, "τώρα τα όπλα θα λύσουν το ζήτημα και όχι οι συνεδριάσεις". "Όπου έφτανε η έπιτροπή του Βαφειάδη, στις διοικήσεις και στα έπιτελεία του στρατού μας έμπαιναν χαφιέδες (Γιαννούλης, Άρης, Γεωργιάδης κλπ.), είτε άνιανοι και γραφειοκράτες. Η αυθαιρεσία, ο σκαρφαλισμός κυριαρχούσαν όπου πρόφτανε να τα μεταφυτεύσει ο Μάρκος. Ο ίδιος φέρνονταν σε δικτατορικούς, που έβλεπε ακόμα και τους έρμους συνεργάτες του σαν έπικινδυνους του. Η γραφειοκρατία βασίλευε στις περισσότερες διοικήσεις και έπιτελεία του στρατού μας. Ο ίδιος ο Μάρκος, ήταν η αποσποποίηση της γραφειοκρατίας. Όταν πχ, του έλεγε για δουλειά που δεν έγινε, σου άπαντούσε. "Γι' αυτό το ζήτημα έχω εκδώσει βεαταγή". Ποιά ήταν η τύχη αυτής της διαταγής; (Σελ. 138) Αυτό δεν τον ενδιέφερε. Η διαταγή είχε εκδοθεί και κοιμίδανε αναπαυτικά μέσα στο στρώμα του. Καλλιεργούνταν η πολιτική ανανδρεία στα ζητήματα των εθνικών. Ο ίδιος ο Μάρκος δεν είχε ούτε την ελάχιστη πολιτική έντιμότητα, ούτε τον ελάχιστο πολιτικό ανδρισμό, να αναγνωρίζει παστρινά τις εθύνες του. Ένα παράδειγμα. Ο κύριος υπεύθυνος για την άποτυχία των επιχειρήσεων στο Μετσοβο και στην Κόνιτσα είναι ο Μάρκος. Στο περιοδικό "Δημοκρατικός Στρατός" είναι δημοσιευμένα, μία κριτική του γραφείου επιχειρήσεων του Γ.Α. για τη μάχη του Μετσόβου και ένα άρθρο του ίδιου του Μάρκου (ας σημειωθεί πως είναι το μοναδικό του άρθρο στο περιοδικό μας), που σ' αυτό τα δυο βλ. φαίνεται ούτε λέξη για τις προσωπικές του εθύνες και για τις εθύνες του έπιτελείου του, σ' αυτές τις δυο σοβαρές άποτυχίες. Ο Μάρκος δεν έχτιζε το ΔΣΕ σε λαϊνοεπαναστατικό στρατό, αλλά μία δεύτερη έκδοση Ε.Λ.Α.Σ. Φέρνουμε εθύνες για τα έργα του Μάρκου; Φέρνουμε εθύνες και μάλιστα σοβαρές. Δε θα σταθώ σ' αυτό το ζήτημα, γιατί αυτό αναλύεται πλατιά στο άρθρο του σ. Ζαχαριάδη, που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Νέος Κόσμος", Νο 8 και 9.

Το Κόμμα μας, με μία επίμονη υπομονητική, συστηματική δουλειά κατάφερε να υπερνικήσει αυτή την επικίνδυνη κατάσταση μέσα στο ΔΣΕ ως το ύψος της αποστολής του. Από την 3η Ολομέλεια και έπειτα συγκεντώσαμε μεγάλη βέρα υπό την πολιτική δουλειά που κάναμε μέσα στο ΔΣΕ, τόσο στην θετική, όσο και στην αρνητική πλευρά.

Ας φέρουμε μερικά παραδείγματα στην θετική πλευρά. Η ρωτο: Στο κέντρο της πολιτικής δουλειάς μπήκε η ιστορική απέναντι στους μαχητές και στις μαχητικές μας. Τι τρώει, κι αν είναι καλά φτιαγμένο το φαγητό,

CONFIDENTIAL

- 102 -

και το φαμί. "Αν είναι ντυμένος και παπουτσωμένος, αν μπαλωμένα και καθαρά τα ρούχα του, αν είναι μπαλωμένα τα άρβυλά του, αν είναι ξυρισμένοι οι μαχητές, αν παίζουν ταχτικά, μαχητές και μαχήτριες. "Αν τους εξασφαλίζουμε κάθε φορά στη διαταγή και στον έλιγμο, ακόμα και στις ώρες της πολυήμερης μάχης, τις καλύτερες δυνατότες συνθήκες ύπνου και ανάπαυσης και μια στοιχειώδη ψυχαγωγία. "Η εξασφάλιση της καλύτερης δυνατής μεταφοράς και νοσηλείας της περίθαλψης των τραυματιών και αρρώστων μας. Για τις έγνοιες που βασανίζουν κάθε μαχητή και μαχήτρια και την προσπάθεια να τους βοηθήσουμε σωστά να τις αντιμετωπίσουν. Δ ε ύ τ ε ρ ο: "Η καθημερινή πολιτική ενημέρωση, με τα καθημερινά έντυπα δελτία ειδήσεων και με την (Σελ. 139) καθημερινή έντυπη εφημερίδα "Πρός τη Νίκη" που αγαλδούνταν κάθε μέρα στα τμήματα, για την πορεία της ένοπλης πάλης και για όλη την πορεία της λαϊκής πάλης, για τον αγώνα όλης της προοδευτικής ανθρωπότητας προς ένταξη μας, για την πρόοδο του παγκόσμιου δημοκρατικού στρατόπεδου και ειδικά της Μεγάλης Σοβιετικής Ένωσης και των λαϊκών Δημοκρατιών. "Η ανάπτυξη του ιδεολογικού επιπέδου των μαχητών μας, με την δργάνωση στοιχειώδους ατομικής μόρφωσης και με μαθήματα και διαλέξεις, με θέματα παρμένα από περιοδικό μας "Δημοκρατικός Στρατός", από τα βιβλία που γράφουμε είτε μεταφράζουμε, από τα κομματικά ντοκουμέντα, με σκοπό την άφομολωση της πείρας που άποχτούσαμε με τον πόλεμο και τη συνειδητοποίηση των ιδανικών που για την πραγμάτωση τους κρατούσαν στα χέρια τα όπλα και πολεμούσαν άσταμάτητα. Τ ρ ί τ ο: "Η δημοκρατική συνέλευση, οι συνελεύσεις των στελεχών άποτελούσαν σπουδαίο βήμα σωστής κριτικής των λαθών και αδυναμιών, άποδους τους μαχητές σαν ίσοι προς ίσους, σωστής ανταλλαγής κι επεξεργασίας, σπουδαίο σχολείο πολιτικής και πολεμικοτεχνικής μόρφωσης στελεχών και μαχητών. Τ έ τ α ρ τ ο: "Η σωστή συγκρότηση, ο σωστός προσανατολισμός, η σωστή λειτουργία, το ξεκαθάρισμα της κομματικής μας δργάνωσης, μέσα στο ΔΣΕ, στάθηκε το βάθρο της ήθικοπολιτικής ένδοτηάς του, η ψυχή του, η δύναμη που τον κινούσε προς τα μπρος, κατά κανόνα, οι κομμοέντες ήσαν το παράδειγμα άντοχής στις δυσκολίες, άλγυισης επιμονής στην εκπλήρωση της άποστολής, ύψηλης συναίσθησης της εϋθύνης, ήρωϊσμού, αϋτοθυσίας. Κι έτσι άποτελούσαν τη δύναμη που μετέπλαθε τους έξωκομματικούς μαχητές σε άνδρικούς πρωτοπόρους αγωνιστές της Λαϊκής Δημοκρατίας. "Εδω πρέπει ν' αναφέρουμε σαν ένα πολύ καλό παράδειγμα πολιτικής δουλειάς την προκήρυξη της ΚΕ του Κόμματος μας στις 12 του Ιούλη 1948. Αϋτή η προκήρυξη γράφει για τα μέλη του κόμματος "Σταθήτε παντού το παράδειγμα..... Ούτε βήμα πίσω. Σταθήτε η ψυχή του ΔΣΕ. Συσπειρώστε όλους τους άνδρες, όλο το στρατό γύρω σας. "Εκεί όπου στέκονται οι κομμουνιστές, ο ΔΣΕ είναι άνίκητος και η πανούκλα του μοναρχοφασισμού δέν περνά. "Εκεί όπου πολεμούν οι κομμουνιστές ο ΔΣΕ πάντα νικά." "Η ΚΕ δέν έκρυψε τις δυσκολίες. "Παραβγαίνουμε μια χούφτα έμεις ενάντια σε μια τρομαχτική ύπεροχή του έχθρου σε ύλινο και σε άνδρες. Μά έμεις κρατάμε. Κρατάμε γιατί πολεμάμε για το δίκαιο. Για τη λευτεριά και την ανεξαρτησία της Ελλάδας. Για την τιμή του σπιτιού μας. Για το χωράφι, για τη δουλιά και για τη ζωή του πατέ- (Σελ. 140) ρα και της μάνας μας. Για το μέλλον των παιδιών μας. Για τη Λαϊκή Δημοκρατία". Όπως είναι γνωστό, αϋτή η προκήρυξη είχε μεγάλη άπήχηση. Οι μαχητές κράτησαν άκλόνητοι ακόμα 39 μέρες και έγκατέλειψαν τις θέσεις τους μόνο ύστερα από διαταγή, για να τσακίσουν τον έχθρο στο κάλι-

CONFIDENTIAL

- 103 -

Μόδι. Ένα άλλο καλό παράδειγμα πολιτικής δουλειάς είναι η δουλειά που έγινε για την άπονομή των κομματικών βιβλιαρίων πριν από τη μάχη Βίτσι-Γράμμο στα 1949. Π έ μ π τ ο: Η αδιάκοπη πάλη ενάντια σε κείνους που έκαναν αντιλαϊκές πράξεις, με διαφώτιση, αλλά και με πειθαρχικά και ποινικά μέτρα περιόρισαν ικανοποιητικά αυτό το κακό, που τόσο υπονόμευε την ενότητα λαού και ΔΣΕ, αλλά και την ίδια την ενότητα του ΔΣΕ, γιατί η συντριπτική πλειοψηφία των μαχητών μας έβλεπε πως αυτές οι πράξεις στρέφονταν κατά του λαού, δηλαδή και κατά των οικογενειών τους. Ξ χ τ ο: Κρατούσαμε πάντα άνοιχτό μέτωπο ενάντια στα όποια σκαράκι της συμπεριφοράς των ανωτέρων προς τα κατώτερα στελέχη, των στελεχών προς τους μαχητές, με ιδεολογικά, αλλά και με πειθαρχικά και ποινικά μέσα και πρέπει να πούμε ότι σημαντικά περιορίσαμε αυτό το κακό. Ξ β δ ο μ ο: Είχαμε πάντα άνοιχτό μέτωπο κατά της γραφειοκρατίας και του επακλουσμού της, της άποσπασης των διοικήσεων από τη μάσα των μαχητών και πετύχαμε μία σημαντική καλύτερηση. Ο γ δ ο ο: Η χρησιμοποίηση του όπλου της επαναστατικής αμύλλας, για πρώτη φορά στην ιστορία του κινήματός μας, χρησιμοποιήθηκε γόνιμα και έδωσε θαυμάσια αποτελέσματα. Αποτέλεσε ένα όπλο του ΔΣΕ, όπως τό έλεγαν οι μαχητές μας. Η μέθοδος της επαναστατικής αμύλλας μας έδωσε και μία σοβαρή πείρα για τό πως πρέπει να χρησιμοποιούμε αυτό τό όπλο. Έ ν α τ ο: Η διαφωτιστική μας δουλειά στο μοναρχοφασιστικό στρατό παρουσίαζε άδυναμίες άκμα και στο Βίτσι-Γράμμο. Παρ'όλες τίς άδυναμίες, αναπτύχθηκε μία άξεδλογη και πρωτότυπη δουλειά. Οι όμιλίες με τους τηλεβδες στα έχθρινά τμήματα που είχαν διάταξη, άκμα και στην ώρα της μάχης. Η έκσφενδύνιση προκηρύξεων στις έχθρινές γραμμές, μ'όλμιους και πυροβόλα, ύστερα από ειδική συσκευή. Τά επαναστατικά τραγούδια μπρός στις έχθρινές γραμμές. Η κουβέντα άνταρτών σε φαντάρους που κατάγονταν από τά ίδια μέρη και πολλές φορές ήσαν συγγενείς. Η έκδοση ειδικής έφημερίδας με τόν τίτλο "Συναδέλφωση". κλπ.κλπ. Δ έ κ α τ ο: Κάναμε μία σοβαρή έκδοτική δουλειά. Έκδόσαμε αρκετά σοβιετικά πολεμικά ρωμάντσα, που είχαν μεγάλη επίδραση στους μαχητές μας. Από τό Γενάρη του 1948, ως τό Σεπτέμβρη του 1949 έκδόσαμε (Σελ. 141) χωρίς διακοπή τό περιοδικό "Δημοκρατικός Στρατός". Έκδόσαμε μία σειρά μπροσούρες, με θέματα παρμένα από τόν άγώνα, λόγους του σ. Ζαχαριάδη και άλλων στελεχών. Έφημερίδες έντυπες, όπως "Πρός τη Νίκη", ή "Μαχήτρια" κλπ.κλπ. Έκατομμύρια προκηρύξεις. Αναπτύξαμε μία σημαντική πολιτιστική δουλειά, με θέατρο, κλπ.

Σημαντική επιτυχία της όλης κομματικής μας δουλειάς, μέσα στο ΔΣΕ, ήταν η δουλειά στις γυναίκες. Πρέπει να πούμε πως αυτό που έγινε με τίς γυναίκες, στα τριάντισι χρόνια της Ένοπλης πάλης μας δέν έγινε σε καμία άλλη χώρα. Χιλιάδες γυναίκες άρπάσαν τά όπλα και πολέμησαν στην πρώτη γραμμή και πολλές άλλες χιλιάδες ύπηρετήσαν σε βοηθητικές ύπηρεσίες, που κι αυτές κρατούσαν όπλα και πολλές φορές πολέμησαν στην πρώτη γραμμή. Καί πρέπει άκμα να τονίσουμε πως οι γυναίκες πολέμησαν καλή, ισάξια με τόν άνδρα. Καί μέσα στη μάχη ανέδειξαν μαστόρους του πολέμου και πολλές ήρωίδες. Έχτός από την πολεμική δράση, οι μαχήτριές μας αποτελούσαν στο ΔΣΕ παράγοντα ανάπτυξης της μαχητικότητας και της ήθικοπολιτικής ενότητάς του, παράγοντα πειθαρχίας και νοικοκυρωσύνης. Η δράση της γυναίκας στον Ένοπλο

- 104 -

άγωνα μας θα μείνει στην ιστορία του γυναικείου κινήματός μας, μία δοξασιμένη σελίδα, ή πιο ένδοξη ως τώρα σελίδα, γραμμένη με το αίμα των καλυτέρων γυναικών της Ελλάδας. Οι μαχήτριες του ΔΣΕ αποτελούν μεγάλο κεφάλαιο, για την αναδιοργάνωση, των λαϊκοδημοκρατικών μας οργανώσεων σήμερα για την αύριανή ένοπλη αντιπαράθεση, για την κατοπινή ανοικοδόμηση μιας λαϊκοδημοκρατικής Ελλάδας.

Και ή ΕΠΟΝ έπαιξε σοβαρό ρόλο στην ανάπτυξη της ένδοξης και της μαχητικής επίδοσης του ΔΣΕ. Η ΕΠΟΝ κρέτηκε και στο νέο ένοπλο άγωνα ψηλά τη σημαία της, που είναι σημαία για μία Ελλάδα άεφτερη εθνικά και λαϊκοδημοκρατική, που θα εξασφαλίσει ψαμί, μόρφωση, χαρά, και φωτεινό μέλλον στη νέα γενιά. Μέσα στις πύλεις, κάτω από βαριά παρανομία, ή ΕΠΟΝ κρέτηκε τη σημαία του ΔΣΕ, πιστή στις δοξασιμένες παραδόσεις της παράνομης εθνικοαπελευθερωτικής δουλειάς που έκανε στην περίοδο της χιτλεροφασιστικής κατοχής. Οι χιλιάδες έποντες και έποντισσες μαχητές του ΔΣΕ, έπλσης αποτελούν μεγάλο κεφάλαιο, για την αναδιοργάνωση των λαϊκοδημοκρατικών μας οργανώσεων, για την αύριανή ένοπλη αντιπαράθεση, για την κατοπινή ανοικοδόμηση μιας λαϊκοδημοκρατικής Ελλάδας.

Αυτή τη σωστή γραμμή που θεμελίωσε ο σ. Ζαχαριάδης με το βιβλίο του "Όλοι στ' όπλα!". "Όλα για τη νίκη!" και (Σελ. 142) που την αναπτύσαμε με την ίδια την πείρα της πολιτικής μας δουλειάς υπήρχαν άνθρωποι που συνειδητά την διαστρέβλωναν και άνθρωποι γραφειοκράτες που έκαναν άσυνείδητα την ίδια δουλειά. Κλασικό παράδειγμα προδοκότερα που διαστρέβλωνε τη γραμμή μας ήταν ο Κώστας Γυφτοδής (Καραγιώργης), που ήταν διοικητής του Κλιμακίου του ΓΑ στη Νότια Ελλάδα. Αυτός έφτασε ως το σημείο να αναλάβει τις διενέξεις του άποφεις που είχαν καταδικαστεί από το ΠΓ και όχι τη σχετική άποφαση του ΠΓ για τη δουλειά του Κλιμακίου. Κλασικό παράδειγμα γραφειοκράτη (μπορεί να μην είναι μόνο γραφειοκράτες) είναι ο Αλέκος Κανακάρδης και Δημήτρης Βατουσιανός, που έριξαν στο βάλτο τα τμήματά μας στην Ανατολική Μακεδονία-Θράκη. Τέτιοι υπήρχαν και άλλοι.

Παρά τις σοβαρές έπιτυχίες που είχαμε στον τομέα της πολιτικής δουλειάς, μέσα στα τμήματα του ΔΣΕ, όμως είχαμε σοβαρές αδυναμίες, άδεια και στις μονάδες μας στο Βίτσι και στο Γράμμο. Έκει όμως που ή πολιτική δουλειά δεν βρισκόνταν ούτε κατά προσέγγιση στο ύψος της άποστολής του ΔΣΕ, ήταν στην Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, στη Θεσσαλία και στη Ρούμελη. Έκει στην ουσία δεν υπήρχε κομματική οργάνωση. Έτσι ή στοργή στους μαχητές ήταν άδύνατη καθώς μερικές περιπτώσεις άνθυαρχη. Η διαφωτιστική δουλειά ήταν άδύνατη και πολλές φορές άνεδαφική. Γίνονταν πολλές αντιλαϊκές πράξεις. Η συμπεριφορά στους μαχητές, των άνωτέρων στελεχών προς τα κατώτερα, ήταν πολλές φορές άπαίσια. Η επαγρύπνηση ήταν έξαιρετικά άδύνατη και μερικές φορές ήταν επαγρύπνηση από την άναποδη. Για την επαγρύπνηση από την άναποδη πρέπει να φέρουμε τρία από τα πιο άπαίσια παραδείγματα. Το πρώτο στη Θεσσαλία-Ρούμελη. Έκει με διαταγή του Καραγιώργη πειστήκαν και βασανίστηκαν άπάνθρωπα στελέχη και άπλά μέλη του Κόμματος και μετά έχτέλεσαν μερικούς, όχι γιατί ήταν ένοχοι, αλλά γιατί είχαν παραμερφωθεί από βασανιστήρια. Το δεύτερο στη Χαϊντού. Έκει κάτι σαδιστές που έχουν την ιδέα πως είναι

CONFIDENTIAL

- 105 -

δοτυνομικά δαιμόνια έπιασαν και βασάνισαν στελέχη και άπλά μέλη του Κόμματος, με τον πιο άπάνθρωπο τρόπο, που έτσι μερικοί άπτούς βασανισμένους πέθαναν και άλλοι αυτοκτόνησαν και μόνο με την επέμβαση του ΓΑ γλύτωσαν οι ύπολοιποι. Τό τρίτο στην περιοχή Δράμας. Έκει δ διοικητής των τμημάτων μας Αίμουχίδης έφηνε νηστικούς τους μαχητές, τους ταλαιπωρούσε και έτσι εξαντλούνταν και όταν έμεναν βραδυπορούντες τους έχτελούσε. Ο Αίμουχίδης είχε (Σελ. 143) διαγραφεί σαν χαφίης και ξανατρούπωσε στο Κόμμα στην περίοδο της πρώτης κατοχής.

Παρά τις άδυναμίες που παρουσίασε η πολιτική μας δουλιά στα τριάντη χρόνια του ένοπλου άγώνα μας, αυτή σά σύνολο βασικά ανταποκρίθηκε στις άπαιτήσεις της ένοπλης πάλης.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΟ ΕΛΛΑΔΑΣ

Μία σοβαρή πλευρά της δουλιάς μας στο ΔΣΕ, που μάς δίνει πλούσια πείρα, είναι η στρατιωτικοπολιτική έκπαίδευση. Μετά την 3η Όλομέλεια της ΚΕ του Κόμματός μας έπεκρίθηκε, βασικά, η άρχή: Πολέμα και μάθαινε. Μάθαινε και πολέμα. Σ' αυτό τό άρθρο δεν είναι δυνατό να γίνει άνάλυση του συστήματος έπιλογής των μαθητών στις στρατιωτικές σχολές μας, της συγκρότησής τους, του εκπαιδευτικού προγράμματος, των μεθόδων έκπαίδευσης, του κανονισμού λειτουργίας τους. Έπίσης αυτή η άνάλυση δε μπορεί να γίνει για τη συγκρότηση, πρόγραμμα, κανονισμό των έμπέδων και για τις άσκήσεις μάχης στις μονάδες. Έδώ θά δόσουμε άπλως ένα σκίτσο της εκπαιδευτικής δουλιάς που έγινε στο ΔΣΕ. Την έκπαίδευση στο ΔΣΕ μπορούμε να τη χωρίσουμε σε τρία μέρη. Έκπαίδευση σε σχολές, για δημιουργία στελεχών. Έκπαίδευση στα έμπεδα, για τους νεοκαταταγμένους μαχητές. Έκπαίδευση στις μονάδες, με άσκήσεις μάχης.

Η έκπαίδευση στο ΔΣΕ είχε κι αυτή την εξέλιξη της. Στην άρχή στις σχολές και στα έμπεδα μεταφυτεύθηκαν άτομους οι μέθοδοι έκπαίδευσης των άστικών στρατιωτικών σχολών και έμπέδων. Και τούτο για δύο λόγους. Πρώτα γιατί κείνοι που δίδασκαν ήσαν παλιοί αξιωματικοί του άστικού στρατού. Και δεύτερο γιατί δ τότε άρχηγός του ΔΣΕ Μάρκος Βαφειάδης, άφου ήταν βασικά άντικανος στρατιωτικά, θαύμαζε τη στρατιωτική "σοφία" των παλιών αξιωματικών του άστικού στρατού και έχτελούσε τις "συμβουλές" τους. Πρέπει να πούμε και δώ, πως και στα ζητήματα της έκπαίδευσης έγινε σοβαρή πάλη μέσα στο ΔΣΕ, τόσο ένάντια σε κείνους που ήθελαν να μεταφυτέψουν στο ΔΣΕ άπόφιο τό σύστημα της άστικής στρατιωτικής έκπαίδευσης, όσο και ένάντια σε εκείνους που υποτιμούσαν τη στρατιωτική έκπαίδευση.

Η πρώτη και η καλύτερη σχολή του ΔΣΕ ήταν η Σχολή Άνθυπολοχαγών του Γενικού Άρχηγείου. Αυτή η σχολή λειτουργήσε σε έξη εκπαιδευτικές περιόδους και έβγαλε έξη σειρές άνθ/γούς, δηλαδή κάμποσες χιλιάδες. Στην άρχή η έπιλογή των (Σελ. 144) μαθητών, η συγκρότηση, τό εκπαιδευτικό πρόγραμμα, οι

CONFIDENTIAL

- 106 -

μέθοδες εκπαίδευσης, ο κανονισμός λειτουργίας, όλα έφερναν τη σφραγίδα της άστικης στρατιωτικής νοοτροπίας. Στην επιλογή επικρατούσαν πολλές φορές οι προσωπικές προτιμήσεις και συμπάθειες. Η συγκρότηση τυπικά είχε στρατιωτικό χαρακτήρα. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στη βάση ήταν ο άστικός, στρατιωτικός κανονισμός. Οι μέθοδες διδασκαλίας ήταν βασικά μέθοδες δωματίου και σχολαστικισμού. Ο κανονισμός λειτουργίας έμπαιζε στους μαθητές σαναρίνιο πνεύμα. Γι' αυτό τους όλους τους λόγους, οι απόφοιτοι αυτής της σχολής ως την τρίτη σειρά, πήγαιναν σά διμοιρίες στίς μονάδες και χωρίς υπερβολή έκαναν γυμνάσια στην πλάτη των διμοιριών για νά μάθουν νά τίς διοικούν στη μάχη. Στροφή σ' αυτή τη σχολή άρχισε νά γίνεται μετά την 3η Όλομέλεια της ΚΕ και προπάντων στην 5η και 6η σειρά. Σε τί συνίστατο αυτή η στροφή; Η επιλογή των μαθητών βασικά γίνονταν με κριτήρια, την πίστη και άφοσίωση στά έδανικά του άγώνα, την πολεμική έπίδοση και προσωπική παλιναριά, τό ήθος και τη φυσική έξυπνάδα. Η σχολή συγκροτήθηκε σέ τάγματα και όργότερα σέ ταξιαρχία, με όλο τον όπλισμό που είχε μία ταξιαρχία μας πεζικού, με τη σύνθεση της από άποψη όργάνωσης. Στη βάση του εκπαιδευτικού προγράμματος μπήκε η διδασκαλία της πέτρας του ΔΣΕ, που αυτή την έπεξεργαζόμαστε κριτικά και τη γενικεύαμε, με τίς αποφάσεις της ΚΕ και του ΠΓ του κόμματός μας, με τά συμπεράσματα είνικών στρατιωτικοπολιτικών συσκέψεων, με τά συμπεράσματα των συνελεύσεων των στελεχών για κριτική της δράσης που μετά αυτά έπεξεργαζότανε στά άρθρα που δημοσιεύονταν. Αυτές οι συνελεύσεις των στελεχών έπαιζαν σπουδαίο ρόλο στη συγκέντρωση, έπεξεργασία και άφομοίωση της πέτρας, για την διόρθωση των λαθών και την εξέλιξη των άδυναμιών, για τό σωστό προσανατολισμό των στελεχών που έπαιρναν μέρος σ' αυτές τίς συνελεύσεις.

Από άποψη μεθόδων διδασκαλίας χτυπήθηκε ο σχολαστικισμός και η διδασκαλία μόνο σέ δωματίο και μόνο από χαρτιά και μπήκε ο σωστός συνδυασμός της θεωρητικής διδασκαλίας με την πρακτική άσκηση μάχης και με τη συμμετοχή σέ μάχες. Πχ, η σχολή έκανε άσκησης μάχης σέ έδαφος (και όχι μόνο στην άμμοδόχο) λόχου, τάγματος, ταξιαρχίας, με πραγματικά πυρά σέ άνοχύρωτο έδαφος, σέ όχυρωμένο έδαφος, σέ κατοικημένα σημεία, τη νύχτα, τη μέρα, κλπ, και έπαιρνε μέρος σέ έπιχειρήσεις. Τά στελέχη της σχολής στη βασική τους σύνθεση είχαν προέλθει από άντάρτες. Έτσι με μία άδιάκοπη πάλη (Σελ. 145) η σχολή εξέλιχθηκε σέ μία πρώτη τάξης καρτιζάνικη σχολή, που οι απόφοιτοί της νικούσαν και με τό μυαλό τους απόφοιτους της μοναρχοφασιστικής σχολής Εύελπίδων και κείνους που σπούδασαν στίς δυτικοευρωπαϊκές άνώτατες στρατιωτικές σχολές. Πολλοί απόφοιτοι της σχολής μας άναδείχτηκαν σπουδαίοι λοχαγοί και ταγματάρχες και έχουν μπροστά τους ένα λαμπρό στρατιωτικό μέλλον. Η σχολή Άνθυπολοχαγών του Γενικού Άρχηγείου έπαιξε σπουδαίο ρόλο στην όπερνίκηση του κατοαπιαδισμού και ροήδησε άποφασιστικά νά μπει ο ΔΣΕ σέ όρόμο της μετατροπής του σέ λαίκοεπαναστατικό στρατό.

Μία δεύτερη κατά σειρά σημασίας σχολή ήταν η Σχολή Σαμποτέρ του ΓΑ. Αυτή έβγαλε εκατοντάδες άνθυπολοχαγούς σαμποτέρ και έδωσε τους εκπαιδευτές που εκπαίδευαν σχεδόν όλους τους μαχητές μας νά βάζουν και νά άφοπλίζουν νάρκες, έδωσε τά στελέχη που στελέχισαν την όμάδα σαμποτέρ σέ κάθε τάγμα, τη διμοιρία σαμποτέρ σέ κάθε ταξιαρχία, τό λόχο σαμποτέρ σέ κάθε Μεραρχία,

CONFIDENTIAL

- 107 -

τά στελέχη που χρειάστηκαν για τη συγκρότηση Ταξιαρχίας σαμποτέρ που διοικούνταν απ'εθείας από το ΓΑ. Η Σχολή αυτή βοήθησε αποφασιστικά, για να γίνει το σαμποτάζ μαζικό, ο φόβος και τρόμος των μοναρχοφασιστών. Πολλοί άπτοους άπόφοιτους της σχολής σαμποτέρ έχουν λαμπρό στρατιωτικό μέλλον.

Μιά άλλη σχολή, ήταν η Σχολή Πυροβολικού, του ΓΑ. Έδώ πρέπει να πούμε πώς είχαμε καλούς πυροβολητές. Και οι αξιωματικοί που μ'ας ήρθαν από τον άστικό στρατό, κατά κανόνα ήταν άριστοι πυροβολητές. Τα λίγα παμπάλαια πυροβόλα μας με τα λίγα και σκουριασμένα βλήματα προκαλούσαν μεγάλη φθορά στον έχθρο, χάρη στη μαστοριά και παλιμαριά των πυροβολητών μας. Η Σχολή Πυροβολικού έβγαλε εκατοντάδες άνθυπολοχαγούς Πυρ/κού. Αυτή η Σχολή έπαιξε σπουδαίο ρόλο, για να εκπληρώσει ικανοποιητικά το πυροβολικό μας, την άποστολή του και την εκπλήρωσε ικανοποιητικά. Πολλοί από τους άπόφοιτους αυτής της Σχολής έχουν λαμπρό μέλλον στο Πυροβολικό.

Μιά άλλη σχολή, ήταν η Σχολή Διαβιβάσεων του ΓΑ, που έβγαλε πολλούς και καλούς άσυρματιστές, άσυρματοτηλεφωνητές, τηλεφωνητές, κρυπτογράφους, άσυρματοτεχνίτες, συντηρητές γραμμών κλπ. Είναι γνωστό πώς στον τομέα των διαβιβάσεων, έκδηλώνονταν, ακόμα και ως τελευταία, το άνταρτίστικο πνεύμα. Αυτή η σχολή έπαιξε σοβαρό ρόλο στο ν'άρχισουμε να σπάμε την ύποτιμηση του όπλου των διαβιβάσεων και να μάθουμε να το χρησιμοποιούμε κάπως ύποφερτά.

(Σελ. 146)

Μιά άλλη σχολή που έπαιξε σπουδαίο ρόλο, παρ'όλο που δημιουργήθηκε τελευταία και δεν πρόφτασε ν'άποδώσει όσα μπορούσε ν'άποδώσει, ήταν η Σχολή Πολιτικών Έπιτροπών Πόλεων και Ύπαθρου. Αυτή λειτουργήσε μόνο σε δυό εκπαιδευτικές περιόδους. Ήταν μία πολιτικοστρατιωτική σχολή που μάθαινε σε στελέχη την τέχνη της παράνομης δουλειάς στις πόλεις και στην κατεχόμενη από τον έχθρο ύπαιθρο, τους μάθαινε τη χρήση όλων των έκρηκτικών ύλών, για σαμποτάζ. Η κείρα που μ'ας έδωσε αυτή η σχολή έχει μεγάλη σημασία.

Μιά άλλη σπουδαία σχολή, ήταν η Σχολή Μεσαίων Ύγειονομικών Στελεχών του ΓΑ. Αυτή λειτουργήσε μόνον σε μία εκπαιδευτική περίοδο. Οι μαθητές της προέρχονταν από τους πιο άριστους νοσοκόμους μας. Αυτή η Σχολή τους έβγαζε μισογιατρούς. Έδώ πρέπει να πούμε πώς είχαμε καλή Ύγειονομική Υπηρεσία, που βασικά άνταποκρίθηκε στην άποστολή της.

Τέλος, μία άλλη σχολή, που δημιουργήθηκε τελευταία, ήταν η Σχολή Μηχανικού του ΓΑ. Αυτή έβγαζε αξιωματικούς του Μηχανικού που ήξεραν όδοποιία, γεφυροποιία, όχυρωτική. Αυτή η Σχολή βοήθησε στην όχύρωση, στις συγκοινωνίες μας, στο ν'άρχισουν να καταλαβαίνουν οι διοικήσεις των μονάδων πεζικού την άνάγκη της ύπαρξης των μονάδων μηχανικού, σ'ένα σύγχρονο πόλεμο.

Στο Κλιμάκιο του ΓΑ στη Νότια Ελλάδα ιδρύθηκε η Σχολή άνθυπολοχαγών, που λειτουργήσε σε δυό εκπαιδευτικές περιόδους και έβγαλε κάπου 200 άνθυπολοχαγούς. Αυτή η Σχολή βασικά δέ μπόρεσε να κάνει παραπάνω από την πρώτη σειρά της Σχολής άνθυπολοχαγών του ΓΑ. Πάντως κι αυτή βοήθησε, παρά τις σοβαρές έδυνამίες της, στη δημιουργία αξιωματικών του στρατού μας.

CONFIDENTIAL

- 108 -

Στις Μεραρχίες και στις Ταξιαρχίες, είτε στα πρώην αρχηγεία περι-
χών και περιφερειών λειτούργησαν πολλές σχολές που έβγαζαν ομαδάρχες, νο-
σοκόμους, διαβιβαστές, σαμποτέρ κλπ. Αυτές οι Σχολές έπαιζαν εξαιρετικά
σπουδαίο ρόλο, στη δημιουργία κατωτέρων στελεχών του στρατού μας, που απ'
αυτά τα πιο καλύτερα πήγαιναν στις σχολές του ΓΑ. Κι αυτές οι σχολές, προ-
πάντων των ομαδαρχών, στην αρχή ήταν διαποτισμένες με το σχολαστικισμό από
έποψη εκπαίδευσης, που προσδευτικά υπερνικούνταν.

Και τα έμπειρα έπαιζαν σπουδαίο ρόλο. Ήπδειγμα έμπειρων ήταν το
έμπειρο του ΓΑ στο Βίτσι το 1949. Έκεϊ γίνονταν μια σοβαρή στρατιωτική εκ-
παίδευση, μια σοβαρή πολιτική δουλειά, μια καλή πολιτιστική δουλειά.

Σελ. 147)

Από την πλευρά της εκπαίδευσης, σπουδαία θέση κατέχει η εκπαίδευση
μέσα στα πλαίσια των μονάδων, όταν δεν πολεμούσαν. Στροφή σ' αυτό τον το-
μέα εκπαίδευσης κάναμε μετά την ήττα του έχθρου στο Μάλι-Μάδι. Αυτή η στρο-
φή επιβλήθηκε από τα νέα καθήκοντα, που έμπαιναν μπροστά στο ΔΣΕ, να φθείρει
αποφασιστικά τον έχθρο, σε μια σειρά επιθετικές μάχες, τόσο σε πόλεις, όσο
και σε γερά οργανωμένες τοποθεσίες. Αυτή η επιθετική ταχτική απαιτούσε μια
έντατική μακροχρόνια εκπαίδευση. Αυτή η εκπαίδευση είχε το πλεονέκτημα ότι
τα θέματα των ασκήσεων ήταν θέματα επιχειρήσεων που θα γίνονταν άμεσα μετά από
τις ασκήσεις, και γι' αυτό γίνονταν σε θέματα που παρουσίαζαν περίπου ίδια
έδαφική διαμόρφωση με εκείνα που θα πηγαίναμε να καταλάβουμε με μάχη από τον
έχθρο, είτε σε κατοικημένα σημεία όταν πηγαίναμε να δώσουμε μάχη σε πόλη και
καρδιάπολη. Έτσι ο μαχητής πρόσεχε την άσκηση, γιατί ήξερε ότι έδω δεν πρό-
κειται για παίγνιο, αλλά για γενική δοκιμή μιας πραγματικής μάχης, που θα
επακολουθήσει. Η συζήτηση μετά την πραγματική μάχη αποκάλυπτε μπρος στο
μαχητές τα κενά των ασκήσεων, είτε τα σημεία που παραβίασαν τους κανόνες επί-
θεσης, που είχαν διδαχθεί στην άσκηση. Αυτός ο τρόπος, διδασκαλίας, θα μπορού-
σε να πετ κανείς, άσκησης, έχει τεράστια σημασία. Έδώ είναι που εφαρμό-
ζονταν πέρα για πέρα η αρχή: Πολεμά και μάθαινε. Μάθαινε και πολεμά.

Η στρατιωτική εκπαίδευση στο ΔΣΕ, σε σχολές, στα έμπειρα, και στις
μονάδες, παρά τις αδυναμίες που παρουσίαζε, αποτελούσε σπουδαίο κεφάλαιο,
για τους παραπάνω αγώνες μας.

Γ Ε Ν Ι Κ Α . Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α Τ Α

Ύστερα από τη σύντομη επισκόπηση της δράσης του ΔΣΕ από τη μάχη στο
Λιτόχωρο, ως την προσωρινή μας υποχώρηση, πρέπει να διατυπώσουμε τα γενικά
συμπεράσματα. Αυτά μπορούμε να τα συνοψίσουμε στα παρακάτω:

1. Σωστή ήταν η απόφαση μας για ένοπλη εξέγερση. Άλλος τρόπος
ανθρώπινης ζωής για το λαό μας και εξασφάλισης της εθνικής ανεξαρτησίας δεν
υπήρχε. Για ένα τέτοιο αγώνα είμαστε, βεβια, προετοιμασμένοι. Το λάθος
της άποψης από τις βουλευτικές εκλογές της 31 του Μάρτη 1946, ήταν σοβαρό τα-
χιτικό λάθος, αλλά δεν είχε και δε μπορούσε να έχει καθοριστικές συνέπειες,
για την έκβαση του ένοπλου αγώνα.

CONFIDENTIAL

- 109 -

2. Τά τριάντισον χρόνια ένοπλης πάλης ήταν ένας μεγάλος (Σελ. 148) άσταμάτητος σκληρός και έξαιρετικά άνισος πόλεμος, γεμάτος μεγάλα παραδείγματα άτομικού και μαζικού ήρωισμού και ατόθυσίας, άλύγιστης πεποθήσης στην τελική νίκη. Περίπου 25.000 άντάρτες, με λίγα κυρίως λιανοντούφεκα και μ'έλάχιστα πυρομαχικά και άλλα έφθδια, πάλαιψαν με πάνω από 300.000 μοναρχοφασιστικές ένοπλες δυνάμεις έξοπλισμένες με τά πιο μοντέρνα πολεμικά μέσα και μ'άφθονα πυρομαχικά και άλλα έφθδια και που είχαν την άμεση βοήθεια των άγγλικών στρατευμάτων κατοχής που στάθμευαν στά πιο επίκαιρα σημεία της χώρας. Παρ'όλα αυτά, ο ΔΣΕ κατάφερε βαριά χτυπήματα στον έχθρο, και έφερε στό χείλος της καταστροφής τό μοναρχοφασιστικό καθεστώς της άμερικανοκρατίας.

3. Ο ΔΣΕ είναι λαϊκοεπαναστατικός στρατός. Αυτό φαίνεται από τους σκοπούς που πάλαιβε νά πραγματοποιήσει, δηλαδή από τη στρατηγική του, από την ταχτική του, από τη σύνθεση των στελεχών του, από τον πόλεμο που έκανε. Σ'άντίθεση με τον ΕΛΑΣ που δέν είχε σωστή στρατηγική και ταχτική, στά στελέχη του έπικρατούσαν οι αξιωματικοί του παλιού στρατού και οι δηλωσιες της βασιλομεταξικής φασιστικής δικτατορίας της 4ης Αυγούστου, ή δράση του σε σύγκριση με τη δράση του ΔΣΕ ήταν πολύ μικρή, παρ'όλο που είχε σχεδόν τετραπλάσιες δυνάμεις και αντιμετώπιζε άσύνκριτα λιγότερες και μικρότερες δυσκολίες. Ο Δ Σ Ε ε ί ν α ι κ α ι ν ο θ ρ γ ι ο ς λ α ι κ ό ς Έ π α ν α σ τ α - τ ι κ ό ς Σ τ ρ α τ ό ς.

4. Η έναρξη της επανάστασης δέν μπόρεσε νά γίνει με γενική ταυτόχρονη ένοπλη εξέγερση, γιατί στάθμευαν στά πιο επίκαιρα σημεία της χώρας σοβαρές άγγλικές στρατιωτικές δυνάμεις κατοχής, που στην άρχή της ένοπλης εξέγερσης, έπρεπε ν'αποφύγουμε τη σύγκρουση μ'αυτές. Και έπρεπε νά αποφύγουμε στην άρχή τη σύγκρουση μ'αυτές τίς δυνάμεις, κυρίως γιατί έληξη ή δράση του Ε Λ Α Σ, ή στελέχωση του, τό πολιτικό δουλεμά του, δέν τον έκανε ένα λαϊκοεπαναστατικό στρατό (έν θά ήταν τέτιος δέν θά έχανε την πρώτη επανάσταση) και ή παράδοση του όπλισμού του μ'ας στέρησε τον άπαραίτητο όπλισμό για σύγκρουση άπτην άρχή και με τά άγγλικά στρατεύματα κατοχής. 100.000 Έ λ α σ ί τ ε ς, σ τ ε λ έ χ η και μ α χ η τ έ ς, ή σ α ν κ ά τ ι ά ν ά λ ο γ ο μ έ τ ά τ ω ρ ι ν ά σ τ ε λ έ χ η και μ α - χ η τ έ ς τ ο υ Δ Σ Ε, θ ά μ π ο ρ ο ύ σ ε ν 'ά ρ χ ι σ ε ι ή δ ε ύ - τ ε ρ η έ π α ν ά σ τ α σ ή μ α ς, σ ά ν μ ι ά γ ε ν ι κ ή τ α υ - τ ό χ ρ ο ν η έ ν ο π λ η έ ξ έ γ ε ρ σ η, γ ι α τ ι θ ά ε ί χ α μ ε (Σελ. 149) γ ά λ ο και έ μ π ε ι ρ ο π ό λ ε μ ο σ τ ρ α τ ό, ί κ α ν ό ν 'ά ν - τ ι π α ρ α τ α χ θ ε ι και νά ν ι κ ή σ ε ι και τ' ά γ γ λ ι κ ά σ τ ρ α τ ε υ μ α τ α κ α τ ο χ ή ς. Αυτό τό αν δ Ε Λ Α Σ ήταν ποιοτικά κάτι άνέλογο με τό ΔΣΕ μπορούσε νά είναι πραγματικότητα, αν έίναμε σωστή πολιτική γραμμή στην περίοδο της χιτλεροφασιστικής κατοχής. Έτσι και στό πώς άρχισε ή δεύτερη επανάσταση είχε έπιδραση ή στραβή πολιτική μας γραμμή στην περίοδο της χιτλεροφασιστικής κατοχής. Η άδυναμια μας λοιπόν ν'άντι- παραταχθούμε από την πρώτη στιγμή με τ'άγγλικά στρατεύματα κατοχής, μ'ας υποχρέωσε ν'άρχισουμε όπως άρχισαμε την ένοπλη εξέγερση. Αυτός δ όρθμος μ'ας

- 110 -

Έδινε το πλεονέκτημα ότι δεν δίνονταν η πολιτική δυνατότητα στους Άγγλους Ιμπεριαλιστές να επέμβουν άμεσα ένοπλα με τα στρατεύματα κατοχής που διατηρούσαν σ' επίκαιρα σημεία της χώρας μας. Όμως, αυτός ο δρόμος έδινε χρόνο στο μοναρχοφασισμό ν' αναδιοργανώσει τις ένοπλες δυνάμεις του, να πάρει σειρά τρομοκρατικά μέτρα, που θ' αποδιοργάνωναν πολλές κομματικές μας οργανώσεις και συνεπώς θα τις έκαναν ακίνδυνες και θα εξοντώνονταν είτε θα ρίχνονταν στα κότερα πολλές χιλιάδες μέλη και παρθεί το κόμματός μας, που ήταν πολιτικοί και απαραίτητοι στον ένοπλο αγώνα. Από στρατιωτική άποψη όλο το πρόβλημα συγκεντρώνονταν σε τούτο. Το πέραςμα από τις ένοπλες ομάδες των καταδιωκομένων αγωνιστών και τον κλεφτοπόλεμο που έκαναν, στα μεγάλα στρατιωτικά τμήματα με ενιαία διοίκηση για όλη την Ελλάδα και στις μεγάλες μάχες, δεν έπρεπε ν' άργοποιηθεί. Αυτή ήταν η γραμμή του Κόμματος. Αυτή η έντολή δόθηκε στον τότε άρχηγό του ΔΣΕ Μάρκο Βαφειάδη. Όπως αποδείξαμε με γεγονότα, αυτή τη γραμμή τη σάμπιταρε ο Μάρκος. Έτσι χάσαμε τη δυνατότητα, που είχαμε στο δεύτερο μισό του 1946 και το 1947, να λύσουμε το πρόβλημα των έφεδρεϊών, στο βαθμό που ήταν απαραίτητο, για μια πρώτη στρατηγική ανατροπή του έχθρου στο 1948. Με τα μέτρα που πήρε ο έχθρος και ειδικά με το ξεσπάσμα της άγροτικής και της περιχαράκωσης στις πόλεις, έκαναν, μετά το 1947, εξαιρετικά δυσκόλυτο πρόβλημα των έφεδρεϊών.

5. Μετά την 3η Όλομέλεια της ΚΕ η ένοπλη πάλη άποχτάει ενιαία πολιτικοστρατιωτική διεύθυνση. Αυτό ήταν άπδλυτα απαραίτητο για τη σωστή διεύθυνση όλου του αγώνα. Όμως ο Μάρκος έβαζε αποφασιστικά τη σφραγίδα του στη δουλειά του ΔΣΕ, σχεδόν ως την πρώτη σύσκεψη των κομματικών, στρατιωτικών και πολιτικών στελεχών του ΔΣΕ, που έγινε στις 15 (Σελ. 150) του Γενάρη 1948. Τα μέλη του ΠΓ σ. Γιάννης Ιωαννίδης και Λεωνίδας Στρέγγος, που ήταν στο ΓΑ δεν μπόρεσαν να βάλουν σε τάξη και πειθαρχία το Μάρκο, δηλαδή δεν μπόρεσαν ν' άρχίσουν στροφή στη δουλειά του ΔΣΕ. Η πραγματική στροφή στο ΔΣΕ, στην ουσία, άρχίζει με την πρώτη σύσκεψη των κομματικών, στρατιωτικών και πολιτικών στελεχών στις 15 του Γενάρη. Έτσι, αυτή η τόση άναγκαία στροφή άργησε να άρχισεί.

6. Ός την 3η Όλομέλεια της ΚΕ του Κόμματός μας, ο ΔΣΕ δεν είχε σωστή στρατηγική και μια ενιαία ταχτική. Η 3η Όλομέλεια έκανε μια πρώτη έπεξεργασία της στρατηγικής και ταχτικής του ΔΣΕ. Στην πρώτη σύσκεψη των κομματικών, στρατιωτικών και πολιτικών στελεχών του ΔΣΕ, ο σ. Ζαχαριάδης διατύπωσε με σαφήνεια τη στρατηγική και ταχτική του ΔΣΕ. Έτσι ο ΔΣΕ άποχτησε σωτή στρατηγική και ταχτική. Η ταχτική του ΔΣΕ πλουτίστηκε με τις μεγάλες μάχες στα 1948 και 1949. Σ' αυτά τα χρόνια κάναμε λάθη ταχτικής που είχαν συνέπειες. Το σπουδαιότερο λάθος ήταν ότι δεν πήραμε από τη Θεσσαλία-Ρούμελη όλους τους μαχητές μας, πλην 2.000 έπιλέχτων και έτσι πάθαμε σοβαρή ζημιά, χωρίς να φθείρουμε σοβαρά τον έχθρο. Τα λάθη μας ήταν αποτέλεσμα της άδύνατης στρατιωτικής τεχνικής μας κατάρτισης και υπολειμάτων γραφειοκρατικής καθοδήγησης, όπως πχ, στην καθοδήγηση των τμημάτων μας στη Θεσσαλία-Ρούμελη από μέρους του ΠΓ του Κόμματός μας.

7. Η γραμμή για τη μετατροπή του ΔΣΕ σε ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό ήταν σωστή. Η πραγματοποίηση του στρατηγικού μας σκοπού, της

- 111 -

έθνικης απελευθέρωσης της Ελλάδας και της εγκαθίδρυσης λαϊκής Δημοκρατίας, απαιτούσε να δημιουργήσουμε το κατάλληλο στρατιωτικό όργανο της απελευθέρωσης. Και αυτό το όργανο έπρεπε να είναι ένας ταχτικός λαϊκοεπαναστατικός στρατός. Με μικρά αντίστοιχα τμήματα που αναγκαστικά θα έκαναν κλεφτοπόλεμο, μπορούσαμε να διακινδυνεύουμε τον ανταρτοπόλεμο, αλλά την Ελλάδα δεν θα την απελευθερώναμε. Αυτό είναι εύκολο να το καταλάβει καθένας που έχει την κοινή λογική. Την περίοδο της χιτλεροφασιστικής κατοχής, η κύρια δύναμη συντριβής του εχθρού και απελευθέρωσης των υπόδουλων λαών, ήταν οι συμμαχικές στρατιωτικές δυνάμεις που τον κύριο ρόλο τον έπαιζαν οι σοβιετικές ένοπλες δυνάμεις. Τα κινήματα έθνικης αντίστασης έπαιζαν σπουδαίο ρόλο αλλά βοηθητικό. Το ίδιο συνέβαινε και στην Ελλάδα. Η κύρια δύναμη για την απελευθέρωση της Ελλάδας (Σελ. 151) ήταν ο Σοβιετικός Στρατός που συνέτριψε τις κύριες δυνάμεις των φασιστών εισβολέων και με την προέλαση της σοβιετικής στρατιάς του Τολμπούχιν στα Βαλκάνια, τ' απελευθέρωσε. Η ύπαρξη και δράση του Ε Λ Α Σ έπαιξε βοηθητικό ρόλο. Το ίδιο όμως δεν συνέβαινε στη δεύτερη επανάστασή μας. Στη δεύτερη επανάστασή μας, τον κύριο, τον αποφασιστικό ρόλο, για την απελευθέρωση της Ελλάδας τον έπαιζαν οι εσωτερικές δυνάμεις της επανάστασης. Η δημοκρατική διεθνής αλληλεγγύη προς την επανάστασή μας ήταν εξαιρετικά σπουδαία, πολύτιμη, ζωτική, αλλά από την άποψη τη στρατιωτική δεν ήταν δυνατό να παίξει τον ίδιο ρόλο που έπαιξε κατά την περίοδο της χιτλεροφασιστικής κατοχής.

"Αν η επανάσταση ήθελε να νικήσει στην Ελλάδα, έπρεπε να φτιάσει το κατάλληλο στρατιωτικό όργανο της νίκης. Και αυτό το όργανο έπρεπε να είναι ένας μεγάλος ταχτικός λαϊκοεπαναστατικός στρατός. Αυτό το στρατό αποφασίσαμε να χτίσουμε και αυτό το στρατό χτίσαμε. Και η απόφασή μας ήταν σωστή. Πρέπει να τονίσουμε πως τη δημιουργία ενός μεγάλου ταχτικού λαϊκοεπαναστατικού στρατού δεν την καταλαβαίναμε και δεν την πραγματοποιούσαμε μηχανικά. Την πραγματοποίηση αυτού του σπουδαίου καθήκοντος τη βλέπαμε σαν ένα προτούς που συντελούνταν στην πορεία της πάλης για την απελευθέρωση της Ελλάδας. Ο ΔΣΕ στα τριάντα χρόνια της ένδοξης δράσης του μπήκε στο δρόμο της μετατροπής του σε ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό, αλλά δεν είχε κι όλες ολοκληρωθεί σ' ένα τέτοιο στρατό. Η παραπέρα αριθμητική και ποιοτική του ανάπτυξη, η απελευθέρωση έστω μιας περιοχής της χώρας θα έδινε τη δυνατότητα να επιταχυνθεί το προτούς της μετατροπής του ΔΣΕ σ' ένα μεγάλο λαϊκοεπαναστατικό στρατό. Έτσι έχει το ζήτημα της γραμμής και της δράσης μας, για τη μετατροπή του ΔΣΕ σ' ένα μεγάλο ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό. Δεν ήττηθήκαμε στρατιωτικά γιατί μετατρέφαμε το ΔΣΕ σε ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό, αλλά γιατί δε μπορούσαμε να φτιάσουμε το ΔΣΕ σ' ένα μεγάλο ταχτικό λαϊκοεπαναστατικό στρατό. Οι όπορουνιστές έχουν διαφορετική γνώμη. Άς την έχουν για να δείχνει τη στραβομάρα και την αμάθειά τους. Μόνο τα χαλασμένα μυαλά του Μάρκου Βαφειάδη και της παρέας του, μπορούν να σκέπτονται ότι θ' απελευθερώναμε την Ελλάδα.

"Με μία έντατική παρτιζάνικη δράση που θα προκαλέσει στους Αμερικάνους και το μοναρχοφασισμό, μία συνεχή αίμοραγια στρατιωτική (Σελ. 152) οικονομική, θα δημιουργήσει έλο και περισσότερη πολιτική αστάθεια και.... θα μάς είναι

CONFIDENTIAL

- 112 -

δυνατή ή δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για δυνάμωμα του κινήματος. . . .
για πιο δυνατά και συνδριασμένα χτυπήματα". ("Από την δημοκρατική
πλατφόρμα του Μάρκου, "Μέρος Κόσμος" Νο 8, σελ. 480).

Με τον κλεφτοπόλεμο θά γονατίζαμε οικονομικά, πολιτικά, στρατιωτικά
τους Αμερικάνους και τό μοναρχοφασισμό και θά τους αναγκάζαμε νά πούν:
" Έλεός καπετάν Μάρκο! Πάρε την εξουσία και άσε τουλάχιστο ήσυχη την
"Αμερική" !

8. Τριάμιση χρόνια διεξάγοιμε ένα μεγάλο, στούς σκοπούς και στό έργα
πόλεμο, μέ ξεκάθαρη στρατηγική και τακτική και ένιατα πολιτισμοστρατιωτική
ήγεςία (μετά την 3η Όλομέλεια της ΚΕ). Όμως δέ νικήσαμε. Ποιές οί βασι-
κές αίτιες της ήττας; Πού βρισκόνταν οί ρίζες έκείνων που προήλθαν από μās;
"Η 6η και ή 7η Όλομέλειες της ΚΕ του Κόμματος μās, μέλησαν για τίς βασικές
αίτιες της στρατιωτικής μās ήττας. Αύτές είναι:

"Η μή λύση του προβλήματος των άπαιτήτων έφεδρειών. "Η μή λύση του
προβλήματος του άνεφοδιασμού των τμημάτων μās στην Κεντρική και Νότια "Ελ-
λάδα. "Η προδοσία της τροτσκιστικής τιτικής συμμορίας του Βελιγραδίου, σέ
σύνδεση μέ την τεράστια άμερικανοαγγλική επέμβαση και ένίσχυση του μοναρχο-
φασιστικού καθεστώτος. Τά άλλα λάθη μās στην όργάνωση και διεύθυνση των
επιχειρήσεων, και ειδικά τό λάθος μās μέ τό Κλιμάκιο του ΓΑ στη Νότια "Ελ-
λάδα έπαιξαν κι αυτά σοβαρό ρόλο στη στρατιωτική μās ήττα αλλά όχι άποφα-
σιστικό. Τό πρόβλημα των έφεδρειών που χρειάζονταν για μία πρώτη στρατηγι-
κή άνατροπή του έχθρού, δηλαδή για νά κερδίσουμε την άποφασιστική καμπή,
μπορούσε νά λυθεί και έπρεπε νά λυθεί στό δεύτερο μισό του 1946 και στό
1947. Δέν λύθηκε γιατί ό τότε άρχηγός του ΔΣΕ Μάρκος Βαφειάδης σάμπόταρε
την έφαρμογή της γραμμής του Κόμματος. Χ ω ρ ί ς κ α μ ι ά ύ π ε ρ β ο-
λ ή, ή ό λ η π α ρ α π έ ρ α π ο ρ ε ί α τ η ς έ π α ν ά σ τ α σ η ς
κ ρ ί θ η κ ε τ ό τ ε. Ποίος μπορεί νά άμφιβάλλει τώρα, ότι αν είχαμε
15.000 στρατό στη Βόρεια Πίνδο στις μεγάλες μάχες του 1948 θά κερδίζαμε
τότε την άποφασιστική καμπή; Ίδονον οί άδερβάπεντοι δημοκρατιστές για νά κρύ-
ψουν τίς βαριές ευθύνες και τον πανικό τους και άλλοι, για νά κρύψουν τό
πολιτικό τους πελάγωμα, τή φραξιονιστική άντικομματική τους επίθεση.

Κάναμε ένα σκληρό και έξαιρετικά άνισο ένοπλο άγώνα. Ένα άγώνα
γιομάτο ήρωϊσμούς και ατόθυσια. Ένα άγώνα που μās έδωσε πολύτιμη πείρα
για τούς μελλοντικούς άγώνες. Ένα (Σελ. 153) άγώνα που σφυρηλάτησε και
δημιούργησε μέσα στη φωτιά των μαχών χιλιάδες στελέχη, που μέ μία συμπληρω-
ματική πολιτική και τεχνική κατάρτιση μπορούν ν'άποτελέσουν τό βασικό σκε-
λετό του αύριανού μεγάλου λαϊκοεπαναστατικού στρατού που θ'άπελευθερώσει
την "Ελλάδα. "Η ήγεςία του άπελευθερωτικού άγώνα μās βγήκε από τον ένοπλο
άγώνα, πιδ έμπειρη και ξεκαθαρισμένη. "Η Συνδιάσκεψη θά κρίνει τά πρόσωπα
και τά έργα τους, θά καταλογίσει ευθύνες και θά χαράζει γραμμή.

"Η σημερινή τραγωδία του λαού μās δικαιώνει τον ένοπλο άγώνα μās,
άκρόμα και στό πιδ καθυστερημένα στρώματα του λαού. Για όλο τό λαό είναι
τώρα φανερό πως ή μοναρχοφασιστική νίκη έφερε πιδ μεγάλη πείνα και πιδ βα-

CONFIDENTIAL

- 113 -

ριές άλυσίδες. Όμως δέ σκύβει τό κεφάλι. Μέ πίστη στίς δυνάμεις του καί στήν ήγεσία του, ό Λαός μας όρθώνει τό άνάστημά του καί παλαίβει γιά φωτιά, λευτεριά, ειρήνη. Ο Δημοκρατικόν Στρατός ύπάρχει καί ή ύπαρξή του θερμαίνει τίς λαϊκές φυ- χές. Οί κουκουέδες ύπάρχουν καί δουλεύουν θαρραλέα μέσα στό Λαό κι αύτό δίνει φώς καί οδηγίες στή λαϊκή πάλη, πεποίθησθ στή νίκη. Τό παγκόσμιο μέτωπο τής Δημοκρατίας, τής Ειρήνης καί τοϋ Σοσιαλισμοϋ, ποϋ έχει ήγετική δύναμη τή Μεγάλη Σοβιετική Ένωσή, καθήμερι νά δυναμώνει άλματώδεις, δίνει μεγάλη βοήθεια στό Λαό μας, στό σκληρό άπε- λευθερωτικό άγώνα του καί πεποίθησθ στή νίκη. Έχουμε σημαντικόφορο καί άρχηγό τής με- γάλης στρατιάς τής Δημοκρατίας, τής Ειρή- νης καί τοϋ Σοσιαλισμοϋ, τό Μεγάλο Στάλιν καί κεϊ ποϋ οδηγεί ό Στάλιν ή Νίκη είναι σίγουρη. Είμαστε στρατιώτες τής μεγάλης στρατιάς τοϋ Στάλιν. Έχουμε καί κρατάμε μέ τιμή τό δικό μας τομέα, στό παγκόσμιο μέτωπο τής Δημοκρατίας, τής Ειρήνης, καί τοϋ Σοσιαλισμοϋ. Μελετάμε τή δουλιά μας καί βγάξουμε δι- δάγματα. Καθαρίζουμε τό δρόμο μας άπό τοϋς πανιόβλητους όπορτουνιστές καί τοϋς πράχτορες τοϋ ταξινού έχθροϋ καί βαδίζουμε μπροστά μ' άτράντακτη πίστη στή νίκη. Θ' άντιμετωπίσουμε άνόμα μεγάλες δυσκολίες, αλλά βρίσκουμε καί θά βρίσκουμε τά όπλα νά τίς νικούμε. Η συμβολή τής Συνδιάσκεψης τοϋ Κόμματος καί στόν άγώνα γιά τήν νικητική των δυσκολιών θά είναι πραγματικά μεγάλη. Πάμε γιά συνάντηση άποφασιστικών γεγονότων (Σελ. 154) ποϋ ώριμάζουν στή χώρα μας. Η Συνδιάσκεψη τοϋ Κόμματος θά παίξει σπουδαίο ρόλο στήν προετοιμασία του, γιά νά μπει επικεφαλής καί νά οδηγήσει στήν νίκη τοϋς άποφασιστικούς άγώνες ποϋ ώριμάζουν μέ ταχύτητα.

27-9-50

CONFIDENTIAL

ΠΡΟΣ ΤΗΝ 3^η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

Γ. ΓΟΥΣΙΑ (ΒΟΝΤΙΤΣΙΟΥ)
ΤΟ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ ΜΑΣ ΜΕΤΩΠΟ

CONFIDENTIAL

- 115 -

(Σελ. 157)

Τ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ Κόμμα επαναστατικό, νέου τύπου, που έχει ιστορική αποστολή του την απελευθέρωση των εργαζομένων της χώρας μας απτήν τυραννία των 'Αγγλοαμερικανικών καταχτητών και των ντόπιων λανθάνοντων, τη δημιουργία λαϊκοδημοκρατικού καθεστώτος, και σε συνέχεια τη δημιουργία της σοσιαλιστικής αταξικής κοινωνίας. Ένας από τους βασικούς τομείς της δουλειάς του στην ταξική πάλη, είναι ο αγώνας στον ιδεολογικό τομέα, που στέκει δίπλα στον οικονομικό και πολιτικό.

Όταν στο Κόμμα μας, που έχει τέτοια κοινωνική αποστολή, κουτσαίνει ή θεωρία, δε μπορεί παρά να κουτσαίνει όλο το Κόμμα στην εκπλήρωση της αποστολής του. Σχετικά μ' αυτό, ο σ. Στάλιν λέει:

" Αν αρχίζει να κουτσαίνει το έργο της μαρξιστικής-λενινιστικής διαπαιδαγώγησης των στελεχών μας, αν αδυνατίζει ή δουλειά για το σήμα του πολιτικού και θεωρητικού επιπέδου των στελεχών αυτών και τα ίδια τα στελέχη παθούν, σε συνδυασμό μ' αυτό, να ενδιαφέρονται για την προοπτική της κίνησης μας προς τα μπρος, παθούν να καταλαβαίνουν την ορθότητα της υπόθεσής μας και μεταβάλλονται σε εμπεριστέες και δίχως προοπτική που στα τυφλά και μηχανικά εκτελούν τις από τα πάνω υποδείξεις, τότε αναγκαστικά θα κουτσαίνει όλη ή κρατική και κομματική δουλειά μας. . ."

Η αποστολή της θεωρίας είναι να βρίσκεται αδιάσπαστα δεμένη με τη ζωή, να ξεχωρίζει και να διακρίνει κάθε φορά το καινούργιο και να το εκτιμά σωστά. Να τοποθετεί σωστά τη σχέση με το παρελθόν και με το παρόν. Να συλλαμβάνει σωστά το νόημα και τους νόμους της κίνησης προς τα μπρος, και οπλισμένη έτσι με τη δύναμη της γνώσης, να φωτίζει και να (Σελ. 158) επιδρά αποφασιστικά στην προς τα μπρος κίνηση. Αν η θεωρία δεν παρακολουθεί τη ζωή και αποσπαστεί από την πραγματικότητα, τότε χάνει τη σημασία της ύπαρξής της, που είναι να μάς καθοδηγεί και να φωτίζει το δρόμο μας.

Η θεωρία ή δική μας, ή θεωρία των μεγάλων μας δασκάλων, του Μάρξ-Ένγκελς-Λένιν-Στάλιν, "δεν είναι δόγμα μ' καθοδήγηση για δράση". Κατάκτηση της θεωρίας δεν πεί να πετ να αποστηθίσεις ποιήματα από τους μεγάλους μας δασκάλους. Κατάκτηση της θεωρίας πεί να πετ να κατέχεις τη θεωρία των δασκάλων μας, την πείρα τους, τη μέθοδό τους, που μάς δείχνει πώς αυτοί αντιμετώπιζαν κάθε φορά την κατάσταση και να την προσαρμόζεις δημιουργικά σε τόπο και χρόνο. Να φάχνουμε να βρούμε κάθε τί το καινούργιο, γιατί τη ζωή πρέπει να τη βλέπουμε σαν κάτι ζωντανό, που κάθε μέρα αλλάζει και δίνει κάτι νέο. Η κατανόηση του νέου είναι η βάση για την κίνηση προς τα μπρος.

Για το Κόμμα μας, στις σημερινές δύσκολες συνθήκες που περνάει το κίνημά μας, ο αγώνας στον ιδεολογικό τομέα κατέχει βασικότητα θέση. Πολύ

- 116 -

περισσότερο γιατί το κίνημά μας το παράδερναν πολλές θεωρητικές αρρώστειες που η πηγή τους βρίσκεται στο ότι η μαρξιστική θεωρία στην Ελλάδα εμφανίζεται καθυστερημένα. Η εμφάνισή της χρονολογείται από την ίδρυση του Κόμματος. Ο βασικός λόγος της καθυστέρησης αυτής είναι η ιδεολογία του αστοτσιφλικισμού, καθεστώτος της Μεγάλης Ίδεας, που κατόρθωσε να κυριαρχήσει στην πνευματική ζωή του τόπου. Κατόρθωσε να αφιονίσει πλατιά στρώματα του λαού με το ότι η δυστυχία της Ελλάδας θα ξεπεραστεί όταν γίνει μεγάλη, όπως ήταν η Βουλαντινή Αυτοκρατορία. Τόσο κυριαρχούσε η Μεγάλη Ίδέα, που και όποιος έρχονταν από το εξωτερικό και ήταν επηρεασμένος από το σοσιαλισμό της δύσης, όχι μόνο δε διέδιδε τη μαρξιστική ιδεολογία, μά τουναντίον υποτάσσονταν στην Μ. Ίδέα.

Η μαρξιστική-λενινιστική θεωρία, που στην Ελλάδα εμφανίζεται με την ίδρυση του Κόμματος, μέχρι το 1931 μεταφέρεται, άττοια, χοντροκομμένη, παραμένει στείρα χωρίς προσαρμογή στην Ελληνική πραγματικότητα. Ακόμα όσα μαρξιστικά έργα μεταφράστηκαν στα ελληνικά σ' αυτήν την περίοδο είχαν πολλά λάθη και η γλώσσα ήταν ακαταλαβίστικη. Η κατάσταση στην Ελλάδα με τη μικρασιατική καταστροφή και με την πολιτική κοινωνική και οικονομική κρίση που την έδερνε, ήταν ώριμη για ριζικές μεταβολές. Το Κόμμα όμως δε μπόρεσε να εκπληρώσει την αποστολή του του κινήτρου της (Σελ. 159) κοινωνικο-πολιτικο-οικονομικής μεταβολής, που οι λαϊκές μάζες ζητούσαν. Το Κόμμα δεν παρουσίασε πρωτοβόρα δραστηριότητα στους αγώνες που ξέσπασαν. Η αντίθεση απτή μία μεριά, της ώριμης αντικειμενικής κατάστασης που επιζητούσε την αλλαγή και, από την άλλη, η αδυναμία του υποκειμενικού παράγοντα, δηλ. του Κόμματος, να φωτίσει αυτή την πραγματικότητα και να καθοδηγήσει τις μάζες για την αλλαγή, έφερε το Κόμμα στη μακροχρόνη έσωτερική κρίση. Η κρίση αυτή ήταν κρίση των καθοδηγήσεων που στάθηκαν ανέκφανες να χαράξουν μπολσεβίκικο δρόμο στη νεοελληνική εξέλιξη. Ανέκφανες να αντιληφθούν τα γεγονότα, να τα συνενώσουν και να κατευθύνουν το λαό σε μία λαϊκοδημοκρατική μεταβολή, αποσπάζθηκαν απτή ζωή. Δεν είχαν εμπιστοσύνη στις δυνάμεις των μαζών για τη μεταβολή, και θεωρητικά και πρακτικά, έφαρμοζαν, γραμμική αντιμαρξιστική-αντιλενινιστική που βοηθούσε τους αστοτσιφλικάδες να ξεπεράσουν τις δυσκολίες τους. Η κρίση εκδηλώθηκε:

1) Με τους όπορτουνιστές, το 1918-1924, που διατύπωναν τη θεωρία ότι "το Κόμμα έχει ανάγκη μακράς νομίμου ύπαρξεως" και ότι την προοδευτική μεταβολή θα την πραγματοποιήσουν τα άστικά "προοδευτικά" κόμματα. Οι θεωρίες αυτές εκδηλώθηκαν σε μία περίοδο επαναστατική. Σε μία περίοδο που η Ελλάδα βρισκόταν σε βαθύτατη πολιτικο-κοινωνικο-οικονομική κρίση. Το προλεταριάτο μπορούσε σάν ανεξάρτητη πολιτική δύναμη να δώσει ριζική λύση στο έσωτερικό πρόβλημα. Οι μικροαστοί όπορτουνιστές δεν πίστευαν στη δύναμη του προλεταριάτου και βοήθησαν την πλουτοκρατία να ξεπεράσει, με μικροπαραχωρήσεις, την επαναστατική κρίση, σε βάρος του λαού.

2) Με τους λιβινταριστές, το 1926-1928, που κήρυτταν την πολιτική αποχή, τη διάλυση του Κ.Κ.Ε. και τη δημιουργία "καινοβόργιου Κόμματος από καλύτερα επαναστατικά στοιχεία για ένα νέο ξεκίνημα". Η θεωρία αυτή εκδηλώνεται τη στιγμή που η άστική δημοκρατία ένα χρόνο μετά την ανάληψή της, περνάει

- 117 -

κρίση γιατί δεν έλασε κανένα από τα φλέγοντα ζητήματα του τόπου και η πλουτοκρατία εγκαθιδρύει τη δικτατορία του Παγκαίου. Σ' αυτή τη στιγμή αντί να μπει το Κόμμα έπιμεφαλής των μαζών, και ξεσηκώνοντας την άστική δημοκρατία, να παλαίψει για να λύσει το έσωτερικό πρόβλημα, η καθοδήγηση κηρύσσει την άποχή του Κόμματος από τους πολιτικούς αγώνες για τη διάλυσή του. Οι μικροαστοί λιμνιταριστές βοήθησαν την πλουτοκρατία να πετύχει τη μερίκη σταθεροποίηση.

3) Με το φραξιονισμό, 1929-1931, που ρίχνει το Κόμμα σε μια πύλη χωρίς αρχές και πού ενεργά παίρνει μέρος σ' αυτήν (Σελ. 160) ο ταξικός έχθρος. Ο φραξιονισμός εκδηλώνεται σε συνθήκες που η αστοτσιφλικάδικη Ελλάδα μπαίνει σε νέα βαθιά οικονομική κρίση και το επαναστατικό κίνημα ανεβαίνει σ' όλη τη χώρα. Η καθοδήγηση όμως, αντίκωνη να αντιληφθεί την κατάσταση και να βάλει το Κόμμα έπιμεφαλής των μαζών, συνθηκολογεί ούσιαστικά με τον άντεπαναστατικό τροτσισμό, που κάνει πρόοδο σε βάρος του κινήματος, και βοηθάει αντικειμενικά την πλουτοκρατία να ξεπεράσει την κρίση της.

Η ύγιης προλεταριακή βάση του Κόμματος, αποκτώντας μια σοβαρή πείρα από τις κρίσεις του Κόμματος, και με τη βοήθεια της ΚΔ, ξεπερνάει την άσχημη αυτή κατάσταση.

Αναλαμβάνει καινούργια καθοδήγηση στα τέλη του 1931, βγαλμένη μέσα από την ύγιη επαναστατική προλεταριακή βάση, μπαίνει το Κόμμα στο σωστό επαναστατικό δρόμο και το κάνει ίκανό στην εκπλήρωση της κοινωνικής του αποστολής.

Η μακρόχρονη κρίση του Κόμματος είχε βλαβερά αποτελέσματα και παρά τη δουλειά του Κόμματος για το ξεπέρασμά τους, μάς άφησε άσχημη κληρονομιά. Στη δεκάχρονη σκληρή πάλη του Κόμματός μας εμφανίστηκαν μικροαστικές πανικοβλημένες θεωρίες. Σε μια τέτια δύσκολη και σκληρή πάλη δε μπορεί παρά να εμφανισθούν τέττες εκδηλώσεις. Στην παλιά καιιά παράδοση πρέπει να βρούμε επίσης μια άλλη αίτία τους.

Από το 1931 το Κόμμα μας βρήκε το δρόμο του. Μέσα από την καθημερινή οργάνωση και καθοδήγηση των αγώνων του λαού και του ιδεολογικού ξεσηπάσματος των έχθρικών ρευμάτων στο εργατικό κίνημα (ρεφορμιστών, όπορτουμιστών, τροτσικιστών) το Κόμμα μελετάει επιστημονικά την ελληνική πραγματικότητα και τη φωτίζει με το φως του Μαρξισμού-Λενινισμού. Έξ της απόφαση της όης Όλομέλειας της ΚΕ του το 1934, το ΚΚΕ καθόρισε επιστημονικά το δρόμο που πρέπει να βαδίζει η Ελλάδα για να φτάσει στην όλοπλευρη ανάγερση. Κάνοντας επιστημονική άντομεία της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής διάρθρωσης της χώρας, καθόρισε το χαρακτήρα της επανάστασης σαν άστικοδημοκρατική με λίγο είτε πολύ γρήγορο πέραςμα στη σοσιαλιστική. Καθόρισε τις κινήτρίες δυνάμεις της επανάστασης, την εργατική τάξη έπιμεφαλής με σύμμαχο την φτωχομεσαία άγροτιά και τις έθνικές μειονότητες. Σε συνδυασμό με την καθορισμό της στρατηγικής, καθορίζει σωστή ταχτική, που είναι η καθημερινή και συγκεκριμένη πάλη των μαζών από τα πιο μικρά ζητήματα ανεβάζοντας την μέχρι το άνώτατο σημείο, που θα επιτρέψει την πραγματοποίηση του στρατηγικού σκοπού. Η από-

CONFIDENTIAL

- 118 -

φαση της 6ης Όλομέλειας έχει ιστορική σημασία (Σελ. 161) γιατί ολοκλήρωσε τόν ιδεολογικό εξοπλισμό του ΚΚΕ και του έδωσε υπεροχή απέναντι στην ιδεολογία της άστικής τάξης, την ιδεολογία της Μεγάλης Ίδεας.

Τό Κόμμα βοηθάει στην ίδρυση του Έθνικού Αγροτικού Κόμματος, που αυτό θα βοηθήσει στο κέρδιμα της αγροτιάς σε σύμμαχο του προλεταριάτου.

Σ' όλη αυτή την πορεία, τό Κόμμα ξεκαθαρίζει έσωτερικά τις κακές παραδόσεις και σφυρηλατείται σε Κόμμα νέου τύπου, ικανού να εκπληρώσει την ιστορική του αποστολή.

Τό Κόμμα μας απ'τά 1934 βάζει στο κέντρο της δουλειάς του τό ξεσπάσμα της φασιστικής ιδεολογίας, της προετοιμασίας που κάνει ή αντίδραση για να επιβάλει τό φασισμό και κήλεσε ολό τό λαό στη δημιουργία πλατιού Έθνικού Μετώπου για την απομάκρυνση του φασιστικού κινδύνου.

Τά γεγονότα που ακολουθήσαν, έδειξαν ότι τό Κόμμα μας στηρίζονταν γερά στην Έλληνική πραγματικότητα. Γίνεται βασική πολιτική δύναμη του τόπου και σπέρνει τόν τρόμο στους ντόπιους και ξένους τυράννους που καταφεύγουν στην 4η Αυγούστου.

Στην περίοδο της 4ης Αυγούστου τό Κόμμα μας, παρά τή μεγάλη δοκιμασία που πέρασε, τά χτυπήματα που δέχτηκε και οργανωτικά βασικά παρέλυσε, πολιτικά κράτησε και ανέπτυξε την έπιροή του μέσα στις μάζες. Οι λαϊκές μάζες αγαπούσαν τό ΚΚΕ σαν τό πιο πρωτοπόρο συνειδητό Κόμμα που αγωνίζεται για την απελευθέρωσή τους από τά δεσμά της φασιστικής δικτατορίας.

Ο λαός μας, καθοδηγούμενος από τό άνοιχτό γράμμα του σ. Ζαχαριάδη τό 1940, πραγματοποίησε τό έπος της Άλβανίας.

Τό άνοιχτό γράμμα του σ. Ζαχαριάδη είναι ένα ιστορικό ντοκουμέντο, ισάξιο με τις αποφάσεις της 6ης όλομέλειας του 1934, γιατί, με τό φώς της θεωρίας του Λένιν-Στάλιν, στην περίοδο του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου, καθόρισε τά καθήκοντα των κομμουνιστών και όλου του λαού στον άγώνα κατά των εισβολέων καταχτητών. Μέσα σ' αυτό τόν πόλεμο, έλεγε τό γράμμα, ο λαός μας μπορεί και πρέπει να άπαλλαγεί από κάθε ξενική έξάρτηση, εγκαθιδρύοντας λαϊκοδημοκρατικό καθεστώς.

Παλαίβοντας τό Κόμμα μας, έγινε ή πρώτη πολιτική δύναμη του τόπου, τό ακολουθήσε και τό ακολουθεί ή πλειοψηφία του εργαζόμενου λαού. Οργανώσε και καθοδήγησε στα τελευταία δέκα χρόνια δύο επαναστάσεις. Η Συνδιάσκεψη έχει σκοπό να μελετήσει έξονυχιστικά τή δράση του Κόμματος στη δεκάχρονη αυτή περίοδο, να βγάλει τά διδάγματα του από τά (Σελ. 162) θετικά και άρνητικά ώστε, έτσι, πάνοπλο τό Κόμμα να έξορμήσει στον άγώνα για να φέρει σε τέλος την ίερή υπόθεσή του. Η Συνδιάσκεψη πρέπει να δώσει άπάντηση στο έρώτημα γιατί χάσαμε δύο ένοπλους άγώνες και ποιά ή διαφορά ανάμεσά τους. Μαζί με όλα τά ζητήματα, ή Συνδιάσκεψη θα έξετάσει και τά ιδεολογικά προβλήματα της

CONFIDENTIAL

- 119 -

δεκαετίας, πώς αντιμετωπίστηκαν στην πρώτη κατοχή και πώς στη δεύτερη.

2. ΤΑ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΚΕ

ΑΠΟ ΤΟ 1941 ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΒΑΡΚΙΖΑ

Στην περίοδο της χιτλεροφασιστικής κατοχής, δημιουργήθηκαν για το Κόμμα μας, όλες οι αντικειμενικές προϋποθέσεις για να εκπληρώσει την ιστορική του κοινωνική του αποστολή, την απελευθέρωση της Ελλάδας από τους ξένους κατακτητές και ντόπιους πλουτοκράτες και την εγκαθίδρυση λαϊκοδημοκρατικού καθεστώτος. Το Κόμμα είχε όλο τον εργαζόμενο λαό μαζί του. Την ένοπλη δύναμη. Τα άστικα κόμματα είχαν τελείως ξεσκεπαστεί στις μάζες με την ποδοτική στάση που πήραν και είχε ξεχαρβαλωθεί ο κρατικός τους μηχανισμός. Η διεθνής κατάσταση ήταν εύνοϊκή με τη θριαμβευτική νίκη της Σοβιετικής Ένωσης και τη νίκη της Λαϊκής Δημοκρατίας στις βορεινές γειτονικές χώρες. Το Κόμμα μας όμως δεν εκπλήρωσε την αποστολή του, έχασε την επανάσταση από τα γέρια του και κατέληξε στην πανικόβλητη, χωρίς όρους παράδοση της Βάρκιζας. Έτσι, ενώ ο λαός μας κέρδισε τη μάχη με τους χιτλεροφασίστες, έχασε τη μάχη με τους άγγλους. Η αίττια αυτής της ήττας βρίσκεται στο ότι το Κόμμα είχε στραφή πολιτική γραμμή. Νόθευσε τη γραμμή της 6ης ολομέλειας του 1934 και του γράμματος του σ. Ζαχαριάδη του 1940, που όμοφωνα το Κόμμα το ενέκρινε και που εκεί τονίζονταν ο ρόλος των άγγλων και το ζήτημα της εξουσίας στις συνθήκες του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου. Η καθοδήγηση τότε του Κόμματος δεν πίστευε στο αποτέλεσμα του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου και στην ήρωϊκή πάλη του λαού μας που μπορούσε να καταλήξει στη λαϊκοδημοκρατική απελευθέρωση χωρίς βοήθεια πολεμική απ'έξω. Επικράτησαν όπορτουνιστικές αντιλήψεις στην τότε καθοδήγηση του Κόμματος.

Οι ρίζες του όπορτουνισμού βρίσκονται στην ιδεολογία της άστικής τάξης της Μεγάλης Ίδεας, που είναι και παρακλάδι αυτής της ιδεολογίας. Η Μ. Ίδέα είναι ιδεολογία των κοτσαμπάσηδων και πλουτοκρατών, φτιάχθηκε απ'αυτούς και δεν έχει καμιά σχέση με τις λαϊκές παραδόσεις.

(Σελ. 163)

Η Μ. Ίδέα διακήρυξε ότι είναι απόγονος της Αρχαίας Ελλάδας των δουλκετητών και της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και ότι έχει ιστορική αποστολή για να ξαναφτιάξει την "Ελληνική" Αυτοκρατορία. Πάνω σ'αυτή τη βάση διατύπωσε καταχτητικές βλέψεις πάνω σ'όλες τις βαλκανικές χώρες και τη Μικρά Ασία με το αίτιολογικό ότι η σημερινή Ελλάδα σ'αυτά τα στενά όρια δε μπορεί να ζήσει, θα είναι πάντα φτωχή και ότι η λύση του προβλήματος της βρίσκεται στην πραγματοποίηση του σκοπού της Μ. Ίδεας. Οι άστοχοφλικάδες με την ιδεολογία της Μ. Ίδεας μπόρεσαν να καλύψουν την καταληστερή του λαού, την πείνα, την ξενική εξάρτηση, τους πολέμους που κάναν για τα συμφέροντα των ξένων και ντόπιων πλουτοκρατών. Η Μ. Ίδέα κατόρθωσε ν'αφιονίζει πλατιά λαϊκά στρώματα και να κυριαρχήσει στην πνευματική ζωή του τόπου. Κάθε

CONFIDENTIAL

- 120 -

φορά που η ντόπια πλουτοκρατία-και οι ξένοι πάτρωνές της-ήθελε να στρέψει τα βλέματα των μαζών σε άλλη κατεύθυνση από τα ζωτικά ζητήματα που τόν απασχολούσαν ή να δικαιολογήσει τυχοδιωχτικούς πολέμους φρεσκάριζε τη Μ. Ίδέα. Τέτοιο φρεσκάρισμα και συμπλήρωμα της Μ. Ίδέας έχουμε την 4η Λόγυστου, που διακήρυξε τον "τρίτο ελληνικό πολιτισμό", την "έθνική αναγέννηση", ο'αυτή τη θεωρία πήγαινε να κρύψει την αίματηρή φασιστική διχτατορία. Στην περίοδο της πρώτης κατοχής και συνέχεια μέχρι σήμερα παρουσιάζεται με τη θεωρία του σλαβικού κινδύνου με διεκδικήσεις εις βάρος των γειτονικών βόρειων χωρών και σαν αποκρούσμα του έθνικιστικού αφηνιάσματος, τα συνθήματα Τίρανα-Σόβια-Μόσχα και συνέχεια οι δηλώσεις του Παύλου Γλυξμπουργκ ότι "προορίζμεθα να ήγηθώμεν και πάλιν του κόσμου". Μ'αυτές τις θεωρίες πάνε να καλύψουν την αγγλοαμερικανική κατοχή και την προετοιμασία για έναν τυχοδιωχτικό πόλεμο κατά της Σ. Ένωσης και των ΛΔ.

Οι όπορουνιστικές και μετά τροτσκιστικές αντιλήψεις που παρουσιάστηκαν από την ίδρυση του ΚΚΕ είναι παραλλαγή της Μ. Ίδέας μέσα στο έργατικό κίνημα, μεταφέροντας σε συνδυασμό και τις θεωρίες του διεθνούς όπορουνισμού και τροτσκισμού. Διακήρυσσαν οι μὲν πρώτοι για άνοση και οργανωτική ανάπτυξη του καπιταλισμού στην Ελλάδα τέτια που πέρασε ο δυτικός ευρωπαϊκός καπιταλισμός του 19ου αιώνα, και κατέληγαν στο συμπέρασμα ότι ο ελληνικός καπιταλισμός μπορεί να κάνει πολιτικές και οικονομικές παραχωρήσεις, συνεπώς ανοίγεται μπρος μας νόμιμη περίοδο κλπ. Οι δὲ δεύτεροι μεταφέραν τη θεωρία του Τρότσκι για το άδύνατο της διατήρησης της εξουσίας και (Σελ. 164) την ανοικοδόμηση του σοσιαλισμού στη Σοβιετική Ένωση, λόγω της καπιταλιστικής περιθώκωσης και του μικροαστικού στοιχείου της αγροτιάς που κυριαρχεί. Ήλθον ότι χρειάζεται πρώτα να μορφωθούμε και μετά ν'αρχίσουμε δράση. Οι άντεπαναστατικές θεωρίες πήγαιναν να κρύψουν την κρίση του αστοτσιφλικάδικου καθεστώτος και άφηναν ανενδχλητη την πλουτοκρατία να ληστεύει το λαό. Τρομοκρατούσαν τις μάζες για την ανάκλητη δύναμη του καπιταλισμού και την αδυναμία του προοδευτικού εργατικού στρατοπέδου με επικεφαλής τη νεαρή Σ. Ένωση. Ούσιαστικά κήρυτταν την ύποταξη. Αυτές οι όπορουνιστικές, τροτσκιστικές θεωρίες επικράτησαν πραχτικά στην πολιτική του Κόμματος στην περίοδο της πρώτης κατοχής.

Άς δοῦμε, πῶς αντιμετώπιζε το Κόμμα τα ιδεολογικά ζητήματα αυτής της περιόδου;

1. Πῶς αντιμετώπιζε το ζήτημα του πολέμου, και πῶς καθόρισε τη θέση του απέναντι στους Άγγλους; Ο χαρακτήρας του πολέμου και ο ρόλος του Κόμματος ήταν ξεκάθαρος από το ανοιχτό γράμμα του σ. Ζαχαριάδη και ξεκαθαρίστηκε ακόμη πιο πολύ με την επίθεση των χιτλερινών κατά της Σ. Ένωσης. Το Κόμμα μας όμως, τον κοινό συμμαχικό αγώνα κατά του χιτλεροφασισμού τον κατάλαβε σαν ύποταξη στην ιμπεριαλιστική αγγλική πολιτική στη Μεσόγειο και όχι ανεπιφύλακτη υποστήριξη της κοινής συμμαχικής υπόθεσης. Η πολεμική δράση, ενώ μπορούσε περισσότερο ν'αναπτυχθεί, δὲν αναπτύχθηκε γιατί περιορίστηκε στις υποδείξεις των Άγγλων, που δὲν ήθελαν έντονη πολεμική δράση αλλά μικροσμποτάζ. Αντί, με την ανάπτυξη της πολεμικής δράσης κι άλλων μαζικών εκδηλώσεων, να κάνει πιο ισχυρό μέτωπο κατά των χιτλερινών και στην πορεία αυτής της πάλης να ξεσκεπάσει τις ραδιουργίες των Άγγλων και των πραχτῶρων τους και ταυτόχρονα να προετοιμάζει ιδεολογικά και οργανωτικά το λαό να παλαίψει κατά

CONFIDENTIAL

- 121 -

του αγγλικού ιμπεριαλισμού και των πραχτόρων του, που του έτοιμαζαν τις καινούργιες αλυσίδες, το Κόμμα υποτάχτηκε στους Άγγλους και πραχτικά καλλιεργούσε τη θέση ότι η Αγγλία είναι προστατίδα δύναμη. Έβαλε τη θέση ότι εμείς δεν πρέπει να παλτίσουμε ενάντια στους Άγγλους. Έτσι η καθοδήγηση του Κόμματος αμβλύνει την πάλη του λαού κατά της εξάρτησης του αγγλικού ιμπεριαλισμού. Βέβαια ήταν λεπτή η θέση μας, όμως είχαμε τέτια στοιχεία από τη δράση των Άγγλων που μας έδιναν τη δυνατότητα να καταλάβουμε τις προθέσεις των Άγγλων. Όλος ο λαός έβλεπε το σαμποτάζ που έκαναν οι Άγγλοι για να μην αναπτυχθεί ο ΕΛΑΣ, ενώ αντίθετα χρηματο- (Σελ. 165)δοτούσαν τα τμήματα του Ζέρβα, Φαρού κλπ, φασιστικές οργανώσεις που τις προετοίμαζαν για να υποδουλώσουν το λαό. Το Κόμμα ήξερε τις συνεννοήσεις που κάναν οι Άγγλοι με τους γερμανούς στην Αθήνα στα χρόνια της χιτλερικής κατοχής για να χτυπηθεί το ΚΚΕ, ο ΕΛΑΣ, και το έαμικό λαϊκό κίνημα. Το Κόμμα παρ' όλα αυτά, όχι μόνο δεν πήρε αποφασιστική θέση ενάντια σ' αυτά, αλλά ανενδύχλητα άφηνε τους Άγγλους να προετοιμάζουν το πνίξιμο της επανάστασης. Αυτό έγινε γιατί η καθοδήγηση του Κόμματος πίστευε στο αίτητο της αγγλικής αυτοκρατορίας, και δεν πίστευε στις λαϊκές δυνάμεις και στο αποτέλεσμα του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου.

Ποιά θέση πήρε η καθοδήγηση του Κόμματος στο ζήτημα της εξουσίας; Σ' αυτό το κεφαλαίωδες ζήτημα, το Κόμμα δεν πήρε θέση. Αν θα προσέξουμε όλες τις αποφάσεις απλώς λένε ότι εμείς μετά την απελευθέρωση θα υποστηρίξουμε τη λαϊκή Δημοκρατία. Το Κόμμα έβαζε σε μοναδική διενόκησή του την Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας που θα εξασφάλιζε ελευθερίες και ελεύθερες εκλογές. Τόν κρατικό μηχανισμό που θα έδινε την δυνατότητα για να εκφραστεί ελεύθερα ο λαός, τόν άφηνε στη διάθεση της πλουτοκρατίας. Το ότι τόν άφηνε στην διάθεση της πλουτοκρατίας είναι καθαρό, γιατί το Κόμμα δεν έφτιανε τα όργανα που θα εξασφάλιζαν την εξουσία προς όφελος του λαού. Το ένοπλο λαϊκό τμήμα του, ο ΕΛΑΣ, που θα πολεμούσε για το δίκαιο των χιτλεροφασιστών και μετά θα εξασφάλιζε τη λαϊκή κυριαρχία, δεν δημιουργήθηκε τέτιος, παρά στρατός που θα εκπλήρωνε τις θελήσεις των Άγγλων και τελικά με την προδοτική συμφωνία της Γκαζέρτας, περνάει κάτω από τις διαταγές των Άγγλων. Από άποψη στελέχωσης του ΕΛΑΣ κυριαρχούσαν οι πράχτορες του έχθρου, οργανωτικά, πολιτικά, ήθικά ήταν απροετοίμαστος για να εκπληρώσει τη λαϊκή του επαναστατική του αποστολή.

Το άλλο σκέλος που καθόριζε το ζήτημα της εξουσίας, τη λαϊκή αυτοδιοίκηση, στη νομοθεσία της δεν ήταν τίποτα άλλο παρά μια νομοθεσία μιας προοδευτικής αστικής τάξης. Στην Κυβέρνηση του Βουνοῦ παραχωρήσαμε ασύδοτα βασιικές θέσεις στους πράχτορες του έχθρου Εβώλο και Σία, που δεν είχαν καμία λαϊκή βάση και τέλος μας έσυραν σοβιπικούς στο Λέβανο, στη Γκαζέρτα, στην υποταγή. Η στραβή αντιμαρξιστική αντιλενινιστική θέση του Κόμματος στο ζήτημα του πολέμου, της θέσης μας απέναντι των Άγγλων και της θέσης στο ζήτημα της εξουσίας ήταν λάθη καθοριστικά, που οδήγησαν στο να φέρουμε τους Άγγλους και να υποδουλωθεί η χώρα σ' αυτούς.

(Σελ. 166) 3. Πώς η καθοδήγηση τότε του Κόμματος έβλεπε το ζήτημα της Εθνικής Ενότητας; Και σ' αυτό το ζήτημα το Κόμμα έφυγε από την αρχή του Λένιν-Στάλιν και από το πνεῦμα των αποφάσεων του 7ου Συνεδρίου της ΚΔ. Το Εθνικό Ιέτωπο

CONFIDENTIAL

- 122 -

ἔπρεπε νά πραγματοποιηθεῖ στή βάση τῆς πάλης γιά τήν ἐπιβίωση τοῦ λαοῦ, τῆς πάλης γιά τὸ διώξιμο τῶν κατακτητῶν καί τῆς ἐπιβολῆς τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας καί πάνω σ' αὐτή τή βάση νά διεξαγάγει ἀμελιχτή πάλη κατὰ τῆς πούλημνης πλουτοκρατίας στόν κατακτητή, μέχρι τὸ δλοκληρωτικὸ τῆς ξεγδύνομα. Ἐγίνε οἷως τὸ ἀντίθετο. Τὸ ἔθνικὸ Μέτωπο, τοποθετήθηκε στή βάση τῆς ὑποταγῆς στήν ντόπια πλουτοκρατία καί τοὺς ἄγγλους πάτρονές της. Πῶς ἄλλιως ἀπὸ ὑποταγή μποροῦμε νά τὸ ποῦμε αὐτὸ, τῇ στιγμῇ πρὶν ἡδὲ παράγοντας τοῦ ἀστικοῦ κῶμου ποὺ περνοῦσε στὸ ἔθνικὸ Μέτωπο, ἐνῶ δὲν εἶχε καμιά λαϊκὴ βάση, τοῦ παραχωροῦσαμε βασικὰ πῶστα στὸ ἔθνικὸ Μέτωπο; Πῶς ἐξηγιέται ἡ ὑποταγή στὸ Λίβανο καί στή Γκαζέρτα; Πῶς ἐξηγιέται τὸ ὅτι τὸ ΠΓ τοῦ ΚΚΕ μὲ τὸ γράμμα του τῆς 24 Ἰοῦνη 1943 προσυπαγράφει, δίχως κανένα ὄρο ἕνα σύμφωνο ποὺ εἶχαν υπογράψει με- ταξὺ τους τὰ λεγόμενα δημοκρατικὰ κόμματα; Τὸ γράμμα τοῦ ΠΓ τοῦ ΚΚΕ ἔλεγε στὰ ἀστικὰ Κόμματα ὅτι θέτει στή διάθεσὶν τους τίς ὕλικές καί ἡθικὰς δυνάμεις ἐφ' ὅσον θὰ σχηματίζουν Κυβέρνηση ἔθνικῆς ἑνότητος ποὺ θὰ λύσει τὸ πρόβλημα τοῦ βασιλιά, τὴν ἐξασφάλιση τῶν ἐλευθεριῶν καί τῇ δυνατότητα ἐλευθέρων ἐκλογῶν. Ἐνῶ εἶχαμε ὅλες τίς δυνατότητες καί τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν λαϊκῶν δυνάμεων, παραχωροῦσαμε στὰ ἀστικὰ κόμματα τὸ δικαίωμα νά πραγμ. τοποιήσουν τὴ δημοκρα- τικὴ μεταβολή. Ἐνῶ ὁ ἐχθρὸς λυσασμένα μᾶς χτυποῦσε, χρησιμοποιώντας ὅλα τὰ καταχθόνια μέσα καί προετοιμάζονταν νά μᾶς τσαντίσει, τὸ Κόμμα κρατοῦσε θέση ὑποταγῆς στὸ ὄνομα τῆς ἐνότητος. Στὸ ὄνομα τῆς ἐνότητος φηφίζαμε μὲ τὴν ἀπελευθέρωση τοὺς ἀντιλαϊκοὺς καί ἀντεργατικοὺς νόμους. Ἀντὶ νά μπεῖ ἐπικε- φαλῆς τοῦ λαοῦ κατὰ τῶν ἀντιλαϊκῶν μέτρων τῆς λεγόμενης Κυβερνήσεως ἔθνικῆς ἑνότητος, νά στρέψει τὸ λαὸ ἐναντίᾱ τους, τὸ Κόμμα ἀντίθετα ἔπαιξε ρόλο ἀνα- σταλτικὸ στή λαϊκὴ ἀγανάκτηση. Πολλοὶ σωστά οἱ ἐργάτες τῆς Ἀθήνας μᾶς λέγαν, πῶς γίνεται αὐτὸ, ἐσεῖς δὲν ἤσασταν ποὺ μᾶς καθοδηγοῦσατε γιὰ καλύτερο μερο- κάματο, γιατί μᾶς ἐγκαταλείφατε;

4. Πῶς γίνονταν ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Κόμματος στήν περίοδο αὐτή; Τὸ Κόμμα μας ἔχανε τὴν ὁργανωτικὴν Λενινιστικὴ-Σταλινικὴ διάρθρωση, πῆγαινε νά χαθεῖ στήν πλατιά μάζα, μὲ τίς περίφημες μαζικὰς στρατολογίες καί τὸ μᾶζεμα γιά συνεδρία-(Σελ. 167)σὴ τῶν κομματικῶν μελῶν μὲ τίς καμπάνες. Στὴν ἀνά- δειξὴ τῶν στελεχῶν δὲν ἀκολουθήθησαν Μπολσεβίκικες ἀρχές. Ἀμελέτητα προω- θοῦνταν οἱ ἀνώτερα πῶστα, μικροαστοὶ ἀριβίστες, φλύαροι καί μέσα σ' αὐτοὺς ἦταν καί πράχτορες. Στὴν κοινωνικὴ σύνθεση τοῦ Κόμματος κυριαρχοῦσαν τὰ μικροα- στικὰ στοιχεῖα καί ἀποτελοῦσε μειοψηφία τὸ ἐργατικὸ στοιχεῖο. Κριτικὴ καί αὐτοκριτικὴ οὐσιαστικὰ δὲν ὑπῆρχε. Ἡ καθοδήγησις τοῦ Κόμματος δὲ βγήκε παστρι- κὰ νά μιλήσει γιά τὰ λάθη της καί νά ζητήσῃ τὴ γνώμη τῶν στελεχῶν καί μελῶν τοῦ Κόμματος. Τὸ μέλος τοῦ Κόμματος δὲν ἔπαιρνε μέρος στήν ἐπεξεργασία τῆς γραμμῆς τοῦ Κόμματος καί οἱ κομματικὲς συνεδριάσεις παίρναν χαρακτήρα πανηγυ- ρικῶν, ἀκοῦγαν ἕνα στομφώδιο λόγο καί χειροκροτήματα, αὐτὸ λέγονταν συνεδρίαση. Ἐλεγχος μπολσεβίκικος στήν πραγματοποίηση τῶν ἀποφάσεων δὲν γίνονταν. Κυ- ριαρχοῦσε ἡ ἀνευθυνολογία. Γέσσα στήν ἴδια τὴν καθοδήγησις τοῦ Κόμματος δὲν πραγματοποιοῦσαν ἀποφάσεις, μάλιστα κανὴν τὸ ἀντίθετο. Ὅχι μόνον δὲν ἐβγαί- νε ἡ καθοδήγησις νά καυτηριάζει αὐτὸ τὸ πράγμα ἀλλὰ ἀντίθετα τὸ υἱοθετοῦσε πχ, πῆγε ἡ ἀντιπροσωπεία στὸ Λίβανο καί υπογράφει συμφωνία ἔξω ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς καθοδήγησις τοῦ Κόμματος, ἡ καθοδήγησις ὅχι μόνον δὲ βγαίνει νά τοὺς καυτηριάζει καί νά καταγγελλεῖ τὴ συμφωνία, ἀλλὰ τὴν υἱοθετεῖ, τὸ ἴδιο γίνεται μὲ τὴν

- 123 -

Γκαζέρτα και τη Βάρκιζα. Με την τέτατη κομματική ανοικοδόμηση το Κόμμα ξεφυγε απ' τις λενινιστικές οργανωτικές αρχές.

5. Πως αντιμετώπιζε το Κόμμα το εθνικό ζήτημα; Στο ζήτημα αυτό το Κόμμα μας δεν ακολούθησε την λενινιστική-σταλινική θέση της διαπαιδαγώγησης των μαζών με το διεθνιστικό πνεύμα και της αγάπης προς τη Σοβιετική Ένωση. Τοῦ ανέλεγκτου ξεσκεπάσματος τῶν μεγαλοϊδεητικῶν συνθημάτων γιά διεκδικήσεις σέ βάρος τῶν γειτονικῶν Βαλκανικῶν λαῶν, τῆς προδοσίας τῆς ἀστικής τάξης ποῦ εἶχε γιά ἔμβλημα τῇ Μεγάλη Ἰδέα. Τοῦ ξεσκεπάσματος μπροστά στίς μάζες τῶν καταστροφικῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς τῆς πολιτικῆς καί τῆς συγκέντρωσης τῆς προ-συχῆς τῶν μαζῶν στά βασικά φλέγοντα ζητήματα ποῦ τίς ἀπασχολοῦσαν. Ἀντίς αὐτοῦ, ἡ καθοδήγηση τοῦ Κόμματος, κάτω ἀπό τήν πλεση τῆς πλουτοκρατικῆς προ-παγάνδας, υἱοθετοῦσε τά ἐθνικιστικά συνθήματα, μέ τή λεγόμενη στρατηγική διαρρύθμιση τῶν συνδῶν καί τῇ Βόρεια Ἰπείρου. Ἡ θέση αὐτή τοῦ Κόμματος μᾶς ἔβλαψε καί βοήθησε στό κατωπινό ἀφηνείασμα τῶν μοναρχοφασιστῶν κατ' τῶν Λ. Δημοκρατιῶν.

6. Τό Κόμμα μᾶς στήν περίοδο αὐτή δέν ἔκανε σοβαρή πᾶλη κατ' τῶν παρεκκλίσεων. Γίνονταν μιᾶ σειρά ἀντιλαϊκές (Σελ. 168) πράξεις καί ἐγκλήματα, ἀπό πράχτορες ποῦ ἔβραζε ὁ ἐχθρός στίς γραμμές μᾶς γιά νά δυσφημήσει τό Κόμμα μᾶς, καί τό Κόμμα δέ βγήκε μιᾶ φορά νά τίς καταγγελεῖ καί νά πάρει τά ἀνά-λογα μέτρα.

Οἱ ἐξτρεμιστικές αὐτές παρεκκλίσεις πολύ μᾶς ζήμιωσαν, μέ ἀποτελέσματα νά ρίξουμε κῆσο στήν ἀγκαλιά τῆς ἀντίδρασης. Δέν γινόνταν πᾶλη κατ' τῶν ἐθ-νικιστικῶν παρεκκλίσεων, δεξιῶν παρεκκλίσεων, ἀντιλαϊκές πράξεις, προδοτικές συμφωνίες, ὁπορουνιστική ἀνοικοδόμηση τοῦ Κόμματος. Αὐτό ὅλο γινόνταν γιὰ τό Κόμμα δέν εἶχε βασικά μέτωπο κατ' τοῦ ὁπορουνισμοῦ. Σάν κατακλιδα τῆς ὅλης λαθεμένης πολιτικῆς θέσης τοῦ Κόμματος ἔρχεται ἡ πανικθόβλητη συμφωνία τῆς Βάρκιζας. Τό λάθος τῆς Βάρκιζας ἔρχεται ὕστερα ἀπό τά χοντροειδέστατα λάθη τοῦ Δεκέμβρη ποῦ ἡ Κομματική καθοδήγηση ἄρχισε τή μάχη χωρίς καμιά ἰδεο-λογική καί ὁργανωτική προετοιμασία τοῦ Κόμματος καί τοῦ λαοῦ. Μέ τή ἱμιορ-γία τῆς ΚΕ τοῦ ΕΛΑΣ παράμεριζε τῷ ΓΑ καί διδάσκασε τήν καθοδήγηση τοῦ ΕΛΑΣ. Ἀντί τό Κόμμα μετ' τῇ σύμπτυξη ἀπό τήν Ἀθήνα νά ἐξετάσει φύχραιμα τήν κατ' σταση, νά δεῖ τίς δυσκολίες ποῦ εἶχαν οἱ ἄγγλοι στήν περίοδο αὐτή ποῦ θέλαν τή συμφωνία, τίς δυνατότητες ποῦ εἶχε τό κίνημά μᾶς, ποῦ κυριαρχοῦσε ὁ ὅλη τήν Ἑλλάδα, καί, βάζει αὐτοῦ τοῦ συσχετισμοῦ τῶν δυνάμεων, νά πᾶει γιά συμφωνία ζητώντας ὅρους τέτοιους ποῦ αὐτό θά τοῦ επέτρεπε νά συμπτυχθεῖ κανο-νικά καί γρήγορα ν' ἀναμετρηθεῖ μέ τόν ἐχθρό, ἀντί αὐτοῦ, κλεῖνει τήν πανικθό-βλητη συμφωνία τῆς Βάρκιζας χωρίς νά ἐξασφαλίσαι τίποτα θετικῶ γιά τό κίνημα, παρά παράδοση ἀνευ ὄρων. Τόσο πανικθόβλητη ἦταν ἡ ἀντιπροσωπεῖα Σιάντου-Παρτσαλίου, ποῦ οὔτε τό ζήτημα τῆς γενικῆς ἀμνηστείας, ποῦ ἦταν ἀπόφαση τοῦ ΠΓ, δέν ὑποστήριζαν. Ἡ συμφωνία τῆς Βάρκιζας ἦταν μιᾶ ἀτακτὴ ὑποχώρηση καί ἔδωσε τῇ δυνατότητα στόν ἐχθρό νά κάνει ὅλο τό μεταβαρκιζιανό ὄργιο χωρίς νά μπορεῖ ὁ λαός ν' ἀντιδράσει. Αὐτὴ ἡ ἀτακτὴ ὑποχώρηση πολύ δυσκόλεψε στήν κατωπινὴ ἀνασυγκρότηση τῶν δυνάμεων.

Ἔτσι βλέπουμε ὅτι ἡ καθοδήγηση τοῦ Κόμματος, σ' αὐτήν τήν περίοδο,

- 124 -

είχε λαθεμένη θεωρητική και πολιτική θέση στα θεμελιώδη ζητήματα. Ακολούθησε ορόμο αντιμαρξιστικό-αντιλενινιστικό και συνεπώς το αποτέλεσμα δε μπορούσε νάναι άλλο από το να χαθεί ο ένοπλος αγώνας. Όλα αυτά έγιναν γιατί έπικράτησαν και στερεώθηκαν πραχτικά στην πολιτική του Κόμματος οι θεωρίες των όπικρουνιστών, τροτσικιστών, ότι η επανάσταση στην Ελλάδα δε μπορεί νά νικήσει μόνη της, χωρίς την άμεση κρατική βοήθεια απ'έξω.

(Σελ. 169) Το Κόμμα μας διέθετε μεγάλο μέρος από άνωτερα και μεσαία στελέχη καλή και δοκιμασμένα μά έπειδή το ιδεολογικό τους έπλετο ήταν χαμηλό δεν μπόρεσαν νά δουν τη λαθεμένη αυτή πολιτική του Κόμματος και νά παλαίσουν νά την αλλάξουν. Αυτό το τελευταίο πρέπει νά προσεχτεί απ'όλους μας γιατί είναι μια άρρώστια που μάς δέρνει. Αυτό που έγινε στην περίοδο της χιτλεροφασιστικής κατοχής δείχνει πόσο σοφά είναι τα λόγια του σ. Στάλιν που αναφέραμε πιο πάνω ότι:

" Όταν κουτσάλνει η θεωρία κουτσάλνει και το Κόμμα στην εκπλήρωση της αποστολής του.

3. ΤΑ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΚΕ ΑΠΟ ΤΗ ΒΑΡΚΙΖΑ

ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΗΤΤΑ ΜΑΣ ΣΤΟ ΒΙΤΣΙ-ΓΡΑΤΣΟ

Σ'αυτήν την περίοδο το Κόμμα μας κάτω από την καθοδήγηση του σ. Ζαχαριάδη κατορθώνει νά διορθώσει τα λάθη της πρώτης κατοχής. Πάνω στη βάση της αδιάκοπης καθημερινής πάλης και καθοδήγησης των αγώνων του λαού από τα μερικότερα ζητήματα ξεσκεπάζει την άγγλική πολιτική του έμφυλου πολέμου. Ξεσκεπάζει τη ντόπια αντίδραση και κάθε λογής πράχτορες τους που θέλαν νά διασπάρουν την ενότητα του λαού. Πάνω σ'αυτή τη βάση ανασυντάσσει τις λαϊκές δυνάμεις, κερδίζει την εμπιστοσύνη των μαζών που είχε κλονισθεί απέναντι στην ήγεςία του Κ.Κ.Ε., ανεβάζει τη λαϊκή πάλη μέχρι την ένοπλη αντιπαράθεση. Οργανώνει και καθοδηγεί τον ένοπλο αγώνα. Φέρνει τους Αμερικανοάγγλους και μοναρχοφασίστες στο χεϊλος της αποτυχίας και της καταστροφής και δημιουργεί προϋποθέσεις για την ολοκληρωτική συντριβή των μοναρχοφασιστών. Ύστερα από την κατάσταση που διαμορφώθηκε το 1949, που ο συσχετισμός των δυνάμεων άλλαξε σε βάρος του κινήματός μας, το Κόμμα μας ψύχραιμα εξετάζει αυτή την κατάσταση, κάνει κανονικά την υποχώρησή του και προετοιμάζει τις καινούργιες θέσεις απ'όπου θα δώσει τη μάχη με βάση την καινούργια κατάσταση που διαμορφώθηκε.

Η διαφορά αυτής μας της ήττας με την ήττα της πρώτης κατοχής είναι μεγάλη, γιατί το Κόμμα μας παρά τα λάθη που παρουσίασε είχε βασικά σωστή γραμμή, διορθωσε τα λάθη της πρώτης κατοχής και η προσωρινή υποχώρησή μας έγινε κανονικά διαφυλάσσοντας τις κύριες δυνάμεις μας.

CONFIDENTIAL

- 125 -

Πώς αντιμετώπισε τὸ Κόμμα μας τὰ θεωρητικά καὶ πολιτικά προβλήματα αὐτῆς τῆς περιόδου;

1. Ἡ θέση μας ἀπέναντι τῶν Ἀγγλων, ποὺ ἦταν καὶ ἀπὸ (Σελ. 170) τὰ θεμελιώδη λάθη μας τῆς πρώτης κατοχῆς. Τὸ Κόμμα βλέπει αὐτὸ τὸ λάθος, ὑπενθυμίζει τὸ μέρος τῆς ἀπόφασης τῆς 6ης Ὀλομέλειας τοῦ 1934 ποὺ μιλάει γιὰ τὴν οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ ἐξάρτηση ἀπ' τὸ ξένο κεφάλαιο (βασικὴ τὸ ἀγγλικὸ) ποὺ ἔχει σὰ συνέπεια τὴν ὀλοπλευρὴ κατωστέρηση τῆς χώρας. Ξεσκεπάζει τὸ ρόλο τοῦ ἀγγλικικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ στὴν πρώτη κατοχὴ καὶ τὸ ρόλο του στὸ μεταβαρμιζιανὸ ὄργιο. Δείχνει μὲ σαφήνεια τὴ δυνατότητα τοῦ λαοῦ μας νὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τὴν ἐξάρτηση τοῦ ἀγγλικικοῦ κεφαλαίου μὲ τὶς ὑπάρχουσες διεθνεῖς συνθήκες καὶ μὲ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ 2ου παγκόσμιου πολέμου. Πάνω στὴ βάση τοῦ καθεσμικοῦ ξεσκεπασμοῦ τοῦ ρόλου τῶν Ἀγγλων στὴν Ἑλλάδα, καὶ τῆς εὐθύνης τους γιὰ τὸ μεταβαρμιζιανὸ ὄργιο κάνει συνείδηση τῶν μαζῶν τὸ σύνθημα: "Ἔξω οἱ Ἀγγλοι ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα".

2. Πάνω στὸ ζήτημα τῆς κομματικῆς ἀνοικοδόμησης τὸ Κόμμα μας ἔδωσε μεγάλῃ προσοχή. Διαπιστώνει τὰ λάθη σ' αὐτὸ τὴν τομεὰ καὶ κάνει σοβαρὴ δουλειὰ γιὰ τὴν ἐξυγίανση τοῦ ΚΚΕ καὶ τὸ μπάσιμο του στὶς μπολσεβίκικες ὁργανωτικὲς ἀρχές. Προσέχει τὴν κοινωνικὴ σύνθεση τοῦ Κόμματος μὲ τὸ δυνάμειμα τοῦ ἐργατικοῦ στοιχείου. Μὲ εἰδικές ἀποφάσεις καὶ ὁργανωτικὲς συσκέψεις δίνει καθαρὴ ὁδηγία γιὰ τὸν τρόπο τῆς λειτουργίας τῶν ὁργανώσεων καὶ βασικὰ τῆς ΚΟΒ, τὴν συμμετοχὴ τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος στὴν ἐπεξεργασία τῆς γραμμῆς τοῦ Κόμματος καὶ τὴν ἐνεργὸν συμμετοχὴ τους στὴν πραγματοποίηση τῶν ἀποφάσεων. Δίνει ἐξαιρετικὴ προσοχή στὴν ἀνάπτυξη τῆς κριτικῆς καὶ αὐτοκριτικῆς μὲ προσοχὴ νὰ κάνει τὸ μέλος τοῦ Κόμματος πολιτικὴ ὄντοτητα καὶ νοικοκυρὴ στὸ Κόμμα. Ἀνεβάζει τὴ συνείδηση τῆς εὐθύνῃς καὶ τοῦ ἐλέγχου στὴν πραγματοποίηση τῶν ἀποφάσεων τοῦ Κόμματος. Χτυπᾷ ἀμείλιχά τὴν ἀνευθυνολογία. Μέσα στὸ ἀμφὶ τῆς σκληρῆς δοκιμασίας ξεκαθαρίζει τὸ Κόμμα ἀπ' τὰ δεξιὰ στοιχεῖα καὶ ἀπὸ τὰ στελέχη ποὺ δὲν ἦταν ἄξια νὰ φέρουν τὸν τίτλο τοῦ στελέχους τοῦ Κόμματος. Κάνει σοβαρὴ δουλειὰ γιὰ τὴν ἐξύψωση τοῦ ἰδεολογικοῦ ἐπιπέδου τῶν μελῶν καὶ στελεχῶν τοῦ Κόμματος, μὲ τὴ δημιουργία κομματικῶν σχολῶν, μὲ διαλέξεις καὶ διηγήσεις, μὲ τὴ δημοσίευση ἀρθρῶν πάνω σὲ βασικὰ θεωρητικὰ ζητήματα στὸν τύπο μας, μὲ τὴ μετάφραση μιᾶς σειράς μαρξιστικῶν ἔργων ὅπως τῆς ἱστορίας τοῦ Μπολσεβίκικο Κόμματος καὶ ἄλλα.

ε3. Μὲ τὴν ἐπεξεργασία τοῦ προγράμματος τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας στὴν Ἑλλάδα ἀποδείχνει ἐπιστημονικὰ τὶς τεράστιες οἰκονομικὲς δυνατότητες τῆς χώρας καὶ θεμελιώνει τὴν (Σελ. 171) πεποίθηση ὅτι ἡ χώρα, ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὴν ξενικὴ ἐξάρτηση καὶ τὴν ἀστυχοφινικὴ καταπίεση, μπορεῖ νὰ γίνῃ μὴ χώρα μὲ βαριὰ βιομηχανία, ἔχει ὅλες τὶς δυνατότητες γι' αὐτὸ καὶ ἐπιστημονικὰ τὸ Κόμμα μας τὸ ἀπέδειξε. Ἀπέδειξε ὅτι ἡ ἀγροτικὴ μας οἰκονομία μπορεῖ ν' ἀναπτυχθεῖ σὲ σημεῖο ποὺ ἡ Ἑλλάδα νὰ εἶναι αὐτάρκης ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγροτικὰ εἴδη καὶ τὸ ἀγροτικὸ νοικοκυριὸ νὰ γίνῃ ἀμύητο. Γενικὰ ἀπέδειξε ὅτι ἡ Ἑλλάδα διαθέτει ὅλες τὶς οἰκονομικὲς δυνατότητες νὰ γίνῃ σοσιαλιστικὴ καὶ ὁ λαὸς τῆς ν' ἀπολαύει ἀπὸ τὴ φτώχεια, τὴν κατωστέρηση, καὶ νὰ ζήσει εὐτυχισμένος μέσα στὰ πλαίσια τῆς οἰκογενεῖας τῶν Λαϊκῶν Δημοκρατιῶν καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνωσης. Μὲ τὸ πρόγραμμα τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τὸ Κόμμα μας ξετινάζει

- 126 -

ιδεολογικά τη θεωρία των αστοτσιφλικιών ότι η Ελλάδα είναι φτωχή, δεν μπορεί να ζήσει μόνη της και έχει ανάγκη από ξένη κηδεμονία. Ξετινάζει ιδεολογικά τους κάθε λογής δημοτικιστές που δεν πίστευαν στη δύναμη του λαού να απελευθερωθεί με τις δυνάμεις και με τις εσωτερικές του δυνατότητες να ανοικοδομήσει το σοσιαλισμό.

4. Γύρω από το εθνικό ζήτημα το Κόμμα μας στην περίοδο αυτή κάνει σοβαρό λάθος με την απόφαση του ΙΙΓ' της ΚΕ του ΚΚΕ που δήλωνε ότι, αν η δημοκρατική πλειοψηφία αποδοίξε ελσβολή του ελληνικού στρατού στη Βόρεια Ήπειρο το ΚΚΕ θα διατάσσει τις αντιρρήσεις του να περπατήσουν. Αυτό το σοβαρό λάθος είναι αποτέλεσμα της εθνικιστικής κληρονομιάς της πρώτης κατοχής, υποχώρηση στην πίεση του ταξικού έχθρου και του αστικού εθνικισμού των συνοδοιπόρων μας. Με τη θέση μας αυτή όχι μόνο δεν εξασφάλισαμε τη λαϊκή ενότητα αλλά απεναντίας την αδυνατίσαμε. Δίναμε τη δυνατότητα στο μοναρχοφασισμό να εξαπατήσει το λαό, να στρέψει την προσοχή του σε εξωτερικές τυχοδιωκτικές περιπέτειες. Το Κόμμα μας με τη δημοσίευση του ανώνυμου γράμματος αξιωματικού που κατάγγελλε τις προετοιμασίες των μοναρχοφασιστών για επίθεση κατά της Β. Ήπείρου και με την όλη πολιτική δράση του διόρθωσε αυτό το λάθος. Όμως από το λάθος αυτό μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι, παρά τη σωστή βασικά, γραμμή που χάραξε το Κόμμα μας, είχε και στραβοπατήματα σε μερικά ζητήματα όπως στο εθνικό ζήτημα.

5. Το ζήτημα της παλλαϊκής ενότητας και της ανασύνταξης των λαϊκών δυνάμεων. Το πρόβλημα αυτό φώτισε το Κόμμα μας με το φως της λενινιστικής-σταλινικής θεωρίας, την παλλαϊκή ενότητα, την ανασύνταξη των λαϊκών δυνάμεων τη στήριξε πάνω στη βάση της πάλης για τα άμεσα καθημερινά (Σελ. 172) ζητήματα του λαού. Μέσα στην αδιάκοπη αυτή καθημερινή πάλη το Κόμμα μας ξεσκεπάζει την πολιτική του μοναρχοφασισμού και των πατρώνων του, και αποδειχνει ότι όχι μόνο δεν είναι σε θέση να λύσουν κανένα από τα λαϊκά ζητήματα αλλά καινούργια δυστυχία και πείνα σκορπών. Ξεσκεπάζει την αγγλική πολιτική τους του δολοφονικού όργιου και αντιτάσσει σ' αυτό τη λαϊκή μαζική αυτοδύναμη. Ξεσκεπάζει και απογυμνώνει από τις μάζες τα κόμματα του ψευτοδημοκρατικού κέντρου του Σοφούλη και του ΣΚΕΑΑ που θέλουν να δημιουργήσουν σύγχυση και να διασπασουν τη λαϊκή ενότητα. Ξεγυμνώνει τους ρεφορμιστές από το εργατικό κίνημα και πετυχαίνει την ενότητα της εργατικής τάξης. Αποδειχνει στις μάζες ότι οι αγγλο-αμερικάνοι και μοναρχοφασιστές δεν θέλουν τη λαϊκή συμφιλίωση, θέλουν το διχασμό, δε θέλουν και δεν αφήνουν τη χώρα να ειρηνεύσει αλλά κάθε μέρα και την ώδουν στον εμφύλιο σπαραγμό. Πάνω σ' αυτή τη βάση, χρησιμοποιώντας τις νόμιμες δυνατότητες, ανασυντάσσει τις λαϊκές δυνάμεις, τις πείθει ότι άλλος δρόμος από την ένοπλη αντιπαράθεση και την αλλαγή αυτής της κατάστασης, δεν υπάρχει. Το πέρας από τη μία κατάσταση στην άλλη γίνεται προσεχτικά για να πείσει τις μάζες και να μη προκαλέσει μια στρατιωτική επέμβαση των αγγλων από την αρχή του ένοπλου αγώνα.

Στην εφαρμογή αυτής της σωστής γραμμής το Κόμμα μας έκανε ένα σοβαρό λάθος, την αποχή από τις εκλογές. Αυτό ήταν λάθος τακτικό που δεν είχε αποφασιστική επίδραση στην όλη έκβαση του αγώνα, έχει όμως σημασία γιατί μπορούσαμε να βγάλουμε κάθε αυτόπατη από τις μάζες και καλύτερα να προετοιμάσουμε τον ένοπλο αγώνα. Το λάθος αυτό είναι πολύ περισσότερο διδακτικό για τους

CONFIDENTIAL

-127 -

σημερινούς μας αγώνες για το ότι πρέπει να δίνουμε προσοχή στη λενινιστική-σταλινική αρχή της χρησιμοποίησης όλων των νόμιμων δυνατοτήτων για το ξεσπάσμα της πλουτοκρατίας και των πραχτόρων της, για το κέρδιμα του λαού και την οργανωτική και πολιτική του προετοιμασία, για την τελική αναμέτρηση.

6. Το Κόμμα μας έκανε σοβαρή ιδεολογική δουλειά στις μάζες ξεσκεπάζοντας την προπαγάνδα των αμερικάνων και μοναρχοφασιστών για το σλαβικό κίνδυνο. Το Κόμμα μας απέδειχνε στις μάζες ότι η Σοβιετική Ένωση και οι Σλάβοι είναι αδελφός λαός και δεν έχουν καταχτητικές βλέψεις κατά της Ελλάδας και άλλων λαών, γιατί εκεί κυβερνάει ο λαός. Εκλαϊκεύαμε το ρόλο που έπαιξαν οι Ρώσοι ακόμα στην επανάσταση του 1921, το ότι η νεαρή Σοβιετική Έξουσία αποσύρθηκε (Σελ. 173) με από το ΔΟΕ. Το ρόλο που έπαιξε στο Β' παγκόσμιο πόλεμο και πώς είναι η μόνη χώρα που υποστηρίζει τους καταπιεζόμενους λαούς. Παράλληλα ξεσκεπάζαμε το ρόλο των Άγγλων στην Ελλάδα, από την ίδρυση του νεοελληνικού έθνους, και τους σκοπούς της προπαγάνδας τους που είναι να στρέψουν το λαό κατά της Σοβιετικής Ένωσης και τόν προετοιμάζουν να πολεμήσει ενάντια της. Με τη δουλειά αυτή το Κόμματος δυνάμωσε πολύ περισσότερο η αγάπη του λαού προς τη Σοβιετική Ένωση και τις Λ. Δημοκρατίες. Έδώ πρέπει να σημειώσουμε ότι κατά τη διάρκεια της πρώτης κατοχής όταν οι έχθροι μας μας κατηγορούσαν σαν όργανα των Σλάβων, το Κόμμα κράτησε άμυντική θέση και δήλωνε ότι εμείς είμαστε Έλληνες, δεν είμαστε ούτε ρωσόφιλοι, ούτε αγγλόφιλοι, ούτε αμερικανόφιλοι. Έτσι εδώ εξισώνονταν η Σοβιετική Ένωση με την Αγγλία και την Αμερική.

7. Στο βασικό θεμελιακό πρόβλημα, στο ζήτημα της εξουσίας, το Κόμμα μας τώρα είχε σαφή και ξεκαθαρισμένη θέση. Πριν την έναρξη της Ένοπλης Εξέγερσης έκανε σωστή εκτίμηση των λαϊκών δυνάμεων και των δυνάμεων της αντίδρασης και διαπίστωσε ότι η κατάσταση εσωτερικά ήταν ώριμη για την Ένοπλη αναμέτρηση. Η διεθνής κατάσταση ήταν ευνοϊκότερη γενικά και ειδικά ευνοϊκή με την ύπαρξη των γειτονικών λαϊκών Δημοκρατιών, πράγμα που μάς βοηθούσε να αποφυγούμε την Ένοπλη επέμβαση των Άγγλων και έτσι ο συσχετισμός των δυνάμεων και από αυτή την πλευρά ήταν με το μέρος μας. Με σαφήνεια το Κόμμα βάσει το ζήτημα της εξουσίας. Δημιουργεί τα όργανα που θα επιβάλουν τη λαϊκή επικράτηση. Δημιουργεί και καθοδηγεί το ένοπλο λαϊκό όργανο, το ΔΣΕ. Ξεκαθαρίζει το ΔΣΕ από τις κακές παραδόσεις του ΕΛΑΣ. Με τις αποφάσεις της 3ης Ολομέλειας και με τη συσκέψη των πολιτικοστρατιωτικών στελεχών, με το φως της σταλινικής πολεμικοστρατιωτικής θεωρίας, φωτίζει το πρόβλημα της οργανωτικής και πολιτικής συγκρότησης του ΔΣΕ. Στο κέντρο έβαλε το ζήτημα των εφεδρειών σαν πρόβλημα που εξαρτιόταν η πραγματοποίηση του τελικού σκοπού του ΔΣΕ. Στην πορεία του σκληρού πολέμου σφυρηλατεί στελέχη ενός λαϊκού επαναστατικού στρατού. Προετοιμάζει το ΔΣΕ ήθικά και πολιτικοστρατιωτικά. Αποτέλεσμα όλης αυτής της δουλειάς παρά τις αντιξοότητες και τις αδυναμίες μας ήταν όλο το μεγαλείο που παρουσίασε ο ΔΣΕ. Οι αγώνες αυτοί του ΔΣΕ θα μείνουν βαθειά χαραγμένοι στην ψυχή του λαού μας παράδειγμα για τις επερχόμενες γενεές για διαπαιδαγώγηση. Δημιουργεί (Σελ. 174) την ΠΔΚ και τη λαϊκή Έξουσία, αρχίζει να φτιάχνει τα πρώτα λαϊκά διατάγματα, όπως το διάταγμα για το μολάσμα της γης, των δασών κλπ. Μέσα στη φωτιά του πολέμου ο λαός άρχισε να βλέπει το τι θα κερδίσει με τη λαϊκή Δημοκρατία και αυτό βοηθούσε τις μάζες να παλαίβουν κα-

CONFIDENTIAL

- 128 -

λότερα. Τό Κόμμα σήκωσε σημαία ένάντια στις άντιλαϊκές πράξεις και πήρε σκληρά μέτρα, σέ όσους κάναν πράξεις άντιλαϊκές.

8. Ίεσα στην πορεία του τετράχρονου σκληρού πολέμου τό Κόμμα μας χτύπησε άποφασιστικά τους πανικόβλητους μικροαστούς όπορτουνιστές που σπέρναν τό φόβο και τη συνθηκολόγηση. Οι λιπόψυχες όπορτουνιστικές άντιλήψεις έκδηλώθηκαν πραχτικά στην όργάνωση της 'Αθήνας και πήραν θεωρητική και πραχτική μορφή από τό Διοικητή του ΔΣΕ Βαφειάδη μέσα στην περίοδο των μαχών του Γράμιου τό 1948. Ο Βαφειάδης από την άρχή δεν πίστευε στη δύναμη του λαού και γι' αυτό ήταν ένάντια, και πραχτικά σαμποτάρισε την προσπάθεια του ΔΣΕ τό 1947 νά λύσει τό πρόβλημα των έφεδρειών, που τότε υπήρχαν όλες οι άντικειμενικές δυνατότητες. Τό 1948 διατύπωσε τη θεωρία ότι ο μοναρχοφασισμός κατόρθωσε νά πετύχει μία σχετική πολιτικοστρατιωτική σταθεροποίηση και κατά συνέπεια, ο άγώνας μας δεν έχει προοπτική, πρέπει νά περιοριστούμε σέ παρτιζάνικη δράση ώπου νά μάς σώσει ή Ένοπλη βοήθεια από έξω. Ίόνο στο μυαλό του πανικόβλητου όπορτουνιστή Βαφειάδη όπήρχε ή σταθεροποίηση του μοναρχοφασισμού που όπως ξέρουμε οι άμερικάνοι και οι μοναρχοφασιστές μιλούσαν για τό κρίσιμο της κατάστασης, μάλιστα οι ίδιοι και σήμερα παραδέχονται την κρίση που τους παραδέρνει. Η θεωρία αυτή έκφράζει τον πανικό, την μη έμπιστοσύνη στις δυνάμεις του λαού, στη δύναμη του παγκόσμιου δημοκρατικού στρατόπεδου, την επίδραση της άντιδραστικής πίεσης πάνω τους που τους όδήγησε στο λύγισμα και τη συνθηκολόγηση. Τό Κόμμα σηκώνει μέτωπο κατά του συνθηκολόγου όπορτουνισμού και με την 5η Όλομέλεια του δίνει ένα χτύπημα και σέ σημαντικό βαθμό ξεκαθαρίζει τις όπορτουνιστικές άπόψεις και όλη την κληρονομιά του από την πρώτη κατοχή. Αυτό τό ξεκαθάρισμα βοήθησε τό Κόμμα, τό έκανε ίδεολογικά πιο δυνατό και τό συμείρωσε περισσότερο για νά συνεχίσει την πάλη του.

Τό καλοκαίρι του 1949 διαμορφώνεται καινούργια κατάσταση που χαρακτηρίζεται, με την άλλαγή του συσχετισμού των δυνάμεων σέ βάρος του κινήματός μας, πράγμα που συνέβηκε (Σελ. 175) χάρη στην τεράστια ύλική ύπεροχή του έχθρου που είχε την όλόπλευρη άμερικανοαγγλική ύποστήριξη και με τό άνοιχτό πέρασμα του Τίτο στο πλευρό των μοναρχοφασιστών. Κάτω από αυτή την κατάσταση ο άγώνας δεν είχε προοπτική γρήγορης έπιτυχίας και ή συνέχισή του θά είχε καταστροφικά άποτελέσματα για τό ΔΣΕ και για τό λαό. Η καθοδήγηση του Κόμματος εξέτάζει ψυχραιμα την κατάσταση με τό φώς της θεωρίας Λένιν-Στάλιν και καταλήγει στην άπόφαση νά σταματήσει προσωρινά τον πόλεμο των κύριων δυνάμεων του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας. Οργανώνει και καθοδηγεί σωστά την άποχώρηση των δυνάμεών μας. Δεν παρασέρνεται από την μικροαστική άντίληψη άπελπισίας για συνέχιση του άγώνα και ότι βγάλεϊ. Ίε τις άποφάσεις της 6ης Όλομέλειας, αφού φώτισε την ανάγκη της ύποχώρησης, καθόρισε την καινούργια πολιτική γραμμή του Κόμματος στις καινούργιες συνθήκες που διαμορφώθηκαν. Τό χρονικό διάστημα που πέρασε, ή Ίδια ή ζωή, έπιβεβαίωσαν την όρθότητα τους.

"Ετσι βλέπουμε ότι τό Κόμμα μας, παρά τις άδυναμίες και τα λάθη του, σ' αυτή την περίοδο είχε βασικά σωστή πολιτική γραμμή. Πήρε σωστή θέση πάνω στα θεωρητικά και πολιτικά ζητήματα αυτής της περιόδου. Σεπέρασε δημιουργικά τα λάθη της πρώτης κατοχής και τοποθέτησε τό Κόμμα στο σωστό όδρμό από άποψη ίδεολογική, πολιτική, όργανωτική και στρατιωτικο-πολεμική. Η ήττα μας,

- 129 -

δίπλα στα λάθη μας όφειλεται και σε όχι έσωελληνικούς παράγοντες, αυτού βρίσκει και ή ιδιομορφία της. Η υποχώρηση της επανάστασης έγινε κανονικά, διατηρώντας το Κόμμα συνταγμένες τις δυνάμεις του.

Να πώς πρέπει να δοϋμε τη διαφορά της σημερινής μας ήττας από την ήττα της πρώτης κατοχής. Αύτη τη διαφορά ή συνδιάσκεψη πρέπει να τη δει, να τη φωτίσει, γιατί αυτό πολύ θα βοηθήσει στην καινούργια μας έξοδο.

Το Κόμμα μας, μελετώντας δημιουργικά τη δράση του στη δεκαετία, αντλώντας πείρα από τα θετικά και άρνητικά στοιχεία της δράσης του, θα βγει πολύ δυνατό στη σκληρή πάλη που πρέπει να διεξαγάγει κατά των ημερικανοόγγλων και μοναρχοφασιστών και των λογής-λογής πραχτόρων τους, που προσπαθούν να σκορπίσουν τη σύγχυση στις μάζες.

(Σελ. 176)

4. ΠΩΣ ΕΚΔΗΛΩΝΟΝΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΟΙ ΑΝΤΙΜΑΡΞΙΣΤΙΚΕΣ ΟΠΟΡΤΟΥΝΙΣΤΙΚΕΣ

ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΧΘΡΙΚΕΣ ΑΝΤΙΑΝΤΙΣΤΕΣ

Με την καινούργια κατάσταση που διαμορφώθηκε για το κίνημά μας, για το λαό μας μετά την ήττα μας, ο μοναρχοφασισμός και οι πάτρονες του αμερικανοόγγλοι κάνουν το πλάν για να τσακίσουν την αντίσταση του λαού, να δημιουργήσουν σύγχυση, να τον διασπάρουν και έχοντας τον έτσι άλυσοδεμένο, να του ρουφάν ανεξόχλητα το αίμα και να τον προετοιμάζουν κρέας στον τυχοδιωκτικό πόλεμο που έτοιμάζουν κατά των ΛΑ και της Ε. Ένωσης. Γι' αυτό το σκοπό συνεχίζουν το τρομοκρατικό έργο, δολοφονούν κάθε δημοκρατικό καλήτη που αντιστέκεται στην εγκληματική τους πολιτική, και μαζί μ' αυτό προσπαθούν με τη ψευτιά, τη συκοφαντία, να χτυπούν το Κόμμα μας και την ήγεσία του.

Για να μπορέσουν να στρέψουν την προσοχή του λαού από τα φλέγοντα ζητήματα που τον απασχολούν, να δικαιολογήσουν το καθεστώς του αίματος και της καταστροφής και για να προετοιμάσουν το λαό κρέας στον τυχοδιωκτικό πόλεμο που έτοιμάζουν, ξαναξεσπάρουν το μεγαλοϊδεατισμό. Όλος ο τύπος τους, τα ραδιόφωνα, βιβλία κλπ, είναι γεμάτα από συκοφαντίες εις βάρος των λαϊκών δημοκρατιών και της Σοβιετικής Ένωσης, προσπαθούν ν' αποδείξουν ότι ή Ελλάδα απειλείται από τους βόρειους γείτονες, οργανώνουν προκηρύξεις για να δικαιολογήσουν τον πόλεμο που έτοιμάζουν. Προπαγανδίζουν διεκδικήσεις ως προς την Αλβανία και Βουλγαρία. Κρατάν το λαό σε κατάσταση έρεθισμού και άβαιδτητας. Προπαγανδίζουν το αναπόφευχτο του πολέμου και ότι ο άγγλοαμερικανικός ιμπεριαλισμός είναι άηχητος και ότι με μερικές αδύνατες ατομικές θα κυριαρχήσει.

Για να σπάσουν την έμπιστοσύνη των μαζών στις δυνάμεις τους και στο παγκόσμιο προοδευτικό κίνημα δημοσιεύουν ένα σωρό ψευτιές πως το ΚΚΕ έχασε τον πόλεμο και πάνε να παρουσιάσουν ότι άσκοπα και τζάμπα έδωσε τόσες θυσίες για ύπθεση χαμένη και που ποτέ δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί.

- 130 -

Προπαγανδίζουν τη βοήθεια την αγγλοαμερικανική σαν ανθρωπιστική, φιλανθρωπική πώς και χωρίς αυτή τη βοήθεια η Ελλάδα δε μπορεί να ζήσει. Ότι ο Τρούμαν από αγάπη προς τους λαούς και ανιδιοτέλεια τρέχει και βοηθάει όλο τον κόσμο και μας στέλνει τζάμπα όλα τα είδη. Πόσο φιλόανθρωποι είναι και πόσο τζάμπα μας τα στέλνει και τί καλή έκανε στην Ελλάδα, είναι εύκολο ο λαός να συγκρίνει, πώς ζούσε πριν πάρουμε (Σελ. 177) τη βοήθεια και πώς βρίσκεται σήμερα. Είναι εύκολο να δει τη φιλανθρωπία τους και τη βοήθεια με τη ζεταίωκτη επέμβαση στην κορέα και τους βομβαρδισμούς του πληθυσμού.

Διατυμπανίζουν το δυτικό πολιτισμό σαν το ανώτερο που έδωσε η ανθρωπότητα και τη δυτική δημοκρατία σαν το πιο πρόδειγμα τύπο δημοκρατίας. Υπόδειγμα του δυτικού πολιτισμού και της δημοκρατίας είναι η Ελλάδα και ο κάθε ένας μπορεί να βγάλει τα συμπεράσματά του. Πόλεμος, πείνα, καταστροφές, κλεφτές, ψευτιές, βολογονίες, έκτελέσεις, φυλακές, να ο δυτικός πολιτισμός και η δυτική δημοκρατία.

Ενώ από τη μία δργιάζουν με την πατριδοκαπηλεία τους για έθνικές διεκδικήσεις κλπ, για να προετοιμάσουν το λαό για πόλεμο κατά των ΛΑ και της Σ. Ένωσης, από την άλλη κηρύσσουν τον κοσμοπολιτισμό. Ο κοσμοπολιτισμός είναι η θεωρία του αγγλοαμερικανικού ιμπεριαλισμού που με τα συνθήματα ότι "η έθνική κυριαρχία είναι μια παλιά ιδέα που η μόδα της πέρασε", για μια "παγκόσμια παιδεία και επιστήμη" για μια "παγκόσμια κυβέρνηση, για Ένωμένες πολιτείες της Ευρώπης", για "ευρωπαϊκή ένότητα", πάνε να δικαιολογήσουν τους κίνωνκτητικούς τους σκοπούς και τα τσιράκια τους στην Ελλάδα, μοναρχοφασίστες, το ξεπούλημα της χώρας. Τη θεωρία του κοσμοπολιτισμού τα τσιράκια του ιμπεριαλισμού "δυτικοί σοσιαλιστές", την εμφανίζουν σαν διεθνιστική. Ο κοσμοπολιτισμός δεν έχει καμιά σχέση με τον προλεταριακό διεθνισμό. Ο προλεταριακός διεθνισμός συνδυάζει από τη μία την αγάπη για την πατρίδα του, την άφραση ότις προσδευτικές παραδόσεις της ιστορίας της χώρας, τον με αυτοθυσία αγώνα για τη λευτεριά του από τους καταπιεστές του εσωτερικού και εξωτερικού και από την άλλη τη διεθνή αλληλεγγύη των εργαζομένων για την άποτίναξη της πλουτοκρατίας και το θράμβο του σοσιαλισμού. Ενώ ο κοσμοπολιτισμός εκφράζει την άρπακτική πολιτική των αμερικανοάγγλων κατακτητών.

Σηκώνουν δλοκληρο ντόρο για την εκβιομηχάνιση της χώρας, ότι γίνονται υδροηλεκτρικοί σταθμοί κλπ. Με σαπουνόφουσες θέλουν να δημοκεπήσουν και να καλμάρουν την εργή του λαού. Όμως είναι γνωστό ότι οι αμερικάνοι δήλωσαν καθαρά ότι η Ελλάδα θα μείνει αγροτική για να καταναλώνει τα βιομηχανικά είδη των αμερικανών. Οι αμερικάνοι έκεινο που κάνουν είναι ότι βάζουν στο χέρι τις πρώτες ύλες της χώρας και δοισμένες επικερδείς επιχειρήσεις, όπως εκαναν με την ΟΥΑΕΝ, ΠΑΟΥΕΡ κλπ., και αυτό λέγεται εκβιομηχάνιση και ηλεκτροποίηση. Η δε βιομηχανική παραγωγή βρίσκεται σύμφωνα με δι-(Σελ. 178)νά τους στοιχεία στους βασικούς κλάδους, όπως μεταλλουργία 71% του προπολεμικού, μεταλλευτική 13-15%, χημική στα 65%, βιομηχανία ειδών διατροφής 70% του προπολεμικού και συνεχώς ο δείκτης της βιομηχανικής παραγωγής πέφτει.

Δραστηριότητα αναπτύσσει η εκκλησία με προσπάθεια ν' αποκοιμίζουν τις μάζες, να διατηρήσουν το λαό κάτω από το έγκληματικό καθεστώς της αμερικανο-

CONFIDENTIAL

- 131 -

κρατίας και να τόν προετοιμάσουν για τόν καινούργιο πόλεμο.

Ακόμα για να πετύχουν τό σκοπό τους κινητοποιούν τους πράχτορες τους που εμφανίζονται σά δήθεν "άριστερές" παρατάξεις, που μέσω αυτών εύκολότερα υπολογίζουν να δημιουργήσουν τή σύγχυση, τή διάσπαση και τό χτύπημα του ΚΚΕ.

Τέτια παρακλάδια είναι ή ΣΚΕΛΑ, που άφού στην πρώτη κατοχή έπαιξε καλά τό ρόλο του πράχτορα στις γραμμές του ΕΑΜ, μετά τή Βάρκιζα άρχισε τό διασπαστικό της ρόλο γιατί έτσι υπολόγιζε πώς με τίς δυσκολίες που δημιουργήθηκαν μετά τή Βάρκιζα θα διέσπαζε τό λαϊκό μέτωπο και με τήν άριστερή φρασολογία της θα άποσπούσε ένα μεγάλο μέρος από τήν λαϊκή μάζα. Και σήμερα προσπαθεί με τή συκοφαντία ως βάρος του ΚΚΕ και τής ήγεσίας του να σπείρει τή σύγχυση και να διασπάσει τήν ένότητα του λαϊκού κινήματος, και να δέσει χειροπόδαρα τό λαό στο άρμα του Τρούμαν. "Άλλωστε ούσιαστικά εδουγράμισε τήν πολιτική της με τους μοναρχοφασίστες. Άνήκει στη Κομμουνιστική που είναι γνωστή λυσασμένη αντικομμουνιστική, αντισοβιετική όργάνωση και όμνητρία του σχεδίου Μάρσαλ, ή "σοσιαλιστική διεθνής του Ιπέρβιν". Η ΣΚΕΛΑ πάει να τάξει τόν προδοτικό ρόλο των δεξιών σοσιαλιστών και σάν κυματοθραύστης των άγώνων του λαού.

"Άλλο παρακλάδι εμφανίζουν τους αντιηγετικούς, που είναι ή ίδια παρέα των πραχτόρων Πετσοπούλου που και μετά τή Βάρκιζα άρχισε λυσασμένο άγώνα κατά του ΚΚΕ και τής ήγεσίας του. Σήμερα οι πράχτορες αυτοί, στρατολογώντας τους διαγραφμένους πράχτορες και μερικούς που λύγισαν στις φυλακές και πρόσδσαν, τιτλοφορούνται σάν αντιηγετικοί και κάνουν ένα λυσασμένο άγώνα κατά του ΚΚΕ, μαζί με τους τιτικούς και τόν Γκουντχάουζ (Κοίς). Με συκοφαντίες προσπαθούν να δημιουργήσουν σύγχυση στους όπαδούς του κόμματος, να σπείρουν τήν άπογοήτευση και να πετύχουν τή διάσπαση τής ένότητας των όπαδών μας ή να τους ρίξουν σε κατάσταση μοιρολατρείας και μη έμπιστοσύνης στο ΚΚΕ.

Ταυτόχρονα οι άμερικάνοι με τό γνωστό πράχτορα Γιωτόπουλο εμφανίζουν τό χαφιέδικο τροτσισμό, σάν παράρτημα (Σελ. 179) τιτικό. Η σπείρα αυτή μαζί με τους ολαβομακεδόνες πράχτορες του Τίτο-Ράνκοβιτς προσπαθούν να διασπασουν τήν ένότητα του ολαβομακεδόνικου λαού. Είναι οι πιο ειδικοί για να έτσι μάζουν πράχτορες για διαλυτική δουλιά στις γραμμές μας και διεξαγάγουν ένα λυσασμένο συνδωφαντικό άγώνα κατά του ΚΚΕ. Ο μοναρχοφασισμός με τά παρακλάδια του, ένα σκοπό έχει με τίς πολύπλευρες προσπάθειές του: τό χτύπημα και τή διάλυση του ΚΚΕ και τής ήγεσίας του που στέκει καρδιά στο μάτι τους και έμπόδιο στο να πραγματοποιήσουν τους σκοπούς τους.

Οι άμερικανοάγγλοι κατακτητές μαζί με τους μοναρχοφασίστες και λοιπούς πράχτορες προσπαθούν με όλα τά μέσα να υποτάξουν τό λαό. Από τή μία να έξασκήσουν τρομοκρατική ιδεολογική πρέση στις μάζες, τή σύγχυση, τή δυσπιστία, τήν έλλειψη έμπιστοσύνης στις δυνάμεις τους, τή διάσπαση, τήν υποταγή. Από τήν άλλη με τήν άμη άγριανθρωπιστική τρομοκρατία, τίς συλλήψεις, τά στρατοδικεία, τά ιεροεξεταστικά βασανιστήρια, τίς εκτελέσεις, τά στρατόπεδα. Μόνο που οι υπολογισμοί τους έγιναν έξω από τόν ελληνικό λαό που παρά τίς δυσκολίες κρατάει τό κεφάλι ψηλά, δεν σούβει, παλαίβει.

- 132 -

Στή δύσκολη αυτή περίοδο για το κίνημά μας αρχίζει πάλι να σηκώνει κεφάλι ο δπορτουνισμός και προσπαθεί να βρεϊ δική του "θεωρητική" δικαίωση της ήττας μας. Ανίκανοι οι δπορτουνιστές να δουν σωστά τους λόγους της υποχώρησής μας, την ιδιομορφία που παρουσιάζει αυτή η υποχώρηση, τις δυνατότητες του λαϊκού κινήματος, σε συνδιασμό με την τεράστια ανάπτυξη του παγκόσμιου δημοκρατικού στρατοπέδου, για γρήγορη αναμέτρηση εφ' όσον το Κόμμα σωστά και γρήγορα ανασυντάξει τις δυνάμεις του και καθοδηγήσει το μαζικό λαϊκό κίνημα, κανικοβλήθηκαν από τις δυσκολίες που έχει να αντιμετωπίσει το κίνημά μας και από το μάκρος του αγώνα μας. Η μικροαστική δπορτουνιστική αυτή έκδηλωση έχει φορέα της τον σ. Εητισο Παρτσαλίδη που κάνει αντιγραφή της πλατφόρμας του Βαφειάδη στο Κόμμα. Ο σ. Παρτσαλίδης μή έχοντας την ικανότητα να δει σωστά την κατάσταση, σωστά να την τοποθετήσει, χάνοντας την εμπιστοσύνη του στις δυνάμεις του Κόμματος και του λαού, καταλήγει στο να αρνείται το πών, ότι θετικό έχει να παρουσιάσει το κίνημα. Με τη φαντασία του δημιουργεί κινδύνους να καταστραφεί το Κόμμα και καταλήγει σε όρδο αντικομματικό που όχι μόνο δε βοηθάει το Κόμμα για να δει κριτικά τις θετικές και αρνητικές πλευρές της δουλειάς του και με βάση αυτό να χαράξει το όρδο του, μά αντίθετα το εμποδίζει. Σε συνέπεια αυτής της έκδηλωσης του Παρτσαλίδη, ο Άπο-(Σελ. 180) δειγμένος πια προδότης Καραγιώργης, που μέχρι τώρα τη δούλευε στα ύπουλα, πήρε άποστολή να ξεσπάσει και να εκμεταλλευτεί αυτή την κατάσταση, όπως νόμιζε καλυπτόμενος πίσω από τις έκδηλώσεις του Παρτσαλίδη. Ο πράχτορας αυτός ξεσπάσε με το αντικομματικό του άσπινάσμα κατά της καθοδήγησης του ΚΚΕ και όλου του Κόμματος. Ο τυχοδιώκτης αυτός, αφού υλοθέτησε την πλατφόρμα Βαφειάδη-Παρτσαλίδη, προχώρησε με τη θέση ότι όλα χάθηκαν, τώρα πρέπει να περιμένουμε 20 χρόνια μέχρι να δυναμώσουν οι ΑΔ και ότι με πόλεμο, με δυνάμεις απ' έξω θα λευτερωθεί η Ελλάδα.

Ο πράχτορας κάνει τη δουλειά των κυρίων του, θέλει να σκορπίσει σύγχυση στις μάζες, να τις κάνει να χάσουν την εμπιστοσύνη τους στο ΚΚΕ και στην καθοδήγηση του. Οι δπορτουνιστικές αυτές αντιλήψεις έχουν άπδλυτη δμοιότητα με τις θέσεις των αντιηγετικών και των δμοίων τους. Στόχος είναι το ΚΚΕ και η ήγεσία του. Λένε ότι το ΚΚΕ έχει ανάγκη "ξευγλάνσης" και όλοι αυτοί ανέλαβαν το ρόλο του σωτήρα. Έχουν άπδλυτη δμοιότητα με τους παλιούς δπορτουνιστές, που ισχυρίζονταν ότι δέν μπορεί να νικήσει το κίνημα στη χώρα μας χωρίς την ξένη κρατική βοήθεια. Έχουν συγγένεια με την άστική προπαγάνδα ότι στην Ελλάδα δέν μπορεί να γίνει ο κομμουνισμός γιατί είμαστε μικρός και φτωχός λαός, ως γίνεται άλλου πρώτα. Οι δπορτουνιστικές αυτές αντιλήψεις στη σημερινή περίοδο που δέχεται η πάλη μεταξύ του στρατοπέδου του ιμπεριαλισμού, που πάει να ανάψει ένα καινούργιο πόλεμο και του προδευτικού-δημοκρατικού φιλειρηνικού στρατοπέδου δέν είναι τίποτα άλλο, παρά νερό στο μύλο της αντίδρασης και του ιμπεριαλισμού. Οι δπορτουνιστές δέν κάνουν τίποτα άλλο από το να βοηθάν την αντίδραση στη σύγχυση που πάει να σκορπίσει, στη διάσπαση των λαϊκών δυνάμεων, που επιδιώκει στο να κυριαρχήσει το πνεύμα της υποταγής. Πάνω σε αυτό να τί λέει ο σ. Στάλιν.

Το κύριο που επιδιώκουν η άστική τάξη σε όλες τις χώρες και τα ρεφορμιστικά παρακλάδια της είναι να ξεριζωθεί άπτην εργατική τάξη η πλοτη στις δυνάμεις της, η πλοτη στη δυνατότητα και αναπτρεπτο της δικιάς της νίκης.

CONFIDENTIAL

-133 -

καί έτσι νά διαίωνισθεῖ ἡ καφαλαιοκρατική σκλαβιά".

Τὴν καλύτερη ἀπάντηση στίς πανικόβλητες μικροαστικές ἀντιλήψεις τῆς δίνει ὁ λαός ποῦ, παρά τίς δύσκολες συνθήκες, παλαίβει μαζικά γιά νά σωθεῖ ἀπὲν τυραννία τῶν ἀμερικάνων καταχτητῶν καί ντόπιων λακέδων τους, γιά τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς λαϊκῆς Δημοκρατίας.

(Σελ. 181) Πῶς πρέπει νά ἐξηγήσουμε ὅλες αὐτές τίς δοπορουνιστικές ἐκδηλώσεις ποῦ ἐμφανίστηκαν κατὰ καιροὺς καί σήμερα βασικά στὸν καθοδηγητικὸ πυρῆνα τοῦ ΚΚΕ; Αὐτὸ τὸ γεγονός δέν πρέπει καθόλου νά μᾶς ἐκπλήσσει οὔτε καί εἶναι μόνον τὸ δικό μας Κόμμα ποῦ δοκιμάζει τέτια κόλση. Μέσα στὴν πορεία τῆς σκληρῆς ταξικῆς πάλης τοῦ Κόμματος κατὰ τῆς πλουτοκρατίας γιά τὴν ἀνατροπὴ τῆς, μέσα στὴν πορεία τῆς πάλης γιά τὴν ἀντιμετώπιση τῶν κάθε φορὰ διαφορετικῶν καταστάσεων, ἀπὸ τὸ Κόμμα καθιερεῖται γραμμὴ ἀνάλογη μὲ τὴν κάθε φορὰ κατάσταση καί γεγονότα, παρουσιάζονται τέτιες ἀντιλήψεις καί "θεωρίες". Οἱ "θεωρίες" αὐτές πηγάζουν ἀπὸ ὅτι αὐτοὶ ποῦ τίς φτιάχνουν δέν ἀντιλαμβάνονται σωστά τὴν κατάσταση στῇ δεδομένη στιγμή, τοὺς λείπει ἡ ἐμπιστοσύνη στίς δυνάμεις τοῦ λαοῦ καί τοῦ ΚΚΕ, ἐπιδρᾷ ἀπάνω τους ἡ ἐχθρική πύεση, καί κατὰ κανόνα εἶναι ἀποσπασμένοι ἀπὸ τὴ μάσα.

Μέσα στῇ συνεχῇ καί δευμένη ταξικὴ πάλη ποῦ διεξάγει τὸ Κόμμα μας ἀναπνεύχτα ἡ ταξικὴ πάλη αὐτὴ ἐκδηλώνεται καί μέσα στίς γραμμὲς του, ἐναντία στὰ στοιχεῖα ποῦ μεταφέρουν ἢ δέχονται τίς ἐπιδράσεις τῆς ἀστικῆς ἰδεολογίας. Μὲ τὸ ξεκαθάρισμα τῆς ἀστικῆς ἰδεολογίας μέσα στίς γραμμὲς μας, μὲ τὴν καθάρτητα τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς θεωρίας, τὸ Κόμμα μας δυνάμει συνεχῶς καί γίνεται ἱκανὸ γιά τὴν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς του. Ἡ ἱστορία τοῦ μεγάλου σημερινοῦ καθοδηγητικοῦ Κόμματος ὅλων τῶν Κομμουνιστικῶν Κομμάτων, τοῦ Μπολσεβίκικοι Κόμματος, δέν εἶναι τίποτα ἄλλο ἀπὸ μιὰ συνεχῇ πάλη καί ξεκαθάρισμα τῶν γραμμῶν του ἀπὸν δοπορουνισμό, ἀπ'τὰ στοιχεῖα ποῦ μεταφέρουν τὴν ἀστικὴ ἰδεολογία στίς γραμμὲς του. Ἔτσι δυνάμωσε καί ἐγινε αὐτὸ ποῦ εἶναι σήμερα.

Σ'αὐτὸ πρέπει βασικά νά βροῦμε τὴ βασικὴ ἐξήγηση. Ἀκόμα γιά τὸ Κόμμα μας πρέπει νά δοῦμε ὅτι δέν ξεκαθάρισμα τὴν καλὴ παράδοση τοῦ δοπορουνισμοῦ. Ἄν ψάξουμε, θά δοῦμε ὅτι δοπορουνισμός τῆς πρώτης κατοχῆς καί ὁ σημερινὸς ἐκδηλώνεται ἀπὸ ἀνθρώπους ποῦ παῖξαν σοβαρὸ ρόλο στὸ φραξιονισμό 1929-1931 (Σιάντος, Παρτσάλης, Βαφειάδης, Ἀποστόλου, Καραγιώργης).

Δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι μέσα σ'αὐτές τίς ἐκδηλώσεις ὑπάρχει καί ὁ ἐχθρός. Ἡ καθοδήγηση τῶν λικβινταριστῶν, ἦταν μετὰ ἡ ἡγεσία τοῦ ἀντεπαναστατικοῦ τροτσισμού. Στὸ φραξιονισμό ὑπῆρχε ὁ δάκτυλος τοῦ ἐχθροῦ. Δὲ μπορούμε νά τὸν ἀποκλείσουμε καί στὴν πρώτη κατοχή. Σήμερα ὁ ἀπο- (Σελ. 182) δειγμένος πράχτορας Καραγιώργης πῆρε ἀποστολὴ νά ἐμφανισθεῖ ἀνοιχτὰ καί νά χτυπήσει.

Σήμερα ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ προβάλλει ἡ ἀνάγκη τοῦ ξεκαθαρίσματος τοῦ ἰδεολογικοῦ μας πετώπου. Μὲ τὸ ρῶτισμα τῶν γεγονότων καί τῆς πορείας ποῦ θά

- 134 -

ἀκολουθήσει τὸ κίνημά μας, μὲ τὸ φῶς τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς θεωρίας. Εἰς τὸ ἀμείλιχτο ξεσκεπασμα τῆς ιδεολογίας τοῦ μοναρχοφασισμού, τῆς ἀμερικανοκρατίας καὶ τῶν πραχιδῶν τους. Εἰς τὴν ἀνελέητη πάλη καὶ τὸ ξεσκεπασμα τῶν λογιῶν-λογίῶν ὁπορτουνιστῶν τροτσικιστῶν καὶ συνθηκολόγων. Εἰς τὸ ἀλόκληυρο ιδεολογικὸ ἀνέβασμα ὅλων τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος γιὰ νὰ γίνουν ἱκανὰ ν' ἀντιμετωπίζουν πρωτόβουλα καὶδε ιδεολογικὸ λαθρεμπόριο σὲς γραμμές καὶ καὶδε ἐχθρική προπαγάνδα ποὺ πᾶει νὰ φέρει σύγχυση σὲς μάζες.

Ἡ ιδεολογικὴ δουλιὰ πρέπει νὰ βρισκεται στενὰ συνδεδεμένη μὲ τὴ ζωὴ, μὲ τὰ καθημερινὰ ζητήματα, νὰ δίνει ἐξήγηση καὶ νὰ φωτίζει τὴν πιδ πέρα πορεία τῶν γεγονότων. Ἔτσι τὸ Κόμμα μας κρατᾷ γερὰ στὰ χέρια του τὸ φοβερό ὄπλο τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς θεωρίας, γίνεται ἰσχυρὴ ἀκατάκλητη καὶ προχωρεῖ σταθερὰ στὴν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς του.

Ὁ Μάο Τσέ-Τοὶν στὸ τηλεγράφημα ποὺ ἔστειλε στὴν ΒΚΠ (μπ), ΣΕ εὐχαριστοῦσε προσωπικὰ τὸ σ. Ἐτάλιν γιὰ τὴ μεγάλη βοήθεια ποὺ τοὺς ἔδωσε καὶ ἔλεγε: "Ἡ μεγάλη βοήθεια ποὺ μᾶς ἔδωσε δὲν εἶναι σὲ ὅπλα ἀλλὰ μᾶς ἐξέπλισε μὲ τὴ μαρξιστικὴ-λενινιστικὴ θεωρία ποὺ χάρις στὸ φοβερό αὐτὸ ὄπλο ὁφείλεται ἡ νίκη μας στὴν Κίνα". Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ σ. Μάο Τσέ - Τοὶν μᾶς δείχνουν ὅτι, ὅταν τὸ ὄπλο τῆς μαρξιστικῆς θεωρίας τὸ κρατᾷμε καλά, εἶναι ἰσχυρότατο καὶ μᾶς ὁδηγεῖ στὴ νίκη. Τὸ Κόμμα μας πέτυχε νὰ κατακτήσει τὴν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ μας γιατί χρησιμοποίησε σωστὰ τὸ ὄπλο τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς θεωρίας, προσαρμοσμένο στὴν Ἑλληνικὴ πραγματικότητα. Ὅταν τὸ Κόμμα δὲ χρησιμοποίησε σωστὰ αὐτὸ τὸ ὄπλο, ὅπως μέχρι τὸ 1931 εἴμασταν σεχταριστικὸ Κόμμα, ἀπομονωμένοι ἀπὸ τὸ λαό. Στὴν πρώτη κατοχὴ ποὺ ἐξώκειλε τὸ Κόμμα ὑπὸ τὸ ὄνομα τὸ μαρξιστικὸ-λενινιστικὸ, ἔχασε τὴν ἐνανδίαση. Γι' αὐτὸ ἡ καθαρότητα τοῦ ιδεολογικοῦ μετώπου εἶναι βασικὴ προϋπόθεση γιὰ τὴ νίκη μας.

ΤΑ ΣΗΜΕΡΙΝΑ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Ἡ πανελλαδικὴ συνδιάσκεψη ἐξετάζοντας καὶ συνοψίζοντας τὰ συμπεράσματα δέκα χρόνων ἀγώνων τοῦ Κόμματος, θὰ ξεκαθαρίσει τίς ἀποφύεις τῶν ὁπορτουνιστῶν, θὰ ξεκαθαρίσει τοὺς (Σελ. 183) λογαριασμούς μὲ τοὺς φραξιονιστὲς καὶ πράχτορες. Αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴ διασάφηση καὶ στερέωση τῆς ἐνότητος τοῦ Κόμματος. Ἡ καθαρότητα τοῦ ιδεολογικοῦ μας μετώπου εἶναι βασικὸ στὸ Κόμμα μας γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ πετύχει στὸ δύσκολο ἔργο του. Μόνο μὲ τὴν ἀποφασιστικὴ πάλη ἐναντία σὲ καὶδε λογίῶν ὁπορτουνισμό, ἐναντία σὲ καὶδε συμβιβαστικὴ τάση ποὺ ἐκδηλώνεται στὴν πορεία τοῦ ἀγῶνα μας, τὸ Κόμμα μας ἀτσαλώνεται καὶ γίνεται Κόμμα ἐπαναστατικὸ, Μπολσεβίκικο. Ἡ ἡλικία τοῦ Κόμματος, ἡ ἱστορία του, οἱ ἀμέτρητες θυσίες ποὺ ἔδωσε, τὰ δύσκολα καθήκοντα ποὺ ἔχει νὰ πραγματοποιήσει, δὲν ἐπιτρέπουν ἀμβλυνση τῆς πάλης κατὰ τοῦ ὁπορτουνισμοῦ καὶ καὶδε συμβιβαστικῆς τάσης.

Κατ' ἐμὲ ὅλη τὴ δουλιὰ ποὺ ἔχει νὰ κάνει σήμερον τὸ Κόμμα μας στὸν

- 135 -

Ιδεολογικό τομέα πρέπει ιδιαιτέρως να προσεχτεί και το χαμηλό ιδεολογικό επίπεδο των στελεχών και μελών του Κόμματος. Το χαμηλό αυτό ιδεολογικό επίπεδο αποτελεί κίνδυνο για τη δουλειά μας, γι' αυτό το Κόμμα μας πρέπει να ανοίξει μέτωπο για το ιδεολογικό ανέγασμα όλου του Κόμματος.

Η προσοχή του Κόμματος στον ιδεολογικό τομέα πρέπει να σταθεί στα παρακάτω σημεία:

α) Βασική θέση πρέπει να κατέχει η ιδεολογική μας δουλειά γύρω από την υπεράσπιση της ειρήνης. Η υπεράσπιση της ειρήνης είναι από τα βασικά καθήκοντα του προοδευτικού κόσμου σ' όλο τον κόσμο. Παντού ο αγώνας για την ειρήνη παίρνει μεγάλη έκταση, για να σταματήσει το χέρι των αμερικανοαγγλων που με την επέμβαση στην Κορέα έδειξαν ξετοίπωτα τα σχέδιά τους, έδειξαν πως πάνε να ματοκυλίσουν την ανθρωπότητα με έναν παγκόσμιο πόλεμο. Για την Ελλάδα ο κίνδυνος είναι σοβαρός. Οι αμερικάνοι με τους πράχτορές τους μοναρχοφασίστες κρατάν στο χανί τα παιδιά του Έλληνικού λαού και σκοπεύουν να φτάσουν τη δύναμη του στρατού στις 500 χιλ. άνδρες! Έντατικά στιάχνουν στρατιωτικούς δρόμους, λιμάνια, αεροδρόμια. Σκαρώνουν τον άξονα Αθήνα-Βελιγράδι, με προέκταση Τουρκία-Ιράν, σαν συμπλήρωμα του Βορειοατλαντικού συμφώνου. Καλλιεργούν την πολεμική ψύχωση, στέλνουν στρατό στην Κορέα. Ή την καθημερινή τους προπαγάνδα πάνε να "αποδείξουν" ότι ο πόλεμος είναι αναπόφευκτος και η δύναμη των αγγλοαμερικάνων τεράστια και συνεπώς η Ελλάδα πρέπει να πολεμήσει στο πλευρό τους. Τα όργανα του αμερικανοαγγλικού ιμπεριαλισμού ξελαρυγγίστηκαν το τελευταίο διάστημα να διακηρύσσουν ότι ο ελληνικός στρατός είναι ο καλύτερος στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Όλα αυτά (Σελ. 184) δείχνουν ότι την Ελλάδα την έτοιμάζουν, σαν πρώτη στην μπουκα των κανονιών και τα ελληνικά κορμιά σαν το πρώτο και το πιο φτηνό κρέας στο μακελίδι του πολέμου.

Χρειάζεται σοβαρή δουλειά από μέρους μας να ξεσκεπάσουμε όλες τις πολεμικές προετοιμασίες. Τόν άξονα Αθήνα-Βελιγράδι και τις καταστροφικές του συνέπειες. Να δείξουμε ότι ο πόλεμος θα σημαίνει τέλεια καταστροφή της Ελλάδας. Να αποδείξουμε στις μάζες ότι ο πόλεμος δεν είναι αναπόφευκτος και μπορούμε να τον σταματήσουμε όταν ξεσηκωθεί όλος ο κόσμος στο πόδι και σπάσει το χέρι των έμπρηστών του πολέμου. Να αποδείξουμε ότι το μέτωπο της δημοκρατίας και της ειρήνης σ' όλο τον κόσμο είναι πολύ ισχυρότερο από τους ιμπεριαλιστές. Παράδειγμα στέκει σ' αυτό ο μικρός λαός της Κορέας που τσάκισε τα μούτρα του αμερικανοαγγλικού ιμπεριαλισμού, το τεράστιο κίνημα της ειρήνης σ' όλο τον κόσμο που στέκει σοβαρό εμπόδιο στα εγκληματικά σχέδια των ιμπεριαλιστών. Πρέπει να δείξουμε ότι η εξασφάλιση της ειρήνης και η αποφυγή του κινδύνου βρίσκεται στα χέρια του λαού μας, στην πάλη. Να διαφωτίζουμε τις μάζες ότι η αποτροπή του κινδύνου του πολέμου δε μπορεί να γίνει με το να λέμε ότι απλώς είμαστε υπέρ της ειρήνης. Αυτό θα πραγματοποιηθεί μέσα στην καθημερινή διαρκή πάλη, αρχίζοντας από την υπογραφή, τη διακηρύξη, τη συγκέντρωση, διαδήλωση και συνεχώς ανεβάζοντας την πάλη στο πιο ανώτερο σημείο, στην ανατροπή του μοναρχοφασισμού, που είναι ο έμπρηστής του πολέμου. Τα συνθήματα που πρέπει να κυριαρχήσουν είναι: Φτάνει πια ο πόλεμος! Όχι άλλ-

CONFIDENTIAL

- 136 -

λδ αίμα για τὰ συμφέροντα τῶν ἀμερικανοαγγλῶν καὶ ντόπιων πλουτοκρατῶν. Κάτω δ ἄξονας Ἀθήνα-Βελιγράδι. Κανένας φαντάρος στὴν Κορέα. Νὰ ἀπολυθοῦν τὰ χυκοφορεμένα παιδιὰ μας.

β) Πρέπει μὲ τὴ διαφωτιστικὴ καὶ γενικὰ μὲ τὴν ἰδεολογικὴ μας δουλειὰ νὰ βοηθήσουμε στὴν πιδ μεγαλύτερη ἀνάπτυξη τῶν λαϊκῶν ἀγῶνων. Καθημερινὰ πρέπει νὰ ξεσκεπάζουμε τὴν πολιτικὴ τῶν ἀμερικάνων καὶ τῶν μοναρχοφασιστῶν, τὴν πολιτικὴ τῆς πείνας, τῆς ρεμοῦλας. Νὰ κἀνοῦμε τοὺς ἐργάτες, τοὺς ὑπάλληλους, τοὺς ἀγρότες καὶ ὅλο τὸ λαὸ πᾶνω σ' ἓνα καθημερινὸ συγκεκοιμένο πρόγραμμα ἀμεσῶν διεκδικήσεων γιὰ τὴ βελτίωση τῆς ζωῆς του. Ἰέσα ἀπ' τὴν καθημερινὴ διαφώτιση καὶ ὀργάνωση τῆς πᾶλης τοῦ λαοῦ, ν' ἀνεβάζουμε συνεχῶς τὴν πᾶλη τοῦ λαοῦ, νὰ ἀνασυγκροτοῦμε τίς λαϊκὲς δυνάμεις καὶ ν' ἀποκονοῦμε τοὺς πράχτορες τοῦ ἐχθροῦ, νὰ πραγματοποιήσουμε τὴ λαϊκὴ ἐνότητα καὶ ν' ἀνεβάσουμε τὴν πᾶλη τοῦ λαοῦ σὲ βαθμὶ ποὺ νὰ ἐκμεταλλευτοῦμε τίς δυνατότητες (Σελ. 185) τοῦ θά μᾶς ὀδοῦν ἡ κατάστασις γιὰ μιὰ ἀνάμετρησι τοῦ λαοῦ, γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τῶν μοναρχοφασιστῶν ποὺ εἶναι ἡ αἰτία ὅλων τῶν δεινῶν τοῦ λαοῦ μας. Πᾶνω σ' αὐτὴν τὴ βάση πρέπει νὰ θεμελιωθεῖ, καὶ αὐτὴ τὴν πορεία πρέπει ν' ἀκολουθήσει ἡ διαφωτιστικὴ καὶ ἰδεολογικὴ μας δουλειὰ, πᾶνω στὰ οἰκονομικὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ, γιὰτὶ ἀλλοῦται ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νὰ μετατραποῦμε σὲ οἰκονομιστὲς. Τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα πρέπει ν' ἀποτελέσουν τὸν κῆκο γιὰ τὸ ἀνέβασμα τῆς πᾶλης καὶ γιὰ ἄλλα ζωτικὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ, γιὰ τὴν ἀνασυγκρότηση τῶν λαϊκῶν δυνάμεων, γιὰτὶ αὐτὸ εἶναι τὸ βασικὸ ζήτημα αὐτῆς τῆς περιόδου.

γ) Πρέπει ν' ἀνοίξουμε μέτωπο κατὰ τῶν ἀμερικανοαγγλῶν καταχτητῶν. Νὰ ξεσκεπάζουμε τίς καταστροφὲς καὶ συμφορὲς ποὺ οὐδὲν ἔχουν στὸν τόπο μας. Νὰ ξεσκεπάζουμε καθημερινὰ τὴν προπαγάνδα τῶν μοναρχοφασιστῶν λακέδων τους ποὺ λένε ὅτι "ἂν δὲν εἴχαμε τοὺς ἀμερικάνους δὲ θὰ τρώγαμε", ὅτι "μᾶς τὰ δίνει τοῦμα ὁ Τρούμαν" καὶ συνεπῶς "γιατὶ νὰ μὴ δεχτοῦμε τὴν ἀμερικάνικη βοήθεια;". Νὰ ἀποδείχνουμε ὅτις μᾶζες ἀπλὰ καὶ καταννητὰ πῶς ζοῦσαν πρὶν ἔρθε ἡ ἀμερικάνικη βοήθεια καὶ πῶς σήμερα, πχ, σὲ ποιά κατάσταση ἦταν ὁ ἀγρότης καὶ πῶς εἶναι σήμερα, τὸ ἴδιο γιὰ τὸν ἐργάτη, ὑπάλληλο, ἐπαγγελματία κλπ. Νὰ ἀποδείχνουμε γιὰτὶ τὰ καπνὰ μας, ἡ σταχίδα καὶ ἄλλα εἶδη μένουν ἀποβλήτα, καὶ τὰ παίρνουν σὲ ἐξευτελιστικὲς τιμὲς ἀπ' τὸν ἀγρότη. Νὰ ξεσκεπάζουμε τὴν προσπάθειά τους νὰ μᾶς ρίξουν στὸν πόλεμο γιὰ τὰ συμφέροντα τὰ δικὰ τους. Νὰ ξεσκεπάζουμε τὴ θεωρίαν ὅτι εἶναι οἱ ἀμερικανοαγγλοὶ εὐαγγέλιτοι, ὅτι μᾶς μεταφέραν τὸ δυτικὸ πολιτικὸ σὺν τὸν ἀνώτερο πολιτικὸ. Νὰ ἀποδείχνουμε ὅτι ἡ φιλανθρωπία τους γιὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι κατοχὴ, πείνα, δυστυχία, ὁ πόλεμος ποὺ μᾶς ρίξαν, οἱ καταστροφὲς, τὰ θύματα, τὰ ὀρφανὰ, οἱ χῆρες καὶ τὸ ἀλυσόμενον τῆς χώρας. Νὰ ξεσκεπάζουμε τίς κομποπολιτικὲς θεωρίες τοῦ ἀμερικάνικου ἱμπεριαλισμοῦ ποὺ θέλουν νὰ δικαιολογήσουν τὴν κατοχὴ τους στὴ νῆρα μας. Μέσα ἀπὸ τὸ καθημερινὸ ξεσκέπασμα νὰ κάνουμε συνείδηση στὸ λαὸ τὸ σῶμα νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα οἱ ἀγγλοαμερικάνοι καὶ νὰ λείπει τὸ ἐνδιαφέρον τους.

δ) Σοβαρὴ δουλειὰ πρέπει νὰ ἀναπτύξουμε στὴν πᾶλη κατὰ τοῦ σωβινισμοῦ. Οἱ μοναρχοφασιστὲς, γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τίς προετοιμασίες τους καὶ γιὰ νὰ προετοιμάζουν τίς μᾶζες γιὰ τὸν πόλεμο, πλάθουν ἓνα σωρὸ ψευτιὲς ὅτι δῆθεν ἀπειλεῖται ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ τίς γειτονικὲς λαϊκὲς Δημοκρατίες καὶ τὴ

CONFIDENTIAL

- 137 -

Σοβιετική Ένωση. Παράλληλα μ'αυτό, αναπτύσσουν και ξαναξεσπάζουν τις (Σελ. 186) διεκδικήσεις σε βάρος των λαϊκών Δημοκρατιών 'Αλβανίας-Βουλγαρίας. Πρέπει καθημερινά να ξεσκεπάζουμε αυτή τη συκοφαντία και να δείχνουμε, γιατί η 'Ελλάδα όχι μόνο δεν έχει να φοβηθεί τίποτα απ'τίς Λ. Δημοκρατίες, αλλά και ότι αυτές είναι οι χώρες που με συμπάθεια παρακολουθούν τον αγώνα του λαού μας. Να δείχνουμε γιατί η Σ. Ένωση είναι ο μοναδικός προστάτης του λαού μας, που πάντα πάλαψε για την υπεράσπιση των ζητημάτων του, και πώς σήμερα είναι η χώρα που πρώτη υψώνει τη φωνή της ενάντια στο δολοφονικό όργιο των Αμερικάνων και των λακέδων τους. Να δείχνουμε στο λαό ότι βασική εθνική του διεκδίκηση είναι ν' απαλλάξει τη χώρα απ'την αγγλοαμερικανική κίτοχη και να κερδίσει την ανεξαρτησία του, τη λευτεριά, τη δημοκρατία όπως την κέρδισαν οι γειτονικές Λ. Δημοκρατίες και οι λαοί ζούν τώρα ευτυχισμένοι.

ε) 'Ανελέητο καθημερινό ξεσκεπάσμα και ιδεολογικό ξεγύμνωμα των ρεφορμιστών, των ψευτοσοσιαλιστών της ΣΚΕΛΑ καθώς και των άλλων παρασυρόδων των αγγλοαμερικάνων, τροτσκιστών, αντιιηγετικών κλπ, που σκοπό έχουν να χτυπήσουν το Κόμμα μας απ'τά δεξιά και απ'τά αριστερά και να δημιουργήσουν σύγχυση στις μάζες.

στ) Πάλη κατά του δοποτουισμού και όλων των αντιμαρξιστικών-αντι-λενινιστικών θεωριών, αποδείχνοντας τον αντεπαναστατικό τους χαρακτήρα, τις αίτιες που γεννούν αυτές τις θεωρίες, τις πηγές που τις τροφοδοτούν. Να αποδείχνουμε επιστημονικά ότι η νίκη του λαϊκοδημοκρατικού κινήματος στη χώρα μας μπορεί να προέλθει από τις εσωτερικές λαϊκές δυνάμεις, με συνδυασμό πάντα με τις δυνατότητες που δίνει η διεθνής κατάσταση ύστερα απ'το αποτέλεσμα του 2ου παγκόσμιου πολέμου με την τεράστια δύναμη της Σ. Ένωσης, τη νίκη του λαϊκού κινήματος στην Κίνα, την ύπαρξη και το δυνάμωμα των άλλων Λ. Δημοκρατιών, το δυνάμωμα του παγκόσμιου δημοκρατικού κινήματος σ'όλο τον κόσμο. Πολύ θα βοηθήσει όλο το Κόμμα και το λαό η συγγραφή της Ιστορίας των Δέκα χρόνων αγώνων 1940-1950. Μέσα απ'την Ιστορία αυτή θα δεί τους αγώνες τους, τα θετικά, τα αρνητικά, κάτω από ποιές συνθήκες πέρασε η Άλφα ή η Βήτα θέση, πώς πραγματοποιήθηκαν. Έτσι όπλίζοντας με την πείρα του Κόμματος όλο το Κόμμα και το λαό στρεμώχνουμε και ξεγυμνώνουμε την έχθρική προπαγάνδα που με ψευτιές, εκμεταλλευόμενη πολλές φορές την άγνοια, πείνει να δημιουργήσει σύγχυση.

ζ) Μέσα σ'όλη τη δουλειά που γίνεται στα μέλη του Κόμματος για το ρόλο του Κόμματος, την οργανωτική διάρθρωση, (Σελ. 187) τον τρόπο της εσωτερικής λειτουργίας του, τον τρόπο που δουλεύει κάτω από τις συνθήκες της θανάσιμης παρανομίας, πρέπει ειδικά να φωτίσουμε το πρόβλημα της στρατολογίας, κάτω από τις συνθήκες της τρομοκρατίας. Αυτό το σημείο πρέπει να το προσέξουμε γιατί με την προσπάθεια της αποκέντρωσης και της επαγρύπνησης, που είναι όλα σωστά να γίνονται, υπάρχει κίνδυνος να μη δίνουμε σημασία στη στρατολογία ή να νομίζουμε ότι δεν μας χρειάζονται άλλοι στο Κόμμα και τότε ο κίνδυνος είναι σοβαρός. Το Κόμμα μας είναι ζωντανός οργανισμός έχει ανάγκη από καινούργιο αίμα γιατί αν δεν το κάνει αυτό τότε θα σβήσει. Εκείνο που πρέπει να προσεχτεί είναι πώς κινείται η στρατολογία.

- 138 -

η) Η μεταφραστούν τὰ ἔργα τοῦ Λένιν-Στάλιν καὶ ἄλλα κλασικὰ ἔργα τοῦ Μάρξ-Ενγκελς, ὅπως τὸ Κεφάλαιο τοῦ Μάρξ. ἔχουμε τὴ δυνατότητα νὰ κάνουμε πολλὰ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Ἡ μετάφραση σειρᾶς ἀπὸ ἐκλεκτὰ διηγήματα ἀπὸ τὸν πατριωτικὸ πόλεμο τῆς Σ. Ἑνώσης πολὺ μᾶς βοήθησε στὸν τρί-χρονο πόλεμο τοῦ ΔΣΕ.

θ) Καλὴ χρησιμοποίηση τῶν μέσων ποὺ διαθέτουμε γιὰ τὴ διακώτιση τοῦ λαοῦ καὶ τὴ διαπαιδαγώγηση τῶν μελῶν τοῦ Κόμματος. Ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς, ὁ τύπος μας, τὰ θεωρητικὰ περιοδικὰ πρέπει νὰ φωτίζουν τὸ λαὸ πᾶνω στὰ καθημε-ρινὰ ζητήματα ποὺ τὸν ἀπασχολοῦν, νὰ ξεσκεπάζει συγκεκριμένα καὶ στὴν κατάλληλη στιγμή τὰ σχέδια τῆς ἀντίδρασης καὶ τῶν πραχτόρων τῆς. Ηὐὰ ἐκασφαλίζουν τὸν ἰδεολογικὸ ἐξοπλισμὸ τῶν μελῶν καὶ στελεχῶν τοῦ Κόμματος στὴν καθημερινή τους δουλιὰ. Ηὐὰ δίνουν ἀπάντηση στὶς ἀπορίες καὶ στὰ ἐρωτήματα ποὺ γεννιοῦνται.

ι) Ηὐὰ ὀργανώσουμε παντοῦ σχολές γιὰ τὰ μέλη τοῦ Κόμματος στὸ ἐξω-τερικὸ, ἀκόμα καὶ γιὰ τὴ μεγάλη μάζα τῶν ἐξωκομματικῶν. Τὸ ὕλικὸ ποὺ θὰ δοθεῖ νὰ εἶναι σχεδιασμένο ἔτσι ποὺ νὰ μορεῖ νὰ εἴνεται γιὰ τὰ ἄλλα μέλη τοῦ Κόμ-ματος καὶ ὕλικὸ γιὰ τὰ στελέχη. ἔχουμε μεγάλες δυνατότητες, τὸ θαυμάσιο ὕλικὸ ποὺ ἔχουμε στὸ ἐξωτερικὸ πρέπει νὰ τὸ μορῶνουμε καὶ νὰ τοὺς κάνουμε καλοὺς μαρξιστὲς. Δὲν πρέπει ν' ἀφήσουμε τὴν μορφωτικὴ δουλιὰ νὰ γίνεται αὐ-τοσχέδια ὅπως μέχρι σήμερα. Ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ ξεκαθαρίσουμε σ' ὅλο τὸν κόμμα μας εἶναι ὅτι μὲ τίς σχολές δὲν πρὸκειται νὰ λύσει τὸ πρόβλημα τῆς μόρ-φωσης του, γιὰτί οἱ σχολές θὰ τοῦ δόσουν τὴ βάση τῆς μαρξιστικῆς θεωρίας. Ἐκεῖνο ποὺ συνεχῶς βοηθεῖ νὰ πλουτίζει τίς γνώσεις του εἶναι τὸ ἀτομικὸ διά-βασμα. Πᾶνω στὸ ζήτημα τῆς αὐτομόρφωσης πρέπει νὰ γίνετ πολλή δουλιὰ (Σελ. 188) νὰ πείσουμε τὰ μέλη τοῦ Κόμματος ὅτι ἡ αὐτομόρφωση εἶναι ἓνα ὑποχρεωτικὸ μέρος τῆς κομματικῆς τους δουλιᾶς. Πρέπει νὰ βοηθήσουμε τὰ μέλη τοῦ Κόμ-ματος μὲ βιβλία καὶ βιβλιοθήκες καὶ παράλληλα νὰ δείχνουμε τὴ πρέπει νὰ δια-βάσουν. Πρέπει νὰ δείξουμε ὅτι κάθε μέλος ἢ στέλεχος τοῦ Κόμματος πρέπει νὰ διαβάσει κάθε μέρα ἐκεῖνο ποὺ τοῦ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴ δουλιὰ του καὶ ἔτσι τὸ διάβασμα νὰ συνδέεται μὲ τὴν πραχτικὴ δουλιὰ. Πᾶνω σ' αὐτὸ ὑπάρχουν λα-θερμένες ἀντιλήψεις, εἶναι σύντροφοι ποὺ ἐν διαβάζουν καθόλου καὶ ἔχουν τὴ γνώμη ὅτι αὐτοὶ πρέπει νὰ κάνουν τὴν πραχτικὴ δουλιὰ καὶ οἱ ἄλλοι ποὺ διαβά-ζουν νὰ τοὺς λένε τί πρέπει νὰ κάνουν. ἔτσι οἱ σύντροφοι αὐτοὶ μετατοίπον-ται σὲ ἐμπειριστὲς ποὺ περιμένουν νὰ τοὺς δοθοῦν ἱκὸ πᾶνω ὁδηγίες. Ὑπάρχει καὶ ἡ ἄλλη ὁψη τοῦ νομίσματος, μερικοὶ νομίζουν ὅτι αὐτοὶ πρέπει μόνο νὰ δια-βάσουν, αὐτὸ ἔχει σὰν συνέπεια ὅτι ἀποσκοποῦνται ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ εἶναι πάντα ἔξω ἀπὴν πραγματικότητα. Γιὰ σειρὰ ὀπορτουμιστικῆς ἀντιλήψεις τὸ τελευ-ταῖο διάστημα ἔχουν τὴ ρίζα τους καὶ σ' αὐτὸ. Οἱ κομμουνιστὲς μποροῦν νὰ πα-τᾶν στέρεα ὅταν σωστὰ συνδυάζουν τὴ μόρφωση μὲ τὴν πραχτικὴ δουλιὰ, τὴ θεωρία μὲ τὴν πράξη.

Ὅταν τὸ Κόμμα μας βάλει στὸ κέντρο τῆς δουλιᾶς του τὸ ἰδεο-λογικὸ μέτωπο, τότε θὰ ξεπεράσουμε τὴν ἀδυναμία ποὺ μᾶς παραδέρνει, θὰ κάνου-

- 139 -

με ικανό τὸ Κόμμα νὰ πραγματοποιήσει αὐτὰ καὶ γρήγορα τὰ καθήκοντα ποὺ
μπαίνουν μπροστὰ του. θὰ ἀποκλείει τὸ ἰδεολογικὸ λαθρεμπόριο καὶ τὴ
σύγχυση μέσα στὸ ἐργατικὸ κίνημα καὶ θὰ βοηθήσει πρὶν γρήγορα νὰ φέρουμε
τὴν ὑπόθεσή μας σὲ νικηφόρο ἀποτέλεσμα.

ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΕ 5.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙ
ΤΟΥ 1950

25X1